Signature Not Verified
Digitally signed by KONSTANTINOS MOSCHONAS
Date: 2021.08.17 16:41:04 EEST
Reason: Signed PDF (embedded)
Location: Athens, Ethniko Typografio

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

12 Αυγούστου 2021 | ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ | Αρ. Φύλλου **3723**

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/68092/2152

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου προτεραιότητας 2250 *Θίνες των παραλίων με Juniperus spp.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Την παρ. 2 του άρθρου 10 και την παρ. 2 (α) του άρθρου 20 του ν. 3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» (Α' 60).

2. Τον ν. 2055/1992 «Κύρωση Σύμβασης διεθνούς εμπορίας ειδών της άγριας πανίδας και χλωρίδας που κινδυνεύουν να εξαφανισθούν, με τα Παραρτήματα I και II αυτής» (Α' 105).

3. Τον ν. 1335/1983 «Κύρωση Διεθνούς Σύμβασης για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της ευρώπης» (Α' 32).

4. Την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ της 21ης Μαΐου 14992«για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» (ΕΕ L206 της 22.7.1992, σ.7).

5. Τον ν. 2204/1994 «Κύρωση Σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα» (Α' 59).

6. Την υπ' αρ. 33318/3028/1998 κοινή υπουργική απόφαση «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας», ιδίως το άρθρο 6 παρ. (ζ) αυτής (Β' 1289).

7. Το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, όπως τέθηκε σε ισχύ με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα» (Α' 98) στη συνέχεια τροποποιήθηκε με το Κεφάλαιο Δεύτερο (παρ. Β) του ν. 4320/2015 (Α' 29).

8. Το π.δ. 70/2015 «Ανασύσταση των Υπουργείων Πολιτισμού και Αθλητισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων… Μετονομασία…. και του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Μεταφορά της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Τουρισμού» (Α' 114).

9. Το π.δ. 132/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας» (Α' 160).

10. Το π.δ. 2/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 2).

11. Την υπ' αρ. 35/2021 απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Γεώργιο Αμυρά» (Β' 178).

12. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/104707/2518/09-11-2020 απόφαση του Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Καθορισμός των προδιαγραφών και του περιεχομένου των σχεδίων δράσης ειδών και τύπων οικοτόπων» (Β' 4924).

13. Το Ολοκληρωμένο Έργο LIFE-IP 4 NATURA «Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» (LIFE16 IPE/GR/000002), που υλοποιείται με τη συνεισφορά του χρηματοδοτικού μέσου LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη συγχρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου και ιδίως τα συμπεράσματα της μελέτης «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250 *Θίνες των παραλίων με Juniperus spp.» που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της δράσης Α.1 του προγράμματος LIFE-IP 4 NATURA.

14. Την υπό στοιχεία οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/69320/1738/15.07.2020 διαβίβαση του σχεδίου της παρούσας απόφασης στην Επιτροπή Φύση 2000 και την από 16-02- 2021 διατύπωση γνώμης επί του εν λόγω σχεδίου της Επιτροπής Φύση 2000 (υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/16917/572/19.2.2021).

15. Το υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΠΔΑ/66355/1290/13.07.2021 έγγραφο της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών σύμφωνα με το οποίο δεν προκαλείται δαπάνη από την υλοποίηση του εν τω θέματι Εθνικού Σχεδίου Δράσης δαπάνη στον κρατικό προϋπολογισμό, αποφασίζει:

Άρθρο 1
Έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Εγκρίνεται το Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΕΣΔ) για τον τύπο οικοτόπου 2250 *Θίνες των παραλίων με Juniperus spp., του Παραρτήματος I της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 2
Σκοπός - στόχοι

1. Σκοπός του ΕΣΔ για τον τύπο οικοτόπου 2250* είναι η βελτίωση της σημερινής κατάστασης διατήρησής (ΚΔ) του και η εξασφάλιση και διατήρηση της κατάστασης αυτής σε βαθμό ικανοποιητικό καθώς και η αποκατάσταση της δομής και των λειτουργιών του οικοτόπου στην Ελλάδα.

2. Στόχος του ΕΣΔ είναι η λήψη μέτρων για τη διασφάλιση της διατήρησης και την αύξηση της γεωγραφικής εξάπλωσης του οικοτόπου, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, την αύξηση της έκτασής του και τον περιορισμό των πιέσεων και των απειλών που δέχεται.

3. Οι ειδικότεροι στόχοι του ΕΣΔ είναι:

α. Η βελτίωση των παραμέτρων του τύπου οικοτόπου που δεν βρίσκονται σε ικανοποιητική ΚΔ (έκταση και μελλοντικές προοπτικές της),

β. Η βελτίωση των παραμέτρων που βρίσκονται οριακά σε ικανοποιητική ΚΔ (δομή και λειτουργίες), ώστε να διασφαλιστεί στο μέλλον η ικανοποιητική ΚΔ τους,

γ. Η διασφάλιση της ΚΔ στη βαθμίδα «ικανοποιητική» σε όσες περιοχές εμφανίζεται ο τύπος οικοτόπου και για όσες παραμέτρους του τύπου οικοτόπου ισχύει.

4. Η στρατηγική για την επίτευξη των στόχων του ΕΣΔ περιλαμβάνει μια σειρά από προτεινόμενες δράσεις, οι οποίες εντάσσονται στις παρακάτω δέσμες μέτρων:

α. Προπαρασκευαστικές δράσεις για τη βελτίωση και τεκμηρίωση της υφιστάμενης γνώσης,

β. Διαχειριστικές δράσεις για τη βελτίωση της ΚΔ του τύπου οικοτόπου,

γ. Θεσμικά μέτρα διαχείρισης (κανονιστικές ρυθμίσεις και θεσμικού χαρακτήρα παρεμβάσεις),

δ. Δράσεις κατάρτισης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Άρθρο 3
Πρόγραμμα Υλοποίησης Δράσεων

1. Οι δράσεις υλοποιούνται βάσει ιεράρχησης και μετά από διερεύνηση δυνατοτήτων χρηματοδότησης μέσω ΕΣΠΑ, ευρωπαϊκών προγραμμάτων (π.χ. LIFE), άλλων χρηματοδοτικών δυνατοτήτων (π.χ. Πράσινο Ταμείο, ιδιωτικά ταμεία) λαμβάνοντας υπόψη τον ενδεικτικό προϋπολογισμό των δράσεων που αναλύεται στο Παράρτημα Ι της παρούσας απόφασης.

2. Η υλοποίηση του ΕΣΔ θα ξεκινήσει από τις δράσεις του Παραρτήματος ΙΙ με βάση τον ενδεικτικό προϋπολογισμό των δράσεων που αναλύεται στο Παράρτημα Ι της παρούσας απόφασης.

3. Περιοχές εφαρμογής των επιμέρους δράσεων είναι οι περιοχές εξάπλωσης και κατανομής του τύπου οικοτόπου, όπως αναφέρονται αναλυτικά, ανά δράση, στο πρόγραμμα υλοποίησης δράσεων του Παραρτήματος ΙΙ. Περιοχή εφαρμογής αποτελούν και θέσεις εκτός του δικτύου NATURA 2000, στις οποίες θα γίνουν δειγματοληψίες και χαρτογράφηση του οικοτόπου.

4. Εμπλεκόμενες Υπηρεσίες και Φορείς είναι οι αρμόδιες Δημόσιες Αρχές σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο του άρθρου 26 του ν. 4685/2020 (Α’ 92), ο Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) του άρθρου 27 του ν. 4685/2020 (Α’ 92), καθώς και λοιποί ιδιωτικοί φορείς που συνδέονται με τις προτεινόμενες δράσεις/μέτρα του παρόντος ΕΣΔ.

Άρθρο 4
Υλοποίηση και Παρακολούθηση του ΕΣΔ

Το ΕΣΔ υλοποιείται, παρακολουθείται και εποπτεύεται από την Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας (ΔΔΦΠΒ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε συνεργασία με τον Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. και τις λοιπές προαναφερόμενες εμπλεκόμενες υπηρεσίες και φορείς, κατά περίπτωση.

Άρθρο 5
Αξιολόγηση και αναθεώρηση
του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

1. Το χρονικό πλαίσιο του παρόντος ΕΣΔ θα έχει διάρκεια έξι (6) έτη.

2. Κατά τη διάρκεια υλοποίησής του θα γίνεται παρακολούθηση της προόδου και της αποτελεσματικότητας (αξιολόγηση) των επιμέρους μέτρων/δράσεων με τη χρήση των δεικτών, τη συχνότητα και τη μεθοδολογία που αναφέρονται αναλυτικά στη μελέτη «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250 *Θίνες των παραλίων με Juniperus spp.» του Παραρτήματος Ι της παρούσας απόφασης. Οι αναφορές του προγράμματος παρακολούθησης θα διαβιβάζονται στη ΔΔΦΠΒ και στον Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.

3. Η αναθεώρηση του ΕΣΔ είναι εφικτή μέσα στην περίοδο εφαρμογής του και συγκεκριμένα κατά την μεσοπρόθεσμη αξιολόγηση του, σε περίπτωση αλλαγών στα δεδομένα.

4. Η τελική αξιολόγηση του ΕΣΔ θα είναι εκτενής και θα συγκρίνονται τα αποτελέσματα των μέτρων που εφαρμόστηκαν με τους στόχους που έχουν τεθεί προκειμένου να εκτιμηθεί η αποτελεσματικότητα του παρόντος Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Η τελική αξιολόγηση θα διαβιβάζεται στην ΔΔΦΠΒ και στον Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.

Άρθρο 6
Παραρτήματα

Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης τα Παραρτήματα Ι και ΙΙ που ακολουθούν.

Άρθρο 7
Ισχύς

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)
Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250

*Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp.

Παραδοτέο Δράσης Α.1

Πανεπιστήμιο Πατρών
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Φεβρουάριος 2021

Με τη συγχρηματοδότηση του Προγράμματος LIFE
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου

Προτεινόμενη βιβλιογραφική αναφορά:

ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π., ΤΣΙΡΙΠΙΔΗΣ Ι., ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι., ΗΛΙΑΔΟΥ Ε., ΚΟΝΤΟΠΑΝΟΥ Α. 2021. Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250 *Θίνες των παραλιών με *Juniperus* spp. Έργο LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα (LIFE16 IPE/GR/000002). Παραδοτέο Δράσης Α.1. Πανεπιστήμιο Πατρών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πάτρα, 73 σελ. & IV Παραρτήματα. Τελική έκδοση.

Suggested citation:

DIMOPOULOS P., TSIRIPIDIS I., KOKKORIS I., ILIADOU E., KONTOPANOU A. 2021. Action Plan for the habitat type 2250 *Coastal dunes with *Juniperus* spp. LIFE-IP 4 NATURA Project: Integrated actions for the conservation and management of Natura 2000 sites, species, habitats and ecosystems in Greece (LIFE16 IPE/GR/000002). Deliverable Action A.1. University of Patras, Aristotle University of Thessaloniki, Patras, 73 pp. & IV Annexes. Final version.

Περιεχόμενα

Περίληψη .....

Summary .....

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ .....

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ Σ.Δ. ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ .....

3. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ .....

3.1 Οικολογία – εξάπλωση .....

3.1.1 Αναλυτική περιγραφή .....
3.1.2 Βιολογικές παράμετροι .....
3.1.3 Οικολογικές παράμετροι .....
3.1.4 Κατάσταση Διατήρησης στην Ελλάδα .....
3.1.5 Εξάπλωση .....

3.2 Πιέσεις - απειλές .....

3.3 Εμπλεκόμενοι φορείς .....

*4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ, ΤΩΝ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΑΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250** .....

5. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ .....

5.1 Βασικές αρχές .....

5.2 Υφιστάμενη γνώση και κατάσταση διατήρησης του τύπου οικοτόπου 2250* .

5.3 Σκοπός του Σχεδίου Δράσης και Στόχοι Διατήρησης .....

6. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ .....

6.1 Δράσεις Διατήρησης .....

6.2 Θεσμικά μέτρα διαχείρισης .....

6.3 Προσέγγιση υλοποίησης και εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης .....

6.3.1 Γενικά .....
6.3.2 Σύνοψη δράσεων και μέτρων του Σχεδίου Δράσης .....
6.3.3 Προτεινόμενα βήματα εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης .....
6.3.4 Παράδειγμα πιλοτικής εφαρμογής .....

7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ .....

8. ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ .....

9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ .....

Παράρτημα I .....

Παράρτημα II .....

Παράρτημα III .....

Παράρτημα IV .....

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στον τύπο οικοτόπου προτεραιότητας 2250* (Παράρτημα Ι, Οδηγία 92/43) εντάσσονται οι σχηματισμοί αμμωδών υποστρωμάτων και θινών σε ακτές της Μεσογείου και στην θερμο-Ατλαντική ζώνης με αρκεύθους (είδη του γένους *Juniperus*) [(*Juniperus turbinata* subsp. *turbinata* (=*J. lycia*, J. *phoenicea* subsp. *lycia*), *J. macrocarpa*, *J. navicularis* (=*J. transtagana*, *J. oxycedrus* subp. *transtagana*), *J. communis*]. Στην Ελλάδα το πρότυπο εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου είναι σποραδικό (infrequent), καθώς απαντάται σε 22 περιοχές του δικτύου Natura 2000, κυρίως στα νησιά του Αιγαίου, στην Κρήτη, στη Δυτική Ελλάδα και στην Πελοπόννησο. Η σημασία διατήρησης είναι υψηλή και ο βαθμός ευθύνης που φέρει η Ελλάδα για την διατήρηση του οικοτόπου είναι πολύ υψηλός, λόγω α) της σπανιότητας του οικοτόπου, β) των πιέσεων και απειλών που ασκούνται στον παράκτιο χώρο εξάπλωσής του και γ) του ότι αποτελεί έναν ενδιάμεσο-συνδετικό σταθμό (stepping stone) κατά την έννοια της διατήρησης του συνεκτικού δικτύου Natura 2000. Στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο εξεταζόμενος τύπος οικοτόπου απαντάται σε 238 περιοχές του δικτύου Natura 2000. Στην Ελλάδα, ο τύπος οικοτόπου 2250* έχει αξιολογηθεί σε Μη Ικανοποιητική-Ανεπαρκή (U1) Κατάσταση Διατήρησης (ΚΔ) σε εθνικό επίπεδο σύμφωνα με την 4η εξαετή εθνική αφορά (άρθρο 17 Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ). Κύρια αιτία για την Μη Ικανοποιητική-Ανεπαρκή (U1) Κατάσταση Διατήρησης είναι: α) η Μη Ικανοποιητική-Ανεπαρκής (U1) ΚΔ της έκτασης του τύπου οικοτόπου, και β) οι φτωχές μελλοντικές προοπτικές για την έκταση του οικοτόπου. Οι υπόλοιπες παράμετροι αξιολογήθηκαν με Ικανοποιητική (FV) Κατάσταση Διατήρησης. Στο επίπεδο της Μεσογειακής Βιογεωγραφικής Ζώνης, από τις έξι (6) χώρες στις οποίες απαντάται ο οικότοπος 2250*, στις δύο (Γαλλία, Ιταλία) η κατάσταση διατήρησης έχει αξιολογηθεί ως Μη Ικανοποιητική-Κακή (U2), στις τρεις (Ελλάδα, Ισπανία, Πορτογαλία) ως Μη Ικανοποιητική-Ανεπαρκής (U1) και σε μια (Κύπρος) ως Ικανοποιητική (FV). Οι συχνότερα εμφανιζόμενες πιέσεις/απειλές που έχουν καταγραφεί εντός των περιοχών εξάπλωσης του οικοτόπου 2250* με βάση τα αποτελέσματα της Εποπτείας είναι οι εξής: η βόσκηση (A04), δημιουργία δρόμων και μονοπατιών (D01), ύπαρξη υποδομών και κτιρίων (E01 και E04), απορρίμματα-ρύπανση εδάφους (E03 και H05), ύπαρξη δομών αναψυχής (G02), δραστηριότητες αναψυχής (G01) και άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές (G05). Από άποψη σημαντικότητας, οι πιέσεις/απειλές ιεραρχούνται ως εξής: με υψηλό βαθμό σημαντικότητας: η βόσκηση (A04), η ύπαρξη δομών αναψυχής (G02), η ύπαρξη υποδομών και κτιρίων (E01 και E04) και άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές (G05) (σε 0.77% των θέσεων καταγραφής και στο 1.54% των θέσεων δειγματοληψίας), με μέτριο βαθμό σημαντικότητας: η ύπαρξη υποδομών και κτιρίων (E01 και E04), η δημιουργία δρόμων και μονοπατιών (D01), η βόσκηση (A04), οι δραστηριότητες αναψυχής (G01), η καλλιέργεια (A01), η ύπαρξη δομών αναψυχής (G02) και άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές (G05) (σε ποσοστό πάνω από 3% των θέσεων δειγματοληψίας). Σκοπός του παρόντος Σχεδίου Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* είναι η βελτίωση της Κατάστασης Διατήρησης (ΚΔ) από Μη Ικανοποιητική-Ανεπαρκής (U1), που είναι σήμερα, σε Ικανοποιητική (FV), μέσω της επίτευξης των εξής ειδικών στόχων:

(α) βελτίωση των παραμέτρων του τύπου οικοτόπου που δεν βρίσκονται σε Ικανοποιητική ΚΔ (έκταση και μελλοντικές προοπτικές της) (αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου),

(β) βελτίωση των παραμέτρων που βρίσκονται οριακά σε Ικανοποιητική ΚΔ (δομή και λειτουργίες), έτσι ώστε να διασφαλιστεί στο μέλλον η ικανοποιητική ΚΔ τους,

(γ) διασφάλιση Ικανοποιητικής ΚΔ στις περιοχές εμφάνισης του τύπου οικοτόπου και για όσες παραμέτρους της ΚΔ του τύπου οικοτόπου ισχύει.

Προκειμένου να επιτευχθεί ο γενικός σκοπός και οι επιμέρους ειδικοί στόχοι του Σχεδίου Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250*, μετά την αποτίμηση όλων των παραμέτρων αξιολόγησης της ΚΔ του οικοτόπου με βάση τα διαθέσιμα (ποιοτικά και ποσοτικά) δεδομένα με βάση την μέθοδο πλήρους καταγραφής ή της στατιστικά ισχυρής εκτίμησης, προτείνονται 2 Μέτρα και 14 Δράσεις διατήρησης, οι οποίες διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες, άμεσα αλληλεξαρτώμενες και διαδοχικά εφαρμοζόμενες. Η πρώτη (Α) κατηγορία αφορά προπαρασκευαστικές δράσεις (βελτίωση και τεκμηρίωση της υφιστάμενης γνώσης) που είναι απαραίτητες για εφαρμογή δράσεων αύξησης της έκτασής του, περιορισμού των πιέσεων και των απειλών και έργων αποκατάστασης και βελτίωσης της δομής, των λειτουργιών του οικοτόπου. Η δεύτερη (Β) κατηγορία αφορά σε έργα και εργασίες σχετικές με τη βελτίωση της ΚΔ του τύπου οικοτόπου και στηρίζονται στα αποτελέσματα των προπαρασκευαστικών δράσεων.

SUMMARY

The priority habitat type 2250 * (Annex I, Directive 92/43) incorporates plant communities of sandy substrata and dune formations on the Mediterranean coasts and in the thermo-Atlantic belt biogeographic area of juniper taxa [*Juniperus turbinata* subsp. *turbinata* (=J. *lycia, J. phoenicea* subsp. *lycia*), J. *macrocarpa, J. navicularis* (=*J. transtagana, J. oxycedrus* subsp. *transtagana*), *J. communis*]. In Greece the pattern of the habitat type is infrequent, as it occurs in 22 Special Areas of Conservation (SACs) of the Natura 2000 network, mainly in the Aegean islands, Crete, Western Greece and the Peloponnese. The conservation importance of the habitat type 2250 is high and the degree of responsibility that Greece has for its maintenance conservation is very high due to a) the rarity of the habitat, b) the pressures and threats exerted on the coastal areas of its distribution and c) its stepping-stone role in the sense of maintaining the coherence of the Natura 2000 network. At the European Union level, the habitat type in question is found in 238 Sites of Community Importance (SCIs)/SACs of the Natura 2000 network. In Greece, the Conservation Status (CS) of the habitat type 2250 * has been assessed at the national level as Unfavourable-Inadequate (U1), in accordance with the 4th 6-years national report (Article 17, Directive 92/43/ EEC). The Unfavorable-Inadequate (U1) Conservation Status is due to: (a) the Unfavorable-Inadequate (U1) conservation status of the habitat type’s area and (b) the poor future prospects for the habitat type’s area. The remaining parameters were assessed at Favorable (FV) conservation status.

At the level of the Mediterranean Biogeographical Zone, of the six (6) countries where the habitat type 2250 occurs, the conservation status assessment has given the following results: in two (France and Italy) the conservation status was assessed as Unfavorable-Bad (U2), in three (Greece, Spain, Portugal) as Unfavorable -Inadequate (U1) and in one (Cyprus) as Favorable (FV). The most frequently occurring pressures / threats recorded within the range of the habitat type 2250 are the following: grazing (A04), road and path creation (D01), infrastructures and buildings (E01 and E04), leisure infrastructures and activities (G02, G01) and other anthropogenic disturbances (G05). In terms of importance, the pressures / threats are ranked as follows: a) high degree of importance: grazing (A04), recreational structures (G02), infrastructures and buildings (E01 and E04) and other anthropogenic disturbances (G05) (0.77% of the total records and 1.54% of the sample plots), b) moderate degree of importance: infrastructures and buildings (E01 and E04), roads and paths (D01), grazing (A04), leisure activities and recreational infrastructures (G02 and G01), cultivation (A01), and other anthropogenic disturbances (G05) (>3% of the sample plots).

The main aim of this Action Plan for the habitat type 2250 * is to improve nationally its Conservation Status from its current Unfavorable-Inadequate (U1), to Favorable status (FV), by achieving the following specific objectives:

(a) improvement of the habitat type’s parameters not assessed at Favorable (FV) Conservation Status (range area and its future prospects) and restoration activities for the habitat type;

(b) improvement of the habitat type’s parameters that are marginally in Favorable Conservation Status (structure and functions), in order to ensure a Favorable CS in the future.

(c) Ensuring Favorable (FV) Conservation Status in the different localities within the Natura 2000 sites where the habitat type 2250 is distributed and for the habitat type’s parameters that certain actions and measures are valid and could be implemented.

In order to achieve the main aim and the specific objectives of the Action Plan for the habitat type 2250*, we evaluated all available data on the Conservation Status Assessment parameters (qualitative and quantitative), based either on complete sampling records or on statistically robust predictions method, and we reached in the following suggestions: two (2) measures and (14) conservation actions, which fall into two broad categories, directly interdependent and sequentially implemented. The first category (A) relates to preparatory actions (improvement, updating and documentation of existing knowledge data) necessary to implement actions to increase the habitat type’s extent, reduce pressures and threats, restore and improve habitat’s structure and functions. The second (B) category relates to projects and works related to habitat type improvement and will be based on the existing data as they will be improved, complemented and updated by the results of the preparatory actions.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Σχέδιο Δράσης για ένα τύπο οικοτόπου αποτελεί ένα βασικό εργαλείο αναγνώρισης και ιεράρχησης μέτρων με σκοπό είτε την εξασφάλιση της ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησής (ΚΔ) του σε εθνικό επίπεδο, μέσω ικανοποιητικού βαθμού διατήρησής του σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (ΕΖΔ, ΕΖΔ/ΖΕΠ), είτε την αποκατάσταση της δομής και των λειτουργιών του σε μακροπρόθεσμη κλίμακα εντός της Ελλάδας. Το Σχέδιο Δράσης ενός τύπου οικοτόπου παρέχει αναλυτικές και τεκμηριωμένες πληροφορίες για την κατάσταση, την οικολογία, τις πιέσεις, τις απειλές, τους στόχους διατήρησης και τα μέτρα/δράσεις διατήρησης που προτείνεται να εφαρμοστούν προκειμένου να γίνει εφικτή η βελτίωση του βαθμού διατήρησης (η κατάσταση διατήρησης σε τοπικό επίπεδο), αλλά και η εξασφάλιση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης σε εθνικό επίπεδο.

Πιο συγκεκριμένα, ο βασικός σκοπός του Σχεδίου Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* σε εθνικό επίπεδο συνίσταται από τα παρακάτω τέσσερα μέρη:

α) τη βελτίωση των παραμέτρων του τύπου οικοτόπου που δεν βρίσκονται σε ικανοποιητική ΚΔ (έκταση και μελλοντικές προοπτικές της),

β) τη βελτίωση των παραμέτρων που βρίσκονται οριακά σε ικανοποιητική ΚΔ (δομή και λειτουργίες), έτσι ώστε να διασφαλιστεί στο μέλλον η ικανοποιητική ΚΔ τους,

γ) τη διασφάλιση της ικανοποιητικής ΚΔ σε όσες περιοχές εμφάνισης του τύπου οικοτόπου υπάρχει και για όσες παραμέτρους της ΚΔ του τύπου οικοτόπου ισχύει, και

Για να γίνει εφικτή η επίτευξη του παραπάνω σκοπού σε εθνικό επίπεδο θα τεθούν αντίστοιχοι σκοποί για κάθε επιμέρους περιοχή εμφάνισης του τύπου οικοτόπου. Σύμφωνα με τους Margules and Pressey (2000), ο καθορισμός συγκεκριμένων στόχων και διαχειριστικών μέτρων απαιτείται για κάθε προστατευόμενη περιοχή, έτσι ώστε να επιτευχθεί η αποτελεσματικότητα ενός δικτύου διατήρησης.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ Σ.Δ. ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ

Η σύνταξη του παρόντος Σχεδίου Δράσης στηρίχθηκε στην ανασκόπηση όλης της υφιστάμενης βιβλιογραφίας για τη Μεσόγειο και στην Ελλάδα, καθώς και στην ανάλυση όλων των διαθέσιμων δεδομένων για τον τύπο οικοτόπου στη χώρα και πιο συγκεκριμένα στα εξής:

i. Στην 4η εξαετή έκθεση αναφοράς (άρθρο 17, Οδηγία 92/43/ΕΟΚ) για την κατάσταση διατήρησης του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 2250* της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

ii. Στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας δράσεων διαχείρισης και διατήρησης που αφορούν τον τύπο οικοτόπου 2250* ή άλλους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων (π.χ. 1210, 2110, 2120) που έχουν εφαρμοστεί στην Ελλάδα και στη Μεσόγειο κατά το παρελθόν. Συγκεκριμένα, για τον τύπο οικοτόπου 2250* έχει πραγματοποιηθεί σχετικά πρόσφατα το έργο LIFE (LIFE07NAT/GR/000296) «JUNICOAST» (2009-2013) «Δράσεις για την προστασία των παράκτιων αμμοθινών με είδη *Juniperus* στην Κρήτη και στο Νότιο Αιγαίο (Ελλάδα)». Κατά την εκπόνηση του έργου πραγματοποιήθηκαν πολλές δράσεις για την αντιμετώπιση πιέσεων και απειλών για τον τύπο οικοτόπου 2250*. Θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντικό να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των δράσεων που έγιναν, έτσι ώστε γίνει υιοθέτηση επιτυχημένων μεθόδων και πρακτικών και η βελτιστοποίηση άλλων.

iii. Στις απόψεις και τις παρατηρήσεις που καταγράφηκαν κατά τη διενέργεια διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους φορείς των περιοχών εμφάνισης του τύπου οικοτόπου.

iv. Στη γνώμη των ειδικών επιστημόνων που συμμετέχουν στη σύνταξη του παρόντος Σχεδίου Δράσης.

3. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ

3.1 Οικολογία – εξάπλωση

3.1.1 Αναλυτική περιγραφή

Ορισμός: Σχηματισμοί με *Juniperus* [(*Juniperus turbinata* subsp. *turbinata* (=*J. lycia*, *J. phoenicea* subp. *lycia*), *J. macrocarpa*, *J. navicularis* (=*J. transtagana*, *J. oxycedrus* subsp. *transtagana*), *J. communis*] της Μεσογείου και των θερμο-Ατλαντικών ακτών σε κοιλότητες μεταξύ των θινών και σε πλαγιές (Juniperion lyciae). Πρόκειται για έναν σχετικά σπάνιο οικότοπο που αποτελείται από λόχμες και συστάδες με αρκεύθους, σε αμμώδη υποστρώματα και θίνες, σε παραλίες και ακτές της Μεσογείου και της θερμο-Ατλαντικής ζώνης. Η βλάστηση που κυριαρχεί σε αυτές τις αμμοθίνες αποτελείται από αμμόφιλα μεμονωμένα άτομα ή πληθυσμούς. Τα χαρακτηριστικά είδη του τύπου οικοτόπου είναι τα *Juniperus macrocarpa* και *Juniperus turbinata* (στην Οδηγία και το Interpretation Manual αναφέρεται ως *Juniperus phoenicea*). Το *Juniperus macrocarpa* εμφανίζεται αποκλειστικά σε θέσεις κοντά στην ακτογραμμή (**Εικόνα 1**), ενώ το *Juniperus turbinata* έχει πιο ευρεία γεωγραφική εξάπλωση και απαντάται μεμονωμένα ή συστάδες ακόμα και σε ορεινές θέσεις (**Εικόνα 2**). Τα βασικά τυπικά είδη του οικοτόπου, όπως προσδιορίστηκαν σύμφωνα με την μεθοδολογία των Tsiripidis et al.(2018) παρουσιάζονται στον **Πίνακα 1**.

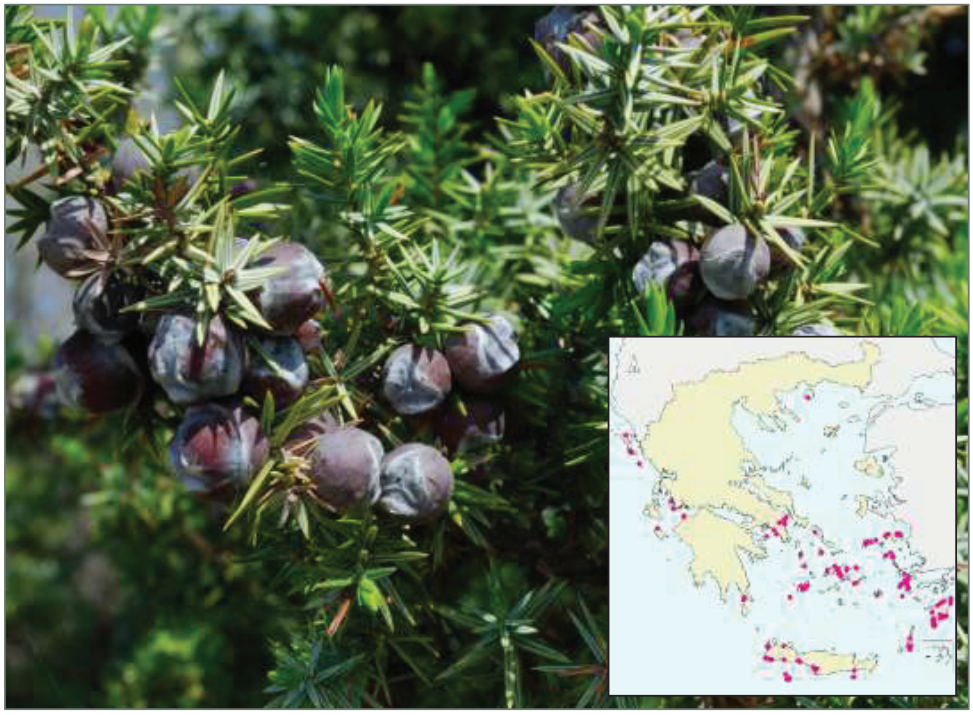

Εικόνα 1. Κοντινή άποψη του *Juniperus macrocarpa* (Φωτ. Turland, Nicholas).

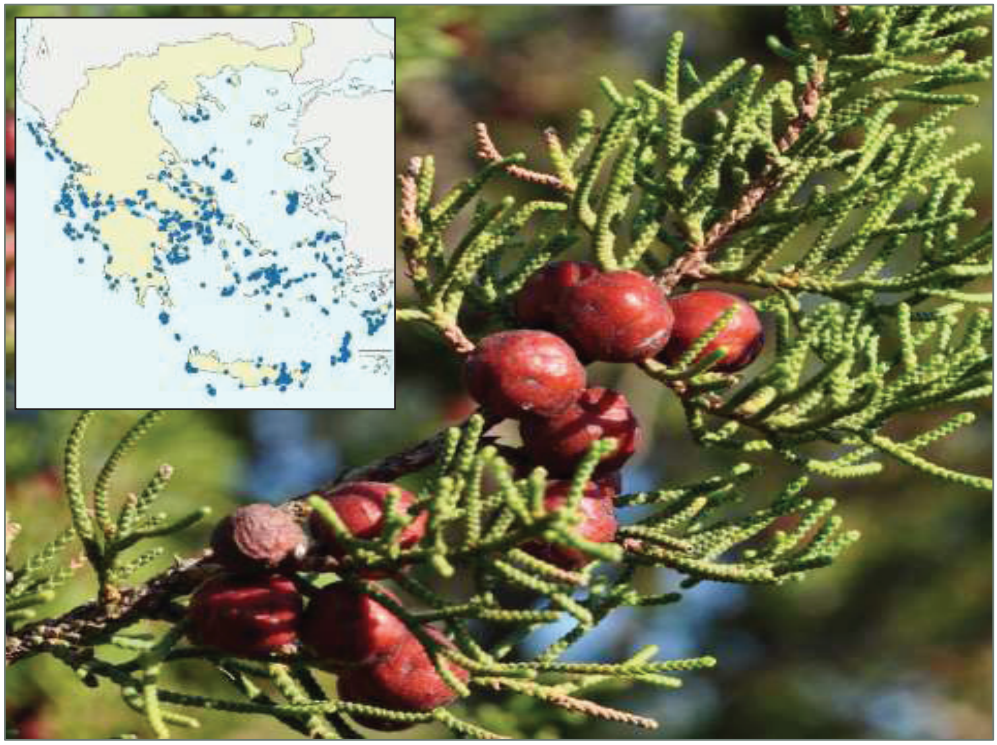

Εικόνα 2. Κοντινή άποψη του *Juniperus turbinata* (Φωτ. Κατερίνα Γούλα).

Άλλα είδη που περιστασιακά καταγράφονται στον θαμνώδη όροφο είναι τα *Ceratonia siliqua*, *Olea europaea* subsp. *europaea* και *Ephedra foeminea*, ενώ σε υγρές θέσεις τα είδη *Myrtus communis* και *Prasium majus*. Πιο αναλυτικά στον θαμνώδη υπόροφο όπου συνήθως κυριαρχούν φρυγανικές κοινότητες, τα πιο συχνά απαντούμενα είδη είναι τα εξής: *Thymbra capitata*, *Helichrysum stoechas* subsp. *barrelieri*, *Helichrysum italicum*, *Phagnalon rupestre* subsp. *graecum*, ενώ λιγότερο συχνά απαντώνται τα είδη: *Cistus creticus*, *Cistus salviifolius*, *Erica manipuliflora*, *Teucrium capitatum*, *Asparagus aphyllus*, *Anthyllis hermanniae*. Είναι χαρακτηριστική η συμμετοχή αμμόφιλων ειδών όπως τα *Pancratium maritimum*, *Medicago littoralis*, *Pseudorlaya pumila* και αλοφυτικών ειδών του γένους *Limonium*. Στον ποώδη όροφο συμμετέχουν διάφορα είδη όπως: *Lagurus ovatus*, *Senecio vernalis*, *Sonchus nigricans*, *Silene colorata*, *Erodium laciniatum* κ.ά.

Χαρακτηριστικά είδη πανίδας του οικοτόπου είναι διάφορα είδη ασπονδύλων, ειδικά τα κολεόπτερα, οι πεταλούδες, οι νυχτοπεταλούδες κ.ά. Το σπάνιο φθινοπωρινό πουλί *Lanius collurio*, που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας για τα πτηνά, αν και δεν είναι αποκλειστικό σε αυτό

το βιότοποτου οικοτόπου, απαντάται και στους θάμνους των αμμόλοφων και εξαρτάται από τη διαθεσιμότητα μεγάλων εντόμων και μικρών ασπόνδυλων, γεγονός πράγμα που το κατατάσσει ως έναν καλό δείκτη ποικιλότητας της άγριας πανίδας (Esselink et al. 2003).

Πίνακας 1. Τυπικά είδη του οικοτόπου 2250* (ονοματολογία σύμφωνα με Dimopoulos et al. 2013, 2016 και Dimopoulos, Raus and Strid 2019, http://portal.cybertaxonomy.org/flora-greece/).

Aetheorhiza bulbosa	*Limonium echioides*
Anthyllis hermanniae	*Limonium virgatum*
Cakile maritima	*Lotus halophilus*
Thymbra capitata	*Medicago littoralis*
Elymus farctus	*Myrtus communis*
Ephedra foeminea	*Ononis natrix*
Erodium laciniatum	*Pancratium maritimum*
Euphorbia terracina	*Phagnalon rupestre* subsp. *graecum*
Gastridium phleoides	*Pistacia lentiscus*
Helichrysum stoechas subsp. *barrelieri*	*Prasium majus*
Helichrysum italicum	*Pseudorlaya pumila*
Juniperus macrocarpa	*Schoenus nigricans*
Juniperus turbinata	*Senecio vernalis*
Lagurus ovatus	*Silene colorata*
Lavandula stoechas	*Silene succulenta*

Ο τύπος οικοτόπου 2250* εντάσσεται ως ακολούθως στο σύστημα ταξινόμησης EUNIS (https://eunis.eea.europa.eu/habitats-code-browser.jsp?expand=B,B1,B1.6#level_B1.6):

B – Παράκτιοι οικότοποι (Coastal habitats)

B1 – Παράκτιες θίνες και αμμώδεις ακτές (Coastal dunes and sandy shores)

B1.6 – Παράκτιοι θαμνώνες πάνω σε θίνες (Coastal dune scrub)

B1.63 – Συστάδες αμμοθινών με *Juniperus* (Dune *Juniperus* thickets)

Στη μονάδα βλάστησης κατά EUNIS, όπου εντάσσεται ο τύπος οικοτόπου 2250*, περιλαμβάνονται ερεικώνες και θαμνώνες που συγκροτούνται από τα είδη αρκεύθων *Juniperus turbinata* και/ή *Juniperus macrocarpa*, σε κοιλότητες θινών και σε πρανή/πλαγιές θινών σε ακτές Ελλάδας.

Η συνταξινομική ένταξη της βλάστησης των θαμνώνων πάνω σε θίνες με *Juniperus macrocarpa* και *Juniperus turbinata*, λαμβάνοντας υπόψη τους Díez-Garretas and Asensi (2014) και με βάση την μονογραφία από τους Mucina et al. (2016) με τίτλο Vegetation of Europe: hierarchical floristic classification system of vascular plant, bryophyte, lichen, and algal communities, είναι η εξής σε επίπεδο Κλάσης (Class), Τάξης (Order), Ένωσης (Alliance) και Φυτοκοινωνιών (Associations):

- **Κλάση: Quercetea ilicis Br.-Bl. ex A. Bolòs et O. de Bolòs in A. Bolòs y Vayreda 1950**

- Θερμο-Μεσογειακά πευκοδάση και δρυοδάση και οι σχετιζόμενοι αείφυλλοι σκληρόφυλλοι θαμνώνες της Μεσογείου

- **Τάξη: Pistacio lentisci-Rhamnetalia alaterni Rivas-Mart. 1975**

  Θερμο-Μεσογειακοί χαμηλής ανάπτυξης θαμνώνες (matorral, macchia και garrigue) της Μεσογειακής λεκάνης

- **Ένωση: Asparago orientalis-Juniperion macrocarpae (Díez Garretas et Asensi 2014) Mucina stat. nov. hoc loco (2016)**

  Θερμο-Μεσογειακοί θαμνώνες με αρκεύθους (κέδρα) πάνω σε παράκτια θινικά συστήματα της κεντρικής και ανατολικής Μεσογείου

Η συνταξινομική σύνθεση των παράκτιων θαμνώνων πάνω σε θίνες με κυρίαρχο είδος το *Juniperus macrocarpa* (Díez-Garretas and Asensi 2014) στη Μεσόγειο, αποκάλυψε δύο χλωριδικά και γεωγραφικά χαρακτηριστικές μονάδες που αποδίδονται/ερμηνεύονται ως δύο διακριτές υπο-ενώσεις (suballiances):

- *Juniperenion turbinatae* (στη δυτική Μεσόγειο) και
- *Asparago orientalis-Juniperenion macrocarpae* (στην κεντρική και ανατολική Μεσόγειο).

Ωστόσο, ο συνοπτικός πίνακας που περιλαμβάνεται στους Díez-Garretas and Asensi (2014 Πίνακας 1, στήλες 38–44) υποστηρίζει την χλωριδική ταυτότητα της υπο-ένωσης *Asparago orientalis-Juniperenion macrocarpae,* την οποία ο Mucina et al. (2016) αναβαθμίζει ιεραρχικά στο επίπεδο μιας νέας ένωσης της *Asparago orientalis-Juniperion macrocarpae* που απαντάται στην κεντρική και ανατολική Μεσόγειο, αναγνωρίζοντας την φυτοκοινωνία *Rubio tenuifoliae-Juniperetum macrocarpae* Géhu et al. 1992 (Colloq. Phytosociol. 19: 554–555, Πίνακας 28, δειγματοληψία 13) ως τον ολότυπο (*holotypus, hoc loco)* της ένωσης. Τα διαγνωστικά φυτικά taxa της ένωσης είναι τα εξής: *Anthyllis hermanniae, Asparagus aphyllus* subsp. *orientalis, Erica manipuliflora, Genista acanthoclada, Juniperus macrocarpa* και *Salvia fruticosa*.

Φυτοκοινωνία: *Rubio tenuifoliae-Juniperetum macrocarpae* Géhu et al. 1992

3.1.2 Βιολογικές παράμετροι

Τα χαρακτηριστικά-κυρίαρχα τυπικά είδη *Juniperus macrocarpa* και *Juniperus phoenicea* του τύπου οικοτόπου δημιουργούν εξειδικευμένες δομές και προσφέρουν εξειδικευμένες λειτουργίες. Πιο συγκεκριμένα, τα είδη *Juniperus macrocarpa* και *Juniperus phoenicea* είναι πλήρως προσαρμοσμένα στις συνθήκες του παράκτιου τοπίου, είναι ανθεκτικά στους ισχυρούς ανέμους, στην υψηλή αλατότητα και στην χαμηλή περιεκτικότητα σε νερό. Παρόλα αυτά με το πολυσχιδές και έντονα διακλαδιζόμενο ριζικό τους σύστημα και την ανθεκτικότητα των αργά αναπτυσσόμενων, ξυλωδών βλαστών τους, μπορούν και δημιουργούν ανθεκτικές και σταθεροποιημένες λόχμες και συστάδες επί των θινών. Η βραδεία αύξηση των ατόμων *Juniperus*, λόγω των δυσμενών περιβαλλοντικών συνθηκών που αντιμετωπίζουν (μεγάλη διάρκεια ξηροθερμικής περιόδου στις περιοχές εξάπλωσης, χαμηλή περιεκτικότητα σε νερό στο έδαφος) είναι και αυτή που καθιστά τον οικότοπο ευάλωτο στην απώλεια ατόμων *Juniperus* (πχ μέσω εκχερσώσεων, πυρκαγιάς, λαθροϋλοτομιών), αφού η ταχεία αναγέννηση είναι από περιορισμένη έως αδύνατη. Για τον ίδιο λόγο η δυναμική του τύπου οικοτόπου για τη φυσική εξάπλωσή του είναι περιορισμένη (σε σχέση με άλλους τύπους οικοτόπου, όπως τα δάση χαλεπίου πεύκης ή τα δάση πρίνου) και εξαρτάται απόλυτα από τη δομή των γειτονικών τύπων οικοτόπων (εμπρόσθιες θίνες σε καλή κατάσταση), καθώς και από τις ανθρωπογενείς πιέσεις στις περιοχές εμφάνισής του (πχ καλλιέργεια στα όρια του οικοτόπου, δόμηση, δημιουργία δρόμων και μονοπατιών). Τα σπέρματα των αρκεύθων συνήθως διασκορπίζονται από τα πτηνά αν και τα θηλαστικά, όπως οι αλεπούδες, οι ασβοί τα κουνέλια και οι αγριόχοιροι μπορούν επίσης να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο σε κάποιες περιοχές (Muñoz-Reinoso 2003). Για τον λόγο αυτό, ανθρωπογενείς επιδράσεις όπως το κυνήγι, η έντονη βόσκηση και η πέραν της φέρουσας ικανότητας αναψυχή έχουν σημαντικές επιπτώσεις στον οικότοπο, αφού περιορίζουν τον ζωτικό χώρο των ειδών πανίδας που συμβάλουν στην επέκταση και στην αναγέννησή του. Ο τύπος οικοτόπου 2250*, ως τμήμα των αμμοθινικών κοινοτήτων είναι σημαντικός για τις λειτουργίες της συγκράτησης της άμμου, της σταθεροποίησης της ακτογραμμής και της προστασίας των κοινοτήτων βλάστησης των εσωτερικών θέσεων.

3.1.3 Οικολογικές παράμετροι

Ο τύπος οικοτόπου αποτελεί το τελευταίο στάδιο διαδοχής των μονάδων βλάστησης των θινών (μαζί με τα κατά περιοχές εμφανιζόμενα παράκτια δάση *Pinus pinea* ή/και *Pinus halepensis*, σε αμμώδες υπόστρωμα) από την ακτογραμμή προς το εσωτερικό. Ο εξεταζόμενος οικότοπος έχει περιορισμένες οικολογικές απαιτήσεις, αλλά για τη διατήρησή του απαιτείται η καλή χωρική διαδοχή και δομή των αμμοθινών με τις σχετικές κοινότητες βλάστησης,

κάθε διακριτής ζώνης, καθώς και η διατήρηση της άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας, που συμβάλει καθοριστικά στην αναγέννησή του. (**Εικόνα 3**).

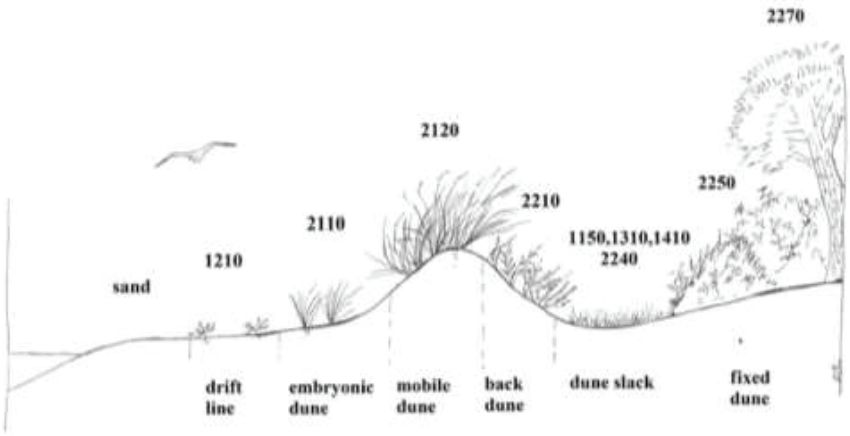

Εικόνα 3. Προφίλ των αμμοθινικών οικοσυστημάτων και των τύπων βλάστησης που εμφανίζονται σε αυτά (De Luca et al. 2011). Στην εικόνα παρουσιάζεται η φυσική ακολουθία στο χώρο των επιμέρους τύπων οικοτόπων που εμφανίζονται όταν δεν υπάρχουν παράμετροι εξωτερικών πιέσεων.

(α) Χάρτες κατανομής και εύρους εξάπλωσης

Ο τύπος οικοτόπου στην Ελλάδα καλύπτει κατ’ εκτίμηση 20 Km^2, εκ των οποίων τα 9,77 Km^2 βρίσκονται εντός των προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000 (4η εξαετής εθνική αναφορά, άρθρο 17, Οδηγία 92/43/ΕΟΚ). Η περιοχή του δικτύου Natura 2000 με τη μεγαλύτερη επιφάνεια του τύπου οικοτόπου (2,23 Km^2) είναι η προστατευόμενη περιοχή «Δέλτα Αχελώου, Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου-Αιτωλικού, Εκβολές Εύηνου, Νήσοι Εχινάδες, Νήσος Πεταλάς» (GR2310001), ενώ αυτή με την μικρότερη είναι η προστατευόμενη περιοχή «Εθνικό Πάρκο Σχινιά-Μαραθώνα» (GR3000003), με χαρτογραφημένη έκταση μόλις 349 m^2. Στο διάγραμμα της **Εικόνας 4** παρουσιάζονται οι επιφάνειες των χαρτογραφημένων εκτάσεων του τύπου οικοτόπου, στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα.

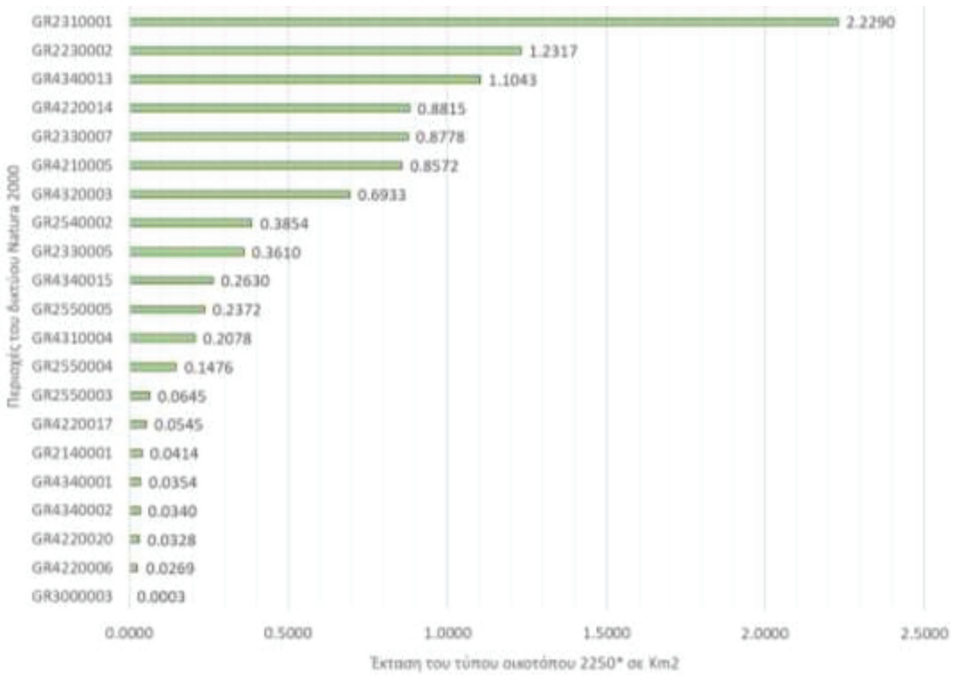

Εικόνα 4. Διαγραμματική απεικόνιση των εκτάσεων του τύπου οικοτόπου 2250* στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα για τις οποίες υπάρχει χαρτογράφηση του οικοτόπου.

Στην **Εικόνα 5** παρουσιάζεται ο χάρτης κατανομής του τύπου οικοτόπου 2250*, σε σχέση με το εύρος εξάπλωσής του, όπως προσδιορίστηκαν από την 4η εξαετή Έκθεση Αναφοράς της Ελλάδας, σύμφωνα με το άρθρο 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Στον ίδιο χάρτη παρουσιάζονται και οι γνωστές θέσεις των χλωριδικών καταγραφών των κυρίαρχων και χαρακτηριστικών, τυπικών ειδών του τύπου οικοτόπου *Juniperus macrocarpa* και *Juniperus turbinata,* για την Ελληνική επικράτεια, σύμφωνα με αδημοσίευτα δεδομένα από την βάση δεδομένων της Flora Hellenica (επικοινωνία με Arne Strid, Οκτώβριος 2019). Παρατηρούμε ότι το *Juniperus turbinata* καταγράφεται και σε ηπειρωτικές θέσεις (όπου σχηματίζει διαφορετικό τύπο οικοτόπου), ακόμη και σε ορεινές περιοχές (πχ στα όρη Παρνασσός, Πάρνηθα, Υμηττός, Γεράνια, Δίρφη, Κέρκης), σε αντίθεση με το *Juniperus macrocarpa* που απαντάται μόνο σε παράκτιες περιοχές.

Στο **Παράρτημα Ι** παρατίθενται όλοι οι χάρτες κατανομής του τύπου οικοτόπου στις περιοχές του δικτύου Natura 2000, σε κατάλληλη κλίμακα, ώστε να είναι ευδιάκριτες οι επιφάνειες που καταλαμβάνουν.

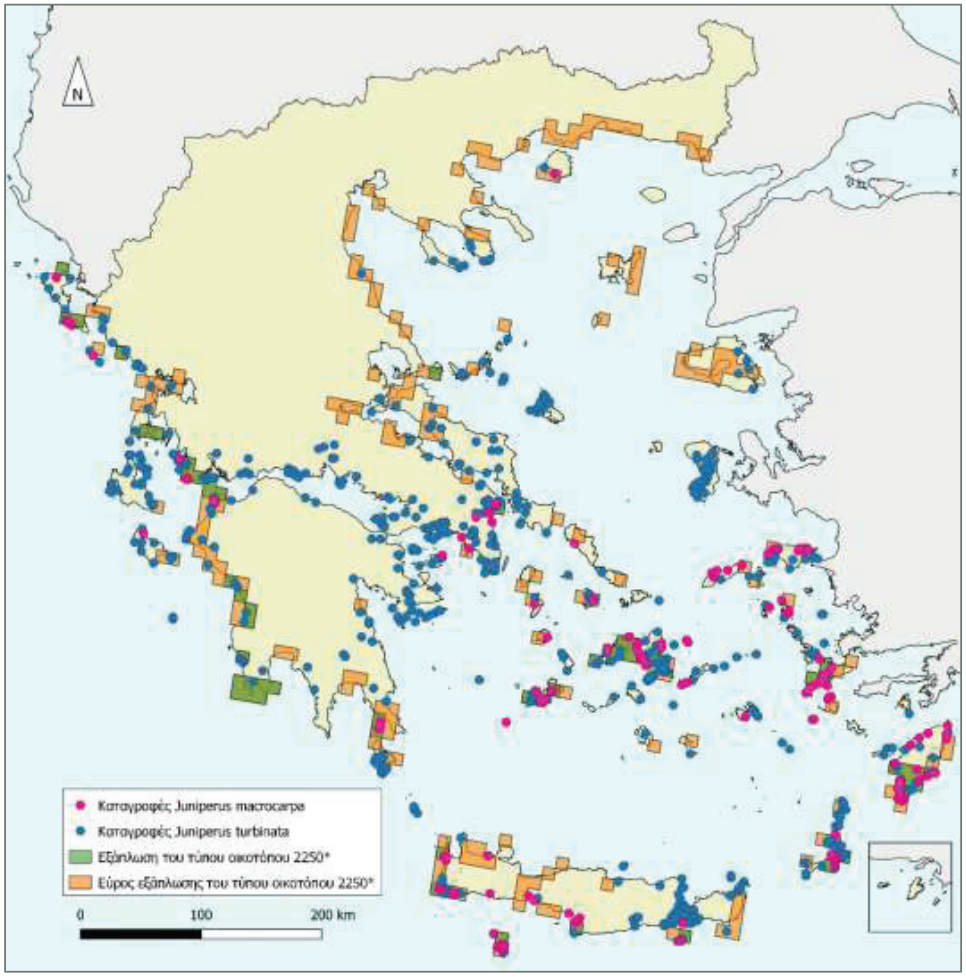

Εικόνα 5. Χάρτης κατανομής και εύρους εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 2250* στην Ελλάδα (4η εξαετής εθνική αναφορά σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ). Με χρωματιστές κουκίδες, απεικονίζονται οι θέσεις των καταγραφών των κυρίαρχων και χαρακτηριστικών, τυπικών ειδών του τύπου οικοτόπου, *Juniperus macrocarpa* και *Juniperus turbinata* (αδημοσίευτα στοιχεία από την Flora Hellenica Database (2019, αδημοσίευτα δεδομένα, προσωπική επικοινωνία με Arne Strid).

(β) Ο τύπος οικοτόπου στις περιοχές του δικτύου Natura με χαρτογράφηση

Από την επισκόπηση των χαρτογραφικών υποβάθρων στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000, όπου έχει χαρτογραφηθεί ο τύπος οικοτόπου και με τη χρήση των υπηρεσιών θέασης ορθοφωτοχαρτών της Ελληνικό Κτηματολόγιο Α.Ε. και δορυφορικών εικόνων της Google Earth και

της Bing Maps προέκυψαν τα εξής επικαιροποιώντας τις πιέσεις και απειλές και την σημερινή χωρική εξάπλωση του οικοτόπου:

- **GR2230002 – Λιμνοθάλασσα Κορισίων (Κέρκυρα):** Στην περιοχή ο οικότοπος παρουσιάζεται κυρίως ως μια επιμήκης ζώνη, με πλάτος από μερικά μέτρα έως και περίπου 400m (νότιο τμήμα), κατά μήκος της ακτογραμμής. Κύριες πιέσεις και απειλές, που είναι εμφανείς, είναι η διάνοιξη δρόμων μέσα στις επιφάνειες του οικοτόπου, όπως και η επαφή με τις καλλιέργειες και τις δομημένες εκτάσεις. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στους **Χάρτες Χ-1.1, Χ1.2 και Χ.1.3**.

- **GR2140001 – Εκβολές Αχέροντα (από Γλώσσα έως Αλωνάκι) και στενά Αχέροντα:** Από την επισκόπηση της περιοχής διαπιστώνεται ότι οικότοπος σήμερα έχει σχεδόν εξαφανιστεί. Η θέση αφορά σε κολπίσκο όπου υπάρχει έντονη οικιστική και τουριστική δραστηριότητα. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στον **Χάρτη Χ-2**.

- **GR2310001 - Δέλτα Αχελώου, Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου-Αιτωλικού, εκβολές Ευήνου, νήσοι Εχινάδες, νήσος Πεταλάς:** Στην περιοχή καταγράφονται οι μεγαλύτερες επιφάνειες του τύπου οικοτόπου οι οποίες στα βόρεια και στα δυτικά αποτελούν νησίδες μεταξύ των καλλιεργειών και των αλυκών, ενώ διατρέχονται από μονοπάτια και δρόμους. Στο νότιο τμήμα, βρίσκονται οι περισσότερο εκτεταμένες εκτάσεις του οικοτόπου, όμως παρατηρούνται διάσπαρτα οικίσκοι, κατοικίες και υποδομές τουρισμού, καθώς και σύνθετο δίκτυο δρόμων και μονοπατιών. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στους **Χάρτες Χ-3.1, Χ-3.2 και Χ-3.3.**

- **GR2330007 – Παράκτια θαλάσσια ζώνη από Ακρ. Κυλλήνη έως Τούμπι – Καλογριά:** Στην περιοχή καταγράφονται ορισμένοι από τους καλύτερους σχηματισμούς, ειδικά στο ανατολικό και βορειοδυτικό τμήμα. Παρόλα αυτά, μονοπάτια και σχετικά πρόσφατες πυρκαγιές είναι εμφανή στην περιοχή. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στους **Χάρτες Χ-4.1, Χ-4.2 και Χ-4.3.**

- **GR2330005 – Θίνες και παραλιακό δάσος Ζαχάρως, λίμνη Καϊάφα, Στροφυλιά, Κακόβατος:** Στην περιοχή οι θίνες με αρκεύθους εκτείνονται σε μεγάλη κατά μήκος έκταση (και εκτός της προστατευόμενης περιοχής), αλλά σε πολύ μικρή κατά πλάτος ζώνη. Γειτνιάζουν με το δάσος του Καϊάφα και της Στροφυλιάς το οποίο κάηκε ολοσχερώς στην πυρκαγιά του 2007 και ο προστατευτικός τους ρόλος προς το αναγεννώμενο πευκοδάσος είναι διακριτός ακόμα και από την επισκόπηση των δορυφορικών εικόνων. Οι δρόμοι προς την παραλία, η οικοδόμηση και η γειτνίαση με τις καλλιέργειες της περιοχής είναι οι κύρια διακριτές πιέσεις και απειλές. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στους **Χάρτες Χ-5.1, Χ-**

5.2 και Χ-5.3.

- **GR2550005 – Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι – Κυπαρισσία):** Συνεχίζοντας νοτιότερα στον Κυπαρισσιακό κόλπο οι θίνες με *Juniperus* φαίνονται περισσότερο περιορισμένες και αποτελούν είτε κατά θέσεις, μικρές συστάδες ή πολύ περιορισμένες κατά μήκος και πλάτος ζώνες στο υψηλότερο τμήμα των αμμοθινών. Η επαφή τους με τις καλλιέργειες και τους τοπικούς δρόμους αποτελούν τις κύρια παρατηρούμενες πιέσεις και απειλές. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στους **Χάρτες Χ-6.1, Χ-6.2 και Χ-6.3.**

- **GR2550004 – Λιμνοθάλασσα Πύλου (Διβάρι) και νήσος Σφακτηρία, Άγιος Δημήτριος:** Στην περιοχή ο οικότοπος εμφανίζεται σε μικρές ζώνες πλάτους μερικών μέτρων και μήκους λιγότερο του ενός χιλιομέτρου. Το ποσοστό κάλυψης με βλάστηση είναι σχετικά μικρό, ενώ είναι εμφανής η πίεση που έχει δεχτεί ο οικότοπος από τις καλλιέργειες της περιοχής. Στις περισσότερες επιφάνειες του οικοτόπου υπάρχει πρόσβαση με δρόμο. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στον **Χάρτη Χ-7**.

- **GR2550003 – Νήσοι Σαπιέντζα και Σχίζα, Ακρωτήριο Ακρίτας:** Διάσπαρτες, μικρές συστάδες του οικοτόπου, άμεσα προσβάσιμες από το κεντρικό οδικό δίκτυο έχουν καταγραφεί στην περιοχή. Η πίεση από την οικοδόμηση παραθεριστικών κατοικιών είναι εμφανής τόσο στο δυτικό, όσο και στο ανατολικό τμήμα της περιοχής, όπου καταγράφεται ο οικότοπος. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στον **Χάρτη Χ-8**.

- **GR2540002 – Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφόνησος:** Ο οικότοπος καλύπτει κατά μήκος και σε μικρού πλάτους ζώνη σχετικά μεγάλο μήκος της βόρειας και δυτικής ακτογραμμής, με εμφανείς όμως τις πιέσεις από τη διάνοιξη δρόμων και την κατασκευή παραθεριστικών κατοικιών. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το βόρειο τμήμα όπου έχουν χαρτογραφηθεί συστάδες με μεγάλο ποσοστό κάλυψης και συγκόμωσης. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στους **Χάρτες Χ-9.1, Χ-9.2 και Χ-9.3.**

- **GR3000003 – Εθνικό Πάρκο Σχινιά-Μαραθώνα:** Στην περιοχή του Εθνικού Πάρκου, έχουν χαρτογραφηθεί τέσσερεις ομάδες ατόμων αρκεύθων. Θεωρούμε ότι η παρουσία του τύπου οικοτόπου 2250* πρέπει να επανεξεταστεί ως προς τον καλύτερο προσδιορισμό των θέσεων. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στον **Χάρτη Χ-10**.

- **GR4220020 – Νήσος Μήλος, Προφήτης Ηλίας-Ευρύτερη περιοχή:** Στη νήσο Μήλο ο οικότοπος έχει χαρτογραφηθεί σε δύο απομακρυσμένες μεταξύ τους θέσεις (μία στα δυτικά και μία στα κεντρικά του νησιού) καταλαμβάνοντας πολύ μικρές εκτάσεις. Πρόσβαση με

δρόμο υπάρχει και στις δύο θέσεις. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στους **Χάρτες Χ-11.1 και Χ-11.2.**

- **GR42200006 – Νήσος Πολύαιγος-Κίμωλος:** Στην περιοχή ο οικότοπος είναι απομονωμένος από την άμεση ανθρώπινη πρόσβαση (δεν διακρίνεται οδικό δίκτυο) και καταλαμβάνει μικρές επιφάνειες σε θίνες στα ανατολικά. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στον **Χάρτη Χ-12**.

- **GR4200017 – Νήσοι Δεσποτικό και Στρογγυλό και θαλάσσια ζώνη:** Ο οικότοπος στην περιοχή αυτή καλύπτει μικρές εκτάσεις στα αμμώδη πρανή ενός ορμίσκου, διαμέσου ευρύτερα βραχωδών εκτάσεων. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στον **Χάρτη Χ-13**.

- **GR4220014 – Κεντρική και νότια Νάξος, Ζας και Βίγλα έως Μαυροβούνι και θαλάσσια ζώνη (όρμος Καραδές – όρμος Μουτσούνας):** Στη νήσο Νάξο ο οικότοπος εμφανίζεται κατακερματισμένος και έχει τη μορφή υπολειμματικού στοιχείου βλάστησης. Οι πιέσεις που έχει δεχτεί διαχρονικά από τις καλλιέργειες και τον τουρισμό είναι άμεσα ορατές κατά την επισκόπηση των χαρτών. Σχετικά εκτεταμένες συστάδες με καλή συγκόμωση παρατηρούνται στο νοτιοδυτικό τμήμα του νησιού. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στους **Χάρτες Χ-14.1, Χ-14.2, Χ-14.3 και Χ-14.4.**

- **GR4210005 – Ρόδος, Ακραμύτης, Αρμενιστής, Αττάβυρος, ρέματα και θαλάσσια ζώνη (Καράβολα – όρμος Γλυφάδα):** Στην περιοχή ο οικότοπος έχει ιδιαίτερα μεγάλη κατά μήκος έκταση, στο δυτικό, νοτιοδυτικό τμήμα του νησιού η οποία όμως περιορίζεται από την κατά μήκος της ακτογραμμής οδοποιία. Το μέσο πλάτος αυτής της ζώνης δεν ξεπερνά τα 50 με 70m. Οι κύριες πιέσεις και απειλές που είναι άμεσα ορατές (εκτός από τους δρόμους) είναι οι καλλιέργειες και οι εκχερσώσεις. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στους **Χάρτες Χ-15.1, Χ-15.2, Χ-15.3 και Χ-15.4.**

- **GR4340001 – Ήμερη και Άγρια Γραμβούσα-Τηγάνι και Φαλάσαρνα-Ποντικονήσι, όρμος Λιβάδι-Βίγλια:** Ο οικότοπος εμφανίζεται σε μια περιορισμένη θέση διαστάσεων περίπου 250x200m. Διακρίνονται εμφανώς πιέσεις από τη γειτνίαση με θερμοκηπιακές καλλιέργειες, τουριστική ανοικοδόμηση και ασφαλτοστρωμένη οδό (εφαπτόμενη σε όλο το δυτικό τμήμα του οικοτόπου). Μονοπάτια, πρόχειρες κατασκευές και χωματόδρομος διακρίνονται εντός της χαρτογραφημένης επιφάνειας του οικοτόπου. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στον **Χάρτη Χ-16**.

- **GR4340015 – Παραλία από Χρυσοσκαλίτισσα μέχρι Ακρωτήριο Κριός:** Στην περιοχή έχουν χαρτογραφηθεί δύο θέσεις του οικοτόπου με αυτή στα νοτιοανατολικά να φαίνεται η περισσότερο ανεπηρέαστη από την ανθρώπινη δραστηριότητα. Οι εκτάσεις στα δυτικά πιέζονται έντονα από τον τουρισμό και διακρίνονται εντός του οικοτόπου πολυάριθμες θέσεις που αξιοποιούνται για χώρος στάθμευσης κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Η θέση γειτνιάζει με τη νήσο Ελαφόνησο (στα δυτικά), όπου καταγράφεται επίσης ο οικότοπος. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στον **Χάρτη Χ-17.**

- **GR4310004 – Δυτικά Αστερούσια (από Αγιοφάραγγο έως Κόκκινο Πύργο):** Ο οικότοπος έχει χαρτογραφηθεί ως μια ενιαία έκταση, παρόλα αυτά, κατά θέσεις υπάρχουν μόνο μεμονωμένα άτομα θάμνων. Η μορφή της σημερινής έκτασης του οικοτόπου (και κυρίως τα γεωμετρικά όριά του προς το εσωτερικό) υποδηλώνει την πίεση που έχει δεχτεί κατά το παρελθόν προς όφελος των όμορων αγροτικών εκτάσεων. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στον **Χάρτη Χ-18**.

- **GR4340002 - Νήσος Ελαφόνησος και παράκτια θαλάσσια ζώνη:** Στην περιοχή ο τύπος οικοτόπου καλύπτει μια μικρή επιφάνεια, στα βορειοανατολικά του νησιού και χαρακτηρίζεται από διάσπαρτα, μεμονωμένα άτομα *Juniperus* μεγάλης ηλικίας, τα οποία κατά θέσεις δημιουργούν μικρές ομάδες. Στην περιοχή διακρίνεται η πρόσβαση των επισκεπτών με τα πόδια, από την απέναντι ακτή όπου υπάρχει οργανωμένη τουριστική παραλία.

- **GR4320003 – Νήσος Χρυσή:** Στις δύο θέσεις όπου έχει καταγραφεί ο οικότοπος δεν είναι ακόμα εμφανή τα σημάδια της όλο και αυξανόμενης τουριστικής πίεσης στο νησί. Στην ανατολική θέση διακρίνονται οι ομπρέλες των παραθεριστών, από τον αριθμό των οποίων μπορεί να αναγνωριστεί ότι οι πιέσεις στον οικότοπο από τους επισκέπτες υπάρχουν ήδη στην περιοχή. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στον **Χάρτη Χ-19**.

- **GR4340013 – Νήσοι Γαύδος και Γαυδοπούλα:** Στη νήσο Γαύδο, όπου έχει καταγραφεί ο οικότοπος, παρατηρούνται λίγες πιέσεις χαμηλής και μέτριας έντασης, συγκριτικά με αυτές που απαντώνται στις ακτές της ηπειρωτικής Ελλάδας και των μεγαλύτερων νησιών. Κατά θέσεις καταγράφονται εντός του οικοτόπου κτίσματα και άλλες κατασκευές, καθώς και δρόμοι που οδηγούν στην ακτή. Στο **Παράρτημα Ι** η περιοχή απεικονίζεται στον **Χάρτη Χ-20**.

3.1.4 Κατάσταση Διατήρησης στην Ελλάδα

Ο τύπος οικοτόπου 2250* έχει αξιολογηθεί σε Μη Ικανοποιητική-Ανεπαρκή (U1) Κατάσταση Διατήρησης (ΚΔ) σε εθνικό επίπεδο (4η εξαετής εθνική αφορά, άρθρο 17 Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ). Κύρια αιτία για την παραπάνω ΚΔ είναι:

α) η Μη Ικανοποιητική-Ανεπαρκής (U1) ΚΔ της έκτασης του τύπου οικοτόπου, και

β) οι φτωχές μελλοντικές προοπτικές για την έκταση του οικοτόπου.

Οι υπόλοιπες παράμετροι αξιολογήθηκαν με Ικανοποιητική (FV) Κατάσταση Διατήρησης.

Παρόλα αυτά και για αυτές τις παραμέτρους ενδείκνυται βελτίωση της ΚΔ μέσω μέτρων διαχείρισης προκειμένου να διασφαλισθεί η ικανοποιητική (FV) ΚΔ του τύπου οικοτόπου. Στον **Πίνακα 2** που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα για την ΚΔ του τύπου οικοτόπου, όπως υποβλήθηκαν στην πρόσφατη (4η) εθνική αναφορά.

Πίνακας 2. Τα κύρια αποτελέσματα της 4ης εξαετούς εθνικής αναφοράς, σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ.

Παράμετρος αξιολόγησης	Κατάσταση
Εύρος	Ικανοποιητική (FV)
Έκταση	Μη ικανοποιητική – ανεπαρκής (U1)
Συγκεκριμένες δομές και λειτουργίες (περιλαμβανομένων των τυπικών ειδών)	Ικανοποιητική (FV)
Μελλοντικές προοπτικές	Ικανοποιητική (FV)
Συνολική αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης	Μη ικανοποιητική – ανεπαρκής (U1)
Συνολική αξιολόγηση της τάσης της κατάστασης διατήρησης	Σταθερή (S)
Μεταβολή της κατάστασης διατήρησης και της τάσης της, σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο αναφοράς	Δεν υπάρχει μεταβολή

Πιο συγκεκριμένα, εκτιμήθηκε ότι στο 10% της έκτασης που καταλαμβάνει ο εν λόγω τύπος οικοτόπου (2 Km^2) έχει άγνωστη ΚΔ. Το 90% της έκτασης που αξιολογήθηκε σε καλή κατάσταση είναι οριακό για να αξιολογηθούν σε ικανοποιητική Κατάσταση Διατήρησης η δομή και οι λειτουργίες του τύπου οικοτόπου (DG Environment 2017). Επιπλέον, ***η βραχυχρόνια τάση για το εύρος εξάπλωσης*** και την έκταση, και οι πιέσεις και απειλές εκτιμήθηκαν στην 4η εξαετή εθνική αναφορά βάσει παρεκβολής (extrapolation) από περιορισμένη ποσότητα δεδομένων ή με βάση την άποψη ειδικού (expert judgement). Ακόμα και η αξιολόγηση της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου που σύμφωνα με την 4η εξαετή εθνική αναφορά βασίζεται σε πλήρη απογραφή, το 10% του τύπου έχει αξιολογηθεί με άγνωστη κατάσταση για την παραπάνω παράμετρο.

Επιπρόσθετα, η μακροχρόνια τάση για το εύρος και την έκταση δεν δίνονται στην 4η εξαετή εθνική αναφορά (η συμπλήρωσή τους είναι προαιρετική). Η έκταση του τύπου οικοτόπου εντός των περιοχών κοινοτικού ενδιαφέροντος ή ΕΖΔ του δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα έχει υπολογιστεί με βάση πλήρη απογραφή σύμφωνα με 4η εξαετή εθνική αφορά, αλλά η έκταση του τύπου οικοτόπου σε όλη τη χώρα έχει υπολογιστεί με βάση παρεκβολή από περιορισμένη ποσότητα δεδομένων. Τέλος, οι τιμές αναφοράς για το εύρος και την έκταση δίνονται στη 4η εξαετή εθνική αναφορά με βάση τελεστές και όχι με βάση συγκεκριμένες τιμές υπολογισμένες με την εφαρμογή συγκεκριμένης μεθοδολογίας.

Από τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι υπάρχει έλλειμμα γνώσης σχετικά με βασικές παραμέτρους που συνδέονται με την αξιολόγηση της ΚΔ του τύπου οικοτόπου στη χώρα.

Επιπλέον, με βάση τα μέχρι σήμερα δεδομένα ο τύπος οικοτόπου 2250* έχει μη ικανοποιητική-ανεπαρκή ΚΔ, λόγω της ανεπαρκούς ΚΔ και των φτωχών, μελλοντικών προοπτικών διατήρησης στην έκτασή του.

Επίσης έχει οριακά ικανοποιητική ΚΔ όσο αφορά τη δομή και τις λειτουργίες του.

Στον **Πίνακα 3** παρουσιάζεται συνοπτικά και για κάθε περιοχή εξάπλωσης του οικοτόπου στο Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα, η ποιότητα των διαθέσιμων δεδομένων, η αντιπροσωπευτικότητα, η σχετική επιφάνεια του οικοτόπου και ο αντίστοιχος βαθμός διατήρησης. Παρατηρούμε ότι σε πολλές από τις περιοχές εμφάνισης του τύπου οικοτόπου (10 περιοχές) ο βαθμός διατήρησης είναι Β, σε μία είναι C, ενώ σε 9 περιοχές ο βαθμός διατήρησης είναι Α (αντίστοιχα αποτελέσματα ισχύουν και για την αντιπροσωπευτικότητα). Ταυτόχρονα, μόνο σε μια περιοχή η σχετική επιφάνεια είναι Α. Η ποιότητα των δεδομένων θεωρείται καλή σε όλες τις περιοχές, εκτός από την GR3000003, όπου δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα.

Πίνακας 3. Αποτελέσματα του έργου της Εποπτείας για κάθε περιοχή του δικτύου Natura 2000 όπου έχει καταγραφεί ο τύπος οικοτόπου 2250*. Οι εκτάσεις (ha) και το ποσοστά (%) της σχετικής επιφάνειας που αναφέρονται είναι σύμφωνα με την πρόσφατη Αναφορά για την Κατάσταση Διατήρησης Τύπων Οικοτόπων και Ειδών, στην Ελλάδα.

Κωδικός περιοχής Natura 2000	Κάλυψη (ha)	Ποιότητα δεδομένων	Αντιπροσωπευτικότητα	Σχετική επιφάνεια		Βαθμός διατήρησης
				Αξιολόγηση	(%)	
GR2140001	4.14	G	B	C	0.4	B
GR2220003	-	G	-	-	-	-
GR2230002	123.17	G	A	B	13%	A
GR2310001	222.90	G	B	A	23%	B
GR2330005	36.10	G	B	B	4%	B
GR2330007	87.78	G	B	B	9%	A
GR2540002	38.54	G	A	B	4%	A
GR2550003	6.45	G	A	C	1%	B
GR2550004	14.76	G	A	C	2%	A
GR2550005	23.72	G	B	B	2%	B
GR3000003	0.03	-	D	-	0.004%	-
GR4210005	85.72	G	A	B	9%	B
GR4220006	2.69	G	A	C	0.3%	A
GR4220014	88.15	G	B	B	9%	B
GR4220017	5.45	G	B	C	1%	B
GR4220020	3.28	G	B	C	0.3%	A
GR4310004	20.78	G	C	B	2%	C
GR4320003	69.33	G	B	B	7%	B
GR4340001	3.54	G	B	C	0.36%	B
GR4340002	3.40	G	A	C	0.35%	A
GR4340013	110.43	G	A	B	11%	A
GR4340015	26.30	G	A	B	3%	A

Κλίμακα για την **ποιότητα των δεδομένων**: G = 'Καλή' (π.χ. βάσει ερευνών πεδίου), M = 'Μέτρια' (π.χ. εν μέρει βάσει δεδομένων πεδίου εν μέρει με βάση παρεκβολή), P = 'Φτωχή' (π.χ. αδρή εκτίμηση).

Κλίμακα για την **Αντιπροσωπευτικότητα**: A : άριστη, B : καλή, C : σημαντική.

Κλίμακα για την **Σχετική Επιφάνεια** (επιφάνεια της ΕΖΔ, που καλύπτεται από τον τύπο οικοτόπου σε σχέση με την συνολική επιφάνεια που καλύπτει ο τύπος οικοτόπου σε εθνικό επίπεδο): A : 100 >= p >15%, B : 15 >= p > 2%, C : 2 >= p > 0.

Κλίμακα για τον **Βαθμό Διατήρησης** (αποτελεί τη σύνθεση 3 υπο-παραμέτρων: ι) βαθμός διατήρησης δομής, ιι βαθμός διατήρησης λειτουργιών, ιιι) δυνατότητα αποκατάστασης): A : άριστος, B : καλός, C: μέτριος.

3.1.5 Εξάπλωση

Ο τύπος οικοτόπου 2250* εξαπλώνεται κατά μήκος των αμμωδών ακτών της Νότιας και Δυτικής Ευρώπης, της Μεσογείου και του Ατλαντικού και σε οκτώ χώρες (Γαλλία, Δανία, Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Ιταλία, Κύπρος, Πορτογαλία). Η Ιταλία φιλοξενεί το μεγαλύτερο μέρος των εκτάσεων του τύπου οικοτόπου σε επίπεδο ΕΕ, ακολουθούμενη από την Ισπανία και τη Γαλλία. Ο συγκεκριμένος τύπος οικοτόπου είναι σπάνιος στο Ηνωμένο Βασίλειο και υπάρχει μόνο στη Σκωτία. Η κατανομή του είναι ασυνεχής, με μεγάλα τμήματα του οικοτόπου να επιβιώνουν κυρίως σε προστατευόμενες περιοχές. Στην Ελλάδα καταγράφεται κυρίως στα νησιά του Αιγαίου, στην Κρήτη, στη Δυτική Ελλάδα και στην Πελοπόννησο. Στην ΕΕ ο εξεταζόμενος τύπος οικοτόπου απαντάται σε 238 περιοχές του δικτύου Natura 2000, 22 εκ των οποίων βρίσκονται στη χώρα μας (**Πίνακας 4**).

Πίνακας 4. Αριθμός περιοχών του Δικτύου Natura 2000 που φιλοξενούν τον οικότοπο 2250* στην ΕΕ.

Α/Α	Χώρα	Αριθμός περιοχών του δικτύου Natura 2000 όπου καταγράφεται ο οικότοπος 2250*
1	Κύπρος	2
2	Ηνωμένο Βασίλειο	2
3	Πορτογαλία	13
4	Δανία	18
5	Γαλλία	22
6	Ελλάδα	22
7	Ισπανία	34
8	Ιταλία	125
	Σύνολο	**238**

Πιο συγκεκριμένα, οι περιοχές εξάπλωσης του οικοτόπου στο Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα, παρουσιάζονται στον **Πίνακα** 5.

Πίνακας 5. Περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 στην Ελλάδα όπου έχει καταγραφεί ο τύπος οικοτόπου 2250 *.

Α/Α	Κωδικός περιοχής του Δικτύου Natura 2000	Ονομασία περιοχής του Δικτύου Natura 2000
1	GR2140001	ΕΚΒΟΛΕΣ ΑΧΕΡΟΝΤΑ (ΑΠΟ ΓΛΩΣΣΑ ΕΩΣ ΑΛΩΝΑΚΙ) ΚΑΙ ΣΤΕΝΑ ΑΧΕΡΟΝΤΑ
2	GR2220003	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΣ ΙΟΝΙΟΥ (ΜΕΓΑΝΗΣΙ, ΑΡΚΟΥΔΙ, ΑΤΟΚΟΣ, ΒΡΩΜΟΝΑΣ)
3	GR2230002	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΡΙΣΣΙΩΝ (ΚΕΡΚΥΡΑ)
4	GR2310001	ΔΕΛΤΑ ΑΧΕΛΩΟΥ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ-ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ, ΕΚΒΟΛΕΣ ΕΥΗΝΟΥ, ΝΗΣΟΙ ΕΧΙΝΑΔΕΣ, ΝΗΣΟΣ ΡΕΤΑΛΑΣ
5	GR2330005	ΘΙΝΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΔΑΣΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ. ΛΙΜΝΗ ΚΑΪΑΦΑ, ΣΤΡΟΦΥΛΙΑ, ΚΑΚΟΒΑΤΟΣ

Α/Α	Κωδικός περιοχής του Δικτύου Natura 2000	Ονομασία περιοχής του Δικτύου Natura 2000
6	GR2330007	ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΑΠΌ ΑΚΡ. ΚΥΛΛΗΝΗ ΕΩΣ ΤΟΥΜΠΙ – ΚΑΛΟΓΡΙΑ
7	GR2540002	ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ
8	GR2550003	ΝΗΣΟΙ ΣΑΠΙΕΝΤΖΑ & ΣΧΙΖΑ, ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΑΚΡΙΤΑΣ
9	GR2550004	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΠΥΛΟΥ (ΔΙΒΑΡΙ) ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΣΦΑΚΤΗΡΙΑ, ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
10	GR2550005	ΘΙΝΕΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ (ΝΕΟΧΩΡΙ - ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ)
11	GR3000003	ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΧΙΝΙΑ-ΜΑΡΑΘΩΝΑ
12	GR4210005	ΡΟΔΟΣ: ΑΚΡΑΜΥΤΗΣ, ΑΡΜΕΝΙΣΤΗΣ, ΑΤΤΑΒΥΡΟΣ, ΡΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΚΑΡΑΒΟΛΑ - ΟΡΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑ)
13	GR4220006	ΝΗΣΟΣ ΠΟΛΥΑΙΓΟΣ-ΚΙΜΩΛΟΣ
14	GR4220014	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΤΙΑ ΝΑΞΟΣ: ΖΑΣ & ΒΙΓΛΑ ΕΩΣ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΟΡΜΟΣ ΚΑΡΑΔΕΣ - ΟΡΜΟΣ ΜΟΥΤΣΟΥΝΑΣ)
15	GR4220017	ΝΗΣΟΙ ΔΕΣΠΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ
16	GR4220020	ΝΗΣΟΣ ΜΗΛΟΣ: ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ - ΕΥΡΥΤΕΡΘ ΠΕΡΙΟΧΗ
17	GR4310004	ΔΥΤΙΚΑ ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΑ (ΑΠΌ ΑΓΙΟΦΑΡΑΓΓΟ ΕΩΣ ΚΟΚΚΙΝΟ ΠΥΡΓΟ)
18	GR4320003	ΝΗΣΟΣ ΧΡΥΣΗ
19	GR4340001	ΗΜΕΡΗ & ΑΓΡΙΑ ΓΡΑΜΒΟΥΣΑ - ΤΗΓΑΝΙ & ΦΑΛΑΣΑΡΝΑ - ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ, ΟΡΜΟΣ ΛΙΒΑΔΙ – ΒΙΓΛΙΑ
20	GR4340002	ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ
21	GR4340013	ΝΗΣΟΙ ΓΑΥΔΟΣ ΚΑΙ ΓΑΥΔΟΠΟΥΛΑ
22	GR4340015	ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΠΟ ΧΡΥΣΟΣΚΑΛΙΤΙΣΣΑ ΜΕΧΡΙ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΚΡΙΟΣ

Η κατάσταση διατήρησης του τύπου οικοτόπου συνολικά στην ΕΕ θεωρείται ως «Μη Ικανοποιητική–Κακή», στις βιογεωγραφικές περιοχές (Ατλαντική, Ηπειρωτική, Μεσογειακή) όπου απαντάται (**Πίνακας 6),** ενώ στις επιμέρους χώρες και βιογεωγραφικές περιοχές έχει αξιολογηθεί «Μη Ικανοποιητική- Ανεπαρκής ή «Μη Ικανοποιητική–Κακή». Η μόνη χώρα της ΕΕ όπου ο οικότοπος βρίσκεται σε Ικανοποιητική Κατάσταση Διατήρησης είναι η Κύπρος.

Πίνακας 6. Κατάσταση διατήρησης του οικοτόπου 2250* στην χώρες τις ΕΕ.

Χώρα	Βιογεωγραφική περιοχή	Κατάσταση διατήρησης του οικοτόπου 2250*
Κύπρος	Μεσογειακή	Ικανοποιητική
Δανία	Ατλαντική	Μη ικανοποιητική-Ανεπαρκής
Δανία	Ηπειρωτική	Μη ικανοποιητική-Ανεπαρκής
Γαλλία	Μεσογειακή	Μη ικανοποιητική-Κακή

Χώρα	Βιογεωγραφική περιοχή	Κατάσταση διατήρησης του οικοτόπου 2250*
Ελλάδα	Μεσογειακή	Μη ικανοποιητική-Ανεπαρκής
Ιταλία	Ηπειρωτική	Μη ικανοποιητική-Κακή
Ιταλία	Μεσογειακή	Μη ικανοποιητική-Κακή
Πορτογαλία	Μεσογειακή	Μη ικανοποιητική-Ανεπαρκής
Ισπανία	Μεσογειακή	Μη ικανοποιητική-Ανεπαρκής
Ηνωμένο Βασίλειο	Ατλαντική	Μη ικανοποιητική-Κακή
ΕΕ	**Ατλαντική, Ηπειρωτική, Μεσογειακή**	**Μη ικανοποιητική-Κακή**

3.2 Πιέσεις - απειλές

Μία από τις πιο γνωστές απειλές της βιοποικιλότητας, σε παγκόσμια κλίμακα, είναι οι μετατροπές που επιφέρει ο άνθρωπος στα φυσικά οικοσυστήματα, κυρίως μέσω των αλλαγών στις χρήσεις γης (Foley et al. 2005). Η μεταβολή των χρήσεων γης έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της βιοποικιλότητας, κυρίως εξαιτίας της απώλειας ενδιαιτημάτων για πολλούς οργανισμούς (Sala et al. 2000; Millennium Ecosystem Assessment 2005). Περισσότερο από το μισό του παγκόσμιου πληθυσμού διαβιώνει στη ζώνη των 60 Km από την ακτογραμμή και η συχνότητα και η ένταση των ανθρωπογενών διαταραχών έχει αυξηθεί σημαντικά τις τελευταίες δεκαετίες στα παράκτια οικοσυστήματα (Cury et al. 2000). Αυτά αποτελούν σύνθετα συστήματα βιοκοινοτήτων που παρουσιάζουν ιδιαίτερες προσαρμογές στις δυσμενείς περιβαλλοντικές συνθήκες που απαντώνται μεταξύ των θαλάσσιων ακτών και της ενδοχώρας (Doing 1985; Feola et al. 2011). Οι πολλές και σημαντικές οικοσυστημικές υπηρεσίες που παρέχουν τα οικοσυστήματα αυτά στον άνθρωπο περιλαμβάνουν την προστασία των ακτών από τη διάβρωση, τη διατήρηση και τον καθαρισμό των υδάτων, τη διατήρηση άγριας ζωής, τη δέσμευση του άνθρακα, τον τουρισμό, τις δραστηριότητες αναψυχής, την εκπαίδευση και την έρευνα (Everard et al. 2010; Barbier et al. 2011; Martínez et al. 2013). Η εντατική χρήση των ακτών από τον άνθρωπο για την αξιοποίηση των παραπάνω οικοσυστημικών υπηρεσιών, σε συνδυασμό με την ιδιαίτερη οικολογία των ειδών που δομούν αυτά τα οικοσυστήματα, έχουν καταστήσει τους επιμέρους τύπους βλάστησης που εμφανίζονται στις περιοχές αυτές ιδιαίτερα ευάλωτους και πολλές φορές υποβαθμισμένους.

Η αναψυχή και η οικιστική ανάπτυξη, η βιομηχανική χρήση παράκτιων περιοχών, η απόρριψη αποβλήτων και οι γεωργικές δραστηριότητες αποτελούν τις βασικές αιτίες υποβάθμισης και μείωσης της έκτασης των παράκτιων θινών (Ketchum 1972)). Η εντατικοποίηση αυτών των δραστηριοτήτων έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή των αβιοτικών (π.χ. υποβάθμιση ποιότητας και ποσότητας νερού,

μεταβολή γεωμορφολογίας, διαταραχή φυσιολογικών συνθηκών μετακίνησης ιζημάτων) και βιοτικών συνθηκών (π.χ. σύνθεση και έκταση των τύπων οικοτόπων, δυναμική των κοινοτήτων και οικοσυστημικές λειτουργίες) των αμμοθινικών οικοσυστημάτων (Martínez et al. 2013).

Έτσι, οι ανθρωπογενείς επιδράσεις αποτελούν μία από τις βασικότερες πιέσεις και απειλές για τις παράκτιες θίνες, συμπεριλαμβανομένων των θινών των παραλίων με *Juniperus* spp. (2250*). Βασικές κατηγορίες πιέσεων που ευθύνονται για την υφιστάμενη υποβαθμισμένη κατάσταση διατήρησης, αλλά και αποτελούν σημαντικές απειλές για την μελλοντική κατάσταση διατήρηση παράκτιων τύπων οικοτόπων και του 2250* είναι ο τουρισμός, η ρίψη απορριμμάτων και η βόσκηση που οδηγούν στον έντονο κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων, την υποβάθμιση και τη δραματική μείωση της έκτασης εξάπλωσής τους (Prisco et al. 2013).

Στον **Πίνακα 7**, παρουσιάζονται οι πιέσεις και οι απειλές που καταγράφηκαν σε 82 δειγματοληπτικές επιφάνειες που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια του έργου Εποπτείας (2014-2015).

Πίνακας 7. Πιέσεις και απειλές που καταγράφηκαν στον τύπο οικοτόπου από το έργο της Εποπτείας (2014-2015). Για κάθε πίεση/απειλή δίνεται το εκατοστιαίο ποσοστό ανά κατηγορία σημαντικότητας και επί του συνόλου.

Πίεση/απειλή			Ποσοστό ανά επίπεδο σημαντικότητας			Συνολικό ποσοστό
Κωδικός	Περιγραφή		Χαμηλή	Μέτρια	Υψηλή	
A01	Cultivation	Καλλιέργεια	0.00	3.85	0.00	3.85
A04	Grazing	Βόσκηση	5.38	6.15	1.54	13.08
B03	Forest exploitation without replanting or natural regrowth	Εκμετάλλευση δασών επαναφύτευση ή φυσική αναγέννηση	1.54	1.54	0.00	3.08
D01	Roads, paths and railroads	Δρόμοι, μονοπάτια και σιδηρόδρομοι	5.38	6.92	0.00	12.31
E01	Urbanised areas, human habitation	Αστικοποιημένες περιοχές, κατοικίες ανθρώπων	0.77	1.54	0.00	2.31
E03	Discharges	Απορρίμματα	7.69	1.54	0.00	9.23
E04	Structures, buildings in the landscape	Υποδομές, κτήρια στο τοπίο	3.85	6.15	0.77	10.77
G01	Outdoor sports and leisure activities, recreational activities	Υπαίθριος αθλητισμός και δραστηριότητες αναψυχής, δραστηριότητες ψυχαγωγίας	3.08	3.85	0.00	6.92

Πίεση/απειλή			Ποσοστό ανά επίπεδο σημαντικότητας			Συνολικό ποσοστό
Κωδικός	Περιγραφή		Χαμηλή	Μέτρια	Υψηλή	
G02	Sport and leisure structures	Υποδομές αθλητισμού και αναψυχής	2.31	3.08	1.54	8.46
G05	Other human intrusions and disturbances	Άλλες ανθρώπινες οχλήσεις και διαταραχές	1.54	3.08	0.77	5.38
H05	Soil pollution and solid waste (excluding discharges)	Εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων)	3.08	0.77	0.00	3.85
I01	Invasive non-native species (plant & animal species)	Εισβλητικά όχι αυτόχθονα είδη (φυτικά και ζωικά είδη)	0.77	0.77	0.00	1.54
K01	Abiotic (slow) natural processes	Αβιοτικές (αργές) φυσικές διεργασίες	0.00	0.77	0.00	0.77
K02	Biocenotic evolution, succession	Εξέλιξη βιοκοινοτήτων, διαδοχή	0.00	0.77	0.00	0.77
X	No threats or pressures	Απουσία πιέσεων και απειλών	0.00	0.00	0.00	17.69
Ποσοστό (%) κατηγορίας σημαντικότητας			35.38	40.77	4.62	100.00

Στη συνέχεια συνοψίζονται τα αποτελέσματα για τις πιέσεις-απειλές με βάση: α) τη συχνότητα καταγραφής τους, β) τη σημαντικότητά τους όπως καταγράφηκε στο πεδίο, και γ) έναν απλό δείκτη συνδυασμού συχνότητας και σημαντικότητας. Όλα τα δεδομένα προέρχονται από τις καταγραφές που έγιναν κατά το έργο εποπτείας (2014-15). Με βάση τις καταγραφές που έγιναν και μετά την ένωση κάποιων συναφών πιέσεων/απειλών που η διάκρισή τους μπορεί να οφείλεται σε υποκειμενικούς λόγους, φαίνεται ότι οι ***συχνότερα εμφανιζόμενες πιέσεις/απειλέ***ς είναι:

- η βόσκηση (A04),
- η δημιουργία δρόμων και μονοπατιών (D01),
- η ύπαρξη υποδομών και κτιρίων (E01 και E04),
- τα απορρίμματα και η ρύπανση εδάφους (E03 και H05),
- η ύπαρξη δομών αναψυχής (G02) και οι δραστηριότητες αναψυχής (G01) και

- οι άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές (G05) (οι παραπάνω πιέσεις/απειλές καταγράφονται με συχνότητα πάνω από 5% των θέσεων δειγματοληψίας).

Από άποψη σημαντικότητας, οι πιέσεις/απειλές ιεραρχούνται ως εξής:

- **Με υψηλό βαθμό σημαντικότητας**
  Η βόσκηση (A04), η ύπαρξη δομών αναψυχής (G02), η ύπαρξη υποδομών και κτιρίων (E01 και E04) και άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές (G05) (σε 0.77% των θέσεων καταγραφής και στο 1.54% των θέσεων δειγματοληψίας).

- **Με μέτριο βαθμό σημαντικότητας**
  Η ύπαρξη υποδομών και κτιρίων (E01 και E04), η δημιουργία δρόμων και μονοπατιών (D01), η βόσκηση (A04), οι δραστηριότητες αναψυχής (G01), η καλλιέργεια (A01), η ύπαρξη δομών αναψυχής (G02) και άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές (G05) (σε ποσοστό πάνω από 3% των θέσεων δειγματοληψίας).

Επομένως, οι σημαντικότερες ή/και συχνότερες πιέσεις/απειλές που έχουν καταγραφεί την περίοδο 2014-2015 στον τύπο οικοτόπου είναι οι: βόσκηση (A04), ύπαρξη υποδομών και κτιρίων (E01 & E04), δημιουργία δρόμων και μονοπατιών (D01), ύπαρξη δομών αναψυχής (G02), απορρίμματα-ρύπανση εδάφους (E03 & H05), άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές (G05), δραστηριότητες αναψυχής (G01) και καλλιέργεια (A01). Η παραπάνω ιεράρχηση προκύπτει από ένα δείκτη που υπολογίζεται αν πολλαπλασιάσουμε το ποσοστό των υψηλής σημαντικότητας πιέσεων/απειλών επί 6, το ποσοστό των μέτριας σημαντικότητας πιέσεων/απειλών επί 3 και στα παραπάνω γινόμενα προσθέσουμε το ποσοστό των χαμηλής σημαντικότητας πιέσεων/απειλών. Πρόκειται για το ποσοστό των πιέσεων/απειλών ανά κατηγορία σημαντικότητας επί του συνόλου των επιφανειών όπως δίνεται στον Πίνακα 7 (δηλαδή είναι η συχνότητα εμφάνισης των πιέσεων/απειλών ανά κατηγορία σημαντικότητας).

Συνοψίζοντας, οι σημαντικότερες ή/και οι συχνότερες πιέσεις/απειλές που έχουν καταγραφεί την περίοδο 2014-2015 στον τύπο οικοτόπου είναι οι εξής: η βόσκηση (A04), η ύπαρξη υποδομών και κτιρίων (E01 και E04), η δημιουργία δρόμων και μονοπατιών (D01), η ύπαρξη δομών αναψυχής (G02), τα απορρίμματα και η ρύπανση του εδάφους (E03 και H05), άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές (G05), δραστηριότητες αναψυχής (G01) και καλλιέργεια (A01).

Εκτός από την καταγραφή των απειλών και πιέσεων που έγινε στις θέσεις δειγματοληψιών του τύπου οικοτόπου κατά τη διάρκεια του έργου της Εποπτείας (2014-1015), αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών στο τύπο οικοτόπου στην Ελλάδα έχει γίνει και στο έργο LIFE JUNICOAST (“Actions for the conservation of coastal dunes with *Juniperus* spp. in Crete and the South Aegean” (Greece)).

Οι κύριες απειλές που αναφέρθηκαν στα αποτελέσματα του έργου JUNICOAST είναι οι παρακάτω: (α) περιορισμένη φυσική αναγέννηση, (β) τουρισμός, (γ) έλλειψη ευαισθητοποίησης του κοινού,

(δ) στερεά απορρίμματα, (ε) πυρκαγιά, (στ) βόσκηση, (ζ) κοπή ξυλείας και (η) κλιματική αλλαγή. Κάποιες από τις απειλές που αναφέρονται στα αποτελέσματα του έργου JUNICOAST δεν είχαν καταγραφεί κατά τις δειγματοληψίες που έγιναν στη διάρκεια του έργου της Εποπτείας. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η καταγραφή κατά το έργο της Εποπτείας γίνονταν με βάση τον τυποποιημένο κατάλογο των πιέσεων και απειλών που προτάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αναφορά της περιόδου 2007-2012 και κάποιες από τις απειλές που περιλαμβάνονται στα αποτελέσματα του έργου JUNICOAST δεν περιλαμβάνονταν στην τυποποιημένη λίστα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Επιπλέον, η καταγραφή των πιέσεων και απειλών στις δειγματοληπτικές επιφάνειες κατά το έργο της Εποπτείας στηριζόταν σε εκτίμηση-αξιολόγηση στο πεδίο, η οποία ενέχει πιθανότητες να μην είναι πλήρης, ιδίως στην περίπτωση των απειλών που αποτελούν πρόβλεψη για το μέλλον και δεν έχουν εμφανείς επιπτώσεις στο παρόν.

Επειδή οι πιέσεις μπορεί να έχουν καθαρά τοπικό χαρακτήρα (δηλ. να εμφανίζονται σε μια περιοχή αλλά να απουσιάζουν από άλλες) και οι απειλές αφορούν το μέλλον και η αξιολόγησή τους βασίζεται τις περισσότερες φορές σε εμπειρογνωμοσύνη, προτείνεται η ένωση των πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν στο έργο της Εποπτείας και στο έργο JUNICOAST σε ένα κοινό κατάλογο. Επιπλέον, πέρα από αυτές τις δύο βασικές πηγές για τις πιέσεις και απειλές του τύπου οικοτόπου στην Ελλάδα έγινε ανασκόπηση των πιέσεων και απειλών που δέχεται ο τύπος οικοτόπου και σε άλλες χώρες της Ευρώπης ή/και της Μεσογείου. Για τον λόγο αυτό παρακάτω ακολουθεί βιβλιογραφική ανασκόπηση σχετικά με τις πιέσεις και απειλές που δέχεται ο τύπος οικοτόπου.

Σύμφωνα με τους Delipetrou et al. (2015), η καταπάτηση εκτάσεων του 2250*, η βόσκηση και άλλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες έχουν μεταβάλει τη σύνθεση των κοινοτήτων βλάστησης που εντάσσονται στον 2250* στην Ελλάδα και έχουν οδηγήσει στην εισχώρηση συνανθρωπιστικών ειδών στη δομή αυτών των κοινοτήτων. Οι εκχερσώσεις και η καταπάτηση των παράκτιων οικοσυστημάτων έχει σημαντικές αρνητικές και άμεσες επιπτώσεις, όπως τη μείωση της φυτοποικιλότητας, της κάλυψης της βλάστησης και της μείωσης της βιομάζας των ειδών των κοινοτήτων αυτών (Fenu et al. 2013). Παρότι η μερική η ολική καταστροφή της βλάστησης αποτελεί τη σημαντικότερη αρνητική επίπτωση της καταπάτησης, η συμπίεση του εδάφους έχει επίσης αρνητικές επιπτώσεις (π.χ. η διάβρωση του εδάφους) οδηγώντας στη διαταραχή/υποβάθμιση του συνολικού οικοσυστήματος και τη μεταβολή των συνθηκών ζώνωσης των επιμέρους τύπων οικοτόπων (Ciccarelli 2004).

Η οικιστική ανάπτυξη έχει εντατικοποιηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια και η οικοδόμηση, αλλά και η διάνοιξη μονοπατιών και δρόμων με σκοπό την εκμετάλλευση των ακτών για λόγους τουρισμού και αναψυχής έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές στην κατανομή των παράκτιων οικοσυστημάτων (Cury et al. 2000). Καθώς τα αμμοθινικά οικοσυστήματα είναι κρίσιμης σημασίας για την αποφυγή της διάβρωσης των ακτών από τη θάλασσα και τον άνεμο, η καταστροφή τους οδηγεί μακροπρόθεσμα

σε αναπόφευκτες δυσμενείς επιπτώσεις (De Luca et al. 2011). Η ακολουθία των φυτοκοινωνιών που εμφανίζονται στα αζωνικά συστήματα αμμοθινικής βλάστησης έχει διαπιστωθεί ότι συνδέεται άμεσα με την κλίση και την έκθεση των θινών (Acosta et al. 2007). Επομένως, ακόμη και αν οι ανθρωπογενείς επεμβάσεις δεν έχουν γίνει άμεσα στον τύπο οικοτόπου 2250*, γίνεται φανερό ότι η διατάραξη των αμμοθινικών οικοσυστημάτων θα οδηγήσει σταδιακά στην υποβάθμιση όλων των τύπων οικοτόπων που εμφανίζονται σε μία παράκτια περιοχή, μέσω διαδοχικών επιδράσεων.

Η βόσκηση αποτελεί ανθρωπογενή δραστηριότητα με διαφορετικές επιπτώσεις μεταξύ των παράκτιων οικοσυστημάτων της κεντρικής και βόρειας Ευρώπης και των αντίστοιχων της Μεσογειακής λεκάνης. Συγκεκριμένα, η ελεγχόμενη και μέτριας έντασης βόσκηση θεωρείται ότι συμβάλλει στη διατήρηση του τύπου οικοτόπου 2250*, καθώς απομακρύνει τα μη τυπικά είδη, αναστρέφει τις επιπτώσεις της φυσικής διαδοχής, ενώ συμβάλλει και στην αναγέννηση των ειδών *Juniperus* spp. (Pihl et al. 2001; Picchi 2008). Στις ακτές της Μεσογείου, αντιθέτως, η επίδραση της βόσκησης μπορεί να είναι αρνητική και να επιτρέπει σε συνανθρωπιστικά είδη να αναπτυχθούν σε βάρος των αμμοθινικών (Picchi 2008). Αρνητικές επιπτώσεις της βόσκησης από κατσίκια παρατηρήθηκαν σε θέσεις εμφάνισης του 2250* στην Ελλάδα, μεταξύ των οποίων η εισχώρηση συνανθρωπιστικών ειδών και η αλλαγή της μορφής των ατόμων *Juniperus* spp., και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* (Delipetrou et al. 2015). Η λήψη μέτρων ελεγχόμενης βόσκησης θα πρέπει να γίνεται μετά από εξειδικευμένη αξιολόγηση της κατάστασης των αμμοθινικών οικοσυστημάτων μόνο σε περιοχές όπου το φαινόμενο διαδοχής της βλάστησης τείνει να υποβαθμίσει την κατάσταση διατήρησης του τύπου οικοτόπου.

Τα παραπάνω φαινόμενα ανθρωπογενών δραστηριοτήτων δημιουργούν έντονο κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων. Η διακοπή της συνέχειας των επιμέρους τύπων οικοτόπων, αλλά και ο κατακερματισμός των πληθυσμών ειδών με ιδιαίτερα οικολογικά χαρακτηριστικά, όπως τα είδη του γένους *Juniperus*, που αποτελούν δομικά στοιχεία του εξεταζόμενου τύπου οικοτόπου επιφέρουν δυσμενείς επιπτώσεις στον τύπο οικοτόπου 2250*.

Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί η επίδραση του κατακερματισμού των πληθυσμών *Juniperus* spp. στην επιβίωση ειδών πανίδας στις περιοχές εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου. Συγκεκριμένα, το φαινόμενο του κατακερματισμού και της απομόνωσης των επιμέρους τμημάτων βλάστησης με *Juniperus* spp. έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των πληθυσμών θηλαστικών (Santos and Tellería 1994). Ως συνέπεια μείωσης των πληθυσμών πανίδας, ακολουθεί η μείωση της διασποράς των κώνων των ατόμων *Juniperus* spp. και τελικά τα πρότυπα εξάπλωσης και εγκατάστασης των *Juniperus* spp. σε δυνητικές θέσεις εμφάνισής του. Επιπρόσθετα, καθώς τα είδη του γένους *Juniperus* είναι δίοικα, που επικονιάζονται μέσω του ανέμου, τα σύνθετα πρότυπα διασποράς της γύρης τους έχουν ως αποτέλεσμα την εμφάνιση μεγάλων διακυμάνσεων στην αναπαραγωγική επιτυχία, η οποία επηρεάζεται

σε μεγάλο βαθμό από την απόσταση μεταξύ των ατόμων ενός πληθυσμού (Freeman et al. 1997). Συνέπεια των παραπάνω αποτελεί η δημιουργία πληθυσμών *Juniperus* spp. με έντονη κυριαρχία ενήλικων ατόμων και προβλήματα αναγέννησης και εγκατάστασης νέων ατόμων. Επομένως, η συνεκτικότητα του ενδιαιτήματος φαίνεται να αποτελεί πολύ σημαντική παράμετρο τόσο για τη διασπορά όσο και για την επιτυχημένη επικονίαση των ατόμων των γενών *Juniperus* και επομένως του τύπου οικοτόπου 2250* και θα πρέπει να ληφθούν κατάλληλα μέτρα για την αποκατάσταση περιοχών που πλήττονται ήδη από έντονα φαινόμενα κατακερματισμού, αλλά και τη διατήρηση των περιοχών που δεν έχουν υποστεί ακόμα τέτοιες δυσμενείς επιπτώσεις. Περιοχές με φαινόμενα κατακερματισμού είναι οι περιοχές που εμφανίζονται οι πιέσεις απειλές: 1)Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών, 2)Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού, 3)Οικιστική ανάπτυξη (αλλαγή χρήσης γης), 4) Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης), και 6)Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές (βλέπε Παράρτημα ΙΙΙ).

Πέρα από τη μεταβολή των δομικών στοιχείων του τοπίου, η αλλαγή της σύνθεσης της περιβάλλουσας βλάστησης μπορεί να αποτελέσει σημαντική διαταραχή και να οδηγήσει σε υποβάθμιση της κατάστασης διατήρηση του τύπου οικοτόπου 2250*. Συγκεκριμένα, σε περιοχές όπου έχουν πραγματοποιηθεί φυτεύσεις με είδη του γένους *Pinus* έχει προκύψει μείωση του περιβαλλοντικού στρες και κυρίως της αυξημένης αλατότητας που συνήθως χαρακτηρίζει τα παράκτια οικοσυστήματα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την εγκατάσταση νέων ειδών και τη μείωση της ανταγωνιστικής ικανότητας των ειδών του γένους *Juniperus* και τελικά τη μεταβολή της χλωριδικής σύνθεσης στις θέσεις εξάπλωσης του 2250*. Επιπρόσθετα, ακόμη πιο άμεσες είναι οι επιπτώσεις του ανταγωνισμού των *Pinus* spp. στην επιβίωση των ατόμων *Juniperus* spp., καθώς η συσσώρευση βελονών πεύκου στο έδαφος έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της φυτρωτικότητας των σπερμάτων των ειδών του γένους *Juniperus*, αλλά και την αύξηση της θνησιμότητας των ατόμων των ειδών αυτών εξαιτίας της συσσώρευσης βελονών στο έδαφος (Muñoz-Reinoso 2003).

Επιπρόσθετα κύρια ζητήματα που επηρεάζουν πολύ σημαντικά την εξάπλωση και την κατάσταση διατήρησης του 2250* είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την οικολογία των χαρακτηριστικών ειδών που αποτελούν δομικά είδη του τύπου οικοτόπου (*Juniperus macrocarpa* και *Juniperus phoenicea*). Οι ακραίες κλιματικές συνθήκες που επικρατούν στις θέσεις αυτές, όπως έντονοι άνεμοι, ξηρασία, υψηλή αλατότητα, διάβρωση και ακραίες συνθήκες εδαφικού pH, καθιστούν τα οικοσυστήματα με *Juniperus* spp. ιδιαίτερα ευάλωτα (Brown and McLachlan 1990; Géhu 1993), και τα είδη που τα συνιστούν είδη με πολύ ιδιαίτερες οικολογικές προσαρμογές.

Οι ακραίες αυτές περιβαλλοντικές συνθήκες αν εντατικοποιηθούν, όπως έχει ξεκινήσει ήδη να συμβαίνει μέσω της κλιματικής αλλαγής, μπορούν να οδηγήσουν στην διατάραξη της φυσιολογικής αναλογίας φύλου των ατόμων *Juniperus* spp. Συγκεκριμένα, σε θέσεις με υψηλή ξηρασία αυξάνεται

σημαντικά η πιθανότητα επικράτησης κυρίως αρσενικών ατόμων στους πληθυσμούς, καθώς η μεγαλύτερη ενεργειακή επένδυση που απαιτείται για τη δημιουργία κώνων από τα θηλυκά σε σχέση με την παραγωγή γύρης από τα αρσενικά οδηγεί σε μειωμένη βιωσιμότητα των θηλυκών ατόμων (Freeman et al. 1976, 1997). Καθώς η αναλογία φύλου των ατόμων ενός πληθυσμού διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη διαθεσιμότητα γύρης αλλά και σπερμάτων (Ortiz et al. 1998), η διασφάλιση της φυσιολογικής αναλογίας φύλου στους πληθυσμούς αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την αναπαραγωγική επιτυχία και την αναγέννηση των *Juniperus* spp. και επομένως για τη μακροπρόθεσμη διατήρηση του 2250*. Καθώς έχει διαπιστωθεί ότι η φυσική αναγέννηση των υποπληθυσμών του είδους *Juniperus macrocarpa* (και γενικότερα ειδών του γένους *Juniperus*) είναι κατά κανόνα αρκετά χαμηλή (Cantos et al. 1998; Ortiz et al. 1998; Juan et al. 2006), θα πρέπει να ελαχιστοποιηθούν εξωτερικοί επιπρόσθετοι παράγοντες που είναι πιθανό να επιδεινώσουν τη φυσική αναγέννηση.

Για τύπους οικοτόπων που εδράζονται πάνω σε σταθερές και κινούμενες αμμοθίνες (2120, 2210, 2250*) διαπιστώθηκε ότι η κλιματική αλλαγή μπορεί να έχει εξαιρετικά δυσμενείς επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένης της σημαντικής μείωσης της έκτασης εξάπλωσής τους. Η μεγαλύτερη ένταση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε αυτούς τους τύπους οικοτόπων, σε σχέση με άλλα παράκτια οικοσυστήματα, οφείλεται στο ότι τα περισσότερα από τα βασικά (τυπικά) είδη είναι πολυετή, των οποίων η επιβίωση εξαρτάται σημαντικά από αβιοτικούς παράγοντες που καθορίζονται από την απόσταση του ενδιαιτήματος από τη θάλασσα (Wilson and Sykes 1999).

Επιπρόσθετη απειλή του τύπου οικοτόπου 2250*, η οποία γίνεται εντονότερη υπό το πρίσμα της κλιματικής αλλαγής, αποτελεί η αύξηση του κινδύνου εκδήλωσης και εξάπλωσης πυρκαγιάς. Η εξασφάλιση της προστασίας από πυρκαγιές, μέσω πρόληψης και άμεσης αντιμετώπισης, προτείνουμε να αποτελέσει βασικό στοιχείο του ΣΔ. Τα είδη του γένους *Juniperus* είναι πολύ ευάλωτα στην πυρκαγιά, ενώ για τις συστάδες του *Juniperus macrocarpa* αποτελεί ένα καταστρεπτικό γεγονός (Moreira et al. 2012). Οι έντονες επιπτώσεις της πυρκαγιάς στα είδη αυτά οφείλονται στην έλλειψη εξειδικευμένων προσαρμογών έναντι της διαταραχής από φωτιά, καθώς και στην υψηλή περιεκτικότητα σε αρωματικές ουσίες που καθιστούν την πυκνή τους κόμη ιδιαίτερη εύφλεκτη (Moreira et al. 2012). Τέλος, η αναγέννηση ειδών του γένους *Juniperus* μετά από πυρκαγιά έχει χαρακτηριστεί ως φτωχή και συγκεκριμένα για το είδος *Juniperus macrocarpa* εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τη διασπορά σπερμάτων από περιοχές που δεν έχουν πληγεί από την πυρκαγιά (Picchi 2008; Moreira et al. 2012).

Με βάση τα παραπάνω, οι απειλές που έχουν καταγραφεί μέχρι σήμερα στον τύπο οικοτόπου, σε όλο το εύρος εξάπλωσής του, είναι οι παρακάτω:

- Ακραία καιρικά φαινόμενα
- Αλλαγές στη γεωμορφολογία των αμμοθινών

- Αλλαγές στη δομή και λειτουργίες του τύπου οικοτόπου
- Αλλαγές στη σύνθεση σε οργανισμούς (φυτά, ζώα)
- Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές
- Απορρίμματα-ρύπανση εδάφους
- Αρνητικές επιπτώσεις από διαταραχές σε γειτονικούς τύπους οικοτόπων
- Βόσκηση
- Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών
- Διαταραχή στη διασπορά σπερμάτων
- Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού
- Δυσμενής αναλογία ηλικιακών κλάσεων
- Δυσμενής αναλογία φύλου
- Έλλειψη ευαισθητοποίησης του κοινού
- Έλλειψη ορθών μέτρων προστασίας
- Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης)
- Κατακερματισμός ενδιαιτήματος
- Κλιματική αλλαγή
- Κοπή κλαδιών
- Μειωμένη βιωσιμότητα και φυτρωτικότητα σπερμάτων
- Μείωση της έκτασης του τύπου οικοτόπου
- Οικιστική ανάπτυξη (αλλαγή χρήσης γης)
- Παρουσία εισβλητικών και προβληματικών ειδών
- Περιορισμένη φυσική αναγέννηση
- Ποδοπάτημα νεαρών-μικρών φυτών
- Πυρκαγιές
- Ύπαρξη δομών αναψυχής

Οι παραπάνω πιέσεις και απειλές μπορούν να ιεραρχηθούν με βάση τις σχέσεις αιτίας και αποτελέσματος. Στην **Εικόνα 6** παρουσιάζεται η ιεράρχηση αυτών των σχέσεων και προκύπτει ότι ***οι βασικές κατηγορίες πιέσεων και απειλών που υφίστανται για τον τύπο οικοτόπου είναι πέντε (5)***:

1) Αλλαγές στη γεωμορφολογία των αμμοθινών
2) Αλλαγές στη δομή και λειτουργίες του τύπου οικοτόπου
3) Περιορισμένη φυσική αναγέννηση
4) Μείωση της έκτασης του τύπου οικοτόπου
5) Αλλαγές στη σύνθεση σε οργανισμούς (φυτά, ζώα)

Οι παραπάνω πέντε (5) πιέσεις και απειλές οφείλονται σε 13 κατηγορίες παραγόντων που αντιπροσωπεύουν φαινόμενα, διεργασίες ή διαταραχές, όπως:

1) Αρνητικές επιπτώσεις από διαταραχές σε γειτονικούς τύπους οικοτόπων
2) Κοπή κλαδιών
3) Απορρίμματα-ρύπανση εδάφους
4) Δυσμενής αναλογία ηλικιακών κλάσεων
5) Ποδοπάτημα νεαρών-μικρών φυτών
6) Μειωμένη βιωσιμότητα και φυτρωτικότητα σπερμάτων
7) Δυσμενής αναλογία φύλου
8) Πυρκαγιές
9) Ακραία καιρικά φαινόμενα
10) Προσβολές (μύκητες, έντομα)
11) Διαταραχή στη διασπορά σπερμάτων
12) Παρουσία εισβλητικών και προβληματικών ειδών
13) Κατακερματισμός ενδιαιτήματος

Οι παραπάνω 13 κατηγορίες παραγόντων οφείλονται σε επτά (7) συγκεκριμένες πιέσεις και απειλές, όπως αυτές περιλαμβάνονται και στον τυποποιημένο κατάλογο πιέσεων/απειλών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

1) Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών
2) Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού
3) Οικιστική ανάπτυξη (αλλαγή χρήσης γης)
4) Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης)
5) Κλιματική αλλαγή
6) Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές
7) Βόσκηση

Τέλος, ***η εμφάνιση των παραπάνω πιέσεων και απειλών μπορεί εν μέρει να οφείλεται σε έλλειψη τριών (3) παραγόντων*** που σχετίζονται με:

1) Έλλειψη ορθών μέτρων προστασίας (π.χ. νόμων, κανονισμού, ελέγχου)
2) Έλλειψη αποτελεσματικής διοίκησης-εφαρμογής μέτρων
3) Έλλειψη ευαισθητοποίησης κοινού

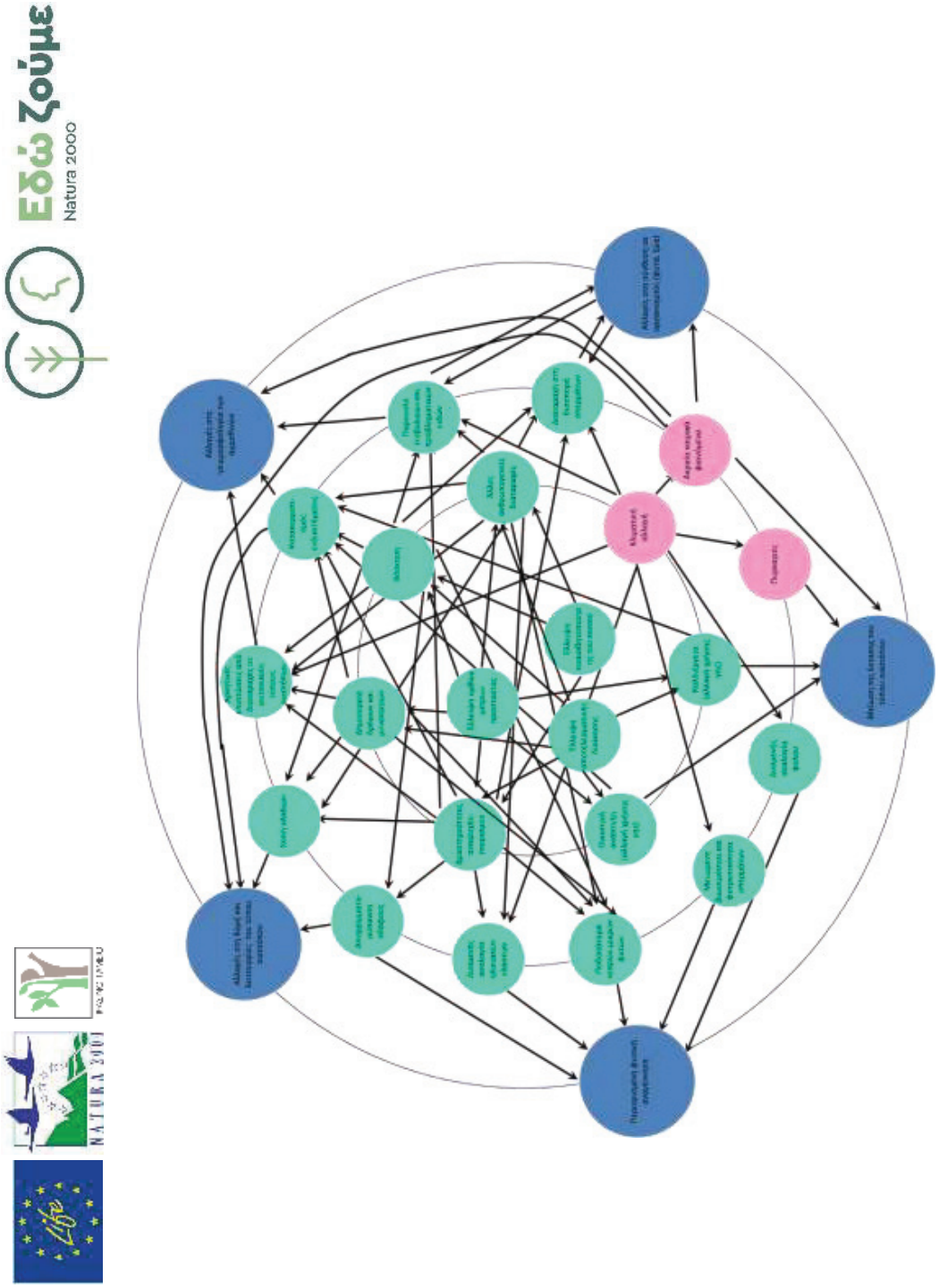

Εικόνα 6. Ιεραρχική συσχέτιση των πιέσεων και των απειλών στον τύπο οικοτόπου 2250*με βάση τις σχέσεις αιτίας και αποτελέσματος.

3.3 Εμπλεκόμενοι φορείς

Προκειμένου να ενσωματωθεί στο παρόν ΣΔ η γνώση και εμπειρία της πράξης στις περιοχές που εμφανίζεται ο τύπος οικοτόπου, πρέπει να υλοποιείται δημόσια διαβούλευση σε εθνικό επίπεδο με όλους του εμπλεκόμενους φορείς. Πιο συγκεκριμένα, οι εμπλεκόμενοι φορείς είναι οι εξής (σε παρένθεση τα κύρια σημεία συμβολής τους):

i. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Σχεδιασμός, Συντονισμός, Προτεραιοποίηση, Ιεράρχηση, Περιβαλλοντική Αδειοδότηση)

ii. ΟΤΑ Α’ και Β’ βαθμού και οι αρμόδιες Υπηρεσίες τους (Διαβούλευση, Υλοποίηση, Επίβλεψη, Σύναψη Προγραμματικών Συμβάσεων)

iii. Υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας: Δασική Υπηρεσία, Δ/νσεις Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού, Δ/νσεις Αγροτικών Υποθέσεων, Δ/νσεις Υδάτων, Δ/νσεις Πολιτικής Προστασίας (Σχεδιασμός, Αδειοδότηση, Υλοποίηση, Επίβλεψη, Εποπτεία, Φύλαξη, Σύναψη Προγραμματικών Συμβάσεων)

iv. Εταιρεία Ακινήτων του Δημοσίου (ΕΤΑΔ) (Σύμφωνη γνώμη, Παραχώρηση εκτάσεων, Σύναψη Προγραμματικών Συμβάσεων)

v. Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και οι διάδοχες Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών του ΟΦΥΠΕΚΑ (Εφαρμογή, Παρακολούθηση μέτρων διαχείρισης και διατήρησης, Εποπτεία φυσικού χώρου, Φύλαξη, Σύναψη Προγραμματικών Συμβάσεων)

vi. Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Ιδρύματα της Χώρας (Επιστημονική τεκμηρίωση)

vii. Επαγγελματικά Επιμελητήρια: ΓΕΩΤΕΕ, ΤΕΕ, Εμπορικό Επιμελητήριο, Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο (Διαβούλευση, Σχεδιασμός, Τεχνική – Συμβουλευτική υποστήριξη, Εξωστρέφεια)

viii. Σύλλογοι κτηνοτρόφων (Διαβούλευση, παρακτικές ως προς τη διαχείριση της βόσκησης)

ix. Κυνηγετικές Ομοσπονδίες της Χώρας (Διαβούλευση, Διαχείρηση κυνηγετικών πρακτικών)

x. Μη Κυβερνητικές Περιβαλλοντικές Οργανώσεις (Διαβούλευση, Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης)

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ, ΤΩΝ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΑΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥ 2250*

Τα κύρια, θεσμοθετημένα Στρατηγικά Κείμενα σε σχέση με τη βιοποικιλότητα, την προστασία και τη διατήρησή της στην Ελλάδα, είναι:

xi. Η Κοινή Υπουργική Απόφαση με αριθμ. 33318/3028/11-12-1998 «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων), καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας»

xii. Ο νόμος 3937/2001 «Διατήρηση της Βιοποικιλότητας και άλλες Διατάξεις» και

xiii. Η Υπουργική Απόφαση 40332/08-09-2014 για την Έγκριση της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα για τα έτη 2014-2029 και Σχεδίου Δράσης πενταετούς διάρκειας (ΦΕΚ Β’ 2383/08-09-2014).

Στο κείμενο της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα, μεταξύ άλλων, ορίζονται Γενικοί και Ειδικοί Στόχοι της Στρατηγικής. Οι σχετιζόμενοι με το παρόν ΣΔ Γενικοί Στόχοι είναι οι εξής:

i. Αύξηση της διαθέσιμης γνώσης για την αξιολόγηση της κατάστασης της βιοποικιλότητας (Γενικός Στόχος 1),

ii. Διατήρηση του εθνικού φυσικού κεφαλαίου και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων (Γενικός Στόχος 2) και

iii. Ενσωμάτωση της διατήρησης της βιοποικιλότητας στο αξιακό σύστημα της κοινωνίας (Γενικός Στόχος 11).

Αντίστοιχα, οι σχετιζόμενοι με το παρόν ΣΔ ειδικοί στόχοι είναι οι εξής:

i. Διασφάλιση της πρόσβασης στην επιστημονική γνώση (για τα είδη χλωρίδας και πανίδας) και η συμπλήρωση κενών στα επιστημονικά δεδομένα (Ειδικός Στόχος 1.1),

ii. Διασφάλιση της πρόσβασης σε γνώση και πληροφορίες σχετικά με δράσεις για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την παρακολούθηση της εφαρμογής της Εθνικής στρατηγικής (Ειδικός

Στόχος 1.2),

iii. Διατήρηση ειδών και τύπων οικοτόπων στα Ελληνικά χερσαία και θαλάσσια οικοσυστήματα με στόχο την αειφορία (Ειδικός Στόχος 2.1)

iv. Αποκατάσταση σημαντικών ειδών και οικοτόπων της χώρας (Ειδικός Στόχος 2.2)

v. Προώθηση της περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινωνίας στη διατήρηση της βιοποικιλότητας (Ειδικός Στόχος 11.2).

Το έργο Life JUNICOAST

Το 2013 ολοκληρώθηκε το έργο Life JUNICOAST - Actions for the conservation of coastal dunes with *Juniperus* spp. in Crete and the South Aegean (Greece) (LIFE07 NAT/GR/000296), που αφορούσε κύρια στη βελτίωση της γνώσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* και στην εφαρμογή δράσεων προστασίας και αποκατάστασης των παράκτιων θινών με *Juniperus*. Η περιοχή εφαρμογής δεν ήταν όλη η περιοχή εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου, αλλά ένα σημαντικό μέρος του, με νησιωτικά χαρακτηριστικά, σε περιοχές της Κρήτης και του νοτίου Αιγαίου. Το έργο αρχικά προσδιόρισε τη σύνθεση και τη δομή των υποπληθυσμών με *Juniperus* και διερεύνησε την αναγέννηση και την ηλικιακή σύνθεσή τους. Στη συνέχεια, υλοποιήθηκε χαρτογράφηση του τύπου οικοτόπου στις περιοχές εμφάνισής του και αξιολογήθηκαν οι πιέσεις από την χρήση των επιφανειών του οικοτόπου από τους επισκέπτες των περιοχών (χαρτογράφηση μονοπατιών και θέσεων κατασκήνωσης).

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι υπάρχουν απειλές που σχετίζονται με τον τουρισμό, την υπερβόσκηση και τον κίνδυνο πυρκαγιάς. Ταυτόχρονα, θεωρήθηκε ότι η διαχείριση σε όλες τις περιοχές είναι ανεπαρκής και μη αποτελεσματική, ενώ το υπάρχον σύστημα διακυβέρνησης δημιουργεί δυσλειτουργίες στην προσπάθεια για την αποτελεσματική διαχείριση του οικοτόπου. Ελλείψεις σε δεδομένα για τον τύπο οικοτόπου επίσης υπάρχουν, αφού ένα συστηματικό και λεπτομερές πρόγραμμα παρακολούθησης για το σύνολο της εξάπλωσης του οικοτόπου δεν υπάρχει είναι πολύ περιορισμένο.

Οι κύριες προτάσεις του έργου Life JUNICOAST - Actions for the conservation of coastal dunes with *Juniperus* spp. in Crete and the South Aegean (Greece) (LIFE07 NAT/GR/000296) για την αποτελεσματική διαχείριση του οικοτόπου είναι:

α) ανάγκη να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων και των τοπικών κοινοτήτων σχετικά με την αξία και τις απειλές του οικοτόπου, β) ανάγκη σχεδιασμού και εφαρμογής κατάλληλου

κώδικα συμπεριφοράς σε χώρους, γ) ανάγκη καθορισμού των επιπτώσεων των επισκεπτών στον οικότοπο σε όλες τις περιοχές εμφάνισής του, δ) υλοποίηση δράσεων στο πλαίσιο ενός σχεδίου διαχείρισης επισκεπτών ε) ενίσχυση της συνεργασίας των εμπλεκόμενων φορέων και της συμμετοχής των τοπικών κοινοτήτων στ) συμμετοχή των παιδιών στις δράσεις ευαισθητοποίησης και διατήρησης του οικοτόπου ζ) οι δράσεις διαχείρισης επισκεπτών πρέπει να συζητούνται συλλογικά με τους ενδιαφερόμενους ώστε να εξασφαλίζεται η υλοποίησή τους και η διατήρησή τους μακροπρόθεσμα,

Εκτός από τις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 όπου καταγράφεται ο τύπος οικοτόπου 2250* (βλ. παρ. 3.1.6), στις περιοχές εξάπλωσής του υπάρχουν και άλλου τύπου προστατευόμενες περιοχές κατά τον ν. 3937/2011. Πιο συγκεκριμένα, στις περιοχές εξάπλωσης του οικοτόπου (όπως αποδόθηκαν σε κελιά 10x10 Km από την 4η εξαετή αναφορά για την κατάσταση διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ) υπάρχουν τρία Εθνικά Πάρκα και 32 Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ). Τα Εθνικά Πάρκα είναι τα εξής:

(α) Εθνικό Πάρκο Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου-Αιτωλικού, κάτω ρου και εκβολών ποταμών Αχελώου και Εύηνου,

(β) Εθνικό Πάρκο υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς και

(γ) Εθνικό Πάρκο Σχινά-Μαραθώνα.

Τα Καταφύγια Άγριας ζωής παρατίθενται στον **Πίνακα 8**, ενώ οι σχετικοί θεματικοί χάρτες που απεικονίζουν τις περιοχές εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου σε σχέση με τις προστατευόμενες περιοχές παρατίθενται στο **Παράρτημα ΙΙ**.

Πίνακας 8. Καταφύγια Άγριας Ζωής στην περιοχή εξάπλωσης του οικοτόπου 2250*.

Α/Α	Ονομασία Καταφυγίου Άγριας Ζωής	ΦΕΚ θεσμοθέτησης
1	Κάτω Σαμικό-Ξηροχώρι-Σμέρνα-Γραίκα-Βρίνα	541/Β/90
2	Κιβούρια-Ροδινά (Καλιδόνας-Ροδινών-Σχινών)	595/Β/86
3	Ροντάικα-Άγ. Νικόλαος (Σέλλας-Ροδιάς)	527/24-7-86
4	Νότια (Παροικιάς Πάρου)	143/26-2-77
5	'Αγιος Χαράλαμπος-Λαγκάδα (Πάρου)	435/15-7-85
6	Ράχη Πολιχνίου (Σαγκρίου Νάξου)	860/25-11-88
7	Τρούλος (Φιλοτίου Νάξου)	430/Β/87
8	Λίμνη Ντιβάρι-Βάλτος (Πύλου-Ρωμανού)	690/Β/96
9	Παντοκράτωρ Βίγλα (Αγ. Ματθαίου)	600/Β/76

Α/Α	Ονομασία Καταφυγίου Άγριας Ζωής	ΦΕΚ θεσμοθέτησης
10	Καντήλια-Βαλτί (Αστακού)	452/18-7-85
11	Κουκουναριές Δήμου Σκιάθου	994/Β/31-07-01 Ίδρυση
12	Αγίου Δικαίου - Βιτσινιάς και Ελαφονήσου Δήμων Ιναχωρίου και Πελεκάνων	813/Β/27-06-01 Ίδρυση. 1187/Β/12-09-02, Τροποποίηση
13	Αμμουδιάς - Βαλανιδοράχης - Λούτσας Δήμου Φαναρίου	971/Β/27-07-01 Ίδρυση
14	Άγ. Νικόλαος (Πύλου-Μεθώνης)	696/25-5-76
15	Προφ. Ηλίας-Κατσουνδριά-Μεσόβουνο-Άμπελλα (Κω)	577/Β/91
16	Πράσο (Κιμώλου)	574/5-10-83
17	Ενοποίηση Κέφαλος-Καμήλα & Λιμνιώνα-Σφακιά (Κέφαλου Κω)	758/Β/86
18	Γουρνάδο-Φυλακωτή (Τριοβασάλου-Μήλου)	520/30-5-79
19	Χορτής (Λάρδου Ρόδου)	437/Β/81
20	Κάτω Γύρη-Άγ.Ονούφριος-Ρίζες (Αρκάσας-Μενετών Καρπάθου)	Απ. Περιφ. 2494/29-7-98
21	Καστέλλο-Μακρύς Γυαλός (Μενετών Καρπάθου)	1018/Β/76
22	Νησί Χρυσή ή Γαϊδουρονήσι	562/27-9-83
23	Κεχριά Δήμου Σκιάθου	994/Β/31-07-01 Ίδρυση
24	Άγιοι Πάντες - Στρούμπουλα Νήσου Πάρου	1052/Β/25-08-00 Τροποποίηση
25	Πρασονήσι Δημοτικού Διαμερίσματος Καταβιάς Νήσου Ρόδου	1081/Β/31-08-00 Ίδρυση
26	Βιότοπος Δάσους Στροφυλιάς - Λίμνης Προκόπου-Λάμιας Δήμου Λαρισσού	39/Β/18-02-02 Ίδρυση
27	Αλυκή Δήμου Νάξου	652/Β/04-05-04 Ίδρυση
28	Αλυκό Δήμου Νάξου	857/Β/11-06-04 Ίδρυση
29	Δυτικά Αστερούσια - Αγιοφάραγγο του Δήμου Μοιρών	763/Β/18-06-01 Ίδρυση
30	Ασφενδιού - Πυλίου Δήμου Δικαίου Νήσου Κω	141/Β/14-02-00 Ίδρυση
31	Υγροβιότοπος Αλυκής περιοχής Βάι Αλυκής Δήμου Δικαίου Νήσου Κω - Από Κοινοτήτων Πυλίου και Ασφενδίου Νήσου Κω	1166/Β/09-09-02 Τροποποίηση
32	Κάστρο, Τσαγκάρη, Τσαμπί, Σαμπέη, Αέρας Δήμου Ηρακλειδών Νήσου Κω	1201/Β/29-09-00 Ίδρυση

5. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

5.1 Βασικές αρχές

Σκοπός της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ είναι η διατήρηση Ικανοποιητικής Κατάστασης Διατήρησης (ΚΔ) για τα είδη και τους τύπους οικοτόπων που περιλαμβάνονται στην Οδηγία. Ένας τύπος οικοτόπου θεωρείται σε ικανοποιητική ΚΔ, όταν ισχύουν τα παρακάτω:

1) Το εύρος και η έκτασή του είναι μεγαλύτερα από τις αντίστοιχες τιμές αναφοράς.

2) Η δομή και οι λειτουργίες, που είναι απαραίτητες για την μακροπρόθεσμη διατήρησή του, υπάρχουν και πιθανώς θα συνεχίσουν να υπάρχουν και στο υπό πρόβλεψη μέλλον. Συγκεκριμένα, θα πρέπει τουλάχιστον το 90% της έκτασης του τύπου οικοτόπου να έχει ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης δομής και λειτουργιών (DG Environment 2017) και η τάση διατήρησης της δομής και των λειτουργιών να είναι σταθερή ή βελτιούμενη.

3) Τα τυπικά είδη του τύπου οικοτόπου θα πρέπει να έχουν ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης (δηλαδή να μπορούν να διατηρηθούν μακροπρόθεσμα ως βιώσιμα συστατικά των ενδιαιτημάτων στα οποία αναπτύσσονται και το φυσικό εύρος εξάπλωσής τους να μην μειώνεται ούτε να αναμένεται να μειωθεί στο προβλεπόμενο μέλλον).

4) Οι μελλοντικές προοπτικές για το εύρος και την έκταση, καθώς και για τη δομή και λειτουργίες θα πρέπει να είναι καλές (δεν πρέπει οι προοπτικές για καμία παράμετρο να είναι φτωχές ή κακές). Οι μελλοντικές προοπτικές θεωρούνται ως καλές μόνο στις περιπτώσεις όπου: α) υπάρχει ισορροπία μεταξύ των μέτρων διατήρησης και των πιέσεων/απειλών <u>και</u> οι τελευταίες είναι χαμηλής έως μέτριας έντασης, <u>και</u> η μελλοντική τάση αυτής της ισορροπίας είναι σταθερή <u>και</u> η παρούσα κατάσταση της εκάστοτε παραμέτρου (εύρος ή έκταση ή δομή και λειτουργίες) αξιολογείται ως ικανοποιητική, ή β) δεν υπάρχουν πιέσεις/απειλές ή υπάρχουν τέτοιες χαμηλής έντασης <u>και</u> η τάση της ισορροπίας μεταξύ πιέσεων/απειλών και μέτρων διατήρησης είναι θετική ή πολύ θετική <u>και</u> η παρούσα κατά-

σταση της εκάστοτε παραμέτρου αξιολογείται ως ικανοποιητική, ή γ) δεν υπάρχουν πιέσεις/απειλές ή υπάρχουν τέτοιες χαμηλής έντασης και η τάση της ισορροπίας μεταξύ πιέσεων/απειλών και μέτρων διατήρησης είναι πολύ θετική, ανεξάρτητα από την παρούσα κατάσταση διατήρησης (DG Environment 2017).

5) Η μελλοντική τάση για το εύρος, την έκταση και τη δομή και λειτουργίες είναι σταθερή ή αυξανόμενη (βελτιούμενη) και επομένως η συνολική αποτίμηση της τάσης της ΚΔ είναι σταθερή ή βελτιούμενη.

Θα πρέπει να ισχύουν όλες οι παραπάνω προϋποθέσεις για να έχει ένας τύπος οικοτόπου ικανοποιητική ΚΔ σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, θα πρέπει η αξιολόγηση των παραπάνω παραμέτρων να βασίζεται σε επαρκή και καλής ποιότητας δεδομένα, έτσι ώστε η αξιολόγηση της κάθε παραμέτρου να γίνεται με ασφάλεια (αμελητέα ή μικρή πιθανότητα επισφαλούς αξιολόγησης).

5.2 Υφιστάμενη γνώση και κατάσταση διατήρησης του τύπου οικοτόπου 2250*

Ο τύπος οικοτόπου 2250* έχει αξιολογηθεί σε μη ικανοποιητική-ανεπαρκή (U1) Κατάσταση Διατήρησης σε εθνικό επίπεδο (4η εξαετής εθνική αφορά σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ). Κύρια αιτία για την παραπάνω ΚΔ είναι η μη ικανοποιητική-ανεπαρκής (U1) ΚΔ της έκτασης του τύπου οικοτόπου, καθώς και η φτωχή μελλοντική προοπτική για τη συγκεκριμένη παράμετρο. Οι υπόλοιπες παράμετροι αξιολογήθηκαν με ικανοποιητική (FV) ΚΔ. Παρόλα αυτά και για αυτές τις παραμέτρους ενδείκνυται βελτίωση της ΚΔ μέσω μέτρων διαχείρισης προκειμένου να διασφαλισθεί η ικανοποιητική ΚΔ του τύπου οικοτόπου. Συγκεκριμένα, εκτιμήθηκε ότι το 10% της έκτασης του τύπου οικοτόπου (2 Km^2) έχει άγνωστη ΚΔ. Το 90% της έκτασης του τύπου οικοτόπου που αξιολογήθηκε σε καλή κατάσταση είναι οριακό για τη συνολική αξιολόγηση της δομής και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου σε ικανοποιητική ΚΔ (DG Environment 2017). Επιπλέον, η βραχυχρόνια τάση για το εύρος εξάπλωσης και την έκταση, το μέγεθος της έκτασης και οι πιέσεις και απειλές εκτιμήθηκαν στην 4η εξαετή εθνική αναφορά με βάση παρεκβολή από περιορισμένο πλήθος δεδομένων ή με βάση την άποψη του ειδικού. Αν και η αξιολόγηση της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου, σύμφωνα με την 4η εξαετή εθνική αναφορά, βασίζεται σε πλήρη απογραφή, το 10% του τύπου έχει αξιολογηθεί με άγνωστη ΚΔ για την παραπάνω παράμετρο. Επιπρόσθετα, οι μακροχρόνιες τάσεις για το εύρος και την έκταση δεν δίνονται στην 4η εξαετή εθνική αναφορά (η συμπλήρωσή τους είναι προαιρετική). Η έκταση του τύπου οικοτόπου εντός των περιοχών κοινοτικού ενδιαφέροντος ή

ΕΖΔ του δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα έχει υπολογιστεί με βάση πλήρη απογραφή σύμφωνα με την 4η εξαετή εθνική αφορά, αλλά η έκταση του τύπου οικοτόπου σε όλη τη χώρα έχει υπολογιστεί με βάση παρεκβολή από περιορισμένο πλήθος δεδομένων. Τέλος, οι τιμές αναφοράς για το εύρος και την έκταση δίνονται στην 4η εξαετή εθνική αναφορά με βάση τελεστές και όχι με βάση συγκεκριμένες τιμές υπολογισμένες με την εφαρμογή συγκεκριμένης επιστημονικής μεθοδολογίας.

Από τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι υπάρχει έλλειμμα γνώσης σχετικά με βασικές παραμέτρους που συνδέονται με την αξιολόγηση της ΚΔ του τύπου οικοτόπου στη χώρα.

Επίσης, με βάση τα μέχρι σήμερα δεδομένα ο τύπος οικοτόπου 2250* έχει μη ικανοποιητική-ανεπαρκή ΚΔ λόγω της ανεπαρκούς ΚΔ της έκτασης και των φτωχών μελλοντικών προοπτικών διατήρησής της. Η έκταση (area) είναι ανεπαρκής γιατί η τιμής της (συνολική έκταση στη χώρα) είναι μικρότερη από την τιμή αναφοράς για την έκταση (που είναι θεωρητικά ο επιδιωκόμενος στόχος). Επίσης έχει οριακά ικανοποιητική ΚΔ όσο αφορά τη δομή και τις λειτουργίες του.

5.3 Σκοπός του Σχεδίου Δράσης και Στόχοι Διατήρησης

Με βάση ότι έχει αναφερθεί στα κεφάλαια «Βασικές Αρχές» και «Υφιστάμενη γνώση και κατάσταση διατήρησης του τύπου οικοτόπου 2250*» ο σκοπός του παρόντος ΣΔ για τον τύπο οικοτόπου 2250* είναι η βελτίωση της ΚΔ από Μη Ικανοποιητική-Ανεπαρκής (U1), που είναι σήμερα, σε Ικανοποιητική (FV), μέσω της επίτευξης συγκεκριμένων στόχων. Πιο συγκεκριμένα, οι ειδικοί στόχοι είναι οι εξής:

Στόχος 1ος: βελτίωση των παραμέτρων του τύπου οικοτόπου που δεν βρίσκονται σε ικανοποιητική ΚΔ (έκταση και μελλοντικές προοπτικές της) (αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου),

Στόχος 2ος: βελτίωση των παραμέτρων που βρίσκονται οριακά σε ικανοποιητική ΚΔ (δομή και λειτουργίες), έτσι ώστε να διασφαλιστεί στο μέλλον η ικανοποιητική ΚΔ τους,

Στόχος 3ος: διασφάλιση της ικανοποιητικής ΚΔ σε όσες περιοχές εμφάνισης του τύπου οικοτόπου υπάρχει και για όσες παραμέτρους της ΚΔ του τύπου οικοτόπου ισχύει.

Για να γίνει εφικτή η επίτευξη του παραπάνω σκοπού σε εθνικό επίπεδο θα πρέπει να τεθούν αντίστοιχοι σκοποί για κάθε επιμέρους περιοχή εμφάνισης του τύπου οικοτόπου. Σύμφωνα με τους

Margules and Pressey (2000) ο καθορισμός συγκεκριμένων στόχων και διαχειριστικών μέτρων απαιτείται για κάθε προστατευόμενη περιοχή, έτσι ώστε να επιτευχθεί η αποτελεσματικότητα ενός δικτύου διατήρησης.

6. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ

Προκειμένου να επιτευχθούν οι Στόχοι, όπως ορίστηκαν στο παρόν ΣΔ (βλ. Κεφ. 5) προτείνονται συγκεκριμένες προπαρασκευαστικές και διαχειριστικές Δράσεις και θεσμικά μέτρα. Οι προπαρασκευατικές και διαχειριστικές Δράσεις περιλαμβάνουν μελέτες, παρεμβάσεις και εργασίες στον τύπο οικοτόπου, ενώ τα θεσμικά μέτρα περιλαμβάνουν κανονιστικές ρυθμίσεις και θεσμικού χαρακτήρα παρεμβάσεις. Πιο συγκεκριμένα, προτείνονται 14 Δράσεις (8 προπαρασκευαστικές και 6 διαχειριστικές) και 2 θεσμικά μέτρα, που αφορούν στην επίτευξη των προκαθορισμένων Ειδικών Στόχων του ΣΔ. Στο **Παράρτημα ΙΙΙ** παρατίθεται οι σχετικοί πίνακες Δράσεων και Μέτρων προστασίας και διατήρησης για τον τύπο οικοτόπου 2250*. Ταυτόχρονα, οι δεκατέσσερις (14) προτεινόμενες Δράσεις και τα 2 Μέτρα εντάσσονται, όπως στον **Πίνακα 9**, στους Γενικούς και Ειδικούς Στόχους της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα.

Πίνακας 9. Αντιστοίχιση των διαχειριστικών Δράσεων και Μέτρων του παρόντος ΣΔ με γενικούς και ειδικούς στόχους της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα.

Δράσεις / Μέτρα	Γενικοί Στόχοι Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα	Ειδικοί Στόχοι
A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8	1: ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ	1.1 Διασφάλιση της πρόσβασης στην επιστημονική γνώση (για τα είδη χλωρίδας και πανίδας) και η συμπλήρωση κενών στα επιστημονικά δεδομένα 1.2 Διασφάλιση της πρόσβασης σε γνώση και πληροφορίες σχετικά με δράσεις για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την παρακολούθηση της εφαρμογής της Εθνικής στρατηγικής.

B1, B2, B3, B4	2: ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	2.1 Διατήρηση ειδών και τύπων οικοτόπων στα Ελληνικά χερσαία και θαλάσσια οικοσυστήματα με στόχο την αειφορία 2.2 Αποκατάσταση σημαντικών ειδών και οικοτόπων της χώρας
B5, M1, M2	11. ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΑΞΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	11.2 Προώθηση της περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινωνίας στη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

6.1 Δράσεις Διατήρησης

Στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά οι προτεινόμενες δράσεις διατήρησης, οι οποίες διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες, άμεσα αλληλεξαρτώμενες και διαδοχικά εφαρμοζόμενες. Η πρώτη (Α) κατηγορία αφορά στις προπαρασκευαστικές δράσεις (βελτίωση και τεκμηρίωση της υφιστάμενης γνώσης) που είναι απαραίτητες για τις δράσεις έργων και εργασιών αποκατάστασης και βελτίωσης της δομής, των λειτουργιών του οικοτόπου, της αύξησης της έκτασής του και του περιορισμού των πιέσεων και των απειλών. Η δεύτερη (Β) κατηγορία, αφορά στις διαχειριστικές δράσεις, δηλαδή σε έργα και εργασίες σχετικές με τη βελτίωση της ΚΔ του τύπου οικοτόπου και στηρίζονται στα αποτελέσματα των Προπαρασκευαστικών Δράσεων.

Κατηγορία Α: Προπαρασκευαστικές δράσεις

Δράση Α1. Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για την έκταση του τύπου οικοτόπου

Συγκεκριμένα θα πρέπει να υπολογιστεί η δυνητική εξάπλωση του τύπου οικοτόπου στην Ελλάδα με βάση τις οικολογικές συνθήκες που απαιτούνται για την ανάπτυξή του, και την ιστορική του εξάπλωση, όπως μπορεί να προκύψει από αεροφωτογραφίες, παλαιότερες δορυφορικές εικόνες και από ιστορικές μαρτυρίες. Μετά από τον προσδιορισμό της δυνητικής εξάπλωσης θα πρέπει να καθοριστεί με βάση κατάλληλη μεθοδολογία η επιθυμητή τιμή εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου για κάθε ξεχωριστή περιοχή πραγματικής ή δυνητικής εξάπλωσής του και για το σύνολο της χώρας. Η επιθυμητή τιμή εξάπλωσης θα πρέπει να καθοριστεί με τη μορφή αριθμού (έκταση του τύπου οικοτόπου για κάθε περιοχή και συνολικά για τη χώρα), αλλά και με τη μορφή χάρτη που θα δείχνει ακριβώς τις περιοχές όπου πρέπει να διατηρηθεί ή να επεκταθεί ο τύπος οικοτόπου.

Δράση Α2. Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για το εύρος εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου

Ο προσδιορισμός πρέπει να γίνεται έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στην επιθυμητή έκταση (βλέπε προηγούμενο στόχο), να περιλαμβάνει επαρκή οικολογική ποικιλότητα του τύπου οικοτόπου (επαρκή έκταση από τις διαφορετικές φυτοκοινωνίες ή κατώτερες μονάδες βλάστησης που μπορούν να διακριθούν εντός του τύπου οικοτόπου), και να είναι ικανό να στηρίξει την μακροπρόθεσμη επιβίωση του τύπου οικοτόπου στη χώρα. Ο προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για το εύρος εξάπλωσης θα πρέπει να γίνει με κατάλληλη μεθοδολογία και να καταλήγει σε συγκεκριμένη τιμή.

Δράση Α3. Διερεύνηση της ύπαρξης του τύπου οικοτόπου σε περιοχές εκτός του δικτύου Natura 2000 και χαρτογράφηση των συστάδων του τύπου οικοτόπου

Σύμφωνα με την 4η εξαετή εθνική αναφορά η συνολική έκταση του τύπου οικοτόπου στην Ελλάδα είναι γνωστή με βάση παρεκβολή από περιορισμένο πλήθος δεδομένων, ενώ εντός του δικτύου είναι γνωστή με βάση είτε με την μέθοδο πλήρους καταγραφής ή με τη μέθοδο της στατιστικά ισχυρής εκτίμησης. Δεδομένου ότι ο τύπος οικοτόπου είναι προτεραιότητας, προτείνεται η πλήρης καταγραφή και χαρτογράφηση του τύπου οικοτόπου σε ολόκληρη τη χώρα. Σε περίπτωση που βρεθούν συστάδες μέτριας ή καλής αντιπροσωπευτικότητας του τύπου οικοτόπου και με σημαντική σχετική επιφάνεια (λόγος της επιφάνειας σε τοπικό επίπεδο προς τη συνολική επιφάνεια του τύπου οικοτόπου στην Ελλάδα) θα πρέπει να εξετασθεί η δυνατότητα πρότασης για ένταξη στο δίκτυο Natura 2000 νέων περιοχών ή επέκταση των υπαρχόντων περιοχών, γιατί ο τύπος οικοτόπου είναι προτεραιότητας και θα πρέπει να προστατεύεται σε όλες τις περιοχές σημαντικής εμφάνισής του.

Δράση Α4. Υπολογισμός της βραχυχρόνιας και της μακροχρόνιας τάσης για την έκταση

Προτείνεται ο υπολογισμός με βάση επαρκή (ποιοτικά και ποσοτικά) δεδομένα της βραχυχρόνιας (περίοδος 12 ετών) και της μακροχρόνιας (περίοδος 24 ετών) τάσης για την έκταση, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των εξαετών εκθέσεων αναφοράς, αλλά και της τάσης για τη μέγιστη δυνατή περίοδο που με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία στη χώρα μπορεί να είναι από το 1945 έως σήμερα. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί να αποκτηθεί μια περισσότερο αξιόπιστη εκτίμηση της τάσης της έκτασης του τύπου οικοτόπου. Ο υπολογισμός της τάσης (βραχυχρόνιας και μακροχρόνιας) θα γίνει αρχικά σε τοπικό και έπειτα σε εθνικό επίπεδο.

Δράση Α5. Υπολογισμός της βραχυχρόνιας και της μακροχρόνιας τάσης για το εύρος εξάπλωσης

Προτείνεται ο υπολογισμός με βάση επαρκή (ποιοτικά και ποσοτικά) δεδομένα της βραχυχρόνιας (περίοδος 12 ετών) και της μακροχρόνιας (περίοδος 24 ετών) τάσης για το εύρος εξάπλωσης σύμφωνα με τις απαιτήσεις των εξαετών εκθέσεων αναφοράς, αλλά και της τάσης για τη μέγιστη δυνατή περίοδο που με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία στη χώρα μπορεί να είναι από το 1945 έως σήμερα. Οι τάσεις για το εύρος εξάπλωσης μπορούν να βρεθούν με βάση το σημερινό εύρος εξάπλωσης και το εύρος εξάπλωσης πριν 12 ή 24 έτη ή και για μεγαλύτερες χρονικές περιόδους. Το εύρος εξάπλωσης κατά το παρελθόν μπορεί να υπολογιστεί με βάση την έκταση του τύπου οικοτόπου για τα αντίστοιχα έτη κατά το παρελθόν. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί να αποκτηθεί μια περισσότερο αξιόπιστη εκτίμηση της τάσης του εύρους εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου.

Δράση Α6. Ο υπολογισμός της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου στο τμήμα που αντιστοιχεί στο 10% της συνολικής του έκτασης, όπου η ΚΔ είναι άγνωστη

Προτείνεται ο επανυπολογισμός της ΚΔ του τύπου οικοτόπου μέσω της λήψης περισσότερων επιφανειών εντός των πολυγώνων του. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η γνώση μας για την ΚΔ της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου σήμερα βασίζεται σε ένα σχετικά αραιό δίκτυο επιφανειών (δειγματοληψιών) που λήφθηκαν τα έτη 2014 και 2015 (συνολικά σε όλη τη χώρα λήφθηκαν 82 δειγματοληπτικές επιφάνειες στον τύπο οικοτόπου). Το δίκτυο των δειγματοληπτικών επιφανειών ήταν σχετικά αραιό γιατί το έργο της Εποπτείας αφορούσε όλους τους τύπους οικοτόπων σε όλη τη χώρα. Τώρα που η εστίαση γίνεται σε έναν μόνο τύπο οικοτόπου είναι επιβεβλημένη αφενός η επικαιροποίηση των δεδομένων, και αφετέρου η ακριβέστερη (με βάση περισσότερες και πιο ομοιόμορφα κατανεμημένες δειγματοληπτικές επιφάνειες σε όλη την έκταση του τύπου οικοτόπου) αξιολόγηση της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου. Στα πλαίσια του ακριβέστερου προσδιορισμού της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου απαιτείται επίσης η δημιουργία ενός νέου και πιο εξειδικευμένου πρωτοκόλλου παρακολούθησης και η ανάπτυξη μιας λεπτομερέστερης μεθοδολογίας αξιολόγησης των δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου.

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για την αξιολόγηση της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών των τύπων οικοτόπων (Tsiripidis et al. 2018; Δημόπουλος et al. 2018) αναπτύχθηκε με σκοπό την αξιολόγηση όλων των τύπων οικοτόπων στη χώρα. Και σε αυτήν την περίπτωση η εστίαση σε έναν μόνο τύπο οικοτόπου επιβάλει την εξειδίκευση-ρύθμιση, τόσο του πρωτοκόλλου παρακολούθησης,

όσο και της μεθοδολογίας αξιολόγησης. Μαζί με την αξιολόγηση της ΚΔ της δομής θα πρέπει να γίνει επικαιροποίηση, αλλά και ακριβέστερη καταγραφή (βάσει ενός πυκνότερου δικτύου επιφανειών) των πιέσεων και απειλών που δέχεται ο τύπος οικοτόπου. Η καταγραφή των πιέσεων και απειλών θα πρέπει να γίνει αφενός στο πεδίο (στις θέσεις δειγματοληψίας για την αξιολόγηση της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών) και αφετέρου μέσω συνεντεύξεων σε όλους τους αρμόδιους φορείς που διαχειρίζονται την κάθε περιοχή εμφάνισης του τύπου οικοτόπου.

Δράση Α7. Αξιολόγηση της ΚΔ των βασικών τυπικών ειδών του τύπου οικοτόπου στην ευρύτερη περιοχή εμφάνισής του

Τα βασικά τυπικά είδη του τύπου οικοτόπου, όπως προσδιορίστηκαν σύμφωνα με την μεθοδολογία των Tsiripidis et al. (2018) είναι τα: *Aetheorhiza bulbosa*, *Anthyllis hermanniae*, *Cakile maritima*, *Thymbra capitata*, *Elytrigia juncea*, *Ephedra foeminea*, *Erodium laciniatum*, *Euphorbia terracina*, *Gastridium phleoides*, *Helichrysum stoechas* subsp. *barrelieri*, *Helichrysum italicum*, *Juniperus macrocarpa*, *Juniperus phoenicea*, *Lagurus ovatus*, *Lavandula stoechas*, *Limonium echioides*, *Limonium virgatum*, *Lotus halophilus*, *Medicago littoralis*, *Myrtus communis*, *Ononis natrix*, *Pancratium maritimum*, *Phagnalon rupestre* subsp. *graecum*, *Pistacia lentiscus*, *Prasium majus*, *Pseudorlaya pumila*, *Schoenus nigricans*, *Senecio vernalis*, *Silene colorata* και *Silene succulent* (ονοματολογία taxa σύμφωνα με Dimopoulos et al. 2013, 2016). Θα πρέπει να γίνει έλεγχος-βελτιστοποίηση του συνόλου των παραπάνω τυπικών ειδών, έτσι ώστε να επιλεγούν (μέσω διαγραφής κάποιων από τα υπάρχοντα είδη ή προσθήκης νέων ειδών) τα καταλληλότερα, τα οποία θα αποτελούν τους αποτελεσματικότερους δείκτες της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου σε τοπικό, αλλά και σε εθνικό επίπεδο. Είναι δυνατόν να χρειαστεί να δημιουργηθούν διαφορετικοί κατάλογοι τυπικών ειδών για τις διαφορετικές περιοχές εμφάνισης του τύπου οικοτόπου (κατά το έργο της Εποπτείας είχε χρησιμοποιηθεί ένα ενιαίο πρωτόκολλο αξιολόγησης για όλες τις περιοχές στις οποίες απαντάται ο τύπος οικοτόπου στην Ελλάδα). Ο υφιστάμενος κατάλογος τυπικών ειδών εμπεριέχει μόνο αγγειόσπερμα. Προτείνεται ισχυρά η προσθήκη, στον κατάλογο των τυπικών ειδών, οργανισμών από άλλες κατηγορίες (π.χ. βρύα, μύκητες, λειχήνες, ασπόνδυλα, πουλιά, θηλαστικά) τα οποία μπορούν να αποτελέσουν δείκτες καλής δομής και καλών λειτουργιών του τύπου οικοτόπου (θα πρέπει να σημειωθεί ότι παρότι η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ και οι σχετικές οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής συστήνουν τη χρήση διαφορετικών κατηγοριών οργανισμών ως δείκτες της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών των τύπων οικοτόπων, στην Ελλάδα χρησιμοποιούνται κυρίως φυτικοί οργανισμοί ως τέτοιοι δείκτες).

Επομένως, στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης προτείνεται:

- η μελέτη των κοινοτήτων των βασικών κατηγοριών οργανισμών που ενδιαιτούν στον τύπο οικοτόπου και μέσω των δεδομένων που θα συλλεχθούν,
- η επιλογή κατάλληλων οργανισμών-δεικτών της δομής και των λειτουργιών του, μέσω της εφαρμογής κατάλληλης μεθοδολογίας.

Δράση Α8. Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας δράσεων διαχείρισης και διατήρησης που αφορούν τον τύπο οικοτόπου 2250* ή άλλους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων (π.χ. 1210, 2110, 2120) που έχουν εφαρμοστεί στην Ελλάδα στο παρελθόν

Συγκεκριμένα, για τον τύπο οικοτόπου 2250* έχει πραγματοποιηθεί σχετικά πρόσφατα το έργο LIFE (LIFE07NAT/GR/000296) «JUNICOAST» (2009-2013) «Δράσεις για την προστασία των παράκτιων αμμοθινών με είδη *Juniperus* στην Κρήτη και στο Νότιο Αιγαίο (Ελλάδα)». Κατά την εκπόνηση του έργου πραγματοποιήθηκαν πολλές δράσεις για την αντιμετώπιση πιέσεων και απειλών για τον τύπο οικοτόπου 2250*. Θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικό να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των δράσεων που έγιναν έτσι ώστε γίνει υιοθέτηση επιτυχημένων μεθόδων και πρακτικών και η βελτιστοποίηση άλλων.

Κατηγορία Β: Διαχειριστικές δράσεις

Δράση Β1. Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου

Με βάση τα αποτελέσματα της Δράσης Α1, θα έχει υπολογιστεί η επιθυμητή τιμή εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου (ως έκταση και ως χάρτης πραγματικής και δυνητικής εξάπλωσης) για κάθε ξεχωριστή περιοχή πραγματικής ή δυνητικής εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου και για το σύνολο της χώρας. Επίσης, στο πλαίσιο της Δράσης Α1, θα προκύψει και το ακριβές έλλειμμα που υφίσταται σχετικά με την έκταση του τύπου οικοτόπου (διαφορά μεταξύ πραγματικής και επιθυμητής έκτασης). Με βάση τα παραπάνω θα πρέπει να ληφθούν διαχειριστικά μέτρα για την προοδευτική αύξηση της έκτασης σε όσες περιοχές κριθεί απαραίτητο και εφικτό. Η αύξηση της έκτασης μπορεί να γίνει κυρίως μέσω της φύτευσης των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* ή μέσω της προστασίας και της ευνόησης της φυσικής αναγέννησης των θεμελιωδών ειδών (κυρίως του *Juniperus macrocarpa*). Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου αποτελεί μια πολύχρονη διαδικασία και ενέχει σημαντικό κίνδυνο αποτυχιών λόγω των ακραίων οικολογικών συνθηκών στις οποίες αναπτύσσεται ο τύπος οικοτόπου, ακραίων καιρικών φαινομένων που είναι πιθανό να λάβουν χώρα κατά την περίοδο αποκατάστασης, αλλά δεν μπορούν να προβλεφθούν και της πιθανής υποβάθμισης οικολογικών παραμέτρων σε περιοχές όπου ο τύπος οικοτόπου έχει καταστραφεί (εξυπηρετεί το Α σκέλος του σκοπού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο).

Δράση Β2. Η ex situ (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου

Προτείνεται η *ex situ* (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *Juniperus turbinata*. Επιπλέον του παραπάνω είδους, ίσως, χρειαστεί η *ex situ* διατήρηση και για άλλα, κυρίως πολυετή και θαμνώδη είδη. Στο πλαίσιο της *ex situ* διατήρησης θα πρέπει να αναληφθούν διάφορες δράσεις, όπως η συλλογή αναπαραγωγικού υλικού, η αξιολόγησή του (έλεγχος βιωσιμότητας και φυτρωτικότητας σπερμάτων), η δημιουργία πρωτοκόλλων αναπαραγωγής και η δημιουργία πρωτοκόλλων φύτευσης. Επίσης, στο πλαίσιο αυτού του διαχειριστικού στόχου προτείνεται η δημιουργία κήπου διατήρησης σημαντικού αριθμού ατόμων του είδους *J. macrocarpa* (και δευτερευόντως του *J. phoenicea*) από όλες τις κύριες περιοχές εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου, τα οποία να μπορούν να χρησιμοποιηθούν

για αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου σε περιπτώσεις καταστροφών (π.χ. πυρκαγιές), αλλά και τη σταδιακή (σε διαφορετικά έτη) εκπόνηση αποκατάστασης, έτσι ώστε να μειωθεί η πιθανότητα καταστροφικών επιδράσεων από στοχαστικούς παράγοντες (π.χ. έτη με μικρό ύψος βροχοπτώσεων). Θα πρέπει να τονισθεί ότι κατά την e*x situ* διατήρηση θα πρέπει να εξασφαλιστεί ότι δεν θα αλλοιωθεί η γενετική σύσταση των πληθυσμών των θεμελιωδών ειδών.

Δράση Β3. Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου

Η βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών μπορεί να γίνει μέσω της μείωσης του αριθμού και της σημαντικότητας των πιέσεων και απειλών ή/και μέσω της λήψης μέτρων για την εξισορρόπηση των αρνητικών επιπτώσεων των πιέσεων και απειλών. Και για τις δύο παραπάνω περιπτώσεις απαιτείται ένα πλήθος μέτρων τα οποία θα έχουν ως σκοπό τη μείωση της σημαντικότητας ή την εξάλειψη των πιέσεων και απειλών ή την αντιμετώπιση/εξισορρόπηση των αρνητικών τους επιπτώσεων.

Δράση Β4. Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.

Ο τύπος οικοτόπου 2250* αποτελεί λειτουργικό τμήμα των αμμοθινικών οικοσυστημάτων στις περιοχές εμφάνισής του. Οι οικολογικές συνθήκες που επικρατούν στον 2250*, πολλές φορές επηρεάζονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε τύπους οικοτόπων που βρίσκονται μεταξύ του 2250* και της ακτογραμμής. Συνήθως αυτοί οι τύποι οικοτόπων είναι οι 1210 (Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης), 2110 (Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες) και 2120 (Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* («λευκές θίνες»)). Η κύρια πίεση ή απειλή που μπορεί να δεχθεί ο 2250* από την περιοχή εξάπλωσης των αμμοθινικών τύπων οικοτόπων μεταξύ αυτού και της ακτογραμμής είναι η δημιουργία συνθηκών αυξημένης αιολικής διάβρωσης λόγω μερικής ή ολικής καταστροφής της βλάστησης στους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων. Σε μια τέτοια περίπτωση απαιτούνται μέτρα για τη μείωση της αιολικής διάβρωσης, των επιπτώσεων της αυξημένης ταχύτητας του ανέμου και γενικά των επιδράσεων στη γεωμορφολογία του αμμώδους υποστρώματος στον 2250*.

Δράση Β5. Κατάρτιση, ενημέρωση ευαισθητοποίηση

Πολλές από τις βασικές πιέσεις/απειλές που δέχεται ο 2250* οφείλονται σε ανθρωπογενείς διαταραχές που προκαλούνται από επισκέπτες ή από τον τοπικό πληθυσμό. Οπότε ένας βασικός στόχος του ΣΔ είναι η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ανθρώπων που επισκέπτονται ή δραστηριοποιούνται στην περιοχή σχετικά με την αξία διατήρησης του τύπου οικοτόπου, τις οικοσυστημικές υπηρεσίες που προσφέρει και τους κίνδυνους (πιέσεις/απειλές) που υφίσταται, με σκοπό την κατά το δυνατόν μείωση του αριθμού και της σημαντικότητας των πιέσεων/απειλών που δέχεται ο τύπος οικοτόπου από τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Ταυτόχρονα, απαιτείται η διενέργεια προγράμματος κατάρτισης του προσωπικού των συναρμόδιων, τοπικών υπηρεσιών και φορέων σχετικά με την οικολογία του τύπου οικοτόπου και τις μεθόδους αντιμετώπισης των πιέσεων και απειλών.

Δράση Β6. Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων

Προτείνεται η εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων. Αυτό το σύστημα παρακολούθησης έχει ως κύριο σκοπό να λειτουργήσει ως σύστημα προειδοποίησης έναντι φαινομένων της κλιματικής αλλαγής, αλλά και ως σύστημα έγκαιρης ενημέρωσης έναντι ακραίων καιρικών φαινομένων. Η κλιματική αλλαγή αλλά και τα ακραία καιρικά φαινόμενα που αποτελούν πολλές φορές επίπτωση αυτής, είναι μια αναγνωρισμένη απειλή για τον τύπο οικοτόπου 2250* και τα αμμοθινικά και παράκτια οικοσυστήματα γενικότερα. Επιπλέον, θα πρέπει να γίνει πρόβλεψη των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην εξάπλωση του τύπου οικοτόπου και της αποτελεσματικότητας του δικτύου Natura 2000 για την διατήρηση του τύπου οικοτόπου.

6.2 Θεσμικά μέτρα διαχείρισης

Τα θεσμικά μέτρα διαχείρισης αφορούν σε άυλες δράσεις διαχείρισης που στηρίζονται σε κανονιστικές ρυθμίσεις και θεσμικού χαρακτήρα παρεμβάσεις. Για τον συγκεκριμένο τύπο οικοτόπου επιλέχθηκαν και προτείνονται για εφαρμογή δύο μέτρα διαχείρισης, τα εξής:

Μέτρο Μ1. Εγκαθίδρυση πλαισίου συμμετοχικής διαδικασίας κατά τη λήψη αποφάσεων

Βασικό μέτρο διαχείρισης που προτείνεται από το παρόν ΣΔ είναι η εγκαθίδρυση συμμετοχικής διαδικασίας κατά τη λήψη αποφάσεων, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των διαχειριστικών μέτρων όλων των εμπλεκομένων φορέων και της τοπικής κοινωνίας. Μέσω της συμμετοχικής διαδικασίας ευνοείται η άσκηση ορθής πολιτικής, συνέργειας και αποτελεσματικής εφαρμογής των μέτρων διατήρησης κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ΣΔ, αλλά και μετέπειτα.

Μέτρο Μ2. Λήψη θεσμικών μέτρων προστασίας του τύπου οικοτόπου και των θεμελιωδών ειδών

Για όσες περιπτώσεις κριθεί απαραίτητο προτείνεται η λήψη θεσμικών μέτρων προστασίας του τύπου οικοτόπου και των θεμελιωδών ειδών. Θεσμικά μέτρα πιθανότατα θα απαιτηθούν για την εξυπηρέτηση της Δράσης Α3 (διερεύνηση περιοχών εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου εκτός δικτύου Natura 2000 και πρόταση νέων περιοχών για το δίκτυο), της Δράσης Β3 (βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου), της Δράσης Β4 (αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων που δέχεται ο τύπος οικοτόπου από πιέσεις και απειλές που αφορούν γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων) και του Μέτρου 1 (εγκαθίδρυση συμμετοχικής στη λήψη αποφάσεων για τον τύπο οικοτόπου από τους εμπλεκόμενους, διοικητικούς και κοινωνικούς).

6.3 Προσέγγιση υλοποίησης και εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης

6.3.1 Γενικά

Το Σχέδιο Δράσης αποτελεί το θεσμοθετημένο εργαλείο που παρέχει το πλαίσιο δράσεων και μέτρων, αναφορικά με τον εκάστοτε τύπο οικοτόπου ενδιαφέροντος. Πιο συγκεκριμένα, παρέχει αναλυτικές και τεκμηριωμένες πληροφορίες για την κατάσταση, την οικολογία, τις πιέσεις, τις απειλές, τους στόχους διατήρησης και τα μέτρα/δράσεις διατήρησης που προτείνεται να εφαρμοστούν προκειμένου να γίνει εφικτή η βελτίωση του βαθμού διατήρησης σε τοπικό επίπεδο, αλλά και η εξασφάλιση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης σε εθνικό επίπεδο. Στόχος είναι η δημιουργία ενός αποτελεσματικού δικτύου διαχείρισης στις περιοχές εμφάνισης του τύπου οικοτόπου στην χώρα, μέσω του προσδιορισμού συγκεκριμένων στόχων και δράσεων, βάσει των ιδιαιτεροτήτων και των αναγκών τις κάθε περιοχής. Σημειώνεται ότι το Σχέδιο Δράσης δεν αποτελεί μελέτη εφαρμογής, ούτε αντικαθιστά την αναγκαιότητα σύνταξής της κατά την εφαρμογή των όποιων Δράσεων/ Μέτρων, αλλά είναι ένας επιστημονικός και μεθοδολογικός οδηγός καθοδήγησης, τυποποίησης και συντονισμού της προσπάθειας.

6.3.2 Σύνοψη δράσεων και μέτρων του Σχεδίου Δράσης

Για την διευκόλυνση της παρακολούθησης των βημάτων υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης, στον **Πίνακα 10** συνοψίζονται οι προτεινόμενες (α) Προπαρασκευαστικές δράσεις (Δράσεις Α) και (β) Διαχειριστικές δράσεις, καθώς και τα προτεινόμενα Θεσμικά μέτρα διαχείρισης.

Πίνακας 10. Συνοπτική παρουσίαση δράσεων και μέτρων του Σχεδίου Δράσης.

Κατηγορία Α: Προπαρασκευαστικές δράσεις
Δράση Α1. Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για την έκταση του τύπου οικοτόπου
Δράση Α2. Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για το εύρος εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου
Δράση Α3. Διερεύνηση της ύπαρξης του τύπου οικοτόπου σε περιοχές εκτός του δικτύου Natura 2000 και χαρτογράφηση των συστάδων του τύπου οικοτόπου
Δράση Α4. Υπολογισμός της βραχυχρόνιας και της μακροχρόνιας τάσης για την έκταση
Δράση Α5. Υπολογισμός της βραχυχρόνιας και της μακροχρόνιας τάσης για το εύρος εξάπλωσης
Δράση Α6. Ο υπολογισμός της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου στο τμήμα που αντιστοιχεί στο 10% της συνολικής του έκτασης, όπου η ΚΔ είναι άγνωστη
Δράση Α7. Αξιολόγηση της ΚΔ των βασικών τυπικών ειδών του τύπου οικοτόπου στην ευρύτερη περιοχή εμφάνισής του
Δράση Α8. Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας δράσεων διαχείρισης και διατήρησης που αφορούν τον τύπο οικοτόπου 2250* ή άλλους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων (π.χ. 1210, 2110, 2120) που έχουν εφαρμοστεί στην Ελλάδα στο παρελθόν

Κατηγορία Β: Διαχειριστικές Δράσεις
Δράση Β1. Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου
Δράση Β2. Η ex situ (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου
Δράση Β3. Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου
Δράση Β4. Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.
Δράση Β5. Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ανθρώπων που επισκέπτονται ή δραστηριοποιούνται στην περιοχή
Δράση Β6. Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων
Κατηγορία Μ: Θεσμικά μέτρα διαχείρισης
Μέτρο Μ1. Εγκαθίδρυση πλαισίου συμμετοχικής διαδικασίας κατά τη λήψη αποφάσεων
Μέτρο Μ2. Λήψη θεσμικών μέτρων προστασίας του τύπου οικοτόπου και των θεμελιωδών ειδών

6.3.3 Προτεινόμενα βήματα εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης

Η επιτυχία ενός Σχεδίου Δράσης εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την σωστή υλοποίηση των προτεινόμενων μέτρων και δράσεων, αλλά και από την ιεράρχηση των περιοχών εφαρμογής του, οι οποίες θα αποτελέσουν και «πιλότο» για την επέκταση της εφαρμογής σε όλη την χώρα. Για τον λόγο αυτόν, προτείνεται η προσέγγιση υλοποίησης με την εφαρμογή μελετών περίπτωσης σε περιοχές που να πληρούν τα παρακάτω κριτήρια:

- α) μεγάλο καταγεγραμμένο αριθμό πιέσεων και απειλών.
- β) Αφορούν εμβληματικές περιοχές εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου.
- γ) Μπορούν να εφαρμοστούν περισσότερες από μια δράσεις.
- δ) Περιλαμβάνουν τμήματα του οικοτόπου τα οποία βρίσκονται τόσο σε καλή, όσο και σε υποβαθμισμένη κατάσταση.
- ε) Δεν υπάρχουν θεσμικοί περιορισμοί για την άμεση υλοποίηση των πιλοτικών δράσεων (π.χ. περιοχές απαγορεύσεων από το ΥΕΘΑ κλπ, διεκδικήσεις επί του δασικού χάρτη κλπ.).
- στ) Η αναβάθμιση του βαθμού διατήρησης του τύπου οικοτόπου στην περιοχή θα ωφελήσει σημαντικά την αναβάθμιση της κατάστασης διατήρησης του τύπου οικοτόπου σε εθνική κλίμακα.

Στη συνέχεια αναφέρονται ιεραρχημένα χρονικά τα βήματα που προτείνεται να ακολουθούνται για την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης, κατά τη σύνταξη των σχετικών μελετών εφαρμογής και την υλοποίησης Δράσεων και Μέτρων προστασίας και διαχείρισης:

i. Υλοποίηση, κατ’ ελάχιστο, όλων των προτεινόμενων προπαρασκευαστικών δράσεων (Δράσεις Α), με αναγωγή σε επίπεδο περιοχής ενδιαφέροντος (π.χ. ανά προστατευόμενη περιοχή / περιοχή καταγραφής ή δυνητικής εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου), μέσα από τη σύνταξη των σχετικών μελετών εφαρμογής. Με τον τρόπο αυτόν θα γίνεται η λεπτομερής καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του τύπου οικοτόπου στην περιοχή εφαρμογής και θα καθοδηγηθούν αντίστοιχα οι δράσεις έργων και εργασιών αποκατάστασης.
ii. Υλοποίηση συναντήσεων εργασίας και διαβούλευσης με τους τοπικά εμπλεκόμενους φορείς, τόσο των κρατικών Υπηρεσιών, όσο και των παραγωγικών ομάδων, ώστε να αναγνωριστούν προβλήματα, πιθανές λύσεις και προοπτικές για την εφαρμογή έργων και εργασιών προστασίας και αποκατάστασης του τύπου οικοτόπου (Μέτρο Μ1).
iii. Σύνταξη μελετών εφαρμογής για επιλεγμένα κατά περίπτωση έργα και εργασίες προστασίας και αποκατάστασης (Δράσεις Β), οι οποίες θα ενσωματώνουν την πληροφορία από τα βήματα (i) και (ii).
iv. Λήψη θεσμικών μέτρων προστασίας του τύπου οικοτόπου και των θεμελιωδών ειδών (Μέτρο Μ1), βάσει των αποτελεσμάτων των βημάτων (i), (ii), (iii), με στόχο τη θεσμοθέτηση της προστασίας σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο (ανάλογα με την κλίμακα εφαρμογής).
v. Παρακολούθηση αποτελεσμάτων των εφαρμοστέων δράσεων και μέτρων, σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Σημειώνεται ότι η δράση της ex-situ διατήρησης (Δράση Β2) αποτελεί οριζόντια δράση και πρέπει να υλοποιηθεί άμεσα σε εθνικό επίπεδο, ώστε να δημιουργηθεί το κατάλληλο αναπαραγωγικό, φυτευτικό υλικό για κάθε περιοχή εμφάνισης του τύπου οικοτόπου (δηλ. τράπεζα σπερμάτων και αναπαραγωγικό υλικό πιστοποιημένης γενετικής προέλευσης από κάθε περιοχή).

6.3.4 Παράδειγμα πιλοτικής εφαρμογής

Στη συνέχεια παρουσιάζεται ένα υποθετικό παράδειγμα των βημάτων εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης σε μια προστατευόμενη περιοχή της Δυτικής Ελλάδας και συγκεκριμένα στην προστατευόμενη περιοχή του Δικτύου Natura 2000 «Θίνες και παραλιακό δάσος Ζαχάρως, λίμνη Καϊάφα, Στροφυλιά, Κακόβατος» (GR2330005).

Ανασκόπηση βιβλιογραφικών δεδομένων

Εντός της περιοχής GR2330005, ο οικότοπος αποτελείται από σχηματισμούς του Juniperus turbinata, έχει καταγεγραμμένη έκταση 36,1 ha, Σχετική επιφάνεια Β, Αντιπροσωπευτικότητα Β και Διατήρηση Β.

Οι πιέσεις και απειλές που καταγράφονται είναι μέτριας έντασης και αφορούν:

- Καλλιέργειες (Α01) (Πίεση)
- Διανοίξεις δρόμων και μονοπατιών (Ε01) (Πίεση και Απειλή)
- Δόμηση, κατοικίες, υποδομές τουρισμού (F02) (Πίεση και Απειλή)

- Απόθεση απορριμμάτων (F09) (Πίεση και Απειλή)

Προπαρασκευαστικές δράσεις (Δράσεις Α)

Στο πλαίσιο των προπαρασκευαστικών δράσεων θα υλοποιηθούν τα εξής:

i. Λεπτομερής, τοπογραφική αποτύπωση των εκτάσεων του τύπου οικοτόπου τόσο εντός της περιοχής GR2330005, όσο και στις όμορες εκτάσεις και μέχρι το όριο εμφάνισης του τύπου οικοτόπου.
ii. Αξιολόγηση της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου στην περιοχή.
iii. Καταγραφή και αξιολόγηση της κατάστασης των τυπικών ειδών του οικοτόπου στην περιοχή.
iv. Λεπτομερής καταγραφή και αξιολόγηση στον χώρο και στον χρόνο (εποχικά και διαχρονικά) των πιέσεων και των απειλών.
v. Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας δράσεων διαχείρισης και διατήρησης που εφαρμόστηκαν σε όμορους τύπους οικοτόπων (π.χ. στο αμμοθινικό δάσος κουκουναριάς και χαλεπίου πεύκης που καταστράφηκε από την πυρκαγιά του 2007).

Θεσμικά μέτρα διαχείρισης (Μ)

i. Υλοποίηση των προβλεπόμενων από το Σχέδιο Δράσης, συναντήσεων εργασίας και διαβούλευσης με τους τοπικά εμπλεκόμενους φορείς, τόσο των κρατικών Υπηρεσιών, όσο και των παραγωγικών ομάδων, ώστε να αναγνωριστούν προβλήματα, πιθανές λύσεις και προοπτικές για την εφαρμογή έργων και εργασιών προστασίας και αποκατάστασης του τύπου οικοτόπου (Μέτρο Μ1).
ii. Λήψη θεσμικών μέτρων προστασίας του τύπου οικοτόπου και των θεμελιωδών/τυπικών ειδών (Μέτρο Μ2), σύμφωνα με τα αποτελέσματα των προπαρασκευαστικών δράσεων και του Μέτρου Μ1. Πιο συγκεκριμένα, θα θεσμοθετηθούν απαγορεύσεις διέλευσης τροχοφόρων, ελεύθερης κατασκήνωσης, υποχρέωσης δήλωσης των τουριστών στα καταλύματα της περιοχής για τον έλεγχο της φέρουσας ικανότητας.

Διαχειριστικές δράσεις (Δράσεις Β)

Οι διαχειριστικές δράσεις θα προκύψουν από τα αποτελέσματα των παραπάνω βημάτων (προπαρασκευαστικές δράσεις και θεσμικά μέτρα διαχείρισης), από τις οποίες θα αναγνωριστούν με ακρίβεια, χωρικά, ποιοτικά και ποσοτικά οι πιέσεις και οι απειλές στην περιοχή. Ως άσκηση εργασίας και για την εξυπηρέτηση του παρόντος ενδεικτικού πλαισίου εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης σε μια συγκεκριμένη περιοχή, προτείνονται τα εξής:

i. Προοδευτική αύξηση της έκτασης του Τ.Ο. (Δράση Β1):
   a. Ακριβής προσδιορισμός των εκτάσεων στις οποίες θα επιχειρηθεί η αποκατάσταση του Τ.Ο.
   b. Αξιολόγηση των οικολογικών συνθηκών σε αυτές τις περιοχές.
   c. Αξιολόγηση και επιλογή της βέλτιστης μεθόδου αποκατάστασης.
   d. Εφαρμογή των δράσεων αποκατάστασης που μπορεί να είναι η προστασία περιοχών για φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών ή/και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης μέσω φυτεύσεων των τυπικών ειδών.

ii. Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: «Καλλιέργειες» (Δράσεις Β3 και Β4):
   a. Απομάκρυνση παράνομων καλλιεργειών.
   b. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση.
   c. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του είδους *Juniperus turbinata*.
   d. Καταγραφή και αποτύπωση των όμορων με τον τύπο οικοτόπου καλλιεργειών και εφαρμογή δράσεων βιολογικής καλλιέργειας ή καλλιέργειας με μικρό ή συμβατό με την οικολογία του τύπου οικοτόπου, οικολογικό αποτύπωμα.

iii. Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή «Διανοίξεις δρόμων και μονοπατιών» (Δράσεις Β1, Β3, Β4):
   a. Αποτύπωση των δρόμων και μονοπατιών που διασχίζουν ή βρίσκονται στα όρια του Τ.Ο.
   b. Επιλογή για διατήρηση των δρόμων και των μονοπατιών που είναι απαραίτητοι για τη διαχείριση της κάθε περιοχής και τη διατήρηση του Τ.Ο.
   c. Δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, εγκατάσταση κωλυμάτων, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή χρήσης δρόμων και μονοπατιών.
   d. Αποκατάσταση υποστρώματος, έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση.
   e. Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus turbinata*.

iv. Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή «Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού»:
   a. Καταγραφή του αριθμού επισκεπτών σε κάθε περιοχή, τη χρονική περίοδο παραμονής τους, το είδος των δραστηριοτήτων τους και των επιπτώσεων των παραπάνω στην ΚΔ του Τ.Ο.
   b. Δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή ή έλεγχο δραστηριοτήτων τουρισμού
   c. Καθαρισμός απορριμμάτων που προκύπτουν από τις τουριστικές δραστηριότητες.
   d. Καθοδήγηση των τουριστικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένες θέσεις έτσι ώστε να μη βλάπτεται ο Τ.Ο.
   e. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών και κυρίως του *Juniperus turbinata*.

v. Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή «Δόμηση, αλλαγή χρήσης γης»:
   a. Απομάκρυνση παράνομων κατασκευών δόμησης.
   b. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση.
   c. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus turbinata*.

vi. Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή «Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές»:
   a. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι, ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση.
   b. Αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων των διαταραχών (π.χ. απομάκρυνση σκουπιδιών, ρύπων).
   c. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus turbinata*.

vii. Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή «Φυσική διαδοχή-αλλαγή στη σύνθεση ειδών»:

a. Καθορισμός στόχων διαχείρισης (σχετικά με την έκταση) για τον Τ.Ο. 2250* και για τους άλλους Τ.Ο. που τον αντικαθιστούν.

b. Εφαρμογή καλλιεργητικών χειρισμών για την ευνόηση εξάπλωσης του 2250* (π.χ. απομάκρυνση ατόμων ανταγωνιστικών ειδών, απομάκρυνση αρτιβλάστων-νεοφύτων ανταγωνιστικών ειδών).

c. Προετοιμασία υποστρώματος έτσι ώστε να είναι κατάλληλο για τη φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών του Τ.Ο. 2250*.

d. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus turbinata*.

Θεσμικά μέτρα διαχείρισης (Μ)

Θεσμοθέτηση επιπλέον μέτρων διαχείρισης για την προστασία των υλοποιηθέντων έργων και εργασιών (π.χ. τοπικές νομοθετικές ρυθμίσεις και περιοριστικές διατάξεις).

7. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

Στον **Πίνακα 11** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι δείκτες παρακολούθησης ανά δράση-μέτρο δράσης. Για κάθε δείκτη παρακολούθησης παρουσιάζεται η διάρκεια εφαρμογής παρακολούθησης, ο τρόπος αξιολόγησης, η συχνότητα παρακολούθησης και ο ενδεικτικός προϋπολογισμός παρακολούθησης. Υπάρχουν δράσεις ή μέτρα που θα πρέπει να εφαρμοστούν συνδυαστικά (ως μια ενότητα). Για αυτές τις δράσεις-μέτρα προτείνεται, επίσης, η εφαρμογή συνδυαστικών δεικτών παρακολούθησης.

Πίνακας 11. Δείκτες παρακολούθησης, διάρκεια παρακολούθησης, αξιολόγηση, συχνότητα παρακολούθησης και ενδεικτικός προϋπολογισμός παρακολούθησης ανά δράση-μέτρο δράσης.

Δράσεις / Μέτρα	Δείκτης Παρακολούθησης	Διάρκεια Παρακολούθησης	Αξιολόγηση - Συχνότητα παρακολούθησης	Ενδεικτικός Προϋπολογισμός
A1, A2, A3, A4, A5	1) Κατάλληλη μεθοδολογία 2) Ακρίβεια-ορθότητα χαρτών εξάπλωσης (πραγματικής, δυνητικής και ιστορικής) 3) Ακρίβεια-ορθότητα υπολογισμού τιμών αναφοράς (επιθυμητή τιμή έκτασης και εύρους εξάπλωσης) 4) Ακρίβεια-ορθότητα υπολογισμού μακροχρόνιας και βραχυχρόνιας τάσης για την περιοχή και το εύρος εξάπλωσης 5) Τήρηση χρονοδιαγράμματος εκπόνησης εργασιών	Δύο χρόνια (διάρκεια εφαρμογής δράσης)	1) Έλεγχος μεθοδολογίας για: α) υπολογισμό πραγματικής, δυνητικής και ιστορικής εξάπλωσης, β) υπολογισμό τιμής αναφοράς για έκταση, γ) υπολογισμό τιμής αναφοράς για εύρος εξάπλωσης, δ) χαρτογράφηση περιοχής εξάπλωσης, ε) υπολογισμό βραχυχρόνιας και μακροχρόνιας τάσης έκτασης, στ) υπολογισμό βραχυχρόνιας και μακροχρόνιας τάσης εύρους εξάπλωσης (6 μήνες από την έναρξη εφαρμογής της δράσης) 2) Δειγματοληπτικός έλεγχος ακρίβειας-ορθότητας χαρτών εξάπλωσης (πραγματικής, δυνητικής και ιστορικής), β) υπολογισμού τιμής αναφοράς για την έκταση και γ) υπολογισμού βραχυχρόνιας και μακροχρόνιας τάσης για την έκταση (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 3) Έλεγχος τήρησης χρονοδιαγράμματος. Συγκεκριμένα ολοκλήρωση μεθοδολογίας προσέγγισης και παράδοσης των αποτελεσμάτων που αναφέρονται στο σημείο 2 για το 60% των ΕΖΔ στις οποίες είναι γνωστή η εξάπλωση του Τ.Ο. (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 4) Τελικός δειγματοληπτικός έλεγχος ακρίβειας-ορθότητας χαρτών εξάπλωσης (πραγματικής, δυνητικής και ιστορικής), β) υπολογισμού τιμής αναφοράς για την έκταση, γ) υπολογισμού βραχυχρόνιας και μακροχρόνιας τάσης για την έκταση, δ) υπολογισμού τιμής αναφοράς για το εύρος εξάπλωσης, και ε) υπολογισμού βραχυχρόνιας και μακροχρόνιας τάσης για το εύρος εξάπλωσης (30 μήνες από την έναρξης εφαρμογής) 5) Ολοκλήρωση όλων των εργασιών που αφορούν τις δράσεις 1 έως 5 σε όλες τις περιοχές εμφάνισης του Τ.Ο. εντός και εκτός του δικτύου Natura 2000. (30 μήνες από την έναρξη εφαρμογής)	20% του προϋπολογισμού των αντίστοιχων δράσεων

Δράσεις / Μέτρα	Δείκτης Παρακολούθησης	Διάρκεια Παρακολούθησης	Αξιολόγηση - Συχνότητα παρακολούθησης	Ενδεικτικός Προϋπολογισμός
Α1, Α2, Α3	1) Κατάλληλη μεθοδολογία 2) Ορθότητα αξιολόγησης ΚΔ δομής και λειτουργιών του Τ.Ο. 3) Ορθότητα κατάρτισης καταλόγου τυπικών ειδών με βάση διαφορετικές κατηγορίες οργανισμών 4) Ορθότητα αξιολόγησης αποτελεσματικότητας δράσεων διαχείρισης και διατήρησης του παρελθόντος 5) Τήρηση χρονοδιαγράμματος εκπόνησης εργασιών	Δύο χρόνια (διάρκεια εφαρμογής δράσης)	1) Έλεγχος μεθοδολογίας για: α) αξιολόγηση της ΚΔ δομής και λειτουργιών, β) κατάρτιση καταλόγου τυπικών ειδών με βάση διαφορετικές κατηγορίες οργανισμών, γ) αξιολόγηση αποτελεσματικότητας δράσεων διαχείρισης του παρελθόντος (6 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 2) Έλεγχος ορθότητας αποτελεσμάτων αξιολόγησης ΚΔ δομής και λειτουργιών, και κατάρτισης καταλόγου τυπικών ειδών με βάση διαφορετικές κατηγορίες οργανισμών για το 60% των ΕΖΔ στις οποίες είναι γνωστή η εξάπλωση του Τ.Ο. (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 3) Έλεγχος αξιολόγησης αποτελεσματικότητας δράσεων διαχείρισης σε όλες τις περιοχές που είχαν εφαρμοστεί στο παρελθόν (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 4) Τελικός έλεγχος ορθότητας αποτελεσμάτων αξιολόγησης ΚΔ δομής και λειτουργιών, και σύνθεσης καταλόγου τυπικών ειδών με βάση διαφορετικές κατηγορίες οργανισμών για το σύνολο των περιοχών εμφάνισης του Τ.Ο. σε όλη τη χώρα (30 μήνες από την έναρξη εφαρμογής)	20% του προϋπολογισμού των αντίστοιχων δράσεων
Β1	1) Έκταση και χάρτες περιοχών που θα υλοποιηθεί η δράση 2) Αξιολόγηση οικολογικών συνθηκών στις περιοχές που θα υλοποιηθεί η δράση 3) Μέθοδος αποκατάστασης στις περιοχές που θα υλοποιηθεί η δράση 4) Τήρηση χρονοδιαγράμματος εφαρμογής της δράσης 5) Αποτελεσματικότητα αποκατάστασης του Τ.Ο. στις περιοχές που θα υλοποιηθεί η δράση	Από την αρχή υλοποίησης της δράσης μέχρι το τέλος του έργου (συνέχιση και μετά το τέλος του έργου για 12 έτη)	1) Έλεγχος ορθότητας επιλογής περιοχών που θα υλοποιηθεί η δράση (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 2) Έλεγχος ορθότητας αξιολόγησης οικολογικών συνθηκών στις περιοχές που θα υλοποιηθεί η δράση (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 3) Έλεγχος ορθότητας μεθόδου αποκατάστασης (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 4) Έλεγχος ορθότητας και τήρησης χρονοδιαγράμματος (ετησίως από την έναρξη εφαρμογής) 5) Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας αποκατάστασης του Τ.Ο. στις περιοχές που θα υλοποιηθεί η δράση (ετησίως από το 2ο έτος εφαρμογής της δράσης) 6) Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας αποκατάστασης του Τ.Ο. στις περιοχές που θα υλοποιηθεί η	50.000 €

Δράσεις / Μέτρα	Δείκτης Παρακολούθησης	Διάρκεια Παρακολούθησης	Αξιολόγηση - Συχνότητα παρακολούθησης	Ενδεικτικός Προϋπολογισμός
			δράση μετά το τέλος του έργου (ανά διετία για τα επόμενα 12 έτη)	
B2	1) Καταλληλόλητα μεθόδου συλλογής αναπαραγωγικού υλικού και διατήρησής του 2) Μέθοδος αξιολόγησης αναπαραγωγικού υλικού και δημιουργίας πρωτοκόλλων αναπαραγωγής 3) Αριθμός και χαρακτηριστικά (π.χ. μέγεθος, ηλικία) φυταρίων που έχουν παραχθεί και διατηρούνται στην *ex situ* συλλογή 4) Τήρηση χρονοδιαγράμματος εφαρμογής της δράσης	Από την αρχή υλοποίησης της δράσης μέχρι το τέλος του έργου (συνέχιση και μετά το τέλος του έργου για 12 έτη)	1) Έλεγχος μεθόδου συλλογής και διατήρησης αναπαραγωγικού υλικού (6 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 2) Έλεγχος συλλογής επαρκούς ποσότητας και ικανοποιητικής αντιπροσωπευτικότητας (συλλογή από διαφορετικές προελεύσεις) αναπαραγωγικού υλικού (ετησίως από την έναρξη εφαρμογής) 3) Έλεγχος μεθόδου αξιολόγησης αναπαραγωγικού υλικού και δημιουργίας πρωτοκόλλων αναπαραγωγής (ετησίως για τα τρία πρώτα έτη από την έναρξη εφαρμογής) 4) Έλεγχος παραγωγής και διατήρησης επαρκούς ποσότητας φυταρίων με χαρακτηριστικά (π.χ. μέγεθος, ηλικία) κατάλληλα για χρησιμοποίησή τους σε δράσεις αποκατάστασης του Τ.Ο. (ετησίως από την έναρξη εφαρμογής) 5) Έλεγχος ορθότητας και τήρησης χρονοδιαγράμματος (ετησίως από την έναρξη εφαρμογής)	70.000 €
B1, B3, B4	Για την παρακολούθηση της αντιμετώπισης των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών: (1) Αποτύπωση δρόμων και μονοπατιών που διασχίζουν ή βρίσκονται στα όρια του Τ.Ο. και επιλογή αυτών που θα καταργηθεί η χρήση τους και θα διατεθούν για αποκατάσταση του Τ.Ο. (2) Πραγματοποίηση έργων για κατάργηση χρήσης δρόμων και μονοπατιών (3) Μέθοδος αποκατάστασης του Τ.Ο. στην επιφάνεια των δρόμων και μονοπατιών που θα καταργηθεί η χρήση τους (4) Έκταση δρόμων και μονοπατιών ανά περιοχή εφαρμογής της δράσης και συνολικά στη χώρα που θα καταργηθεί η χρήση τους και θα γίνει αποκατάσταση του Τ.Ο. ή προβλέπεται η φυσική αποκατάσταση του Τ.Ο.	Από την αρχή υλοποίησης της δράσης μέχρι το τέλος του έργου	(1) Έλεγχος ακρίβειας-ορθότητας αποτύπωσης των δρόμων και των μονοπατιών που διασχίζουν ή βρίσκονται στα όρια του Τ.Ο. και της επιλογής αυτών που θα καταργηθεί η χρήση τους (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) (2) Έλεγχος πραγματοποίησης των έργων για κατάργηση χρήσης δρόμων και μονοπατιών (24 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) (3) Έλεγχος μεθόδου αποκατάστασης του Τ.Ο. στην επιφάνεια των δρόμων και μονοπατιών (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) (4) Έλεγχος της αποκατάστασης του Τ.Ο. στους δρόμους και μονοπάτια που θα καταργηθεί η χρήση τους (ετησίως από το 2ο χρόνο εφαρμογής της δράσης)	30.000 €
B1, B3, B4	Για την παρακολούθηση της αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού: 1) Μέθοδος καταγραφής για τον αριθμό επισκεπτών σε κάθε περιοχή, τη χρονική περίοδο παραμονής τους, το είδος	Από την αρχή υλοποίησης της δράσης μέχρι το τέλος του έργου	1) Έλεγχος μεθόδου και αποτελεσμάτων καταγραφής για τον αριθμό επισκεπτών σε κάθε περιοχή, τη	50.000 €

Δράσεις / Μέτρα	Δείκτης Παρακολούθησης	Διάρκεια Παρακολούθησης	Αξιολόγηση - Συχνότητα παρακολούθησης	Ενδεικτικός Προϋπολογισμός
	των δραστηριοτήτων τους και των επιπτώσεων των παραπάνω στην ΚΔ του Τ.Ο. 2) Καταγραφή αριθμού επισκεπτών σε κάθε περιοχή, χρονικής περιόδου παραμονής τους, του είδους δραστηριοτήτων τους και των επιπτώσεων των παραπάνω στην ΚΔ του Τ.Ο. 3) Μέθοδοι αντιμετώπισης της πίεσης/απειλής ανά περιοχή εμφάνισής της 4) Έργα-ενέργειες για την αποτροπή ή έλεγχο δραστηριοτήτων τουρισμού 5) Παρακολούθηση των μεταβολών του αριθμού επισκεπτών σε κάθε περιοχή, της χρονικής περιόδου παραμονής τους, του είδους των δραστηριοτήτων τους και των επιπτώσεων των παραπάνω στην ΚΔ του Τ.Ο. 6) Αποτελεσματικότητα αποκατάστασης του Τ.Ο. στις περιοχές που υποβαθμίστηκε από την πίεση		χρονική περίοδο παραμονής τους, το είδος των δραστηριοτήτων τους και των επιπτώσεων των παραπάνω στην ΚΔ του Τ.Ο. (6 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 2) Έλεγχος μεθόδων αντιμετώπισης της πίεσης/απειλής ανά περιοχή εμφάνισής της (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 3) Έλεγχος αποτελεσματικότητας των έργων-ενεργειών για την αποτροπή ή έλεγχο δραστηριοτήτων τουρισμού (ετησίως από το 2ο χρόνο εφαρμογής της δράσης) 4) Έλεγχος της μεταβολής της έντασης της πίεσης μέσω της παρακολούθησης του αριθμού επισκεπτών σε κάθε περιοχή, της χρονικής περιόδου παραμονής τους και του είδους των δραστηριοτήτων τους (ετησίως από το 2ο χρόνο εφαρμογής της δράσης) 5) Έλεγχος αποτελεσματικότητας αποκατάστασης του Τ.Ο. στις περιοχές εφαρμογής της δράσης (ετησίως από το 2ο χρόνο εφαρμογής της δράσης)	
Β1, Β3, Β4	Για την παρακολούθηση της αντιμετώπισης των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δόμηση (αλλαγή χρήσης γης) 1) Αριθμός και έκταση θέσεων στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση (απομάκρυνση παράνομων κατασκευών δόμησης) 2) Μέθοδος αποκατάστασης του Τ.Ο. στις θέσεις στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση 3) Αποτελεσματικότητα αποκατάστασης του Τ.Ο. στις θέσεις στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση	Από την αρχή υλοποίησης της δράσης μέχρι το τέλος του έργου	1) Έλεγχος ορθότητας επιλογής των θέσεων εφαρμογής της δράσης (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 2) Έλεγχος ορθότητας μεθόδου αποκατάστασης του Τ.Ο. (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 3) Έλεγχος αποτελεσματικότητας αποκατάστασης του Τ.Ο. στις θέσεις στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση (ετησίως από το 2ο χρόνο εφαρμογής της δράσης)	50.000 €
Β3, Β4	Για την παρακολούθηση της αντιμετώπισης των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης) 1) Αριθμός και έκταση θέσεων στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση (απομάκρυνση παράνομων καλλιεργειών) 2) Μέθοδος αποκατάστασης του Τ.Ο. στις θέσεις στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση 3) Αποτελεσματικότητα αποκατάστασης του Τ.Ο. στις θέσεις στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση	Από την αρχή υλοποίησης της δράσης μέχρι το τέλος του έργου	1) Έλεγχος ορθότητας επιλογής των θέσεων εφαρμογής της δράσης (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 2) Έλεγχος ορθότητας μεθόδου αποκατάστασης του Τ.Ο. (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 3) Έλεγχος αποτελεσματικότητας αποκατάστασης του Τ.Ο. στις θέσεις στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση (ετησίως από το 2ο χρόνο εφαρμογής της δράσης)	40.000 €

Δράσεις / Μέτρα	Δείκτης Παρακολούθησης	Διάρκεια Παρακολούθησης	Αξιολόγηση - Συχνότητα παρακολούθησης	Ενδεικτικός Προϋπολογισμός
B3, B4, M2	Για την παρακολούθηση της αντιμετώπισης της πίεσης/απειλής από την κλιματική αλλαγής 1) Μέθοδος επιλογής 4 αντιπροσωπευτικών θέσεων για εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων 2) Εγκατάσταση και λειτουργία (παραγωγή χρονοσειρών) συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων σε 4 αντιπροσωπευτικές θέσεις εμφάνισης του Τ.Ο. 3) Πρόβλεψη των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην εξάπλωση του Τ.Ο. και της αποτελεσματικότητας του δικτύου Natura 2000 για την διατήρηση του Τ.Ο.	Από την αρχή υλοποίησης της δράσης μέχρι το τέλος του έργου	(1) Έλεγχος μεθοδολογίας επιλογής 4 αντιπροσωπευτικών θέσεων για εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων (6 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) (2) Έλεγχος ορθής εγκατάστασης και λειτουργίας (παραγωγή χρονοσειρών) συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων σε 4 αντιπροσωπευτικές θέσεις εμφάνισης του Τ.Ο. (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής για την εγκατάσταση και ετησίως από το 2ο χρόνο εφαρμογής της δράσης για τη λειτουργία) (3) Έλεγχος ορθότητας μεθοδολογίας και αποτελεσμάτων πρόβλεψης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην εξάπλωση του Τ.Ο. και της αποτελεσματικότητας του δικτύου Natura 2000 για την διατήρηση του Τ.Ο. (6 μήνες πριν τη λήξη του έργου)	70.000 €
B1, B3, B4	Για την παρακολούθηση της αντιμετώπισης των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές 1) Αριθμός και έκταση θέσεων στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση (αντιμετώπιση πίεσης άλλες ανθρώπινες διαταραχές) 2) Μέθοδος αποκατάστασης του Τ.Ο. στις θέσεις στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση 3) Αποτελεσματικότητα αποκατάστασης του Τ.Ο. στις θέσεις στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση	Από την αρχή υλοποίησης της δράσης μέχρι το τέλος του έργου	1) Έλεγχος ορθότητας επιλογής των θέσεων εφαρμογής της δράσης (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 2) Έλεγχος ορθότητας μεθόδου αποκατάστασης του Τ.Ο. (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 3) Έλεγχος αποτελεσματικότητας αποκατάστασης του Τ.Ο. στις θέσεις στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση (ετησίως από το 2ο χρόνο εφαρμογής της δράσης)	30.000 €

Δράσεις / Μέτρα	Δείκτης Παρακολούθησης	Διάρκεια Παρακολούθησης	Αξιολόγηση - Συχνότητα παρακολούθησης	Ενδεικτικός Προϋπολογισμός
B1, B3, B4	Για την παρακολούθηση της αντιμετώπισης των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Βόσκηση 1) Αριθμός και έκταση θέσεων στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση 2) Μέθοδος υπολογισμού έντασης βόσκησης 3) Καταγραφή έντασης βόσκησης 4) Έργα για την αποτροπή άσκησης της βόσκησης 5) Μέθοδος αποκατάστασης του Τ.Ο. στις θέσεις στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση 6) Αποτελεσματικότητα αποκατάστασης του Τ.Ο. στις θέσεις στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση		1) Έλεγχος ορθότητας επιλογής των θέσεων εφαρμογής της δράσης (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 2) Έλεγχος ορθότητας μεθόδου καταγραφής έντασης βόσκησης και μεθόδου αποκατάστασης του Τ.Ο. (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 3) Έλεγχος αποτελεσμάτων καταγραφής έντασης βόσκησης (18 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 4) Έλεγχος αποτελεσματικότητας έργων για την αποτροπή άσκησης της βόσκησης (ετησίως από το 2ο χρόνο εφαρμογής της δράσης) 5) Έλεγχος αποτελεσματικότητας αποκατάστασης του Τ.Ο. στις θέσεις στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση (ετησίως από το 2ο χρόνο εφαρμογής της δράσης)	30.000 €
B1, B3	Για την παρακολούθηση της αντιμετώπισης των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Φυσική διαδοχή-αλλαγή στη σύνθεση ειδών 1. Αριθμός και έκταση θέσεων στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση 2. Μέθοδος καθορισμού στόχων διαχείρισης 3. Καθορισμός στόχων διαχείρισης 4. Καλλιεργητικές μέθοδοι που θα εφαρμοστούν για την ευνόηση του 2250* 5. Αποτελεσματικότητα αποκατάστασης του Τ.Ο. στις θέσεις στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση	Από την αρχή υλοποίησης της δράσης μέχρι το τέλος του έργου	1) Έλεγχος ορθότητας επιλογής των θέσεων εφαρμογής της δράσης (12 και 24 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 2) Έλεγχος ορθότητας μεθόδου καθορισμού στόχων διαχείρισης (12 και 24 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 3) Έλεγχος ορθότητας μέτρων διαχείρισης (12 και 24 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 4) Έλεγχος ορθότητας καλλιεργητικών μεθόδων που θα εφαρμοστούν για την ευνόηση του 2250* (12 και 24 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 5) Έλεγχος αποτελεσματικότητας αποκατάστασης του Τ.Ο. στις θέσεις στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση (ετησίως από το 2ο χρόνο εφαρμογής της δράσης)	35.000 €

Δράσεις / Μέτρα	Δείκτης Παρακολούθησης	Διάρκεια Παρακολούθησης	Αξιολόγηση - Συχνότητα παρακολούθησης	Ενδεικτικός Προϋπολογισμός
B1	Για την παρακολούθηση της αντιμετώπισης των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Ασθένειες φυτών 1) Μέθοδος εντοπισμού και αποτίμησης σημαντικότητας προσβολών των θεμελιωδών ειδών του Τ.Ο. 2) Μέθοδος διερεύνησης αιτιών προσβολής (παθογόνων οργανισμών) 3) Μέθοδος καταπολέμησης προσβολής 4) Αποτελεσματικότητα αποκατάστασης του Τ.Ο. στις θέσεις στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση	Από την αρχή υλοποίησης της δράσης μέχρι το τέλος του έργου	1) Έλεγχος ορθότητας μεθόδου εντοπισμού και αποτίμησης σημαντικότητας προσβολών (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 2) Έλεγχος ορθότητας μεθόδου διερεύνησης αιτιών προσβολής (12 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 3) Έλεγχος ορθότητας μεθόδου καταπολέμησης προσβολής (12 και 24 μήνες από την έναρξη εφαρμογής) 4) Έλεγχος αποτελεσματικότητας αποκατάστασης του Τ.Ο. στις θέσεις στις οποίες θα εφαρμοστεί η δράση (ετησίως από το 2ο χρόνο εφαρμογής της δράσης)	35.000 €
B5, B6, M1	Για την παρακολούθηση της αντιμετώπισης των πιέσεων/απειλών: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών, Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού, Δόμηση (αλλαγή χρήσης γης), Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης), Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές και Βόσκηση 1) Αποτελεσματικότητα διοίκησης για τον εντοπισμό και αντιμετώπιση παράνομων ενεργειών (πιέσεις/απειλές) ή ενεργειών που υποβαθμίζουν την ΚΔ του Τ.Ο. (π.χ. αριθμός, είδος και κατανομή διοικητικών πράξεων στις περιοχές εμφάνισης των πιέσεων/απειλών) 2) Αποτελεσματικότητα τυχών νομικών ρυθμίσεων 3) Αποτελεσματικότητα δράσεων ενημέρωσης κοινού (επισκεπτών και τοπικού πληθυσμού) 4) Ρύθμιση ιδιοκτησιακών θεμάτων όπου αυτά εμφανίζονται 5) Αποτελεσματικότητα μέτρων φύλαξης και παρακολούθησης έναντι παράνομων διαταραχών στον Τ.Ο.	Από την αρχή υλοποίησης της δράσης μέχρι το τέλος του έργου (συνέχιση και μετά το τέλος του έργου για 12 έτη)	1) Έλεγχος αποτελεσματικότητας διοίκησης για τον εντοπισμό και αντιμετώπιση παράνομων ενεργειών (πιέσεις/απειλές) ή ενεργειών που υποβαθμίζουν την ΚΔ του Τ.Ο. (ετησίως) 2) Έλεγχος αποτελεσματικότητας νομικών ρυθμίσεων (ετησίως από το 2ο χρόνο εφαρμογής του μέτρου) 3) Έλεγχος αποτελεσματικότητας δράσεων ενημέρωσης κοινού (ετησίως από το 2ο χρόνο εφαρμογής του μέτρου) 4) Έλεγχος αποτελεσματικότητας ρύθμισης ιδιοκτησιακών θεμάτων όπου αυτά εμφανίζονται (στο τέλος του έργου) 5) Έλεγχος αποτελεσματικότητας μέτρων φύλαξης και παρακολούθησης έναντι παράνομων διαταραχών στον Τ.Ο. (ετησίως από το 2ο χρόνο εφαρμογής του μέτρου)	50.000 €

8. ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

Το Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου θα αναθεωρείται κάθε έξι χρόνια, μετά τη σύνταξη εκθέσεων για την πορεία υλοποίησής του από αρμόδια υπηρεσία, η οποία θα οριστεί από το ΥΠΕΝ εντός του πρώτου έτους εφαρμογής του. Ειδικά για την πρώτη αναθεώρηση, αυτή προβλέπεται να γίνει εντός του πρώτου εξαμήνου του 2026. Προβλέπεται οργάνωση συστήματος παρακολούθησης εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης με ομάδες δεικτών. Το σύστημα παρακολούθησης περιλαμβάνεται στο παρόν Σχέδιο Δράσης της πρώτης εξαετίας (βλέπε Κεφ. 7, Πίνακας 9). Στον Πίνακα 9 παρουσιάζονται οι δείκτες παρακολούθησης ανά δράση-μέτρο δράσης. Για κάθε δείκτη παρακολούθησης παρουσιάζεται η διάρκεια εφαρμογής παρακολούθησης, ο τρόπος αξιολόγησης, η συχνότητα παρακολούθησης και ο ενδεικτικός προϋπολογισμός παρακολούθησης. Υπάρχουν δράσεις ή μέτρα που θα πρέπει να εφαρμοστούν συνδυαστικά (ως μια ενότητα). Για αυτές τις δράσεις-μέτρα προτείνεται, επίσης, η εφαρμογή συνδυαστικών δεικτών παρακολούθησης.

9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Acosta A, Ercole S, Stanisci A, et al (2007) Coastal vegetation zonation and dune morphology in some Mediterranean Ecosystems. J Coast Res 23:1518–1524

Barbier EB, Hacker SD, Kennedy C, et al (2011) The value of estuarine and coastal ecosystem services. Ecol Monogr 81:169–193. doi: 10.1890/10-1510.1

Brown AC, McLachlan A (1990) Ecology of Sandy Shores. Elsevier. Amsterdam, pp. 392.

Cantos M, Cueva J, Zarate R, Troncoso A (1998) Embryo rescue and development of Juniperus oxycedrus subsp. oxycedrus and macrocarpa. Seed Sci Technol 26:193–198

Ciccarelli D (2004) Mediterranean coastal sand dune vegetation: influence of natural and anthropogenic factors. Environ Manage 54:194–204

Cury P, Bakun A, Crawford RJM, et al (2000) Small pelagics in upwelling systems: patterns of interaction and structural changes in “wasp-waist” ecosystems. ICES J Mar Sci 57:603–618

De Luca E, Novelli C, Barbato F, et al (2011) Coastal dune systems and disturbance factors: Monitoring and analysis in central Italy. Environ Monit Assess 183:437–450. doi: 10.1007/s10661-011-1931-z

Delipetrou P, Ghosn D, Kazakis G, et al (2015) Vegetation dynamics of coastal dunes with Juniperus spp. in Crete, Gavdos and Chrysi islands (Greece). Ecol Mediterr 41:45–60

DG Environment (2017) Reporting under Article 17 of the Habitats Directive: Explanatory notes and guidelines for the period 2013-2018. Brussels, pp. 188.

Díez-Garretas B, Asensi A (2014) The coastal plant communities of Juniperus macrocarpa in the Mediterranean region. Plant Biosyst 148:429–438. doi: 10.1080/11263504.2013.778351

Dimopoulos P, Raus T, Bergmeier E, et al (2013) Vascular plants of Greece: an annotated checklist. – Berlin: Botanischer Garten und Botanisches Museum Berlin-Dahlem, Freie Universität Berlin; Athens: Hellenic Botanical Society. Englera, 31: 1-370.

Dimopoulos P, Raus T, Bergmeier E, et al (2016) Vascular plants of Greece: An annotated checklist. Supplement. Willdenowia 46:301–347

Dimopoulos P, Raus T, Strid A (2019) Flora of Greece web. Vascular Plants of Greece. An Annotated Checklist. Version II (June 2018). Published at: http://portal.cybertaxonomy.org/floragreece/, accessed 13 November 2019

Doing H (1985) Coastal fore dune zonation and suc- cession in various parts of the world. Plant Ecol 61:65–75

Esselink H, Nijssen M, Beusink P (2003) Searching for key-factors to restore characteristic flora and fauna communities in coastal dunes. In Skov-og Naturstyrelsen 2003. Report International Workshop restoration of dune habitats along the Danish west. Available on: http://www.skovognatur.dk/Emn

Everard M, Jones L, Watts B (2010) Have we neglected the societal importance of sand dunes? An ecosystem services perspective. Aquat Conserv Mar Freshw Ecosyst 20:476–487. doi: 10.1002/aqc.1114

Fenu G, Cogoni D, Ulian T, Bacchetta G (2013) The impact of human trampling on a threatened coastal Mediterranean plant: The case of Anchusa littorea Moris (Boraginaceae). Flora Morphol Distrib Funct Ecol Plants 208:104–110. doi: 10.1016/j.flora.2013.02.003

Feola S, Carranza ML, Schaminée JHJ, et al (2011) EU habitats of in- terest: an insight into Atlantic and Mediterranean beach and foredunes. Biodivers Conserv 20:1457–1468

Foley JA, DeFries R, Asner G., et al (2005) Global Consequences of Land Use. Science 309:570–574

Freeman DC, Klikoff LG, Harper KT (1976) Differential resource utilization by the sexes of dioecious plants. Science 193:597–599

Freeman DC, Lovett Doust J, El-Keblawy A, et al (1997) Sexual specialization and in- breeding avoidance in the evolution of dioecy. Bot Rev 63:65–92

Géhu J (1993) The coastal woodlands of Europe. In: Tekke R, Salman A. (eds.). Coastal Dune Woodlands along the Atlantic and North Sea Shores.

Juan R, Pastor J, Fernandez I, Diosdado JC (2006) Seedling emergence in the endangered Juniperus oxycedrus subsp. macrocarpa (Sm.) Ball in Southwest Spain. Acta Biol Cracov Bot 48:49–58

Ketchum BH (1972) The water’s edge: Critical problems of the coastal zone. 393 pp. Cambridge, Mass., and London: M.I.T Press.

Margules CR, Pressey RL (2000) Systematic Conservation Planning. Nature 405:243–253

Martínez ML, Gallego-Fernandez JB, Hesp PA (2013) Restoration of Coastal Dunes, Springer Berlin Heidelberg, pp. 347.

Millennium Ecosystem Assessment (2005) Ecosystems and Human Well-being: Synthesis. Island Press, Washington DC, 155 pp.

Moreira F, Arianoutsou M, Corona P, De las Heras J (2012) Post-Fire Management and Restoration of Southern European Forests. In: Post-fire forest management in southern Europe: a COST action for gathering and disseminating scientific knowledge. pp 281–285

Mucina L, Bültmann H, Dierßen K, et al (2016) Vegetation of Europe: hierarchical floristic classification system of vascular plant, bryophyte, lichen, and algal communities. Appl Veg Sci 19:3–264. doi: 10.1111/AVSC.12257

Muñoz-Reinoso JC (2003) Juniperus oxycedrus ssp. macrocarpa in SW Spain: Ecology and conservation problems. J Coast Conserv 9:113–122. doi: 10.1652/1400-0350(2003)009[0113:JOSMIS]2.0.CO;2

Ortiz PL, Arista M, Talavera S (1998) Low reproductive success in two subspecies of Juniperus oxycedrus L. Int J Plant Sci 196:114–120. doi: 10.1086/297605

Picchi S (2008) Management of Natura 2000 habitats. 2250 *Coastal dunes with Juniperus spp. European Commission.

Pihl S, Ejrns R, Sgaard B, et al (2001) Habitat and species cove- red by the EEC Habitats Directive – A Preliminary assessment of distribution and conservation status in Denmark. Denmark

Prisco I, Carboni M, Acosta ATR (2013) The Fate of Threatened Coastal Dune Habitats in Italy under Climate Change Scenarios. PLoS One 8:1–14. doi: 10.1371/journal.pone.0068850

Sala OE, Chapin FS, Armesto J., et al (2000) Global Biodiversity Scenarios for the Year 2100. Science 287:1770–1774

Santos T, Tellería JL (1994) Influence of forest fragmentation on seed consumption and dispersal of Spanish juniper Juniperus thurifera. Biol Conserv 70:129–134. doi: 10.1016/0006-3207(94)90280-1

Tsiripidis I, Xystrakis F, Kallimanis A, et al (2018) A bottom–up approach for the conservation status assessment of structure and functions of habitat types. Rend Lincei 29:267–282. doi: 10.1007/s12210-018-0691-x

Wilson JB, Sykes MT (1999) Is zonation on coastal sand dunes determined primarily by sand burial or by salt spray? A test in New Zealand dunes. Ecol Lett 2:233–236. doi: 10.1046/j.1461-0248.1999.00084.x

Δημόπουλος Π, Τσιριπίδης Ι, Ξυστράκης Φ, et al (2018) Μεθοδολογία παρακολούθησης και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης οικοτόπων στην Ελλάδα. Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος & Αειφόρου Ανάπτυξης, 128 σελ. Αθήνα.

Παράρτημα ΙΙ

Χάρτες κατανομής του τύπου οικοτόπου 2250* εντός των περιοχών Natura 2000

Χάρτης Χ-1.1
GR2230002: ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΡΙΣΣΙΩΝ (ΚΕΡΚΥΡΑ)
Χαρτογράφηση του οικότοπου 2250*: Λόχμες των παραλιών με Juniperus ssp.
Επιφάνεια του οικότοπου 2250*
0
500 m
Κέρκυρα
N

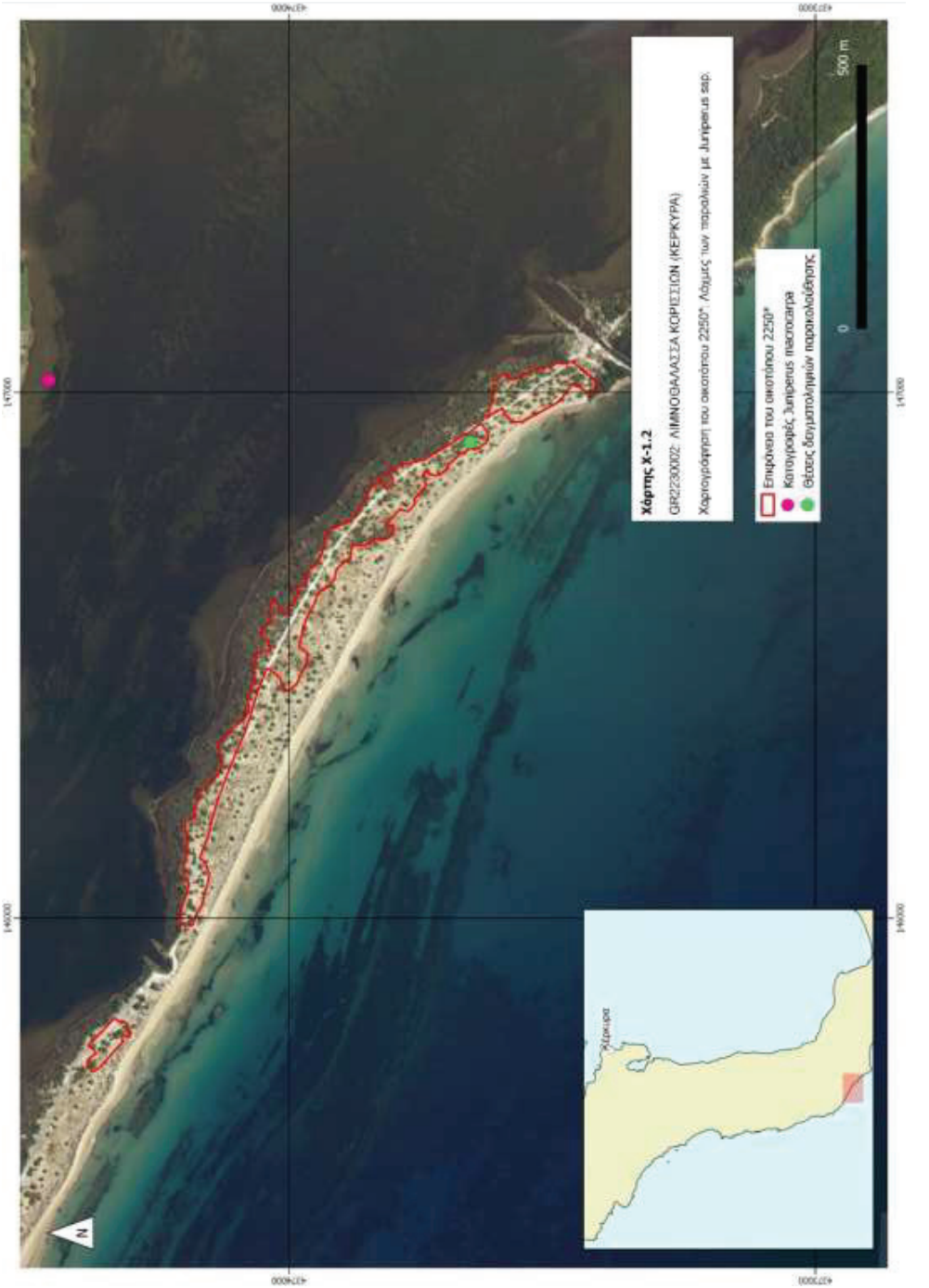
Χάρτης Χ-1.2
GR2230002: ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΡΙΣΣΙΩΝ (ΚΕΡΚΥΡΑ)
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*: Λόφως του παραλιακού αμμοκορδονιού με Juniperus spp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
Κατηγορίες Juniperus macrocarpa
Θέσεις δειγματοληψιών παρακολούθησης
0
500 m
N
Χάρτης

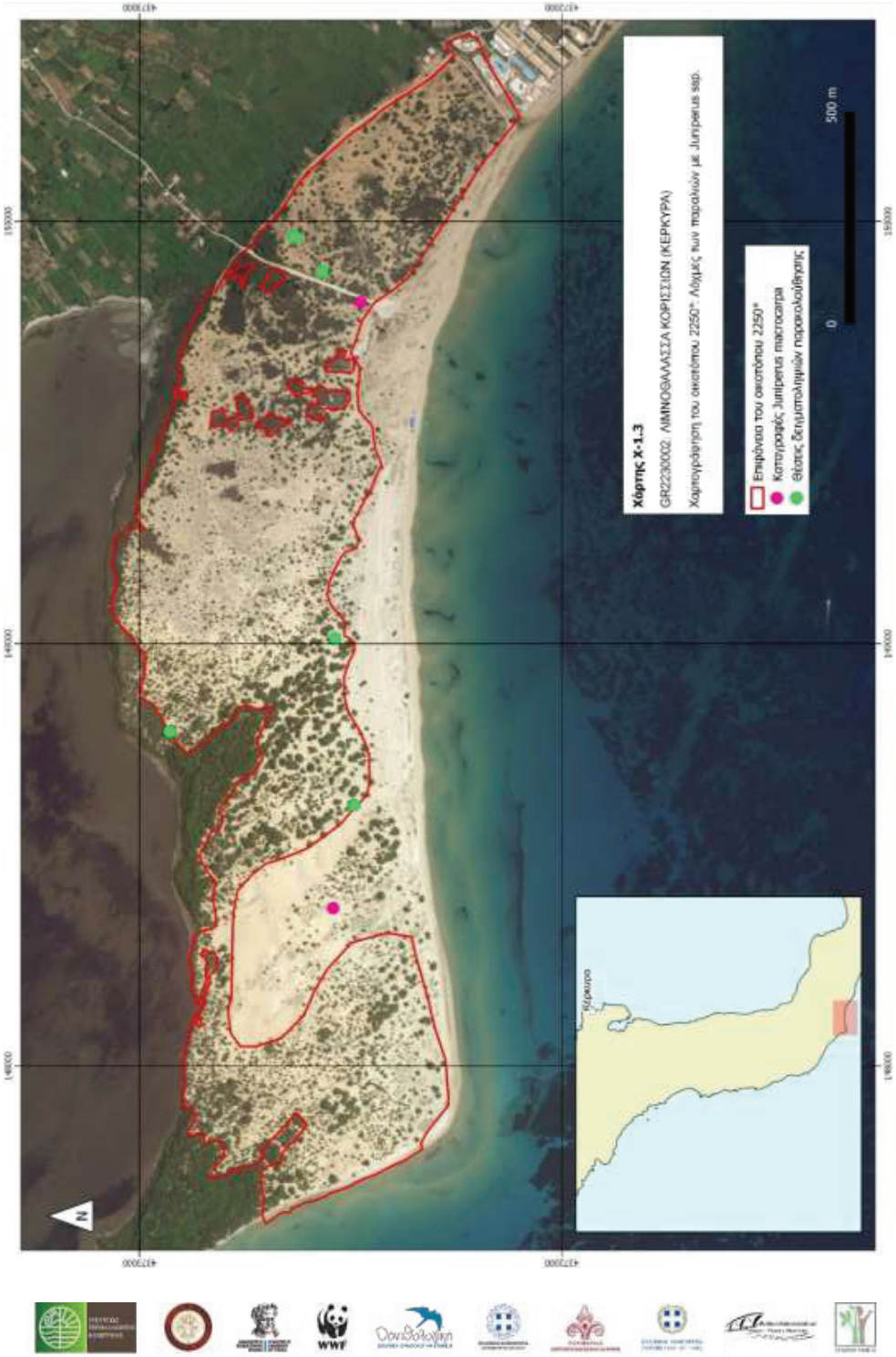
Χάρτης Χ-1.3
GR2230002: ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΡΙΣΣΙΩΝ (ΚΕΡΚΥΡΑ)
Χαμηλοφύειση του οικοτόπου 2250*: Λόφμες των παραλιών με Juniperus spp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
Κατηγορίες Juniperus macrocarpa
Θέσεις δειγματοληψιών παρακολούθησης
0
500 m
Κέρκυρα
N

www.edozoume.gr

N
Χάρτης Χ-3.1
GR2310001: ΔΕΛΤΑ ΑΧΕΛΩΟΥ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ-ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ, ΕΚΒΟΛΕΣ ΕΥΗΝΟΥ, ΝΗΣΟΙ ΕΧΙΝΑΔΕΣ, ΝΗΣΟΣ ΡΕΤΑΛΑΣ
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*: Λόχμες των παραλιών με Juniperus ssp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
Θέσεις δειγματοληψιών παρακολούθησης
0
500
1000 m
Μεσολόγγι

Χάρτης Χ-3.2
GR2310001 ΔΕΛΤΑ ΑΧΕΛΩΟΥ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ-ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ, ΕΚΒΟΛΕΣ ΕΥΗΝΟΥ, ΝΗΣΟΙ ΕΧΙΝΑΔΕΣ, ΝΗΣΟΣ ΡΕΤΑΛΑΣ
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250* Λόχμες των παραλίων με Juniperus sp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
Θέσεις δειγματοληψιών παρακολούθησης
0 500 1000 m
N

Εδώ ζούμε
Natura 2000

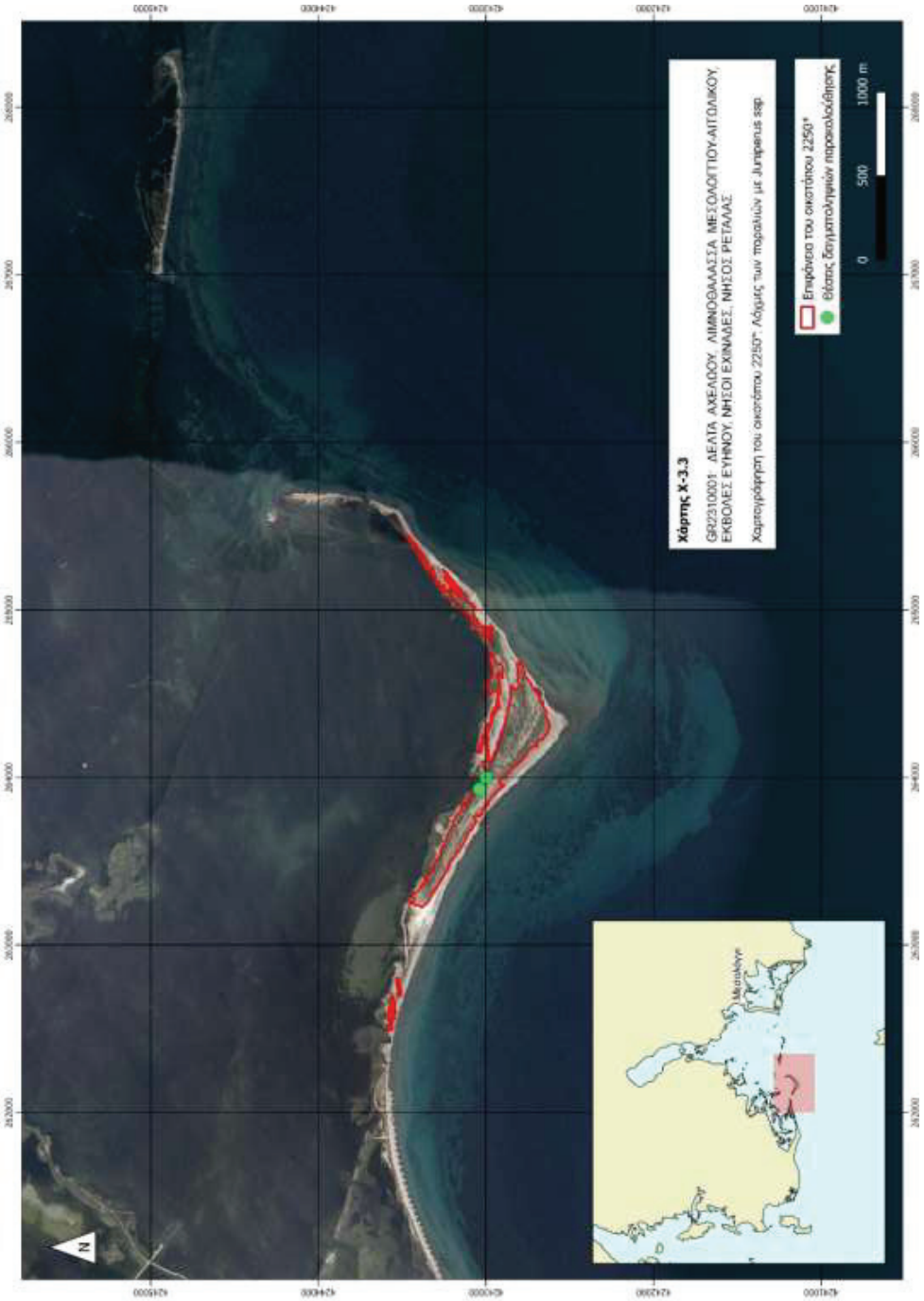

Χάρτης Χ-4.1
GR2330007 ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΑΠΟ ΑΚΡ. ΚΥΛΛΗΝΗ ΕΩΣ ΤΟΥΜΠΙ - ΚΑΛΟΓΡΙΑ
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*: Λόφμες των παράλιων με Juniperus ssp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
0 500 1000 m
Μεσολόγγι
N

Χάρτης Χ-4.2
GR2330007: ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΑΠΟ ΑΚΡ. ΚΥΛΛΗΝΗ ΕΩΣ ΤΟΥΜΠΙ - ΚΑΛΟΓΡΙΑ
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*: Λόχμες των παραλίων με Juniperus spp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
0
500
1000 m
Μεσσηνία
N

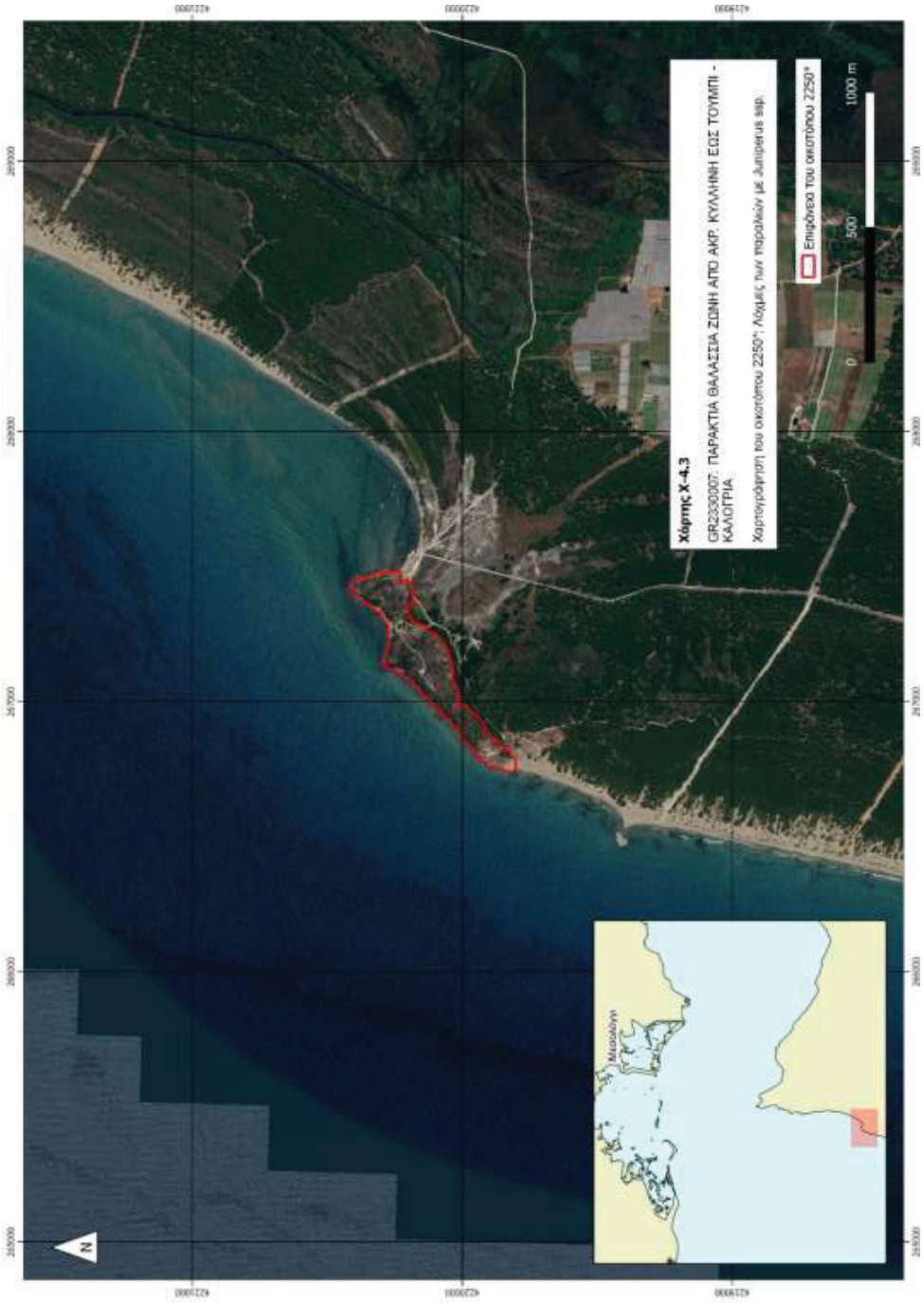
Χάρτης Χ-4.3
GR2330007: ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΑΠΟ ΑΚΡ. ΚΥΛΛΗΝΗ ΕΩΣ ΤΟΥΜΠΙ - ΚΑΛΟΓΡΙΑ
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*: Λόχμες των παραλιών με Juniperus ssp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
0
500
1000 m
N

Χάρτης Χ-5.1
GR2330005, ΘΙΝΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΔΑΣΟΣ ΖΑΧΑΡΟΣ, ΛΙΜΝΗ ΚΑΙΑΦΑ, ΣΤΡΟΦΥΛΙΑ ΚΑΚΟΒΑΤΟΣ
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*- Λόγμες των παραλίων με Juniperus ssp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
0
500
1000 m
Πύργος
N

Χάρτης Χ-5.2
GR2330005: ΘΙΝΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΔΑΣΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ, ΛΙΜΝΗ ΚΑΙΑΦΑ, ΣΤΡΟΦΥΛΙΑ, ΚΑΚΟΒΑΤΟΣ
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*: Λόχμες των παραλιών με Juniperus ssp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
N
Πύργος
0
500
1000

www.edozoume.gr

www.edozoume.gr

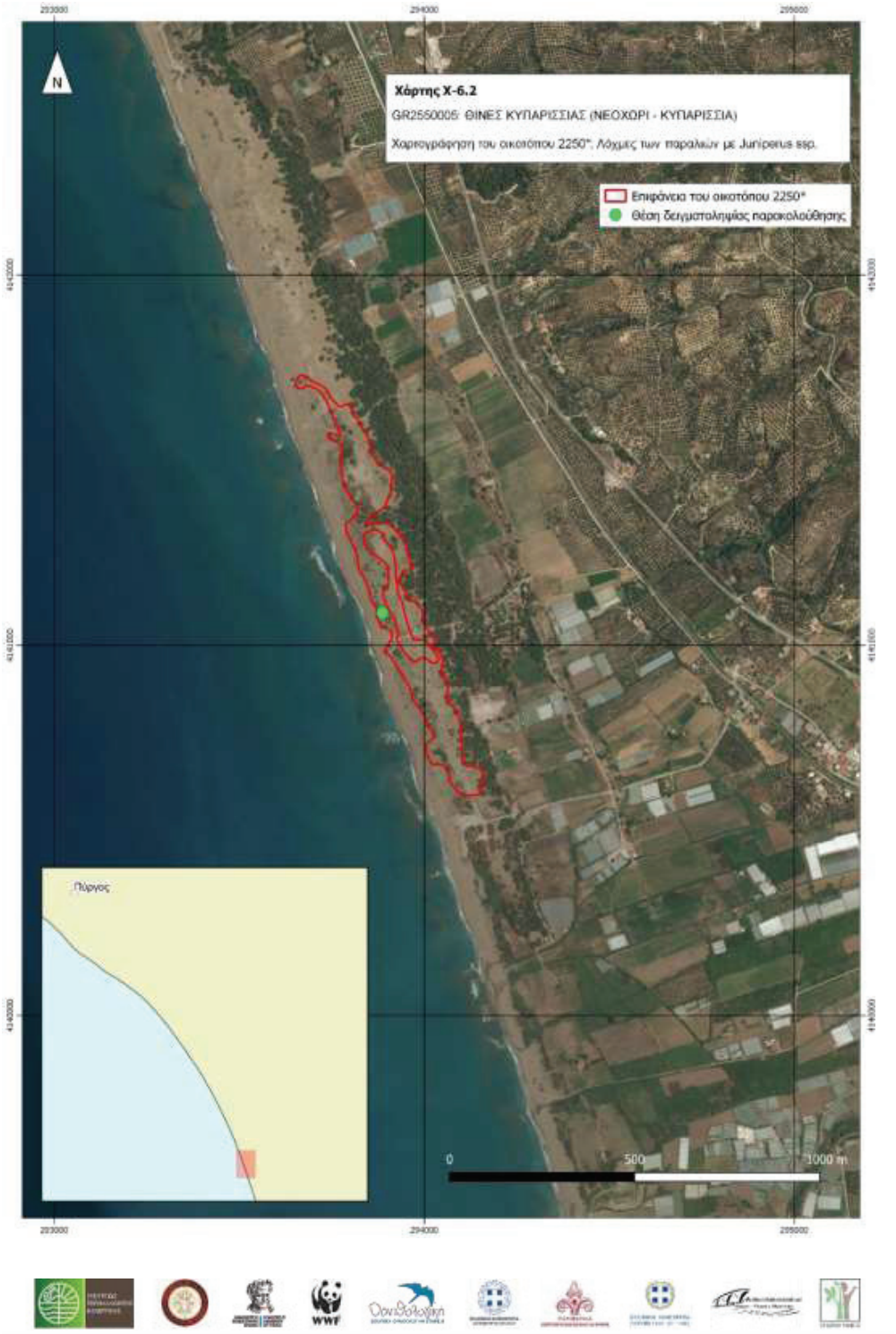
Χάρτης Χ-6.2
GR2550005: ΘΙΝΕΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ (ΝΕΟΧΩΡΙ - ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ)
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*. Λόχμες των παραλιών με Juniperus ssp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
Θέση δειγματοληψίας παρακολούθησης
N
Πύργος
0
500
1000 m

Χάρτης Χ-6.3
GR2550005 ΘΙΝΕΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ (ΝΕΟΧΩΡΙ - ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ)
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*. Λόχμες των παραλιών με Juniperus spp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
Θέση δειγματοληψίας παρακολούθησης
N
Πύργος
0
500
1000 m

Εδώ ζούμε
Natura 2000

www.edozoume.gr

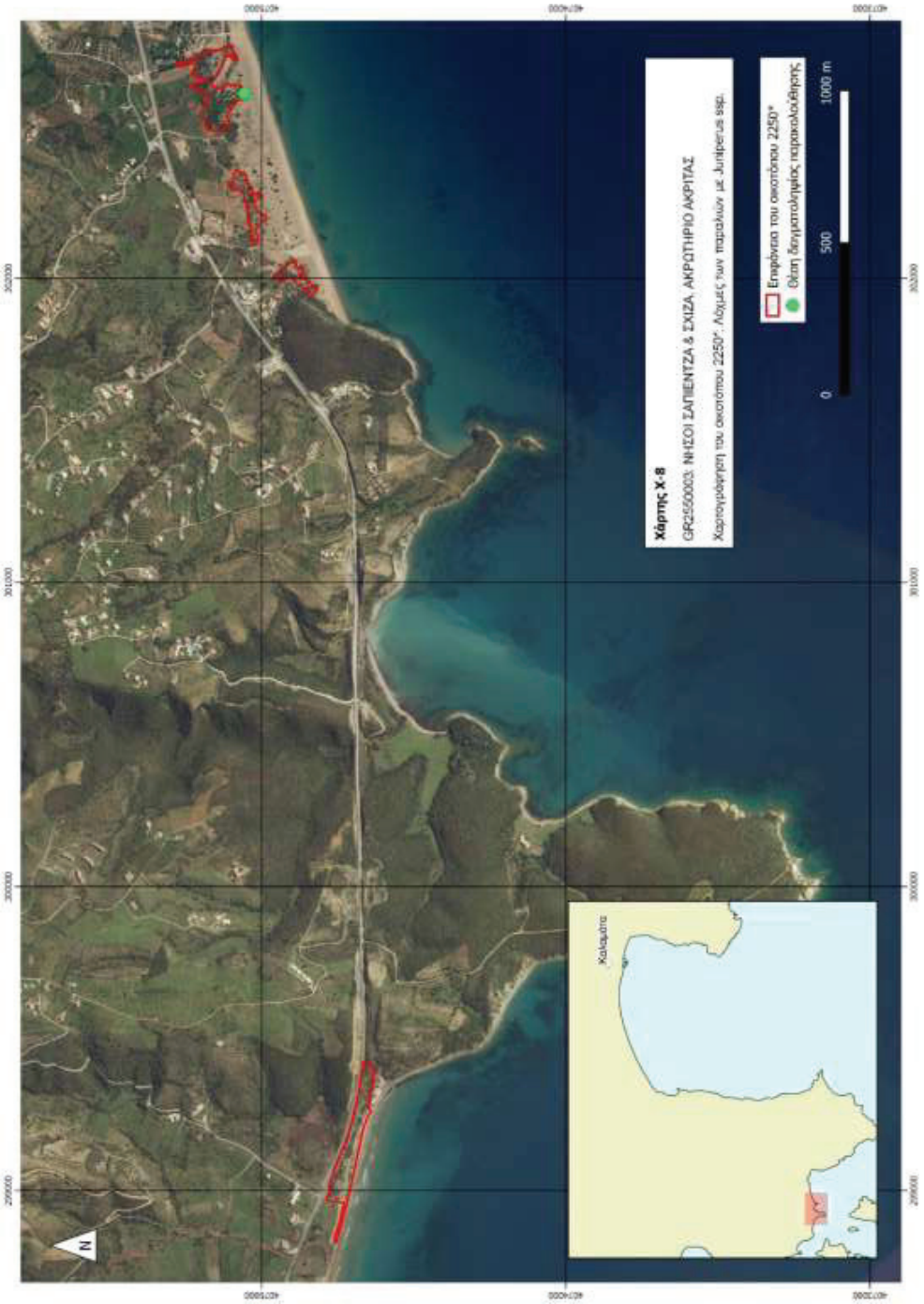
Χάρτης Χ-8
GR2560003: ΝΗΣΟΙ ΣΑΠΙΕΝΤΖΑ & ΣΧΙΖΑ, ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΑΚΡΙΤΑΣ
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*. Λόφοι με παραλίων με Juniperus spp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
Θέση δειγματοληψίας παρακολούθησης
0
500
1000 m
Χαλεμίτσα
N

Εδώ ζούμε
Natura 2000

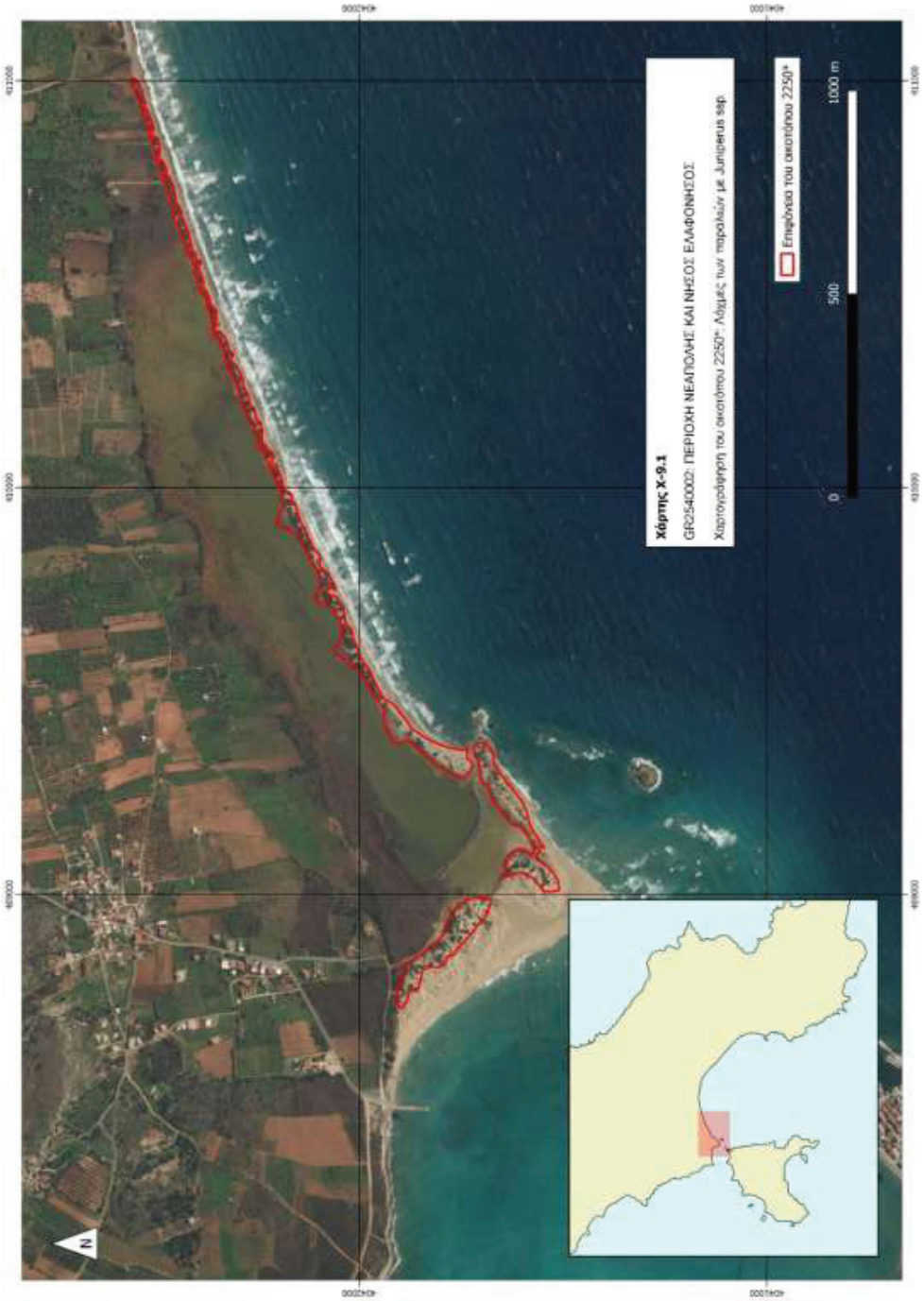

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Χάρτης Χ-9.3
GR2540002: ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*. Λόγιμες των παρεκκλίων με Juniperus ssp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
Θέση δειγματοληψιών παρακολούθησης
0
500
1000 m
N

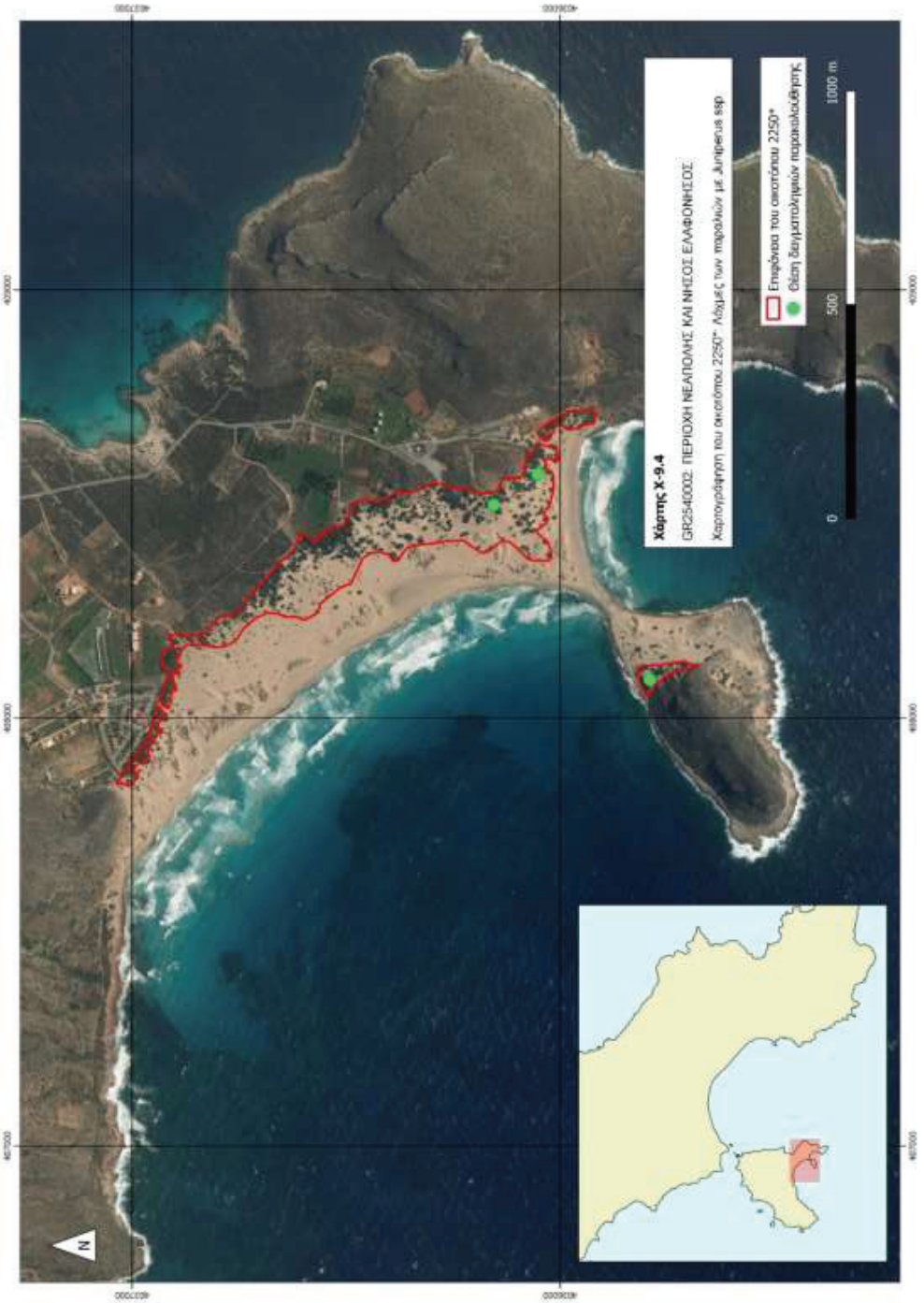
Χάρτης Χ-9.4
GR2540002: ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250* Λόχμες των παραλιών με Juniperus spp
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
θέση δειγματοληψιών παρακολούθησης
0
500
1000 m
N

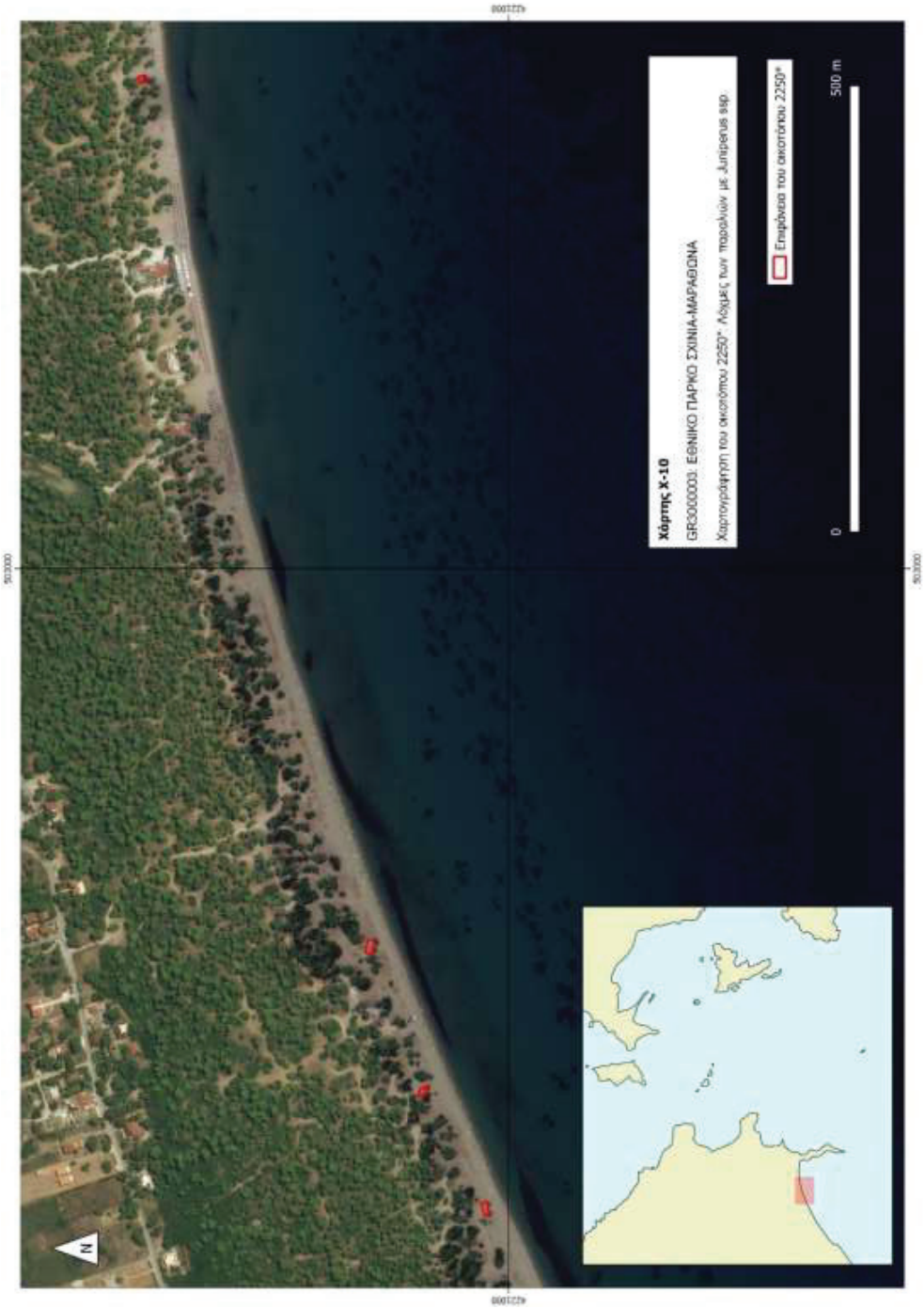
Χάρτης Χ-10
GR3000003: ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΧΙΝΙΑ-ΜΑΡΑΘΩΝΑ
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250* Λόφμες των παραλιών με Juniperus spp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
0
500 m
N

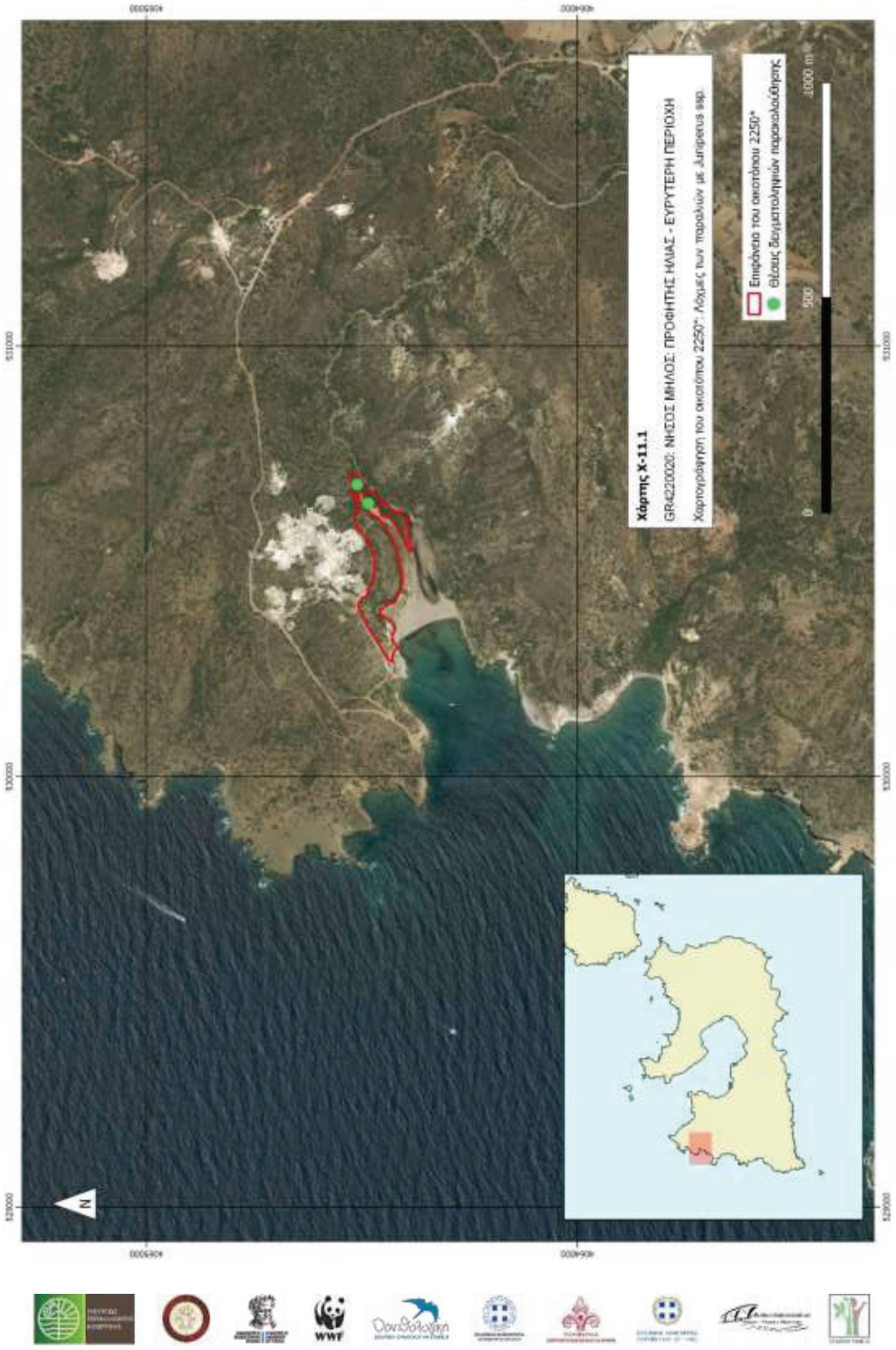
Χάρτης Χ-11.1
GR4220020: ΝΗΣΟΣ ΜΗΛΟΣ: ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ - ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*: Λόχμες των παραλίων με Juniperus spp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
Θέσεις δειγματοληψιών παρακολούθησης
0
500
1000 m
N

Εδώ ζούμε
Natura 2000

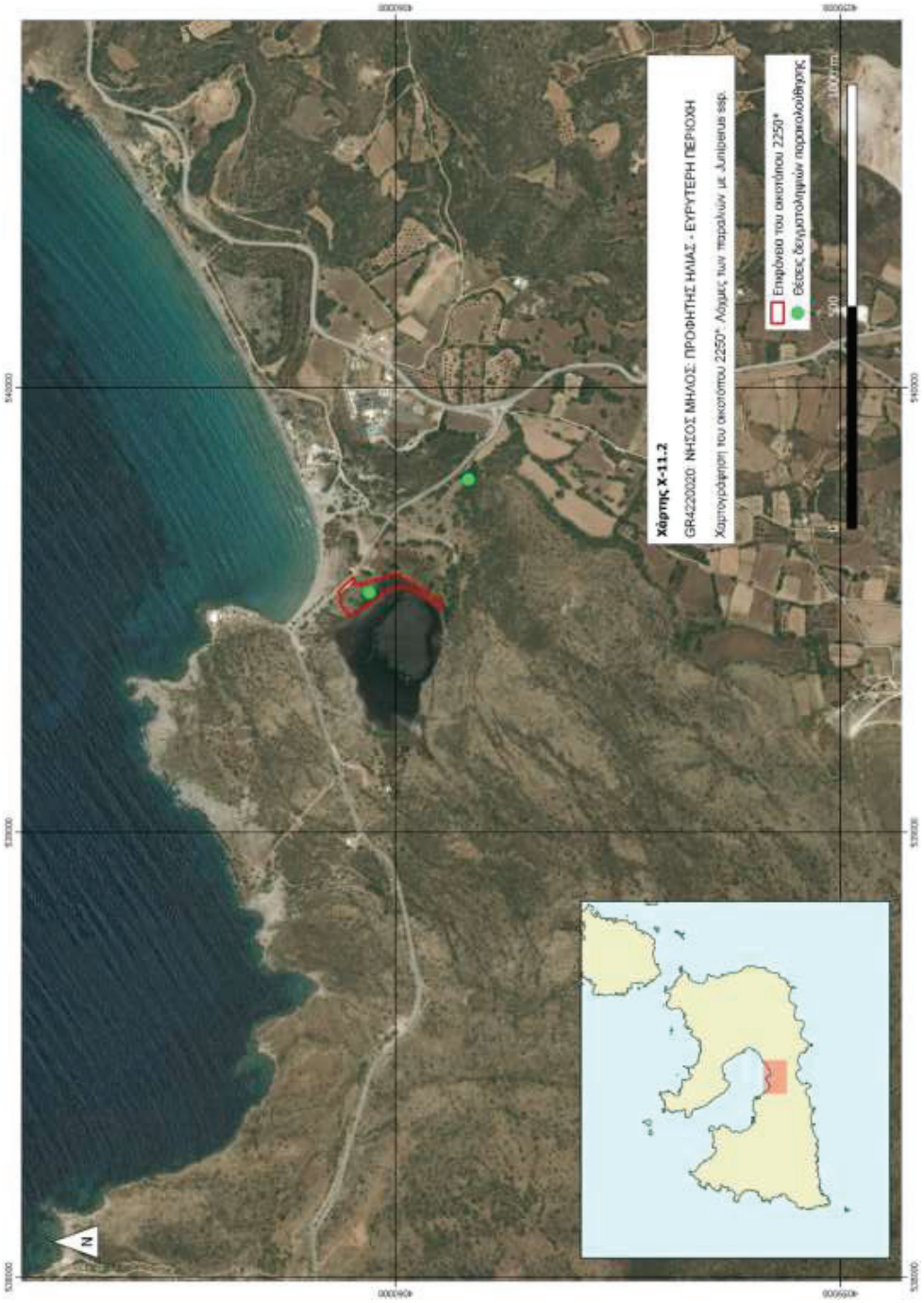

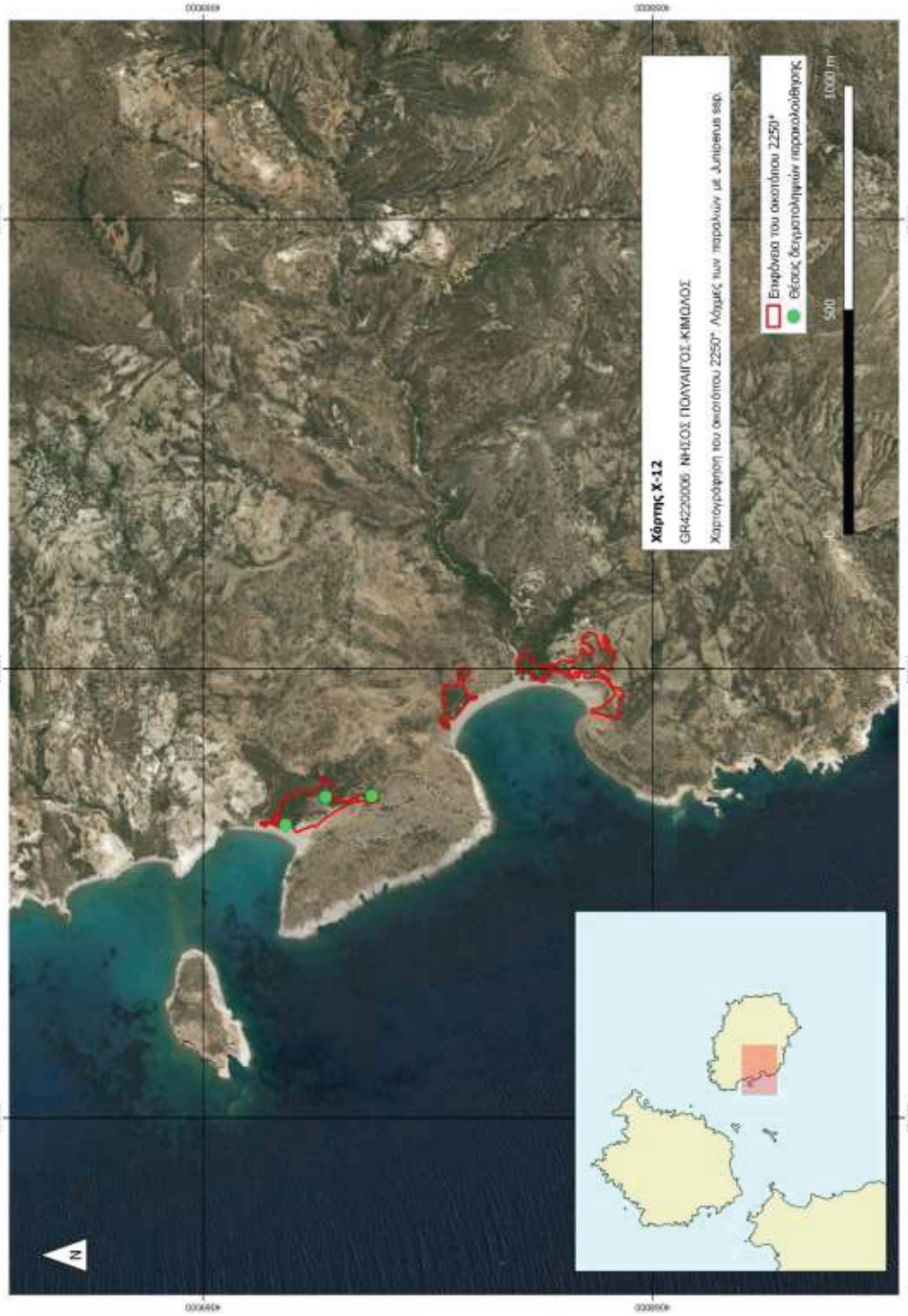
Χάρτης Χ-12
GR4220006 ΝΗΣΟΣ ΠΟΛΥΑΙΓΟΣ-ΚΙΜΩΛΟΣ
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250* Λόγιες των παραλιών με Juniperus ssp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
Θέσεις δειγματοληψιών παρακολούθησης
0
500
1000 m
N

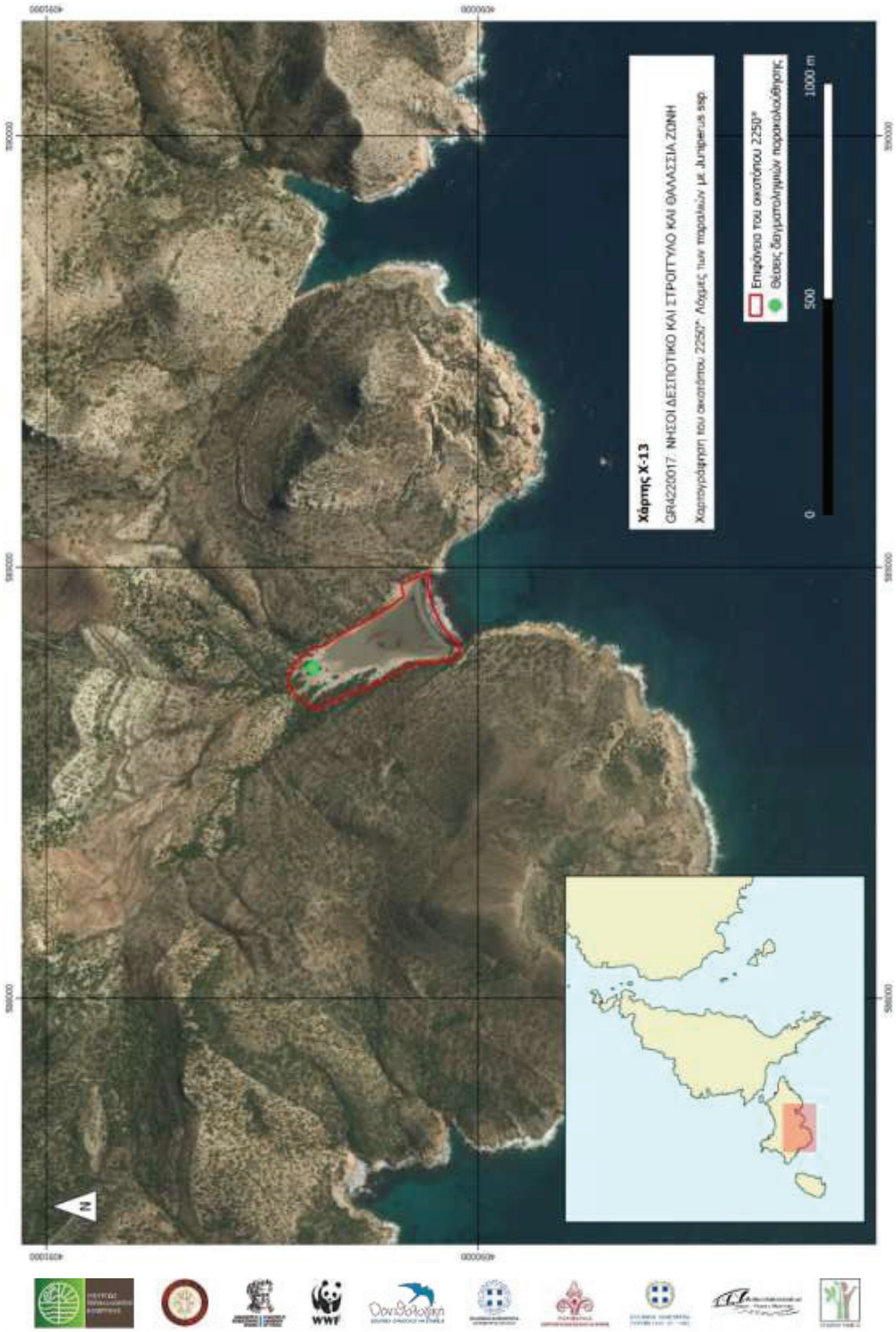
Χάρτης Χ-13
GR4220017: ΝΗΣΟΙ ΔΕΣΠΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250* Λόχμες των παραλίων με Juniperus ssp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
Θέσεις δειγματοληψιών πορικολούδηης
0
500
1000 m
N

Εδώ ζούμε
Natura 2000

www.edozoume.gr

Χάρτης Χ-14.2
GR4220014 ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΤΙΑ ΝΑΞΟΣ: ΖΑΕ & ΒΙΓΛΑ ΕΟΣ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΟΡΜΟΣ ΚΑΡΑΔΕΣ - ΟΡΜΟΣ ΜΟΥΤΣΟΥΝΑΣ)
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250* Λόφμες των παραλιών με Juniperus spp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
500
1000 m
N

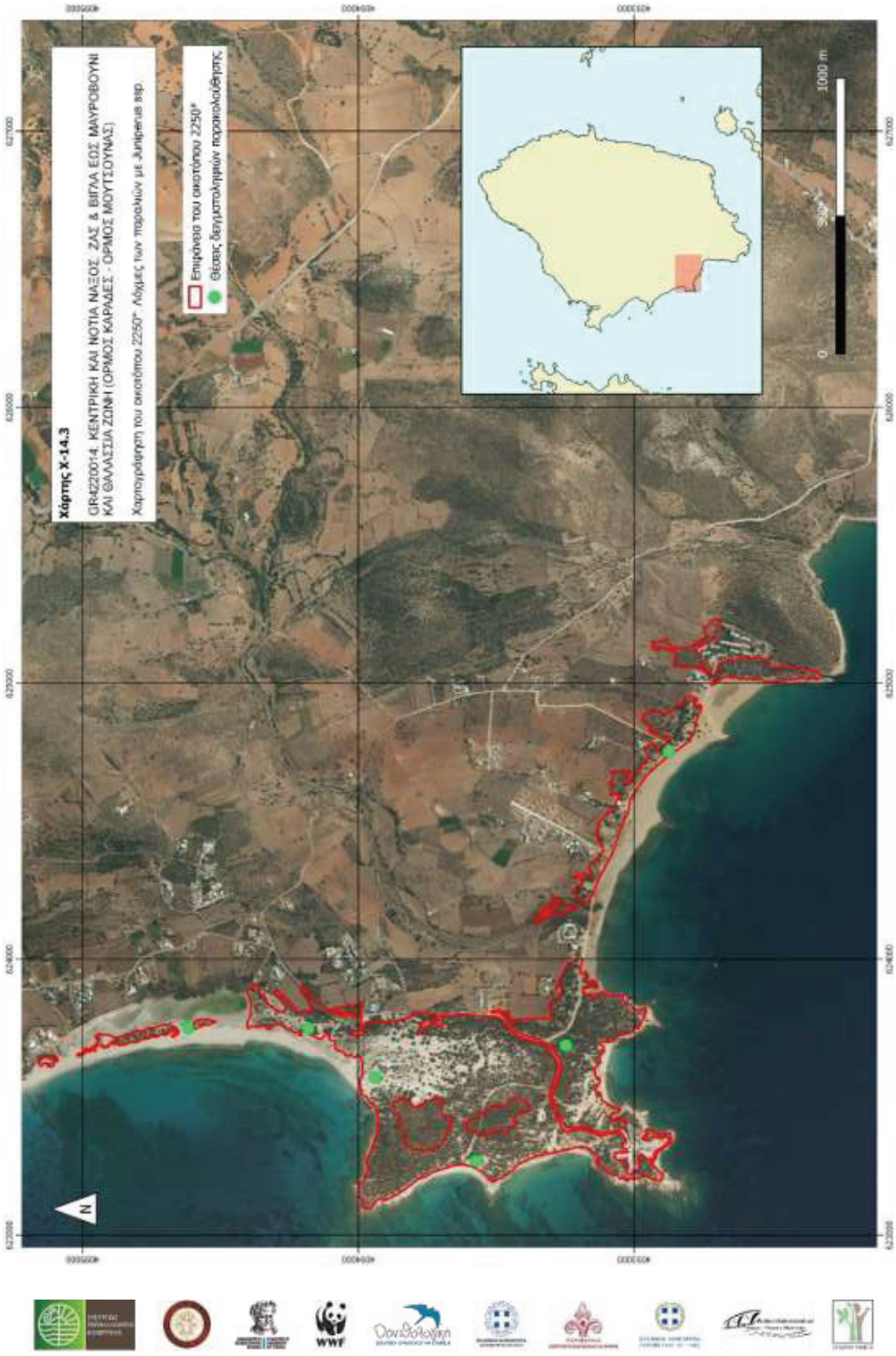
Χάρτης Χ-14.3
GR-R220014, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΤΙΑ ΝΑΞΟΣ: ΖΑΣ & ΒΙΓΛΑ ΕΩΣ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΟΡΜΟΣ ΚΑΡΑΔΕΣ - ΟΡΜΟΣ ΜΟΥΤΣΟΥΝΑΣ)
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*: Λόχμες των παραλιών με Juniperus ssp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
Θέσεις δειγματοληψιών παρακολούθησης
N
0
300
1000 m

Εδώ ζούμε
Natura 2000

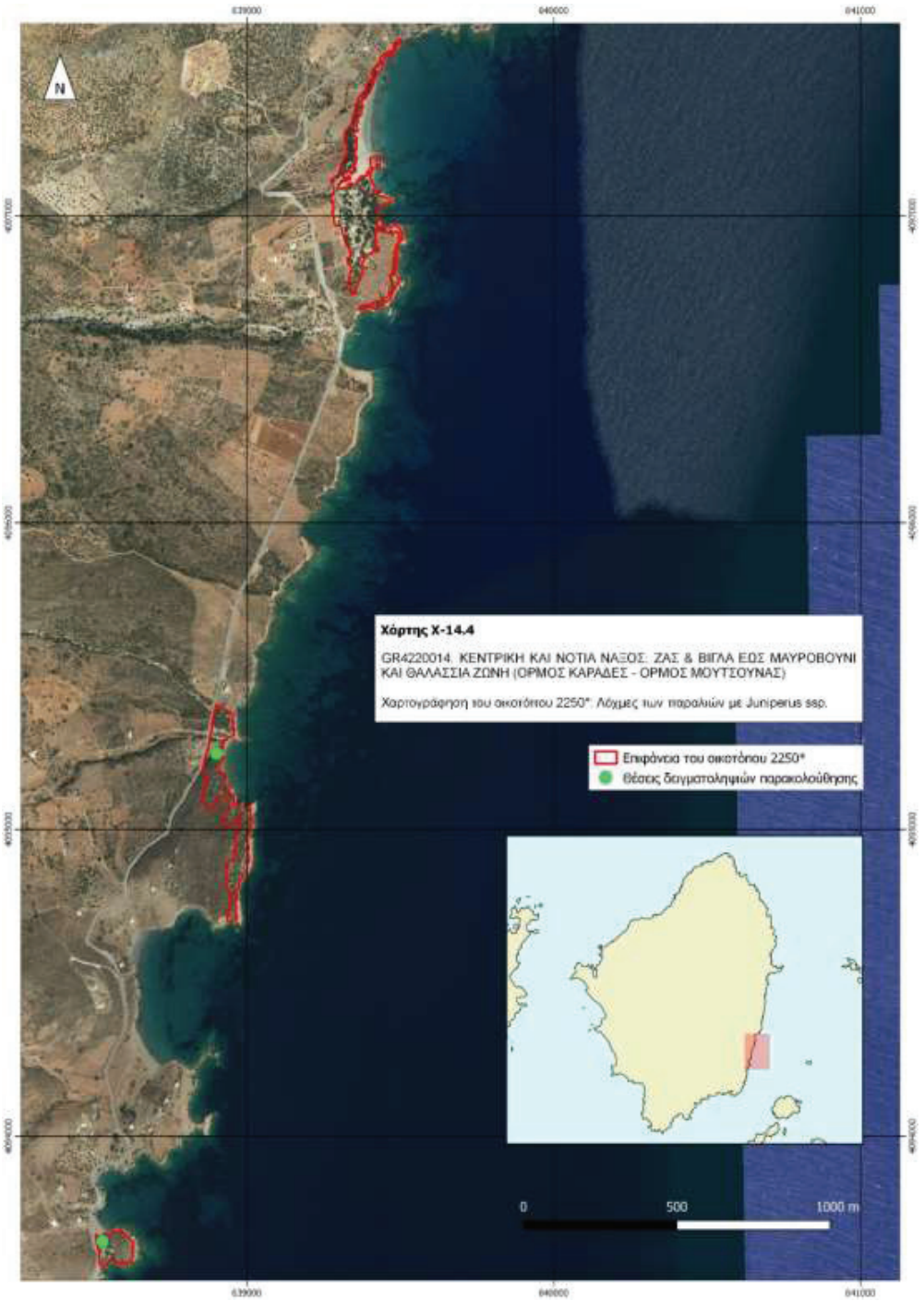

www.edozoume.gr

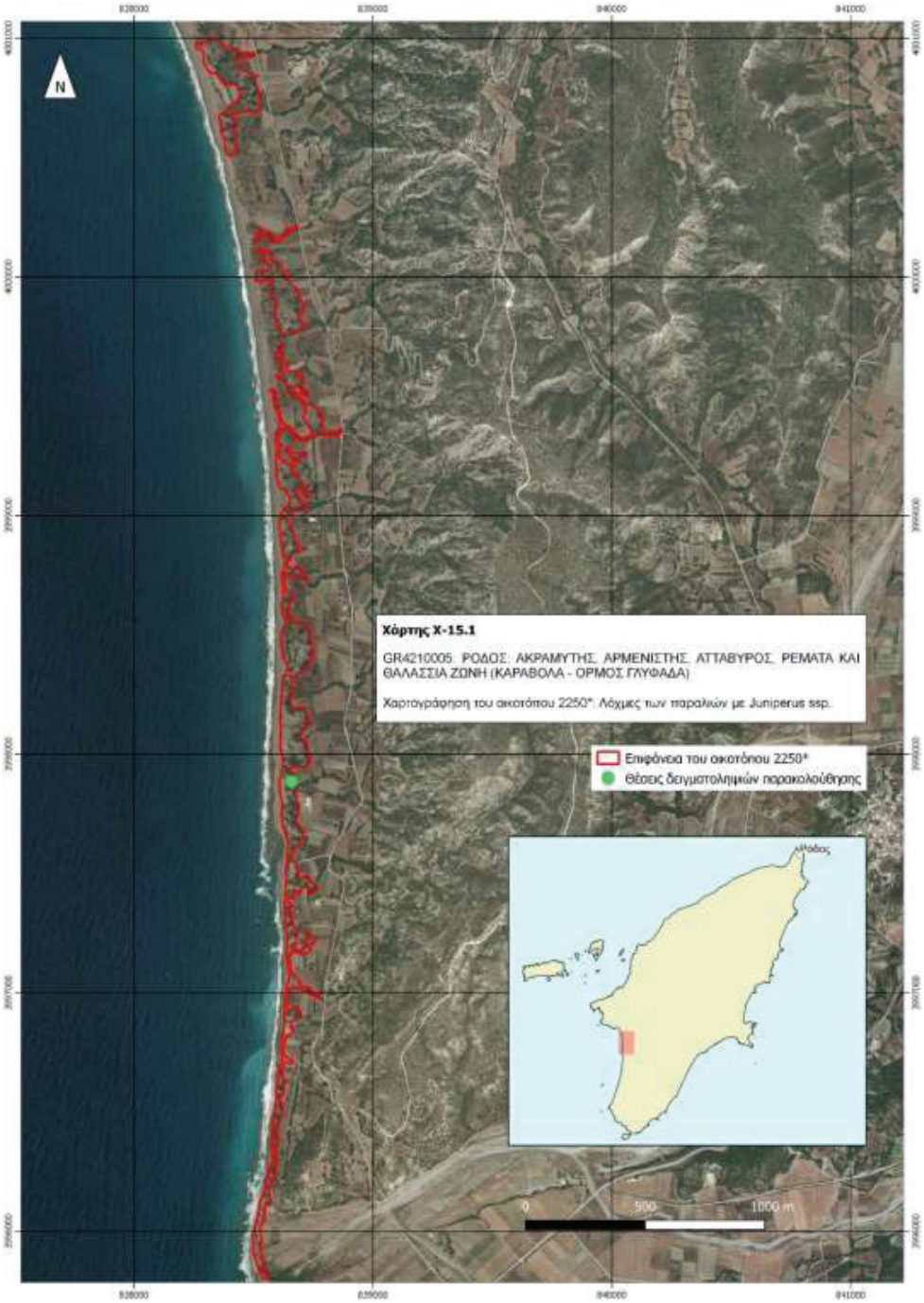
N
Χάρτης Χ-15.1
GR4210005 ΡΟΔΟΣ: ΑΚΡΑΜΥΤΗΣ, ΑΡΜΕΝΙΣΤΗΣ, ΑΤΤΑΒΥΡΟΣ, ΡΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΚΑΡΑΒΟΛΑ - ΟΡΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑ)
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*: Λόχμες των παραλιών με Juniperus ssp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
Θέσεις δειγματοληψιών παρακολούθησης
0
500
1000 m

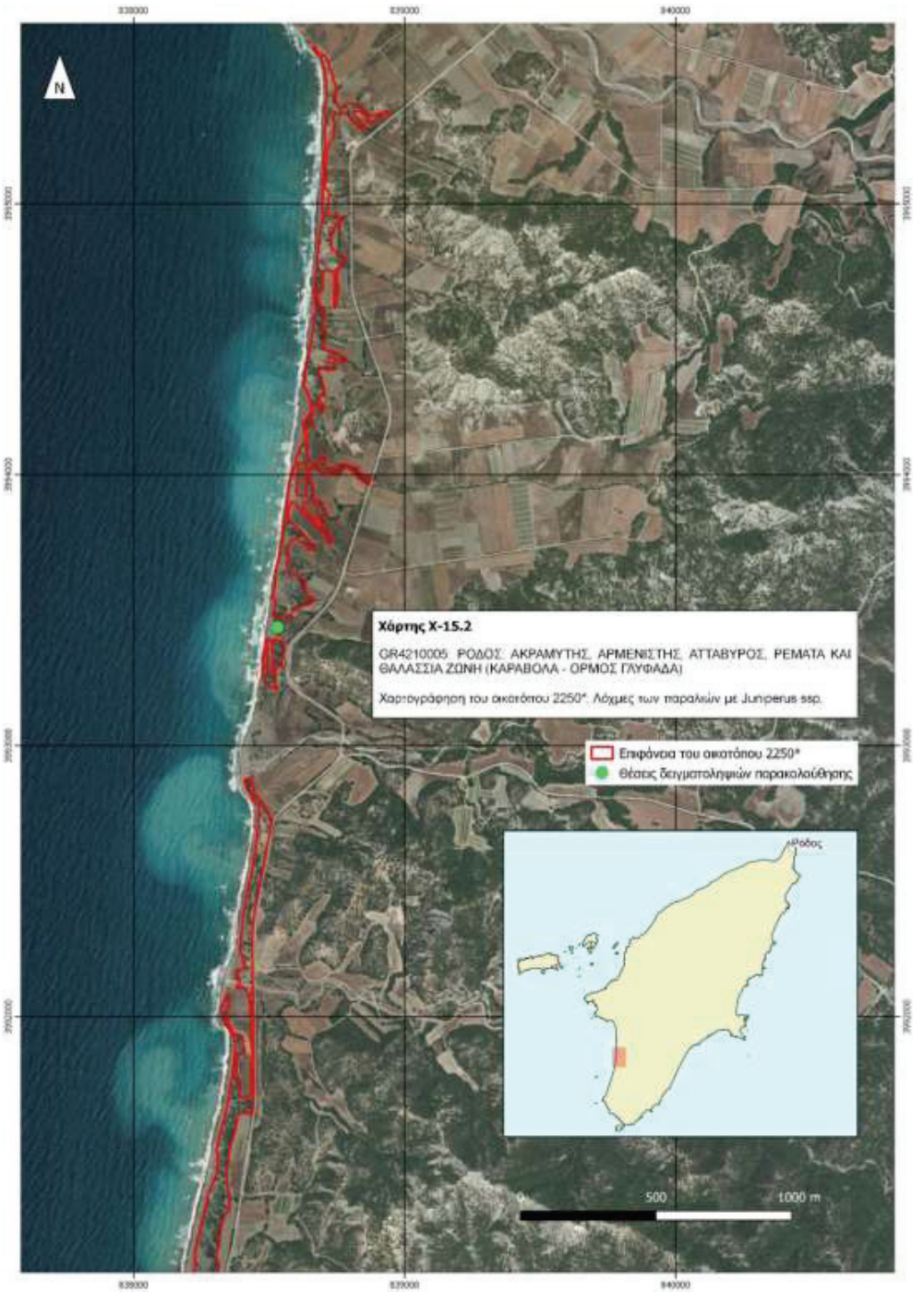

www.edozoume.gr

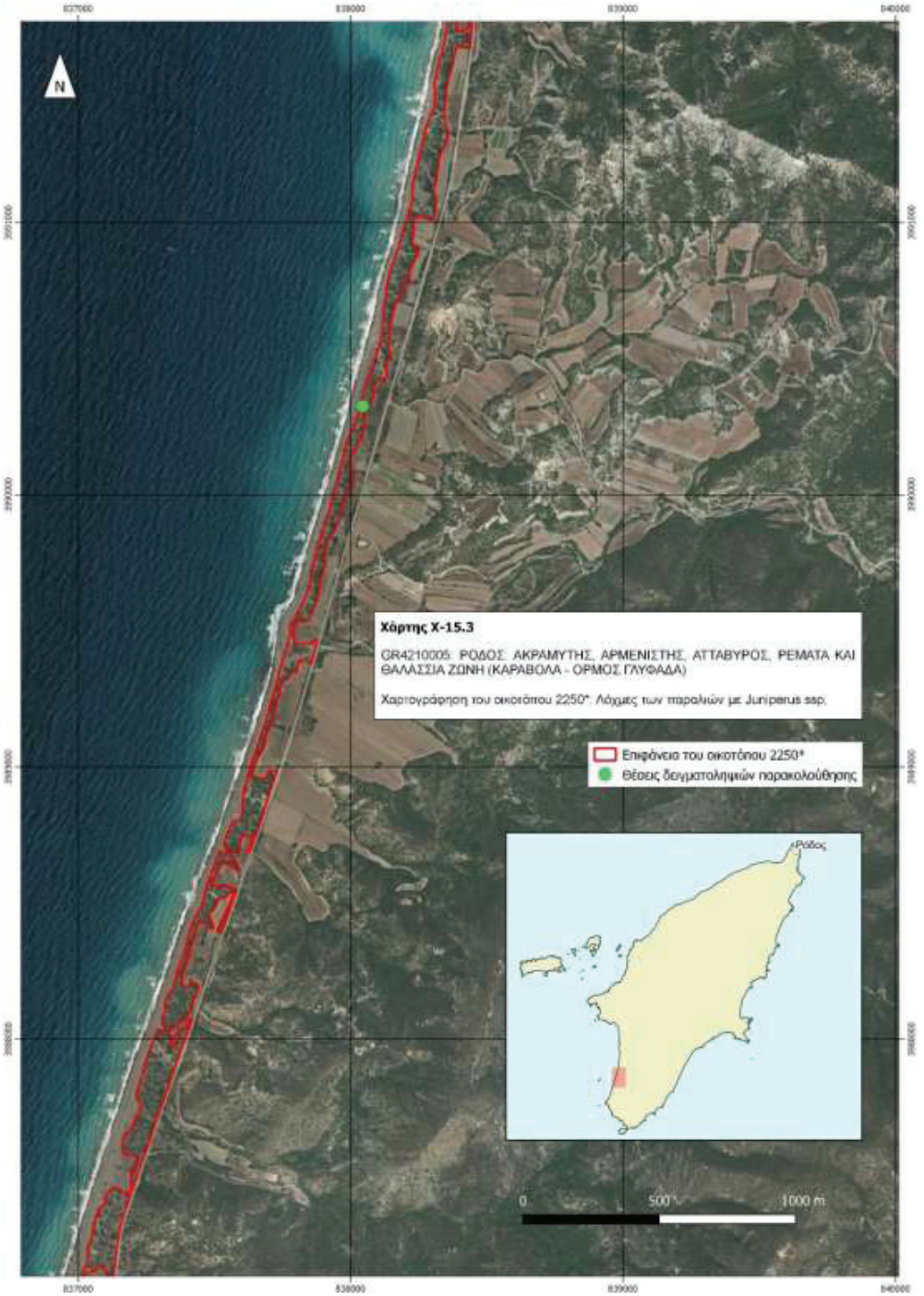
Χάρτης Χ-15.3
GR4210005 ΡΟΔΟΣ: ΑΚΡΑΜΥΤΗΣ, ΑΡΜΕΝΙΣΤΗΣ, ΑΤΤΑΒΥΡΟΣ, ΡΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΚΑΡΑΒΟΛΑ - ΟΡΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑ)
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*: Λόχμες των παραλιών με Juniperus ssp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
Θέσεις δειγματοληψιών παρακολούθησης
Ρόδος
0
500
1000 m
N

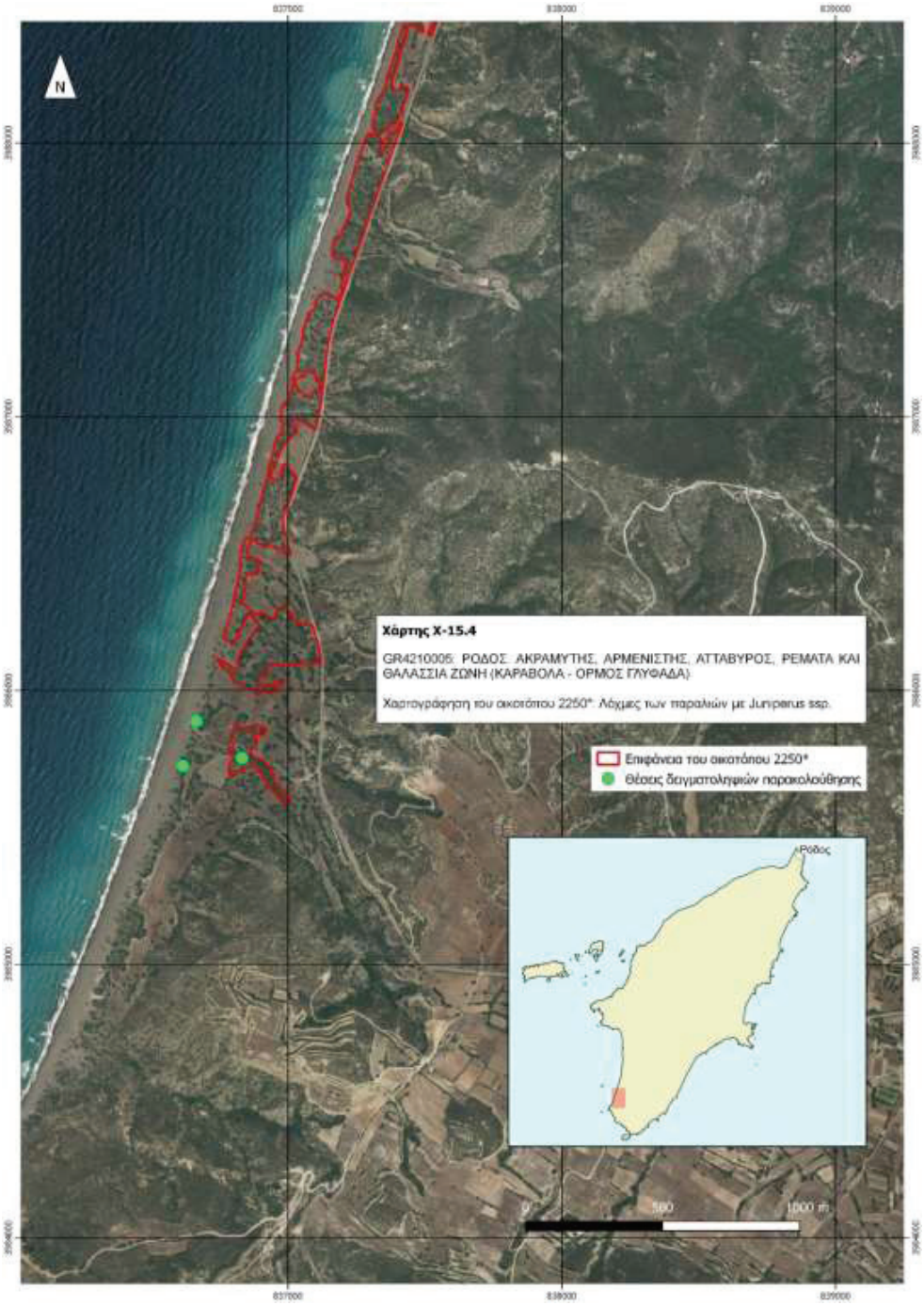

www.edozoume.gr

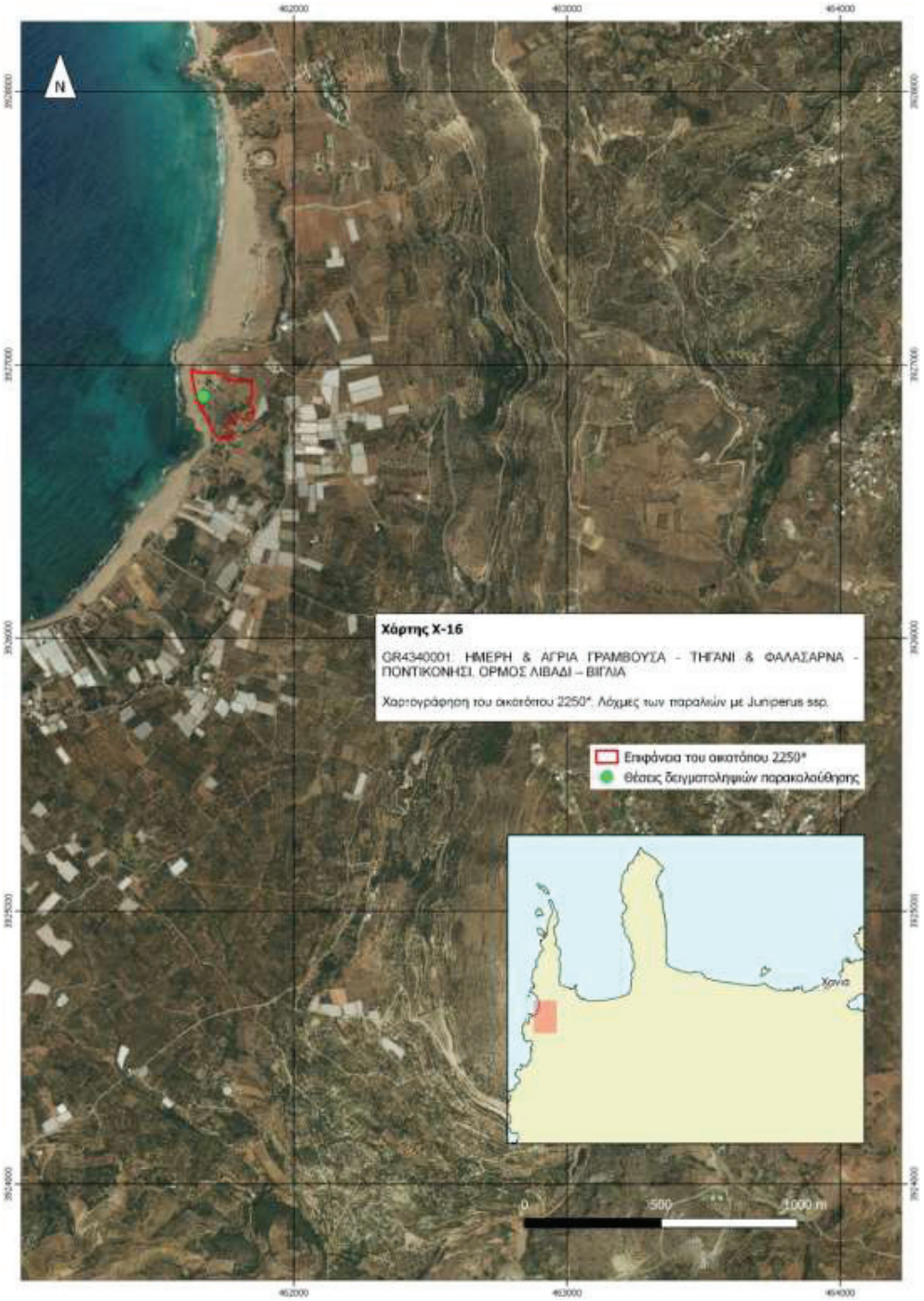
Χάρτης Χ-16
GR4340001 ΗΜΕΡΗ & ΑΓΡΙΑ ΓΡΑΜΒΟΥΣΑ - ΤΗΓΑΝΙ & ΦΑΛΑΣΑΡΝΑ - ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ, ΟΡΜΟΣ ΛΙΒΑΔΙ – ΒΙΓΛΙΑ
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*. Λόχμες των παραλιών με Juniperus ssp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
Θέσεις δειγματοληψιών παρακολούθησης
Χανιά
0
500
1000 m

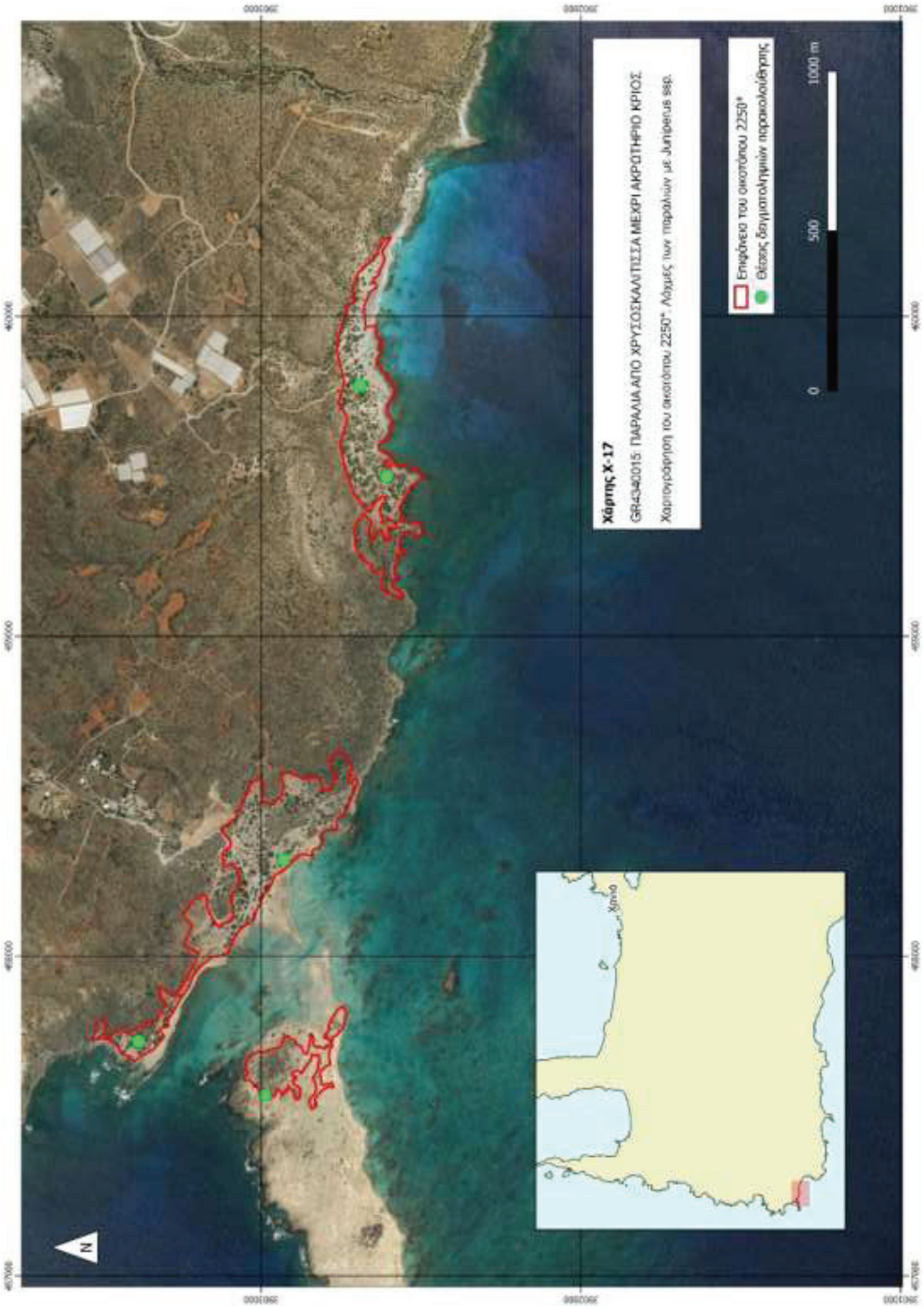
Χάρτης Χ-17
GR4340015: ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΠΟ ΧΡΥΣΟΣΚΑΛΙΤΣΙΑ ΜΕΧΡΙ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΚΡΙΟΣ
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*. Λόχμες των παραλίων με Juniperus ssp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
Είδος δεγματοληψιών παρακολούθησης
0
500
1000 m
N
Χανιά

Χάρτης Χ-18
GR4310004 ΔΥΤΙΚΑ ΛΕΤΕΡΟΥΣΙΑ (ΑΠΟ ΑΠΟΦΑΡΑΓΤΟ ΕΩΣ ΚΟΚΚΙΝΟ ΠΥΡΓΟ)
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250* Δάσμες των παραλιών με Juniperus spp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
0
500
1000 m
N

Χάρτης Χ-19
GR4320003: ΝΗΣΟΣ ΧΡΥΣΗ
Χαρτογράφηση του οικοτόπου 2250*: Λόφμες των παραλιών με Juniperus ssp.
Επιφάνεια του οικοτόπου 2250*
Θέσεις δειγματοληψίας παρακολούθησης
0
500
1000 m
N

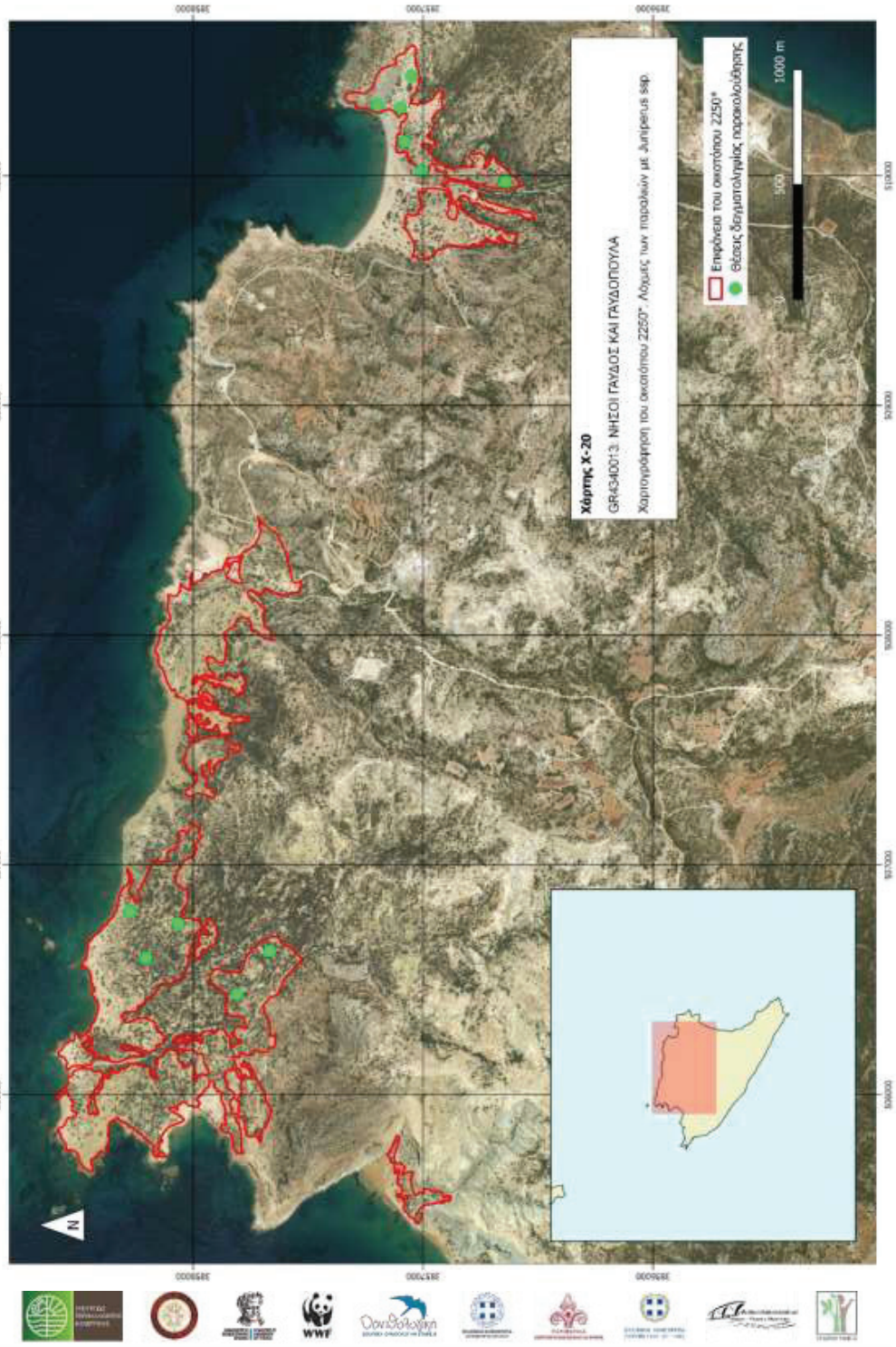

www.edozoume.gr

Εδώ ζούμε
Natura 2000

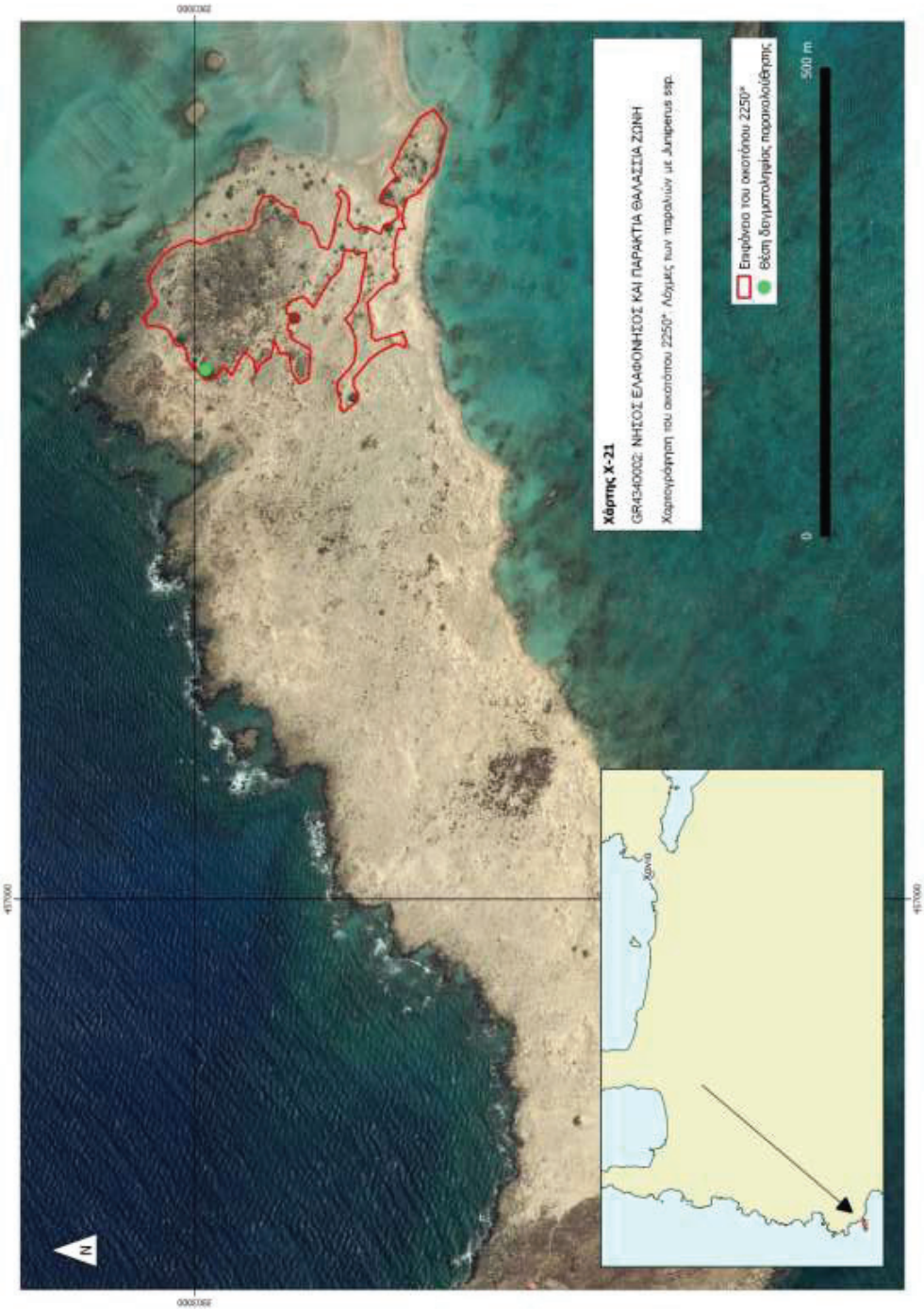

Παράρτημα III

Χάρτες προστατευόμενων περιοχών στη ζώνη εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 2250*

Εδώ ζούμε
Natura 2000

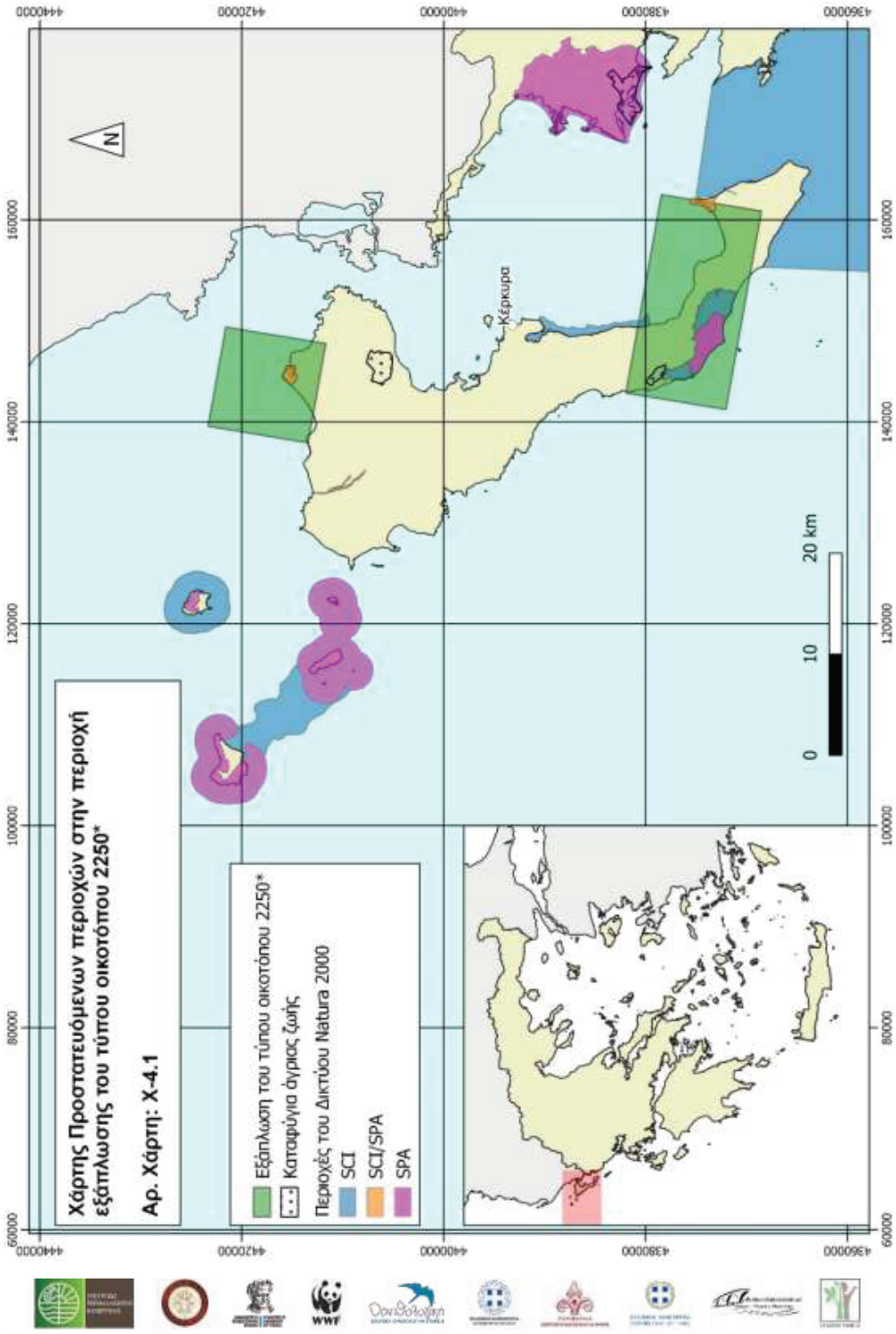

www.edozoume.gr

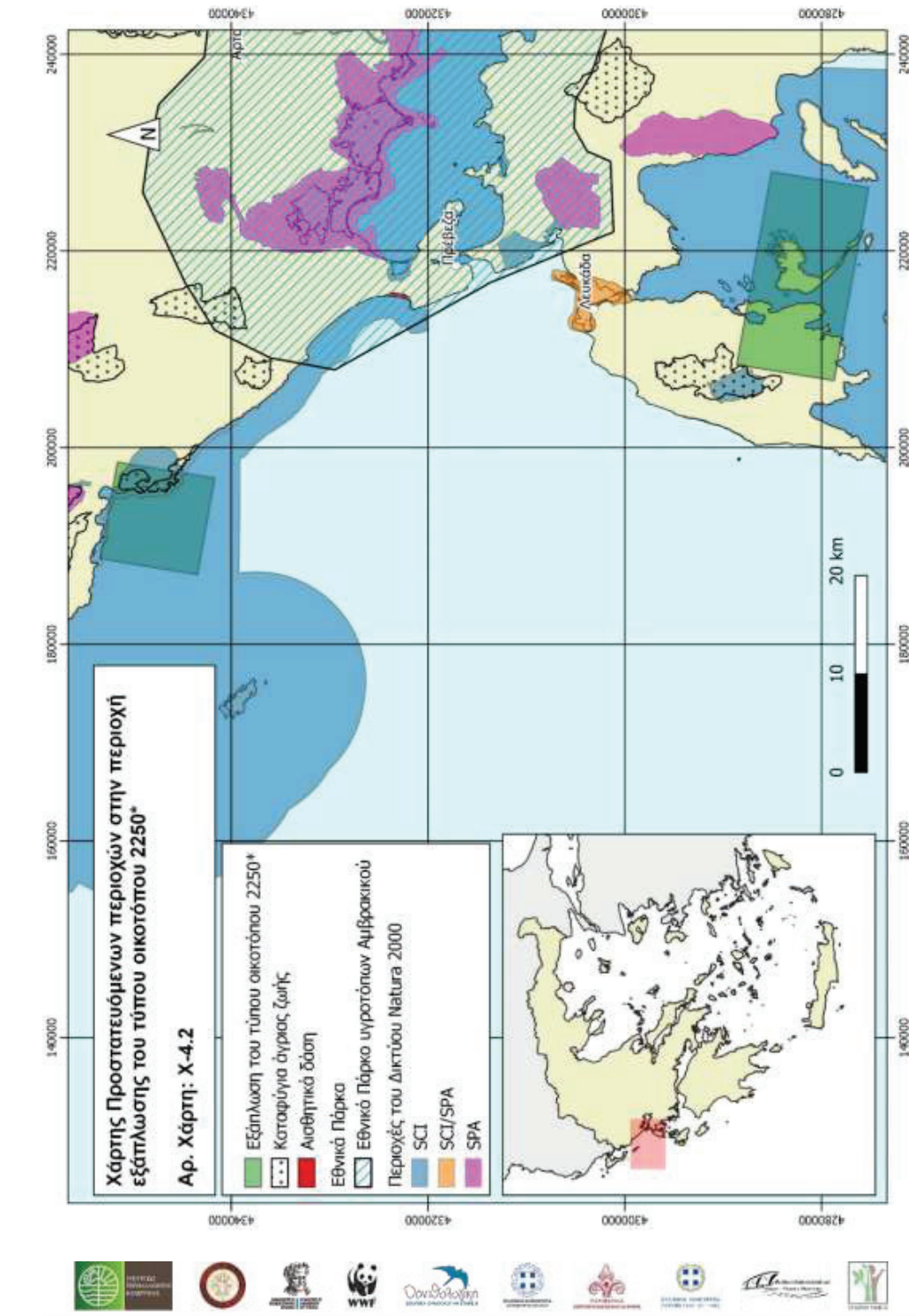

www.edozoume.gr

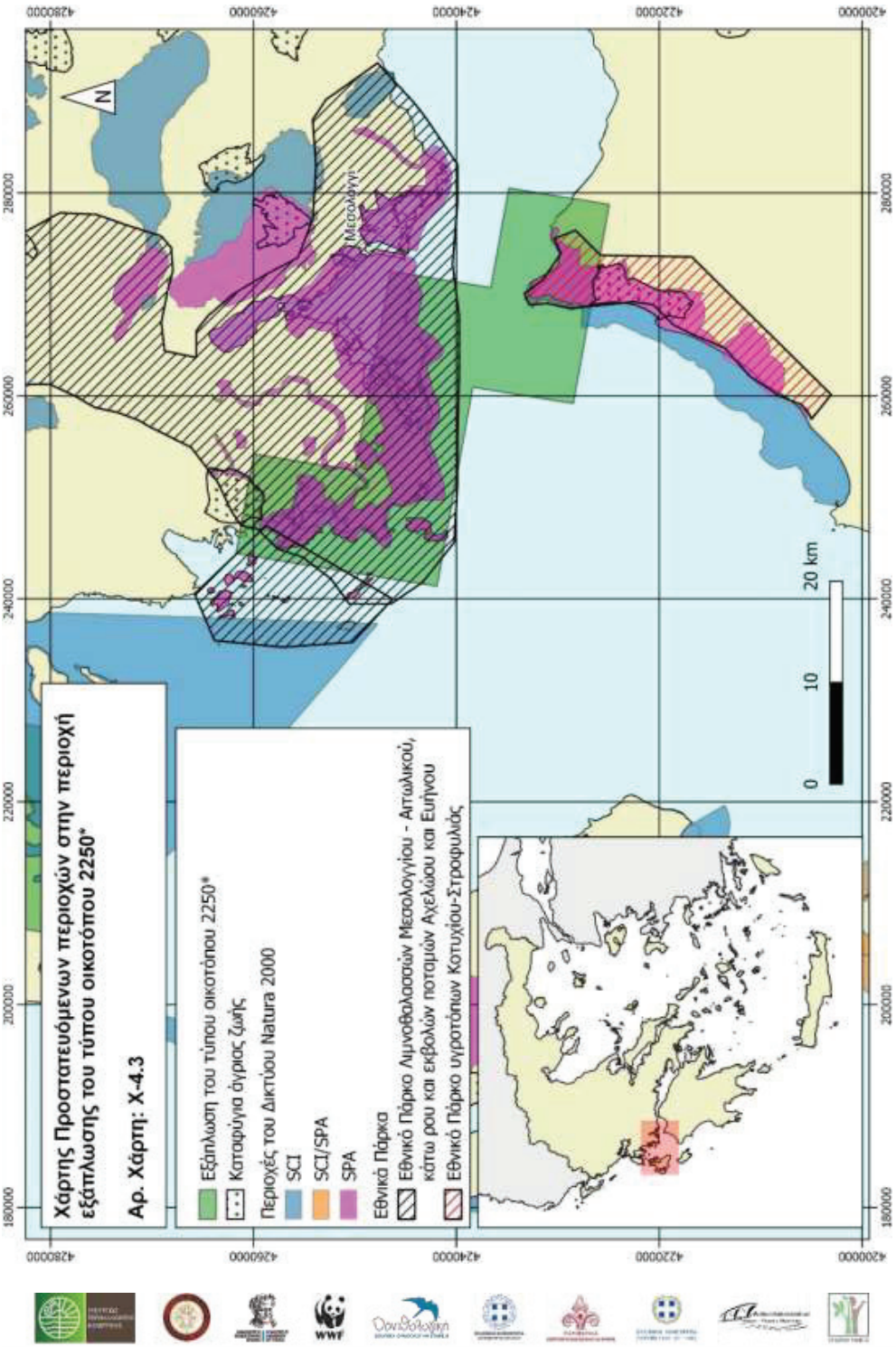

www.edozoume.gr

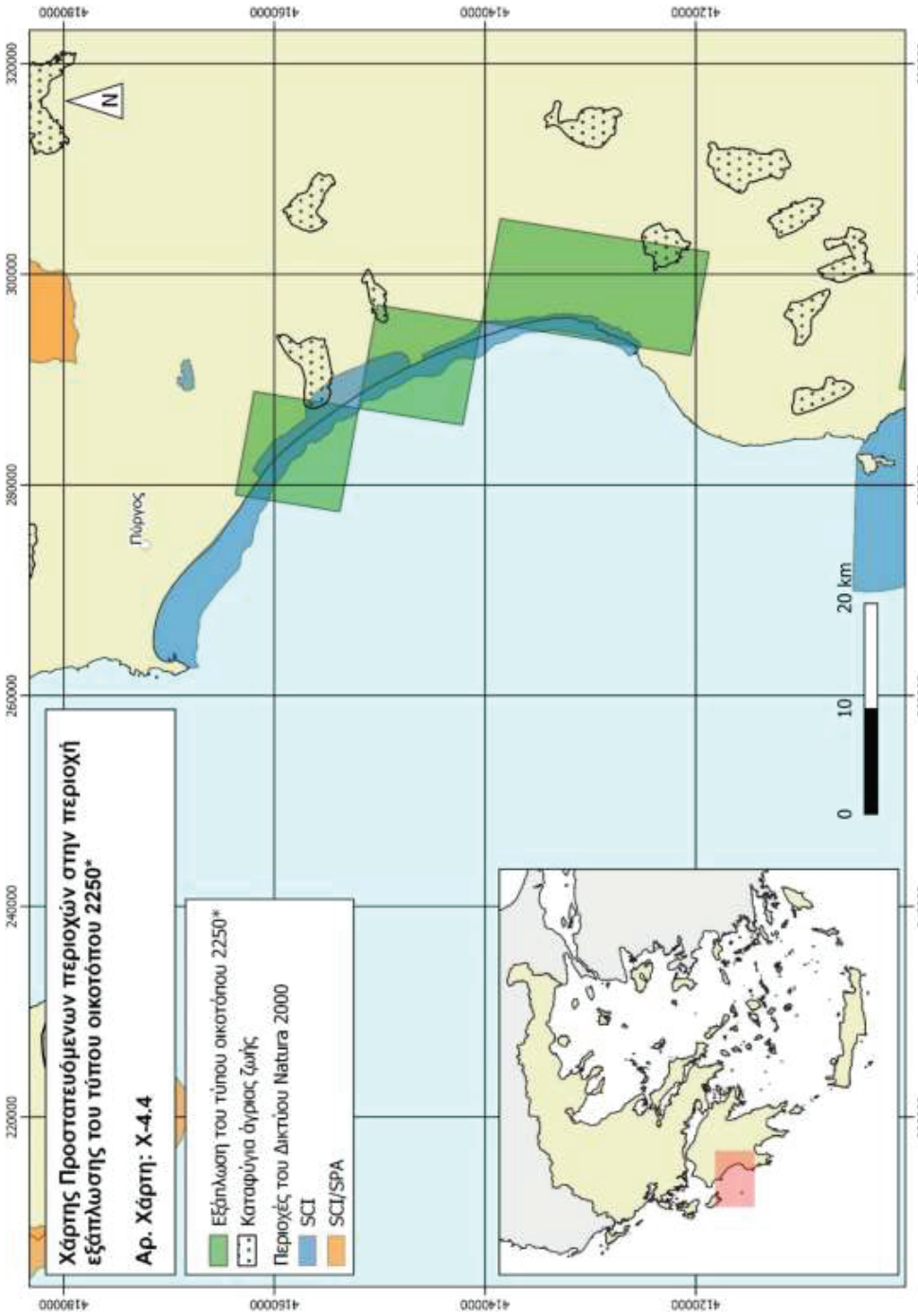

www.edozoume.gr

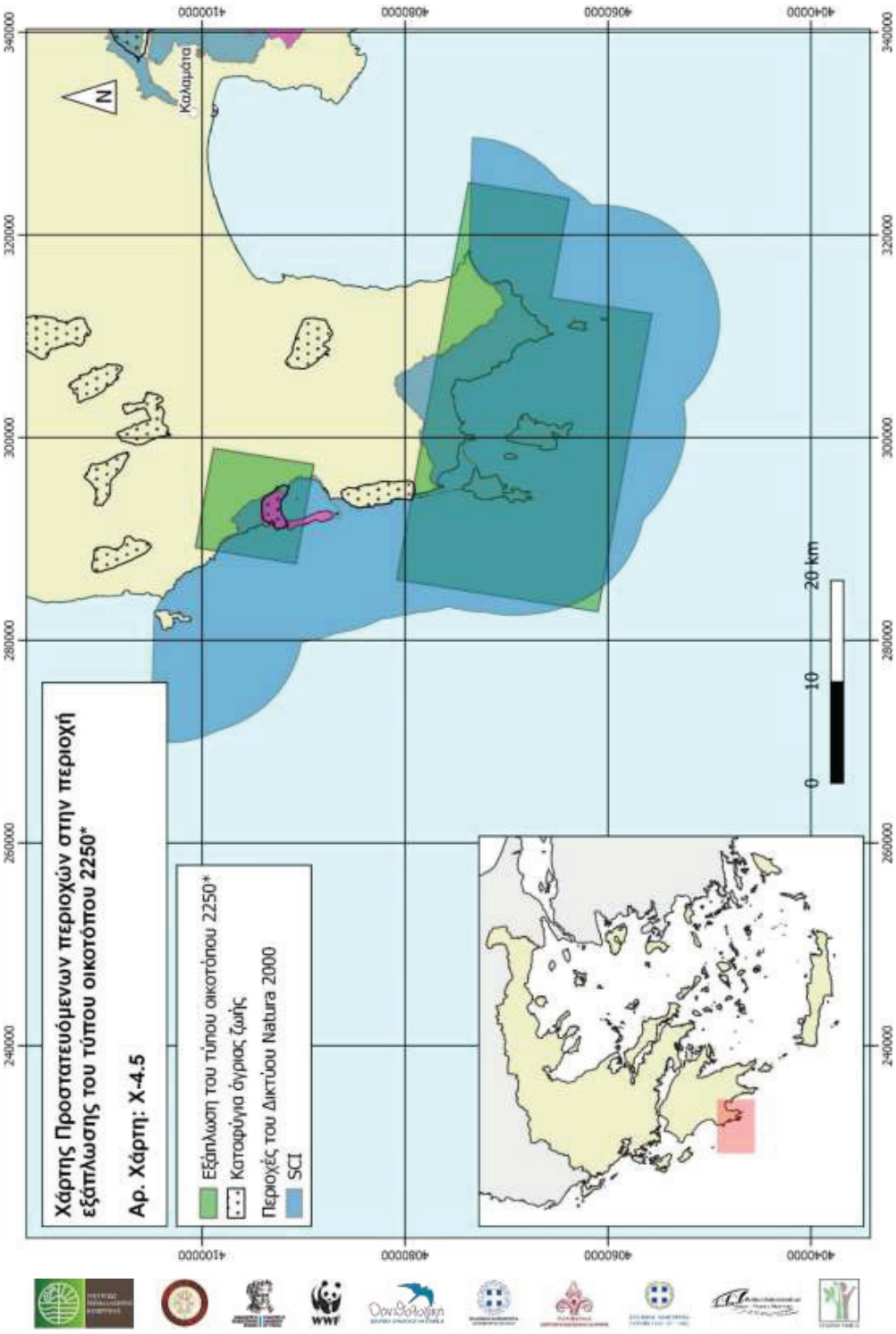

www.edozoume.gr

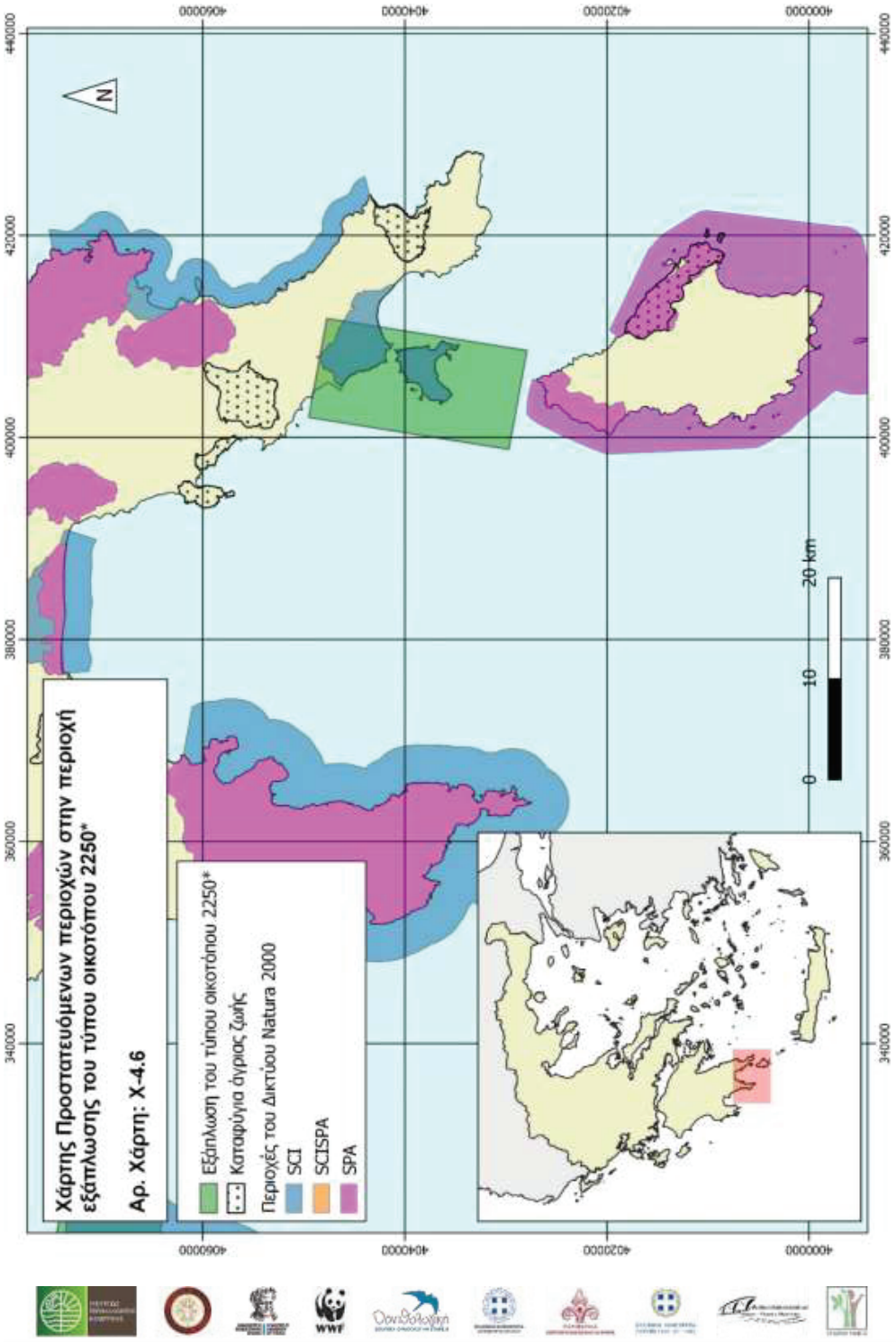
Χάρτης Προστατευόμενων περιοχών στην περιοχή εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 2250*
Αρ. Χάρτη: Χ-4.6
Εξάπλωση του τύπου οικοτόπου 2250*
Καταφύγια άγριας ζωής
Περιοχές του Δικτύου Natura 2000
SCI
SCISPA
SPA
0
10
20 km
N
340000
360000
380000
400000
420000
440000
406000
404000
402000
400000

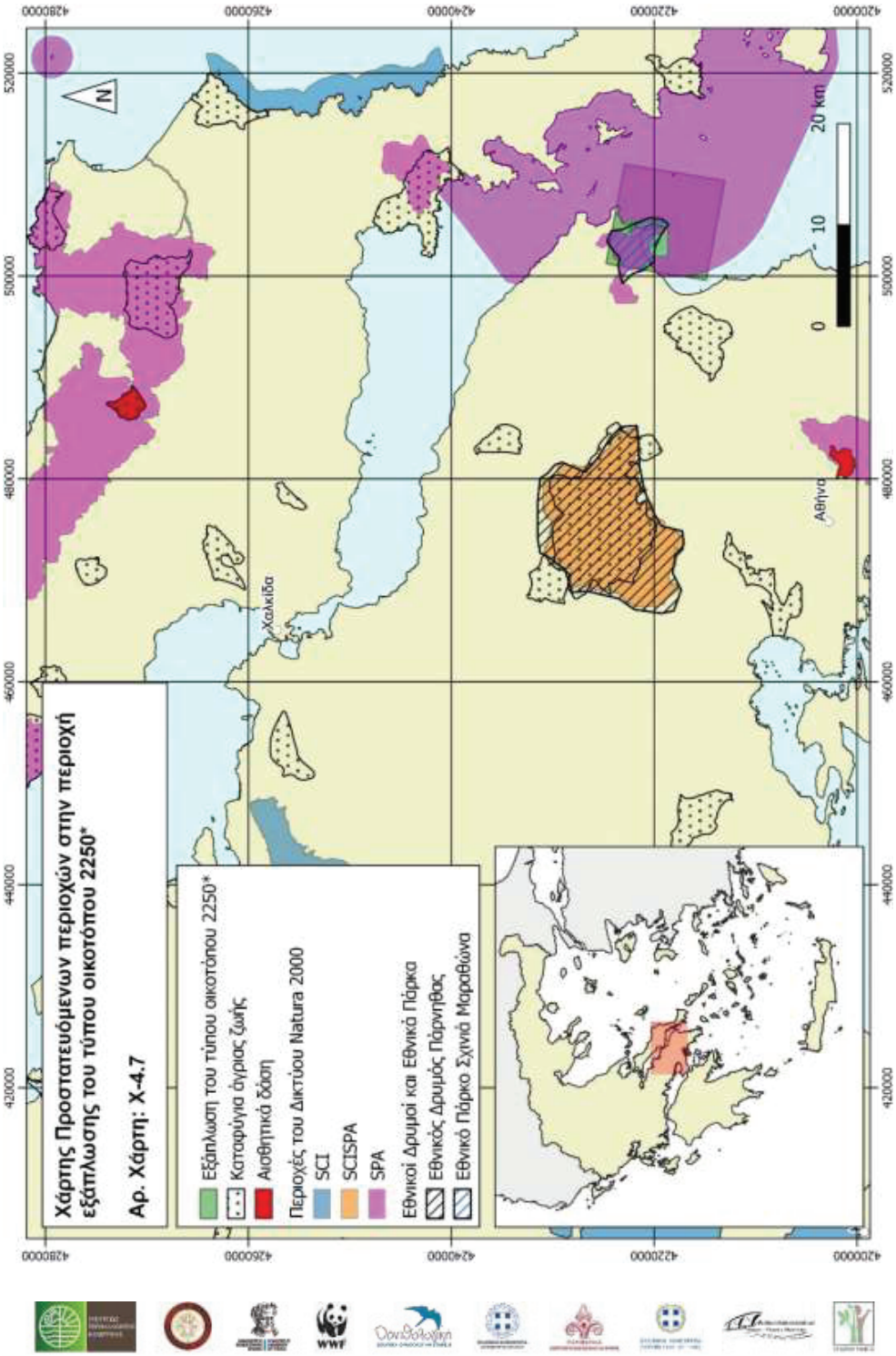
Χάρτης Προστατευόμενων περιοχών στην περιοχή εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 2250*
Αρ. Χάρτη: Χ-4.7
Εξάπλωση του τύπου οικοτόπου 2250*
Καταφύγια άγριας ζωής
Αλιευτικά δίχτα
Περιοχές του Δικτύου Natura 2000
SCI
SCISPA
SPA
Εθνικοί Δρυμοί και Εθνικά Πάρκα
Εθνικός Δρυμός Πάρνηθας
Εθνικό Πάρκο Σχινιά Μαραθώνα
Χαλκίδα
Αθήνα
N
0
10
20 km
420000
440000
460000
480000
500000
520000
422000
424000
426000
428000

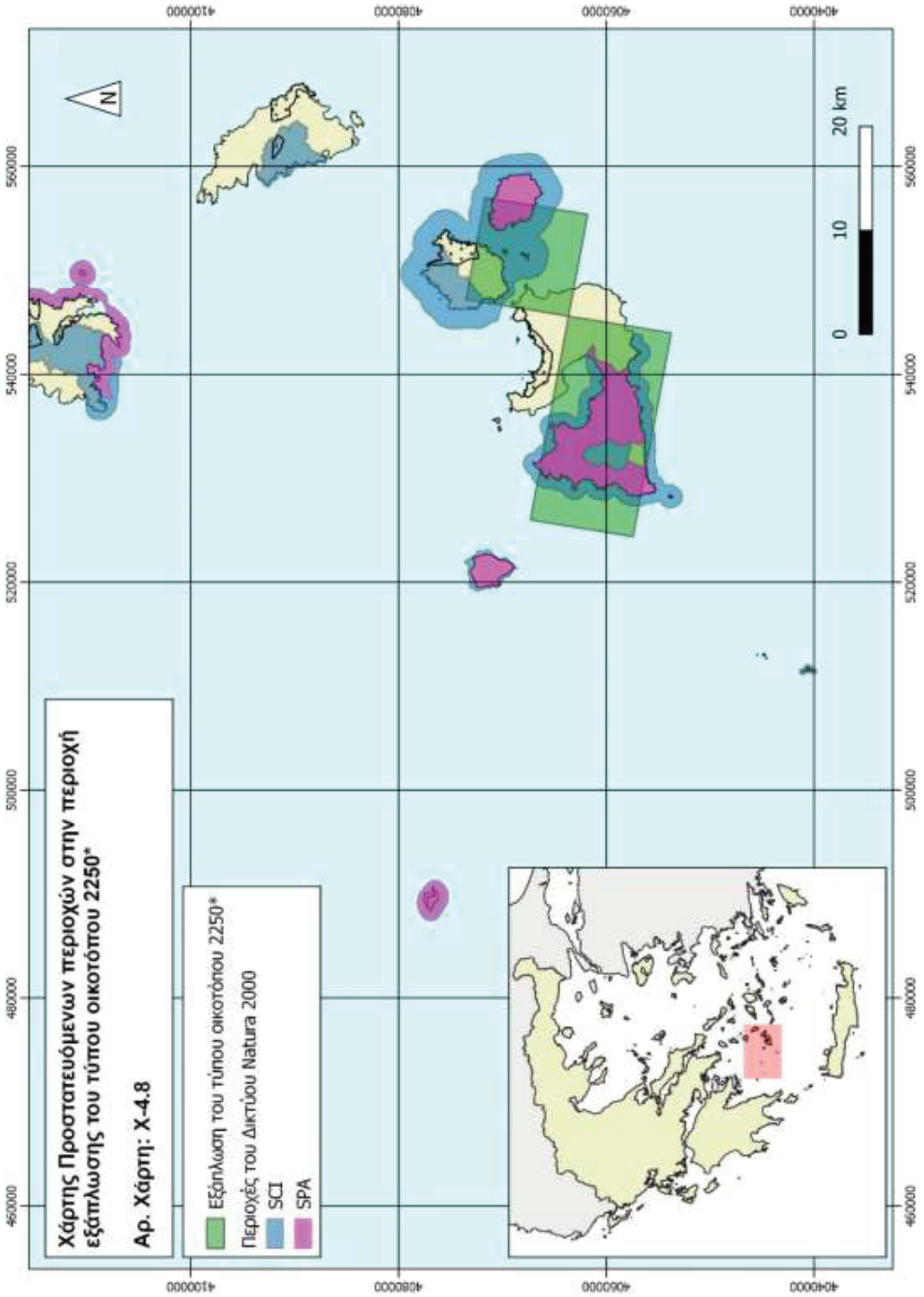
Χάρτης Προστατευόμενων περιοχών στην περιοχή εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου 2250*
Αρ. Χάρτη: Χ-4.8
Εξάπλωση του τύπου οικοτόπου 2250*
Περιοχές του Δικτύου Natura 2000
SCI
SPA
0
10
20 km
N
460000
480000
500000
520000
540000
560000
410000
408000
406000
404000

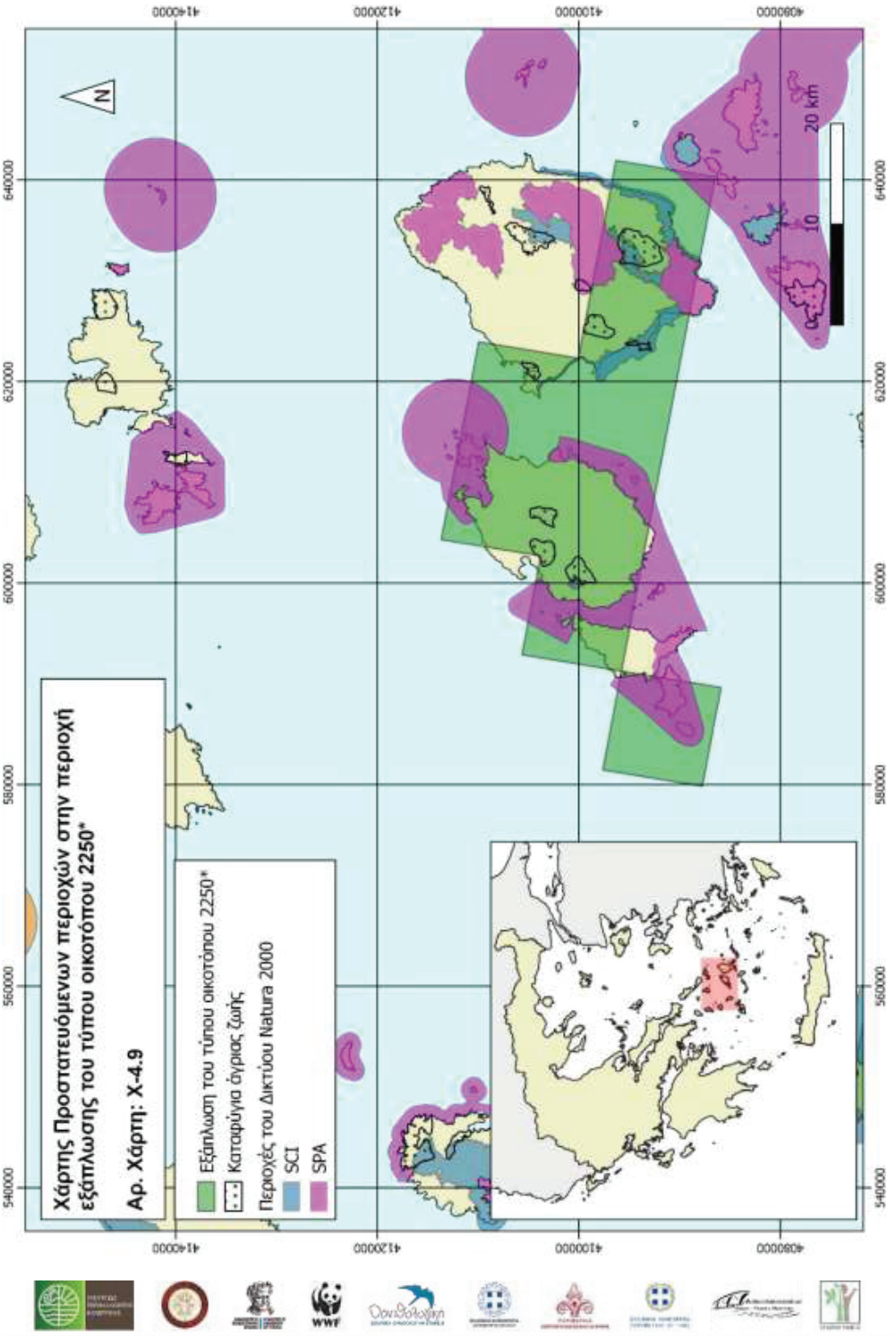

www.edozoume.gr

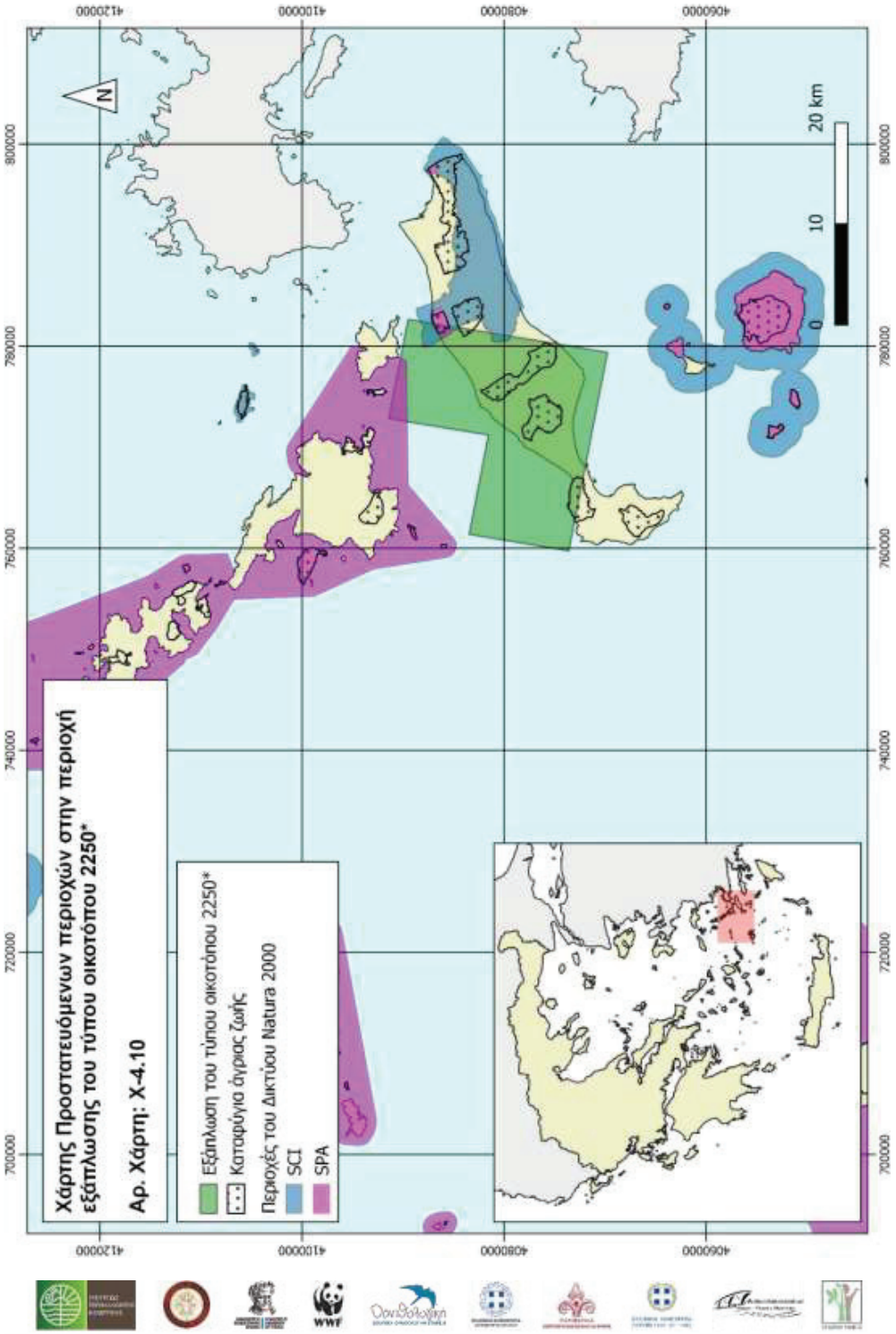

www.edozoume.gr

Εδώ ζούμε
Natura 2000

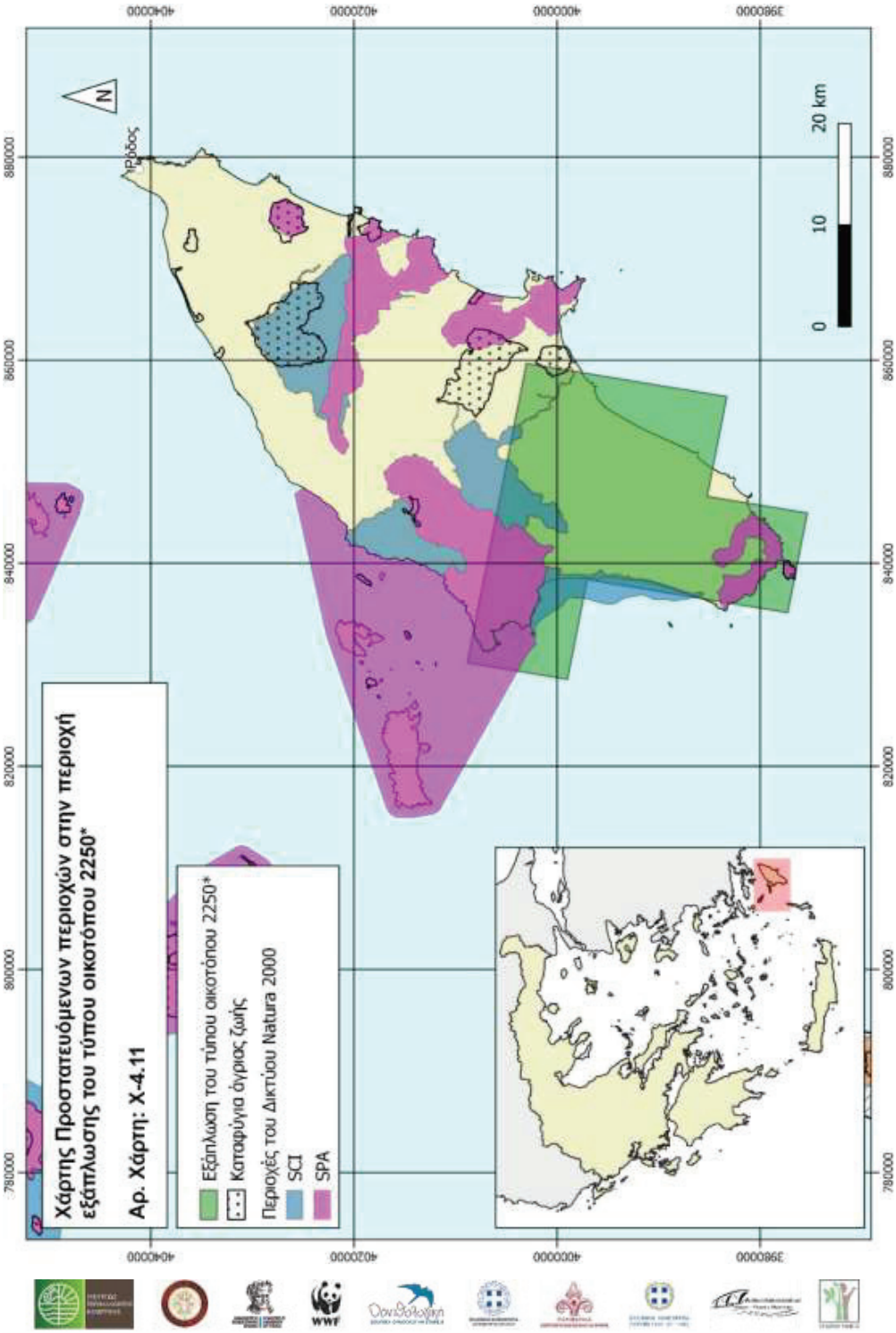

www.edozoume.gr

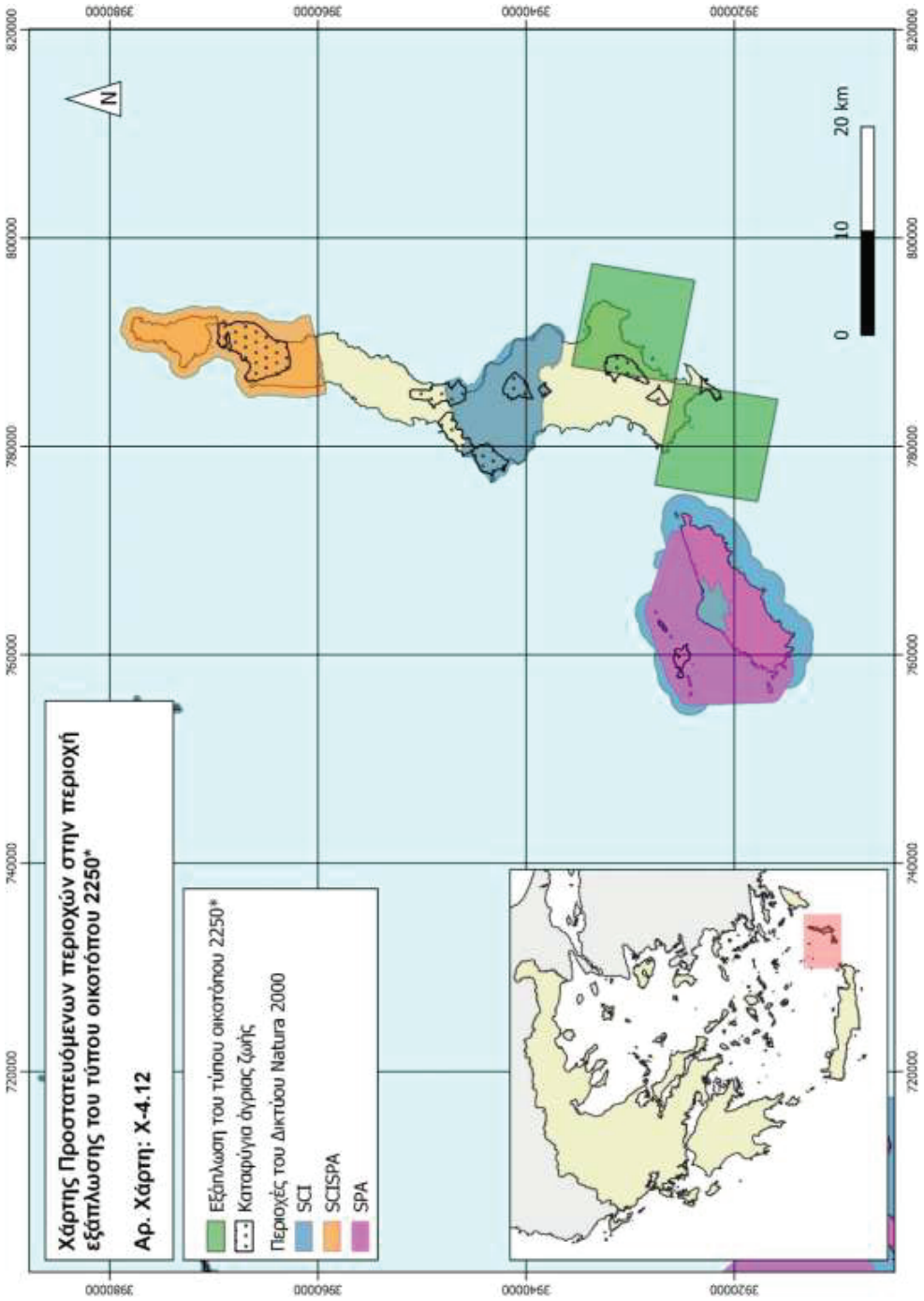

www.edozoume.gr

Εδώ ζούμε
Natura 2000

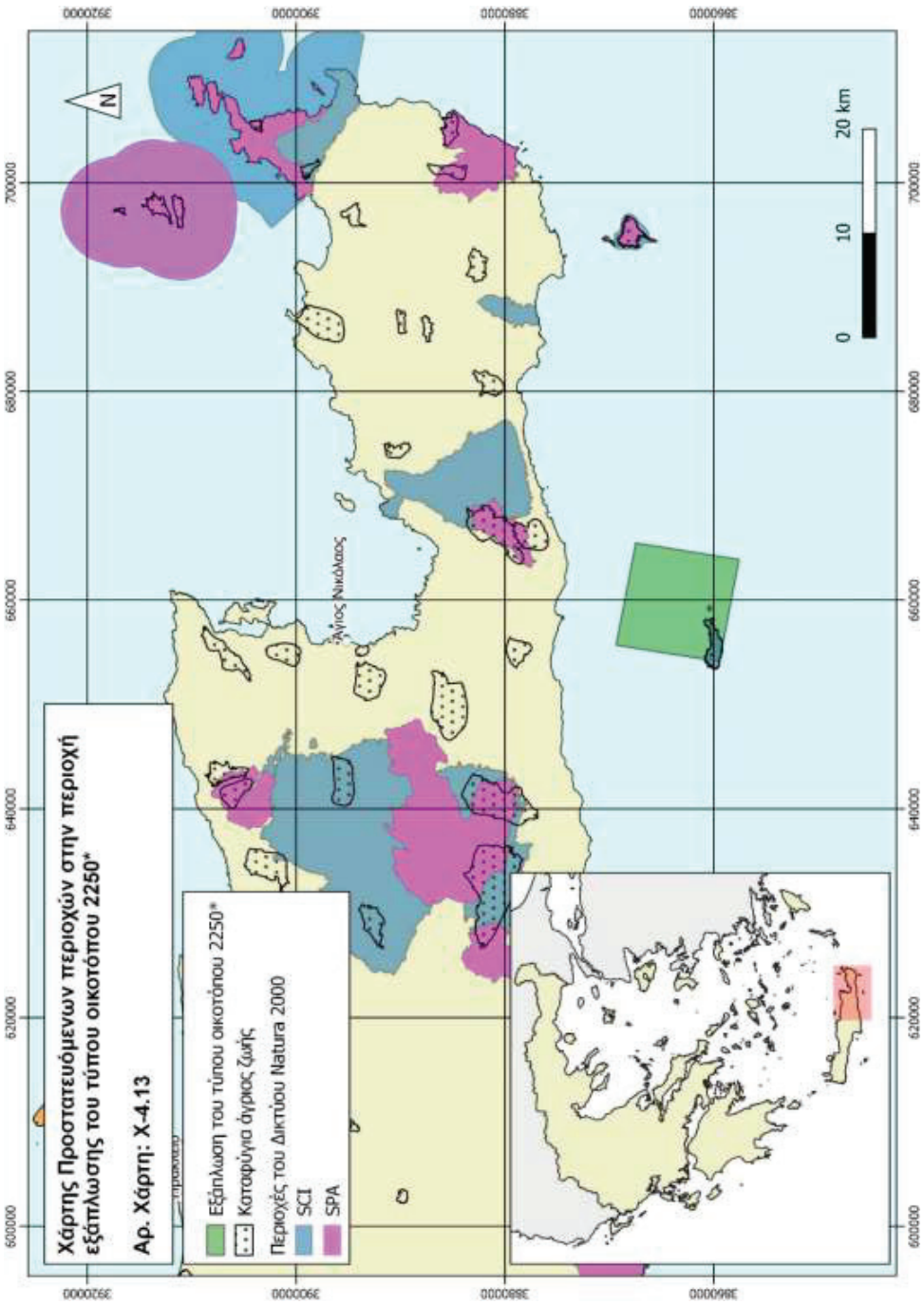

www.edozoume.gr

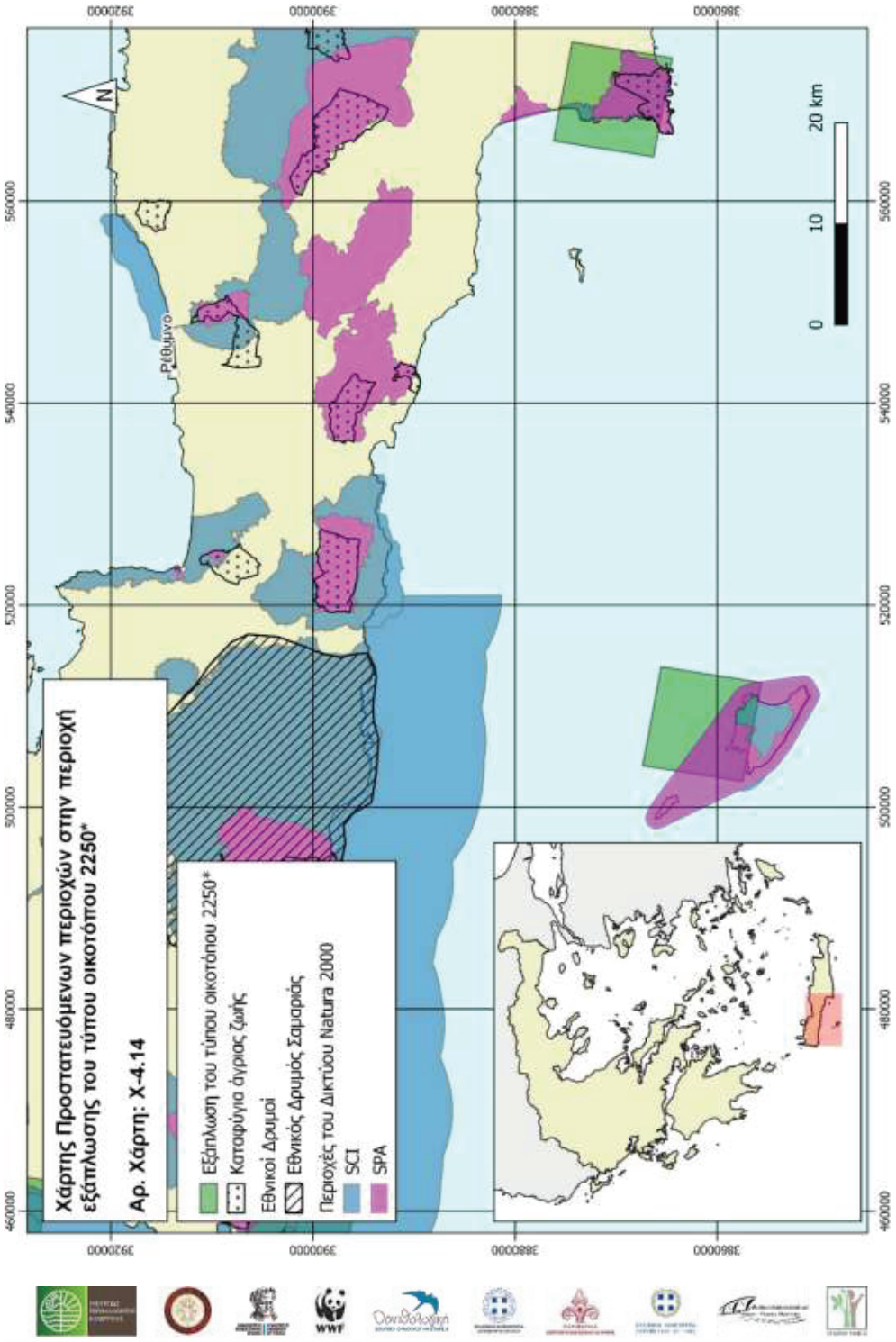

www.edozoume.gr

Εδώ ζούμε
Natura 2000

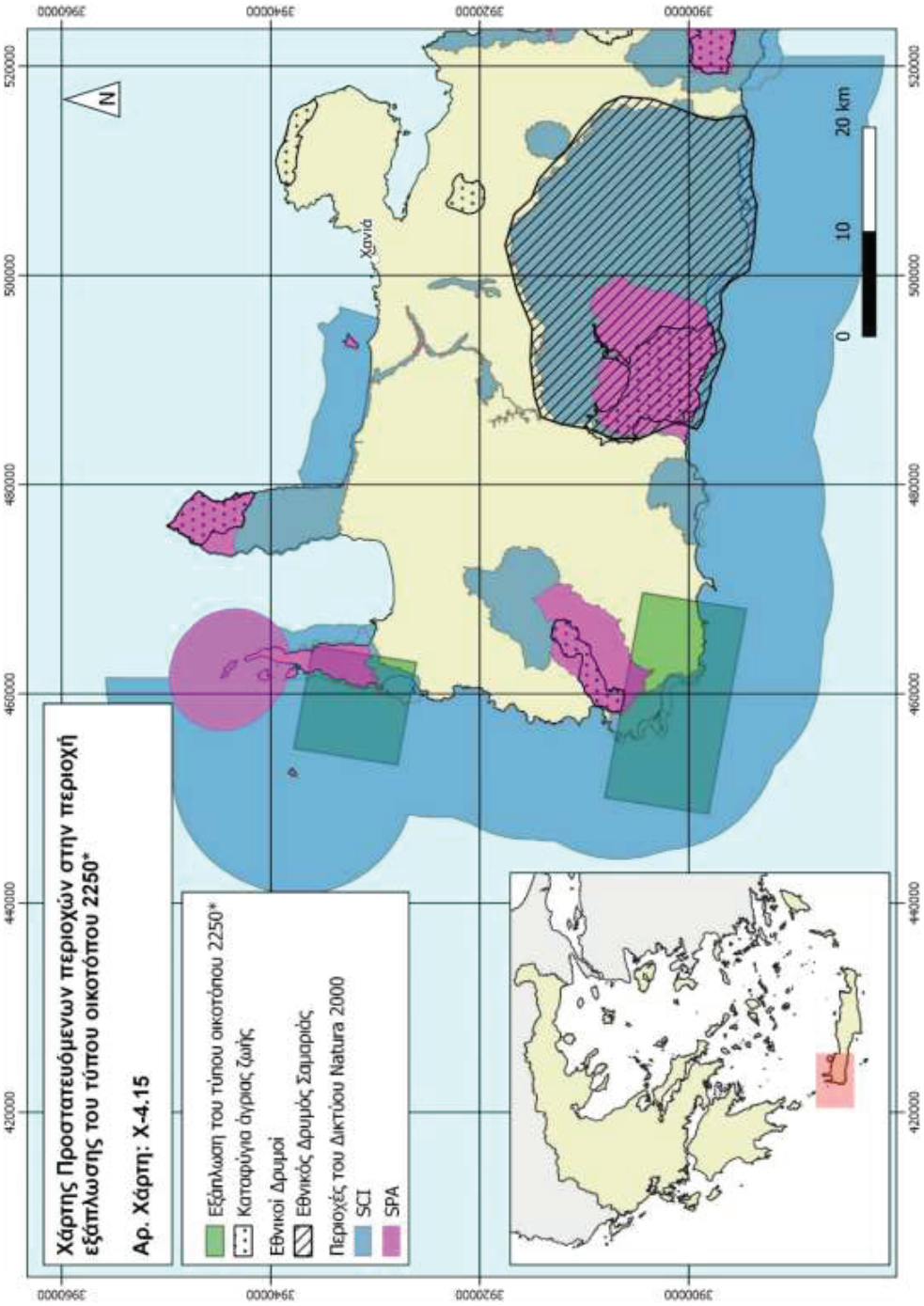

Παράρτημα IV

Πίνακες Μέτρων και Δράσεων προστασίας και διαχείρισης για τον τύπο οικοτόπου 2250*

Πίνακας ΙΙΙ-1. Σύνοψη Μέτρων και Δράσεων προστασίας και διαχείρισης για τον τύπο οικοτόπου (Τ.Ο.) 2250*.

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες απειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
1	1ος, 2ος, 3ος	**Δράση Α1:** Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για την έκταση του Τ.Ο. Περιλαμβάνει: 1) Υπολογισμό της δυνητικής εξάπλωσης του Τ.Ο. σε εθνικό επίπεδο 2) Εκτίμηση της ιστορικής εξάπλωσης με βάση αεροφωτογραφίες, δορυφορικές εικόνες και μαρτυρίες 3) Υπολογισμό της επιθυμητής έκτασης ανά περιοχή εμφάνισης (σημερινής, δυνητικής και ιστορικής) του Τ.Ο. 4) Υπολογισμό της τιμής αναφοράς της έκτασης του Τ.Ο. σε εθνικό επίπεδο	ΥΠΕΝ	1 (Σημαντική δράση γιατί η έκταση είναι η παράμετρος που βρίσκεται σε μη ικανοποιητική ΚΔ καθώς κρίνεται ως μικρότερη της τιμής αναφοράς, αλλά η τελευταία δεν έχει υπολογιστεί στο παρελθόν με εφαρμογή επιστημονικής μεθοδολογίας)	Δράση προτεραιότητας	Ο Τ.Ο. θεωρείται ότι έχει έκταση μικρότερη από την τιμή αναφοράς και για αυτό αξιολογήθηκε σε μη ικανοποιητική-ανεπαρκή ΚΔ. Σχετιζόμενες πιέσεις/απειλές: A01, B01 B05, E01, F01, F26, H06, M09, N	Θα πρέπει να υπολογιστεί για κάθε περιοχή σημερινής εξάπλωσης του Τ.Ο., αλλά και για περιοχές που ο Τ.Ο. μπορεί να αναπτυχθεί δυνητικά ή αναπτυσσόταν στο παρελθόν. Με βάση τους υπολογισμούς σε τοπικό επίπεδο θα γίνει υπολογισμός της τιμής αναφοράς σε εθνικό επίπεδο	Έτη 1, 2
2	1ος, 2ος, 3ος	**Δράση Α2:** Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για το εύρος εξάπλωσης του Τ.Ο. Η δράση αυτή βασίζεται στα αποτελέσματα της Δράσης Α1.	ΥΠΕΝ	2 (Μέτριας σημαντικότητας δράση γιατί το εύρος εξάπλωσης με βάση τις μέχρι τώρα εκτιμήσεις είναι σε ικανοποιητική ΚΔ. Ο ακριβής προσδιορισμός μπορεί να επιβεβαιώσει ή να ανατρέψει την παραπάνω εκτίμηση)	Δράση προτεραιότητας	Η μικρότερη έκταση εξάπλωσης του Τ.Ο. σε σχέση με την τιμή αναφοράς που έχει καταγραφεί, μπορεί να οδηγήσει μελλοντικά σε μείωση του εύρους εξάπλωσης	Πανελλαδικά (το εύρος εξάπλωσης δεν έχει νόημα να υπολογιστεί σε τοπικό επίπεδο)	Έτη 1, 2

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες α-πειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
						Σχετιζόμενες πιέσεις/α-πειλές: A01, B01 B05, E01, F01, F26, H06, M09, N		
3	1ος, 2ος, 3ος	**Δράση Α3:** Χαρτογράφηση του Τ.Ο. σε περιοχές εκτός του δικτύου Natura 2000 και βελτιστοποίηση της χαρτογράφησης εντός του δικτύου Natura 2000. Η δράση εν μέρει θα βασιστεί στα α-ποτελέσματα της Δράσης Α1. Μέσω της διερεύνησης της δυνητικής και ι-στορικής εξάπλωσης του Τ.Ο. είναι πολύ πιθανόν να εντοπισθούν όλες οι περιοχές εμφάνισης του Τ.Ο. στην Ελλάδα. Θα πρέπει να ακολουθήσει ακριβής χαρτογράφηση των συστά-δων του Τ.Ο. που δεν περιλαμβάνο-νται στο δίκτυο Natura 2000. Για όσες συστάδες κριθούν σημαντι-κές από άποψη διατήρησης (π.χ. έ-χουν σημαντική έκταση ή έχουν μέ-τρια ή καλή αντιπροσωπευτικότητα) θα πρέπει να εξετασθεί η δυνατό-τητα πρότασης νέων περιοχών για έ-νταξη στο δίκτυο Natura 2000 ή επέ-κταση των υπαρχόντων περιοχών.	ΥΠΕΝ	1 (Σημαντική δράση γιατί εί-ναι σημαντικό να χαρτογρα-φηθεί ο Τ.Ο. πανελλαδικά για να γνωρίζουμε επ’ ακρι-βώς την έκταση και το εύ-ρος εξάπλωσής του σε ε-θνικό επίπεδο. Αν και υπάρ-χουν πρόσφατοι χάρτες εξά-πλωσης των Τ.Ο. στις περιο-χές του δικτύου Natura 2000, χρειάζεται να γίνει ε-πικαιροποίηση και βελτιστο-ποίησή τους με βάση ένα πιο σαφή ορισμό κριτηρίων (π.χ. κάλυψη θεμελιωδών ειδών) χαρτογράφησης)	Δράση που μπορεί να υλοποιηθεί πα-ράλληλα ή και στη συνέχεια των Δρά-σεων προτεραιότη-τας	Σχετίζεται με τη μειω-μένη έκταση του Τ.Ο. σε σχέση με την τιμή αναφο-ράς Σχετιζόμενες πιέσεις/α-πειλές: A01, B01 B05, E01, F01, F26, H06, M09, N	Σε όλες τις περιοχές εμφάνισης του Τ.Ο., εντός και εκτός των πε-ριοχών του δικτύου Natura 2000	Έτη 1, 2, 3, 4,

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες α-πειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
		Επιπλέον, θα πρέπει να γίνει έλεγχος και βελτιστοποίηση της χαρτογράφησης του Τ.Ο. και εντός των περιοχών του δικτύου Natura 2000.						
4	1ος, 2ος, 3ος	**Δράση Α4.** Υπολογισμός με βάση επαρκή δεδομένα της βραχυχρόνιας (12 έτη) και της μακροχρόνιας (24 έτη) τάσης για την έκταση. Η δράση αυτή θα βασιστεί εν μέρει στα αποτελέσματα της Δράσης Α1, αλλά θα πρέπει να εξειδικεύσει και να δώσει έμφαση στις περιόδους των τελευταίων 12 και 24 ετών (σύμφωνα με απαιτήσεις των εξαετών αναφορών για το άρθρο 17 της Οδηγίας 92/43)		1 (Σημαντική δράση γιατί μέχρι σήμερα ο υπολογισμός των βραχυχρόνιων και μακροχρόνιων τάσεων για την έκταση του Τ.Ο. δεν βασίζεται σε επαρκή δεδομένα. Η βραχυχρόνια τάση είναι παράμετρος σημαντική για την αξιολόγηση της ΚΔ. Η έκταση έχει αξιολογηθεί σε μη ικανοποιητική-ανεπαρκή ΚΔ.	Δράση προτεραιότητας	Σχετίζεται με τον ακριβή προσδιορισμό παραμέτρων απαραίτητων για την ορθή αξιολόγηση της ΚΔ του Τ.Ο. Σχετιζόμενες πιέσεις/απειλές: A01, B01 B05, E01, F01, F26, H06, M09, N	Σε όλες τις περιοχές εμφάνισης του Τ.Ο., εντός και εκτός των περιοχών του δικτύου Natura 2000	Έτη 1, 2
5	1ος, 2ος, 3ος	**Δράση Α5.** Υπολογισμός με βάση επαρκή δεδομένα της βραχυχρόνιας (12 έτη) και της μακροχρόνιας (24 έτη) τάσης για το εύρος εξάπλωσης. Η δράση αυτή θα βασιστεί στα αποτελέσματα της δράσης Α4.		2 (Μέτριας σημαντικότητας δράση γιατί μέχρι σήμερα ο υπολογισμός των βραχυχρόνιων και μακροχρόνιων τάσεων για το εύρος εξάπλωσης του Τ.Ο. δεν βασίζεται σε επαρκή δεδομένα. Η βραχυχρόνια τάση είναι παράμετρος σημαντική για την αξιολόγηση της ΚΔ. Το εύρος εξάπλωσης έχει	Δράση προτεραιότητας	Σχετίζεται με τον ακριβή προσδιορισμό παραμέτρων απαραίτητων για την ορθή αξιολόγηση της ΚΔ του Τ.Ο. Σχετιζόμενες πιέσεις/απειλές: A01, B01 B05, E01, F01, F26, H06,	Πανελλαδικά (το εύρος εξάπλωσης δεν έχει νόημα να υπολογιστεί σε τοπικό επίπεδο)	Έτη 1, 2

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες α-πειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
				αξιολογηθεί σε ικανοποιητική ΚΔ.		Μ09, Ν		
6	1ος, 2ος, 3ος	**Δράση Α6.** Υπολογισμός της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου στο τμήμα που αντιστοιχεί στο 10% της συνολικής του έκτασης, όπου η ΚΔ είναι άγνωστη. Η δράση αφορά στην αξιολόγηση της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών του Τ.Ο. (επικαιροποίηση αξιολόγησης δειγματοληψιών 2014-2015, διενέργεια νέων δειγματοληψιών και εξειδίκευση μεθοδολογίας αξιολόγησης) Περιλαμβάνει: 1) Την αξιολόγηση της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών και των πιέσεων και απειλών στο τμήμα του Τ.Ο. που είναι άγνωστη. 2) Την επικαιροποίηση της αξιολόγησης και της καταγραφής των απειλών που έγινε το 2014-2015 3) Τη σημαντική πύκνωση του δικτύου δειγματοληπτικών επιφανειών για την αξιολόγηση		1 (Σημαντική δράση γιατί: α) ο αριθμός και η κατανομή των πιο πρόσφατων δειγματοληψιών χρήζει αύξησης-βελτίωσης για την ασφαλή αξιολόγηση της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών και των πιέσεων και απειλών, β) 10% της έκτασης του Τ.Ο. αξιολογήθηκε σε άγνωστη ΚΔ δομής και λειτουργιών, γ) απαιτείται βελτιστοποίηση της μεθοδολογίας αξιολόγησης για την ασφαλή εκτίμηση της ΚΔ)	Δράση προτεραιότητας	Σχετίζεται με τον ακριβή προσδιορισμό παραμέτρων απαραίτητων για την ορθή αξιολόγηση της ΚΔ του Τ.Ο. Σχετιζόμενες πιέσεις/απειλές: Α01, Α09, Α10, Α36, Β05, Ε01, F02, F05, F07, F09, Η06, Ι01, J04, L01, L02	Σε όλες τις περιοχές εμφάνισης του Τ.Ο. (όπως θα καθοριστούν από τις δράσεις 1 και 3, δηλαδή εντός και εκτός δικτύου Natura 2000)	Έτη 1, 2

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες α-πειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
		της ΚΔ και την καταγραφή των πιέσεων και απειλών σε κάθε περιοχή εμφάνισης του Τ.Ο. 4) Τη βελτιστοποίηση του πρωτοκόλλου παρακολούθησης και της μεθοδολογίας αξιολόγη-σης της ΚΔ. 5) Την επιπρόσθετη κατα-γραφή των πιέσεων και απειλών μέσω συνεντεύξεων με τους αρ-μόδιους φορείς διαχείρισης/ Ο-ΦΥΠΕΚΑ των περιοχών εμφάνι-σης του Τ.Ο.						
7	1ος, 2ος, 3ος	**Δράση Α7.** Αξιολόγηση της ΚΔ των βασικών τυπικών ειδών του τύπου οικοτόπου στην ευρύτερη περιοχή εμφάνισής του. Η δράση αφορά στην επικαιροποίηση του καταλόγου των τυπικών ειδών με βάση διαφορετικές κατηγορίες οργανισμών. Περιλαμβάνει: 1) Την καταγραφή των κοι-νοτήτων φυτών και ζώων 2) Τον καθορισμό ειδών δει-κτών (φυτά και ζώα) για την ΚΔ της δομής και των λειτουργιών Η δράση αυτή θα πρέπει να γίνει σε συνδυασμό με τη Δράση Α6, γιατί τα		1 (Σημαντική δράση γιατί η δημιουργία επικαιροποιημέ-νου και πλήρους καταλόγου τυπικών ειδών από διαφο-ρετικές κατηγορίες οργανι-σμών είναι ιδιαίτερα σημα-ντική για την ορθή αξιολό-γηση της ΚΔ της δομής και λειτουργιών της οποίας δεί-κτες αποτελούν τα τυπικά είδη. Επιπλέον, πιθανότατα απαιτείται η δημιουργία δια-φορετικών λιστών τυπικών ειδών για ομάδες περιοχών εμφάνισης του Τ.Ο.)	Δράση που μπορεί να υλοποιηθεί πα-ράλληλα ή και στη συνέχεια των Δρά-σεων προτεραιότη-τας	Σχετίζεται με τον ακριβή προσδιορισμό παραμέ-τρων απαραίτητων για την ορθή αξιολόγηση της ΚΔ του Τ.Ο. Σχετιζόμενες πιέσεις/απειλές: Α01, Α09, Α10, Α36, Β05, Ε01, F02, F05, F07, F09, Η06, Ι01, J04, L01, L02	Σε όλες τις περιοχές εμφάνισης του Τ.Ο., εντός και εκτός των πε-ριοχών του δικτύου Natura 2000	Έτη 1, 2, 3

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες α-πειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
		είδη δείκτες χρησιμοποιούνται στην αξιολόγηση της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών του Τ.Ο.						
8	1ος, 2ος, 3ος	**Δράση Α8.** Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας δράσεων διαχείρισης και διατήρησης του Τ.Ο. 2250* ή άλλων αμμοθινικών Τ.Ο. (π.χ. 1210, 2110, 2120) που έχουν εφαρμοστεί στην Ελλάδα στο παρελθόν	ΥΠΕΝ	1 (Σημαντική δράση γιατί απαιτείται: α) η συνέχιση παρελθόντων δράσεων που αφορούν ή σχετίζονται με τον Τ.Ο. 2250*, β) η βελτιστοποίηση μέτρων διατήρησης με βάση την αποκτηθείσα εμπειρία)	Δράση προταιραιότητας	Σχετίζεται με πιέσεις/απειλές για τις οποίες λήφθηκαν διαχειριστικά μέτρα στο παρελθόν για την αντιμετώπισή τους (A09, A10, B05, E01, F02, F05, F07, F09, H06, L02)	Σε όσες περιοχές έχουν εφαρμοστεί δράσεις και μέτρα διατήρησης του Τ.Ο. (κυρίως στις περιοχές GR4320003, GR4340001, GR4340013, GR4340015 που έγιναν δράσεις στο πλαίσιο του έργου JUNICOAST)	Έτη 1, 2
9	1ος, 2ος, 3ος	**Δράση Β1.** Προοδευτική αύξηση της έκτασης του Τ.Ο. Περιλαμβάνει: 1) Τον ακριβή προσδιορισμό των εκτάσεων στις οποίες θα επιχειρηθεί η αποκατάσταση του Τ.Ο. 2) Την αξιολόγηση των οικολογικών συνθηκών σε αυτές τις περιοχές 3) Την εκτίμηση της βέλτιστης μεθόδου αποκατάστασης 4) Την εφαρμογή των δράσεων αποκατάστασης που μπορεί να είναι η προστασία περιοχών για φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών ή/και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης μέσω φυτεύσεων των τυπικών ειδών	Δημόσιοι φορείς (π.χ. Δασική Υπηρεσία)	1 (Σημαντική δράση για την βελτίωση της ΚΔ από μη ικανοποιητική-ανεπαρκής σε ευνοϊκή)	Δράση προταιραιότητας	Εκταση του Τ.Ο. κάτω από την αντίστοιχη τιμή αναφοράς και φτωχές μελλοντικές προοπτικές για την έκταση Σχετιζόμενες πιέσεις/απειλές: A01, B01 B05, E01, F01, F26, H06, M09, N	Σε όσες περιοχές κριθεί δόκιμο και εφικτό (προτείνονται οι περιοχές GR2230002, GR2330005, GR2550004, GR2550005, GR4210005, GR4340001, GR4340002)	Έτη 1, 2, 3, 4, 5, 6

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες απειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
10	1ος, 2ος, 3ος	**Δράση Β2**. *Ex situ* διατήρηση των θεμελιωδών φυτικών ειδών του Τ.Ο. και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea* Περιλαμβάνει: 1) Συλλογή αναπαραγωγικού υλικού 2) Αξιολόγηση αναπαραγωγικού υλικού 3) Διατήρηση αναπαραγωγικού υλικού 4) Δημιουργία πρωτοκόλλων αναπαραγωγής 5) Την παραγωγή, καλλιέργεια και διατήρηση φυταρίων	Δημόσιοι φορείς (π.χ. Δασική Υπηρεσία)	1 (Σημαντική δράση για τη στήριξη άλλων δράσεων (διάθεση φυτευτικού και γενετικού υλικού) και την αντιμετώπιση καταστροφών	Δράση προταιραιότητας	Μειωμένη αναγέννηση θεμελιωδών ειδών, αντιμετώπιση καταστροφών, αποκατάσταση σε περιοχές που ο Τ.Ο. έχει υποβαθμιστεί Σχετιζόμενες πιέσεις/απειλές: A01, A09, A10, A36, B01, B05, E01, F01, F02, F05, F07, F09, F26, H06, I01, J04, L01, L02, M09, N	Εκτός περιοχών εμφάνισης του Τ.Ο.	Έτη 1, 2, 3, 4, 5, 6
11	1ος, 2ος, 3ος	**Δράσεις Β1, Β3, Β4.** Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους:	Δημόσιοι φορείς (π.χ. Δασική Υπηρεσία)	1 (Σημαντική δράση που θα πρέπει να λάβει χώρα σε όσες περιοχές κριθεί απαραίτητο)	Δράση προταιραιότητας	Σχετιζόμενη πίεση/απειλή: E01	Σε όσες περιοχές κριθεί απαραίτητο με βάση τα αποτελέσματα της δράσης 6 (προτείνονται οι περιοχές GR2230002, GR2310001, GR2330005, GR2540002, GR2550004, GR2550005,	Έτη 1, 2, 3, 4, 5, 6

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες α-πειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
		1) Την αποτύπωση των δρόμων και μονοπατιών που διασχίζουν ή βρίσκονται στα όρια του Τ.Ο. 2) Την επιλογή για διατήρηση των δρόμων και των μονοπατιών που είναι απαραίτητοι για τη διαχείριση της κάθε περιοχής και τη διατήρηση του Τ.Ο. 3) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, εγκατάσταση κωλυμάτων, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή χρήσης δρόμων και μονοπατιών 4) Την αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea.*					GR4220014, GR4310004, GR4320003, GR4340001, GR4340013, GR4340015)	
12	1ος, 2ος, 3ος	**Δράσεις Β1, Β3, Β4.** Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από	Δημόσιοι φορείς	1 (Σημαντική δράση που θα πρέπει να λάβει χώρα σε όσες περιοχές κριθεί απαραίτητο)	Δράση προταιραιότητας	Σχετιζόμενες πιέσεις/απειλές: F05, F07	Σε όσες περιοχές κριθεί απαραίτητο με βάση τα αποτελέσματα της δράσης 6 (προτείνονται οι περιοχές GR2230002 GR2330005, GR4310004,	Έτη 1, 2, 3, 4, 5, 6

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες απειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
		τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την καταγραφή του αριθμού επισκεπτών σε κάθε περιοχή, τη χρονική περίοδο παραμονής τους, το είδος των δραστηριοτήτων τους και των επιπτώσεων των παραπάνω στην ΚΔ του Τ.Ο. 2) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή ή έλεγχο δραστηριοτήτων τουρισμού 3) Τον καθαρισμό απορριμμάτων που προκύπτουν από τις τουριστικές δραστηριότητες 4) Την καθοδήγηση των τουριστικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένες θέσεις έτσι ώστε να μη βλάπτεται ο Τ.Ο. 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. turbinata*.					GR4320003, GR4340001, GR4340002, GR4340013, GR4340015)	
13	1ος, 2ος, 3ος	**Δράσεις Β1, Β3, Β4.** Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δόμηση (αλλαγή χρήσης γης	Δημόσιοι φορείς (π.χ. Δασική Υπηρεσία)	1 (Σημαντική δράση που θα πρέπει να λάβει χώρα σε όσες περιοχές κριθεί απαραίτητο)	Δράση προταιραιότητας	Σχετιζόμενες πιέσεις/απειλές: A36, F02	Σε όσες περιοχές καταγραφεί η απειλή με βάση τα αποτελέσματα της δράσης 6 (προτείνονται οι περιοχές GR2310001 GR2330005,	Έτη 1, 2, 3, 4, 5, 6

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες α-πειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
		Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Απομάκρυνση παράνομων κατασκευών δόμησης 2) Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3) Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*					GR2540002, GR2550005, GR4310004, GR4340001)	
14	1ος, 2ος, 3ος	**Δράσεις Β3, Β4.** Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης) Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Απομάκρυνση παράνομων καλλιεργειών	Δημόσιοι φορείς (π.χ. Δασική Υπηρεσία)	1 (Σημαντική δράση που θα πρέπει να λάβει χώρα σε όσες περιοχές κριθεί απαραίτητο)	Δράση προταιραιότητας	Σχετιζόμενη πίεση/απειλή: Α01	Σε όσες περιοχές καταγραφεί η απειλή με βάση τα αποτελέσματα της δράσης 6 (προτείνονται οι περιοχές GR2540002, GR2550005, GR4210005, GR4310004, GR4340001)	Έτη 1, 2, 3, 4, 5, 6

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες α-πειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
		2. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. Phoenicea* 4. Δημιουργία ζώνης φυσικής βλάστησης μεταξύ των καλλιεργειών και του τύπου οικοτόπου 5. Εφαρμογή πρακτικών βιολογικής γεωργίας με μικρό ή συμβατό με την οικολογία του τύπου οικοτόπου, οικολογικό αποτύπωμα, στις καλλιέργειες που εφάπτονται με τον οικότοπο.						
15	1ος, 2ος, 3ος	**Δράσεις Β3, Β4, Β6** **Μέτρο Μ2.** Λήψη δράσεων έναντι της πίεσης/απειλής κλιματικής αλλαγής Περιλαμβάνει: 1. Την εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων σε περιοχές εμφάνισης του Τ.Ο.	Εξωτερικός συνεργάτης	1 (Σημαντικό δράση για την αντιμετώπιση της πίεσης/απειλής)	Δράση που μπορεί να υλοποιηθεί παράλληλα ή και στη συνέχεια των Δράσεων προτεραιότητας	Σχετιζόμενες πιέσεις/απειλές: N01, N02, N03, N04, N05, N06, N09	Επιλογή τουλάχιστον τεσσάρων περιοχών που να αντιπροσωπεύουν τις διαφορετικές κλιματικές συνθήκες στο εύρος εξάπλωσης του Τ.Ο. στην Ελλάδα (π.χ. Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, νησιά νότιου Αιγαίου, Κρήτη)	Έτη 1, 2, 3, 4, 5, 6

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες απειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
		2. Την πρόβλεψη των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην εξάπλωση του Τ.Ο. και της αποτελεσματικότητας του δικτύου Natura 2000 για την διατήρηση του Τ.Ο.						
16	1ος, 2ος, 3ος	**Δράσεις Β1, Β3, Β4.** Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 2. Αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων των διαταραχών (π.χ. απομάκρυνση σκουπιδιών, ρύπων) 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	Δημόσιοι φορείς (π.χ. Δασική Υπηρεσία)	1 (Σημαντική δράση που θα πρέπει να λάβει χώρα σε όσες περιοχές κριθεί απαραίτητο)	Δράση προτεραιότητας	Σχετιζόμενες πιέσεις/απειλές: B05, F09, H06, J04	Σε όσες περιοχές καταγραφεί η απειλή με βάση τα αποτελέσματα της δράσης 6 (προτείνονται οι περιοχές GR2310001, GR2330005, GR2550003, GR2550004, GR4320003, GR4340001, GR4340002, GR4340013, GR4340015)	Έτη 1, 2, 3, 4, 5, 6

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες απειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
17	1ος, 2ος, 3ος	**Δράσεις Β1, Β3, Β4.** Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Βόσκηση Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Τον υπολογισμό της έντασης βόσκησης (π.χ. αριθμός ζώων, χρόνος παραμονής ζώων) 2. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3. Απομάκρυνση πιθανών προβληματικών ειδών (διαταραχόφιλα είδη) που έχουν εγκατασταθεί λόγω της βόσκησης 4. Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη,) για την αποτροπή άσκησης βόσκησης 5. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	Δημόσιοι φορείς (π.χ. Δασική Υπηρεσία)	1 (Σημαντική δράση που θα πρέπει να λάβει χώρα σε όσες περιοχές κριθεί απαραίτητο)	Δράση προτεραιότητας	Σχετιζόμενες πιέσεις/απειλές: Α09, Α10	Σε όσες περιοχές καταγραφεί η απειλή με βάση τα αποτελέσματα της δράσης 6 (προτείνονται οι περιοχές GR2310001, GR4220014, GR4340001, GR4340015)	Έτη 1, 2, 3, 4, 5, 6

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες απειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
18	1ος, 2ος, 3ος	**Δράσεις Β1, Β3.** Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Φυσική διαδοχή-αλλαγή στη σύνθεση ειδών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: Εντοπισμός φαινομένων φυσικής διαδοχής και αντικατάστασης του Τ.Ο. 2250* από άλλους Τ.Ο. 1) Καθορισμός στόχων διαχείρισης (σχετικά με την έκταση) για τον Τ.Ο. 2250* και για τους άλλους Τ.Ο. που τον αντικαθιστούν 2) Εφαρμογή καλλιεργητικών χειρισμών για την ευνόηση εξάπλωσης του 2250* (π.χ. απομάκρυνση ατόμων ανταγωνιστικών ειδών, απομάκρυνση αρτιβλάστων-νεοφύτων ανταγωνιστικών ειδών) 3) Προετοιμασία υποστρώματος έτσι ώστε να είναι κατάλληλο για τη φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών του Τ.Ο. 2250*.	Εξωτερικός συνεργάτης και Δημόσιοι φορείς (π.χ. Δασική Υπηρεσία)	1 (Σημαντική δράση που θα πρέπει να λάβει χώρα σε όσες περιοχές κριθεί απαραίτητο)	Δράση προτεραιότητας	Σχετιζόμενη πίεση/απειλή: L02	Σε όσες περιοχές καταγραφεί η απειλή με βάση τα αποτελέσματα της δράσης 6 (προτείνονται οι περιοχές GR2330005, GR2550005, GR4320003, GR4340013)	Έτη 1, 2, 3, 4, 5, 6

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες α-πειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
		4) Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*						
19	1ος, 2ος, 3ος	**Δράση Β1.** Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Ασθένειες φυτών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Εντοπισμός φαινομένων προσβολών των θεμελιωδών ειδών του Τ.Ο. στις περιοχές εξάπλωσής του (μόνο περιπτώσεις όπου οι προσβολές δημιουργούν φαινόμενα σημαντικής θνησιμότητας ή ισχυρής καταπόνησης σε θεμελιώδη είδη) 2) Διερεύνηση αιτιών προσβολής (παθογόνων οργανισμών) 3) Καταπολέμηση προσβολής με βάση κατάλληλη μέθοδο 4) Ενίσχυση φυσικής αναγέννησης των θεμελιωδών ειδών (*Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*) σε	Δημόσιοι φορείς	1 (Σημαντική δράση που θα πρέπει να λάβει χώρα σε όσες περιοχές κριθεί απαραίτητο)	Δράση προτεραιότητας	Σχετιζόμενη πίεση/απειλή: I05	Σε όσες περιοχές καταγραφεί η απειλή με βάση τα αποτελέσματα της δράσης 6 (προτείνεται η περιοχή GR4320003)	Έτη 1, 2, 3, 4, 5, 6

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες α-πειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
		περιπτώσεις που κριθεί απαραί-τητο						
20	1ος, 2ος, 3ος	**Δράση Β5** Λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση των πιέσεων/απειλών: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών, Δραστηριό-τητες αναψυχής-τουρισμού, Δόμηση (αλλαγή χρήσης γης), Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης), Άλλες ανθρω-πογενείς διαταραχές και Βόσκηση Περιλαμβάνει τη μελέτη για την ε-φαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρ-μογή τους: 1) Ενημέρωση του κοινού για την αποφυγή χρήσης δρόμων-μονοπατιών (τοποθέτηση ενη-μερωτικών πινακίδων) 2) Ενημέρωση κοινού για τις ενέργειες που θα πρέπει να απο-φεύγουν προκειμένου να μη βλάψουν τον Τ.Ο. (π.χ. τοποθέ-τηση ενημερωτικών πινακίδων, διανομή ενημερωτικών φυλλα-δίων) 3) Ενημέρωση των κατοίκων περιοχών στις οποίες εμφανίζε-ται παράνομη δόμηση εντός ή πλησίον του Τ.Ο.	Δημόσιοι φορείς	1 (Σημαντικές δράσεις που θα πρέπει να εφαρμοστεί σε όσες περιοχές κριθεί απα-ραίτητο)	Δράση προτεραιότη-τας	Σχετιζόμενες πιέ-σεις/απειλές: E01, F05, F07, A36, F02, A01, B05, F09, H06, J04, A09, A10	Στις ίδιες περιοχές όπου θα εφαρ-μοστούν οι αντίστοιχες δράσεις ανά πίεση/απειλή.	Έτη 1, 2, 3, 4, 5, 6

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες α-πειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
		4) Κατάρτιση του προσωπικού των συναρμόδιων υπρεσιών και φορέων.						
21	1ος, 2ος, 3ος	**Μέτρο Μ1** Λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση των πιέσεων/απειλών: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών, Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού, Δόμηση (αλλαγή χρήσης γης), Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης), Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές και Βόσκηση Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Απαγόρευση χρήσης των δρόμων και μονοπατιών που θα κριθούν ζημιογόνα για την ΚΔ του Τ.Ο. και δεν είναι απαραίτητα για σκοπούς διαχείρισης και ασφάλειας. 2) Νομοθετικές ρυθμίσεις για το καθεστώς απαγόρευσης χρήσης ή ελεγχόμενης χρήσης περιοχών για τουριστικές δραστηριότητες (π.χ. απαγόρευση ελεύθερης κατασκήνωσης, ρύθ-	Δημόσιοι φορείς	1 (Σημαντικά μέτρα που θα πρέπει να εφαρμοστούν σε όσες περιοχές κριθεί απαραίτητο)	Δράση προτεραιότητας	Σχετιζόμενες πιέσεις/απειλές: E01, F05, F07, A36, F02, A01, B05, F09, H06, J04, A09, A10	Στις ίδιες περιοχές όπου θα εφαρμοστούν οι αντίστοιχες δράσεις ανά πίεση/απειλή.	Έτη 1, 2, 3, 4, 5, 6

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες α-πειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
		μιση αριθμού επισκεπτών, απαγόρευση πρόσβασης, επιβολή τέλους για σκοπούς διατήρησης) 3) Μέτρα φύλαξης και παρακολούθησης περιοχών του Τ.Ο. που χρησιμοποιούνται για σκοπούς αναψυχής και τουρισμού 4) Εντοπισμός παράνομων δομικών έργων 5) Διερεύνηση τυχόν ιδιοκτησιακών προβλημάτων που αφορούν αλλαγή χρήσης γης για δόμηση 6) Επιβολή νομικών κυρώσεων για παράνομη δόμηση 7) Μέτρα φύλαξης και παρακολούθησης έναντι της αλλαγής χρήσης γης για δόμηση 8) Διερεύνηση τυχόν ιδιοκτησιακών προβλημάτων που αφορούν αλλαγές χρήσης γης για καλλιέργεια 9) Επιβολή νομικών κυρώσεων για παράνομη αλλαγή χρήσης γης για καλλιέργεια 10) Εξαγορά γης για τη διάθεσή της για σκοπούς διατήρησης						

Α/Α	Στόχοι	Δράσεις / Μέτρα	Φορέας Υλοποίησης	Αξιολόγηση/ Ιεράρχηση Σημαντικότητας	Αξιολόγηση / Ιεράρχηση Αμεσότητας Εφαρμογής	Συνάρτηση/Συσχέτιση με τις υφιστάμενες α-πειλές-πιέσεις	Πληθυσμός/Περιοχή Εφαρμογής	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
		11) Επιβολή νομικών κυρώσεων για παράνομες ανθρωπογενείς διαταραχές 12) Μέτρα φύλαξης και παρακολούθησης έναντι παράνομων ανθρωπογενών διαταραχών 13) Απαγόρευση βόσκησης εντός του Τ.Ο. και επιβολή νομικών κυρώσεων για παράνομη βόσκηση.						

Κωδικοί Πιέσεων και Απειλών: A01 - Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης), A09 - Εντατική βόσκηση ή υπερβόσκηση από ζώα, A10 - Υπερβολική βόσκηση ή βόσκηση μικρότερη της προδιαγραφείσας, A36 - Γεωργικές δραστηριότητες που δεν αναφέρονται παραπάνω, B01 - Μετατροπή σε δάση από άλλες χρήσεις γης ή αναδάσωση (εξαιρουμένης της αποστράγγισης), B05 - Υλοτομία χωρίς αναφύτευση ή φυσική αναγέννηση, E01 - Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες), F01 - Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών), F02 - Κατασκευή ή τροποποίηση (π.χ. στέγασης και οικισμών) σε υφιστάμενους αστικούς ή χώρους ψυχαγωγίας, F05 - Δημιουργία ή ανάπτυξη υποδομών αθλητισμού, τουρισμού και αναψυχής (εκτός των αστικών ή ψυχαγωγικών περιοχών), F07 - Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής, F09 - Εναπόθεση και επεξεργασία αποβλήτων / απορριμμάτων από οικιακές / ψυχαγωγικές εγκαταστάσεις, F26 - Αποστράγγιση, ανάκτηση γης και μετατροπή υγροτόπων, ελών, τυρφώνων κ.λ.π. σε οικισμούς ή περιοχές αναψυχής, H06 - Απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο, I01 -Εισβλητικά ξενικά είδη που αφορούν την ΕΕ, I05 - Ασθένειες φυτών και ζώων, παθογόνα και παράσιτα, J04 -Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων), L01 - Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση), L02 - Φυσική διαδοχή που έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της σύνθεσης των ειδών (εκτός από τις άμεσες αλλαγές στις γεωργικές ή δασοκομικές πρακτικές), M09 - Φωτιά (φυσικής προέλευσης), N - Κλιματική αλλαγή, N01 -Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής, N02 - Ξηρασίες και μειώσεις βροχοπτώσεων λόγω κλιματικής αλλαγής, N03- Αυξήσεις ή μεταβολές στις βροχοπτώσεις λόγω κλιματικής αλλαγής, N04 - Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής, N05 - Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής, N06 -Αποσυγχρονισμός των βιολογικών / οικολογικών διεργασιών λόγω κλιματικής αλλαγής, N09 - Άλλες μεταβολές των αβιοτικών συνθηκών που σχετίζονται με το κλίμα.

Πίνακας III-2. Σύνοψη προπαρασκευατικών Δράσεων για κάθε περιοχή καταγραφής του τύπου οικοτόπου 2250*, στο Δίκτυο Natura 2000.

Περιοχές καταγραφής του τύπου οικοτόπου 2250 *			Προπαρασκευαστικές δράσεις							
Α/Α	Κωδικός περιοχής Natura 2000	Ονομασία	**Δράση Α1:** Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για την έκταση του τύπου οικοτόπου	**Δράση Α2:** Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για το εύρος εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου	**Δράση Α3:** Διερεύνηση της ύπαρξης του τύπου οικοτόπου σε περιοχές εκτός του δικτύου Natura 2000 και χαρτογράφηση των συστάδων του τύπου οικοτόπου	**Δράση Α4:** Υπολογισμός της βραχυχρόνιας και της μακροχρόνιας τάσης για την έκταση	**Δράση Α5:** Υπολογισμός της βραχυχρόνιας και της μακροχρόνιας τάσης για το εύρος εξάπλωσης	**Δράση Α6:** Ο υπολογισμός της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου στο τμήμα που αντιστοιχεί στο 10% της συνολικής του έκτασης, όπου η ΚΔ είναι άγνωστη	**Δράση Α7:** Αξιολόγηση της ΚΔ των βασικών τυπικών ειδών του τύπου οικοτόπου στην ευρύτερη περιοχή εμφάνισής του	**Δράση Α8:** Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας δράσεων διαχείρισης και διατήρησης που αφορούν τον τύπο οικοτόπου 2250 V ή άλλους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων (π.χ. 1210, 2110, 2120) που έχουν εφαρμοστεί στην Ελλάδα στο παρελθόν
1	GR2140001	ΕΚΒΟΛΕΣ ΑΧΕΡΟΝΤΑ (ΑΠΟ ΓΛΩΣΣΑ ΕΩΣ ΑΛΩΝΑΚΙ) ΚΑΙ ΣΤΕΝΑ ΑΧΕΡΟΝΤΑ	√	N/A	√	√	N/A	√	√	
2	GR2220003	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΣ ΙΟΝΙΟΥ (ΜΕΓΑΝΗΣΙ, ΑΡΚΟΥΔΙ, ΑΤΟΚΟΣ, ΒΡΩΜΟΝΑΣ)	√	N/A	√	√	N/A	√	√	
3	GR2230002	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΡΙΣΣΙΩΝ (ΚΕΡΚΥΡΑ)	√	N/A	√	√	N/A	√	√	
4	GR2310001	ΔΕΛΤΑ ΑΧΕΛΩΟΥ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ-ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ, ΕΚΒΟΛΕΣ ΕΥΗΝΟΥ, ΝΗΣΟΙ ΕΧΙΝΑΔΕΣ, ΝΗΣΟΣ ΡΕΤΑΛΑΣ	√	N/A	√	√	N/A	√	√	
5	GR2330005	ΘΙΝΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΔΑΣΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ. ΛΙΜΝΗ ΚΑΪΑΦΑ, ΣΤΡΟΦΥΛΙΑ, ΚΑΚΟΒΑΤΟΣ	√	N/A	√	√	N/A	√	√	
6	GR2330007	ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΑΠΟ ΑΚΡ. ΚΥΛΛΗΝΗ ΕΩΣ ΤΟΥΜΠΙ – ΚΑΛΟΓΡΙΑ	√	N/A	√	√	N/A	√	√	
7	GR2540002	ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ	√	N/A	√	√	N/A	√	√	
8	GR2550003	ΝΗΣΟΙ ΣΑΠΙΕΝΤΖΑ & ΣΧΙΖΑ, ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΑΚΡΙΤΑΣ	√	N/A	√	√	N/A	√	√	
9	GR2550004	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΠΥΛΟΥ (ΔΙΒΑΡΙ) ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΣΦΑΚΤΗΡΙΑ, ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	√	N/A	√	√	N/A	√	√	
10	GR2550005	ΘΙΝΕΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ (ΝΕΟΧΩΡΙ - ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ)	√	N/A	√	√	N/A	√	√	
11	GR3000003	ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΧΙΝΙΑ-ΜΑΡΑΘΩΝΑ	√	N/A	√	√	N/A	√	√	

Περιοχές καταγραφής του τύπου οικοτόπου 2250 *			Προπαρασκευαστικές δράσεις							
Α/Α	Κωδικός περιοχής Natura 2000	Ονομασία	**Δράση Α1:** Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για την έκταση του τύπου οικοτόπου	**Δράση Α2:** Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για το εύρος εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου	**Δράση Α3:** Διερεύνηση της ύπαρξης του τύπου οικοτόπου σε περιοχές εκτός του δικτύου Natura 2000 και χαρτογράφηση των συστάδων του τύπου οικοτόπου	**Δράση Α4:** Υπολογισμός της βραχυχρόνιας και της μακροχρόνιας τάσης για την έκταση	**Δράση Α5:** Υπολογισμός της βραχυχρόνιας και της μακροχρόνιας τάσης για το εύρος εξάπλωσης	**Δράση Α6:** Ο υπολογισμός της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου στο τμήμα που αντιστοιχεί στο 10% της συνολικής του έκτασης, όπου η ΚΔ είναι άγνωστη	**Δράση Α7:** Αξιολόγηση της ΚΔ των βασικών τυπικών ειδών του τύπου οικοτόπου στην ευρύτερη περιοχή εμφάνισής του	**Δράση Α8:** Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας δράσεων διαχείρισης και διατήρησης που αφορούν τον τύπο οικοτόπου 2250 ν ή άλλους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων (π.χ. 1210, 2110, 2120) που έχουν εφαρμοστεί στην Ελλάδα στο παρελθόν
12	GR4210005	ΡΟΔΟΣ: ΑΚΡΑΜΥΤΗΣ, ΑΡΜΕΝΙΣΤΗΣ, ΑΤΤΑΒΥΡΟΣ, ΡΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΚΑΡΑΒΟΛΑ- ΟΡΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑ)	√	N/A	√	√	N/A	√	√	
13	GR4220006	ΝΗΣΟΣ ΠΟΛΥΑΙΓΟΣ-ΚΙΜΩΛΟΣ	√	N/A	√	√	N/A	√	√	
14	GR4220014	ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΑΙ ΝΟΤΙΑ ΝΑΞΟΣ: ΖΑΣ & ΒΙΓΛΑ ΕΩΣ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΟΡΜΟΣΚΑΡΑΔΕΣ - ΟΡΜΟΣ ΜΟΥΤΣΟΥΝΑΣ)	√	N/A	√	√	N/A	√	√	
15	GR4220017	ΝΗΣΟΙ ΔΕΣΠΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	√	N/A	√	√	N/A	√	√	
16	GR4220020	ΝΗΣΟΣ ΜΗΛΟΣ: ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ - ΕΥΡΥΤΕΡΘ ΠΕΡΙΟΧΗ	√	N/A	√	√	N/A	√	√	
17	GR4310004	ΔΥΤΙΚΑ ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΑ (ΑΠΟ ΑΓΙΟΦΑΡΑΓΓΟ ΕΩΣ ΚΟΚΚΙΝΟ ΠΥΡΓΟ)	√	N/A	√	√	N/A	√	√	
18	GR4320003	ΝΗΣΟΣ ΧΡΥΣΗ	√	N/A	√	√	N/A	√	√	√
19	GR4340001	ΗΜΕΡΗ & ΑΓΡΙΑ ΓΡΑΜΒΟΥΣΑ - ΤΗΓΑΝΙ & ΦΑΛΑΣΑΡΝΑ - ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ, ΟΡΜΟΣ ΛΙΒΑΔΙ –ΒΙΓΛΙΑ	√	N/A	√	√	N/A	√	√	√
20	GR4340002	ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	√	N/A	√	√	N/A	√	√	
21	GR4340013	ΝΗΣΟΙ ΓΑΥΔΟΣ ΚΑΙ ΓΑΥΔΟΠΟΥΛΑ	√	N/A	√	√	N/A	√	√	√
22	GR4340015	ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΠΟ ΧΡΥΣΟΣ ΚΑΛΙΤΙΣΣΑ ΜΕΧΡΙ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΚΡΙΟΣ	√	N/A	√	√	N/A	√	√	√
			150,000.00 €	*Εντάσσεται στη Δράση Α1*	**200,000.00 €**	*Εντάσσεται στη Δράση Α1*	*Εντάσσεται στη Δράση Α1*	**100,000.00 €**	*Εντάσσεται στη Δράση Α6*	*Εντάσσεται στη Δράση Α7*

Πίνακας ΙΙΙ-3. Σύνοψη διαχειριστικών Δράσεων και θεσμικών Μέτρων, για επιλεγμένες περιοχές του Δικτύου Natura 2000: προτεραιοποίηση, περιγραφή διαχειριστικών δράσεων, ενδεικτικός προϋπολογισμός.

Επιλεγμένες περιοχές του τύπου οικοτόπου 2250* για την εφαρμογή διαχειριστικών Δράσεων (τα χρώματα στα κελιά δηλώνουν την προτεραιοποίηση των περιοχών για την εφαρμογή των δράσεων δηλ. Κόκκινο: προτεραιότητας, Πορτοκαλί: Σημαντικές, Πράσινο: Όχι προτεραιότητας			Περιγραφή Δράσεων	Διαχειριστικές Δράσεις						Ενδεικτικός προϋπολογισμός Δράσης
Α/Α	Κωδικός περιοχής Natura 2000	Ονομασία		**Δράση Β1:** Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β2:** Η ex situ (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β3:** Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β4:** Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.	**Δράση Β5:** Κατάρτιση, ενημέρωση ευαισθητοποίηση	**Δράση Β6:** Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων	
1	GR2140001	ΕΚΒΟΛΕΣ ΑΧΕΡΟΝΤΑ (ΑΠΟ ΓΛΩΣΣΑ ΕΩΣ ΑΛΩΝΑΚΙ) ΚΑΙ ΣΤΕΝΑ ΑΧΕΡΟΝΤΑ	-	-	Ex situ διατήρηση γενετικου υλικού από όλες τις περιοχές εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου (ενδεικτικό συνολικό κόστος 200,000 €)	-	-	-	Σε επιλεγμένες θέσεις βάσει του γεωγραφικού πλάτους και μήκους (ενδεικτικό συνόλικό κόστος 150,000 €)	
2	GR2220003	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΣ ΙΟΝΙΟΥ (ΜΕΓΑΝΗΣΙ, ΑΡΚΟΥΔΙ, ΑΤΟΚΟΣ, ΒΡΩΜΟΝΑΣ)	-	-		-	-	-		
3	GR2230002	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΡΙΣΣΙΩΝ (ΚΕΡΚΥΡΑ)	Προοδευτική αύξηση της έκτασης του Τ.Ο. Περιλαμβάνει: 1) Τον ακριβή προσδιορισμό των εκτάσεων στις οποίες θα επιχειρηθεί η αποκατάσταση του Τ.Ο. 2) Την αξιολόγηση των οικολογικών συνθηκών σε αυτές τις περιοχές 3) Την εκτίμηση της βέλτιστης μεθόδου αποκατάστασης 4) Την εφαρμογή των δρά-σεων αποκατάστασης που μπορεί να είναι η προστασία περιοχών για φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών ή/και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης μέσω φυτεύσεων των τυπικών ειδών	1		-	-	-		35,000 €
4	GR2230002	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΡΙΣΣΙΩΝ (ΚΕΡΚΥΡΑ)	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την αποτύπωση των δρόμων και μονοπατιών που διασχίζουν ή βρίσκονται στα όρια του Τ.Ο. 2) Την επιλογή για διατήρηση των δρόμων και των μονοπατιών που είναι απαραίτητοι για τη διαχείριση της κάθε περιοχής και τη διατήρηση του Τ.Ο. 3) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, εγκατάσταση κωλυμάτων, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή χρήσης δρόμων και μονοπατιών 4) Την αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*.	1		1	1	-		50,000 €
5	GR2230002	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΡΙΣΣΙΩΝ (ΚΕΡΚΥΡΑ)	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από της παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή της: 1) Την καταγραφή του αριθμού επισκεπτών σε κάθε περιοχή, τη χρονική περίοδο παραμονής της, το είδος των δραστηριοτήτων της και των επιπτώσεων των παραπάνω στην ΚΔ του Τ.Ο. 2) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή ή έλεγχο δραστηριοτήτων τουρισμού 3) Τον καθαρισμό απορριμμάτων που προκύπτουν από της τουριστικές δραστηριότητες 4) Την καθοδήγηση των τουριστικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένες θέσεις έτσι ώστε να μη βλάπτεται ο Τ.Ο. 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. Turbinata*.	1		1	1	-		50,000 €

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Επιλεγμένες περιοχές του τύπου οικοτόπου 2250* για την εφαρμογή διαχειριστικών Δράσεων (τα χρώματα στα κελιά δηλώνουν την προτεραιοποίηση των περιοχών για την εφαρμογή των δράσεων δηλ. Κόκκινο: προτεραιότητας, Πορτοκαλί: Σημαντικές, Πράσινο: Όχι προτεραιότητας			Περιγραφή Δράσεων	Διαχειριστικές Δράσεις						Ενδεικτικός προϋπολογισμός Δράσης
Α/Α	Κωδικός περιοχής Natura 2000	Ονομασία		**Δράση Β1:** Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β2:** Η ex situ (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β3:** Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β4:** Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.	**Δράση Β5:** Κατάρτιση, ενημέρωση ευαισθητοποίηση	**Δράση Β6:** Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων	
6	GR2310001	ΔΕΛΤΑ ΑΧΕΛΩΟΥ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ-ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ, ΕΚΒΟΛΕΣ ΕΥΗΝΟΥ, ΝΗΣΟΙ ΕΧΙΝΑΔΕΣ, ΝΗΣΟΣ ΡΕΤΑΛΑΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την αποτύπωση των δρόμων και μονοπατιών που διασχίζουν ή βρίσκονται στα όρια του Τ.Ο. 2) Την επιλογή για διατήρηση των δρόμων και των μονοπατιών που είναι απαραίτητοι για τη διαχείριση της κάθε περιοχής και τη διατήρηση του Τ.Ο. 3) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, εγκατάσταση κωλυμάτων, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή χρήσης δρόμων και μονοπατιών 4) Την αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*.	1		1	1	-		50,000 €
7	GR2310001	ΔΕΛΤΑ ΑΧΕΛΩΟΥ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ-ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ, ΕΚΒΟΛΕΣ ΕΥΗΝΟΥ, ΝΗΣΟΙ ΕΧΙΝΑΔΕΣ, ΝΗΣΟΣ ΡΕΤΑΛΑΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δόμηση (αλλαγή χρήσης γης Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Απομάκρυνση παράνομων κατασκευών δόμησης 2) Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3) Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		70,000 €
8	GR2310001	ΔΕΛΤΑ ΑΧΕΛΩΟΥ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ-ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ, ΕΚΒΟΛΕΣ ΕΥΗΝΟΥ, ΝΗΣΟΙ ΕΧΙΝΑΔΕΣ, ΝΗΣΟΣ ΡΕΤΑΛΑΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 2. Αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων των διαταραχών (π.χ. απομάκρυνση σκουπιδιών, ρύπων) 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		40,000 €
9	GR2310001	ΔΕΛΤΑ ΑΧΕΛΩΟΥ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ-ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ, ΕΚΒΟΛΕΣ ΕΥΗΝΟΥ, ΝΗΣΟΙ ΕΧΙΝΑΔΕΣ, ΝΗΣΟΣ ΡΕΤΑΛΑΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Βόσκηση Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Τον υπολογισμό της έντασης βόσκησης (π.χ. αριθμός ζώων, χρόνος παραμονής ζώων) 2. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3. Απομάκρυνση πιθανών προβληματικών ειδών (διαταραχόφιλα είδη) που έχουν εγκατασταθεί λόγω της βόσκησης 4. Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη,) για την αποτροπή άσκησης βόσκησης 5. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		55,000 €

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Επιλεγμένες περιοχές του τύπου οικοτόπου 2250* για την εφαρμογή διαχειριστικών Δράσεων (τα χρώματα στα κελιά δηλώνουν την προτεραιοποίηση των περιοχών για την εφαρμογή των δράσεων δηλ. Κόκκινο: προτεραιότητας, Πορτοκαλί: Σημαντικές, Πράσινο: Όχι προτεραιότητας			Περιγραφή Δράσεων	Διαχειριστικές Δράσεις						Ενδεικτικός προϋπολογισμός Δράσης
Α/Α	Κωδικός περιοχής Natura 2000	Ονομασία		**Δράση Β1:** Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β2:** Η ex situ (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β3:** Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β4:** Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.	**Δράση Β5:** Κατάρτιση, ενημέρωση ευαισθητοποίηση	**Δράση Β6:** Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων	
10	GR2330005	ΘΙΝΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΔΑΣΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ. ΛΙΜΝΗ ΚΑΪΑΦΑ, ΣΤΡΟΦΥΛΙΑ, ΚΑΚΟΒΑΤΟΣ	Προοδευτική αύξηση της έκτασης του Τ.Ο. Περιλαμβάνει: 1) Τον ακριβή προσδιορισμό των εκτάσεων στις οποίες θα επιχειρηθεί η αποκατάσταση του Τ.Ο. 2) Την αξιολόγηση των οικολογικών συνθηκών σε αυτές τις περιοχές 3) Την εκτίμηση της βέλτιστης μεθόδου αποκατάστασης 4) Την εφαρμογή των δρά-σεων αποκατάστασης που μπορεί να είναι η προστασία περιοχών για φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών ή/και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης μέσω φυτεύσεων των τυπικών ειδών	1		-	-	-		35,000 €
11	GR2330005	ΘΙΝΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΔΑΣΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ. ΛΙΜΝΗ ΚΑΪΑΦΑ, ΣΤΡΟΦΥΛΙΑ, ΚΑΚΟΒΑΤΟΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την αποτύπωση των δρόμων και μονοπατιών που διασχίζουν ή βρίσκονται στα όρια του Τ.Ο. 2) Την επιλογή για διατήρηση των δρόμων και των μονοπατιών που είναι απαραίτητοι για τη διαχείριση της κάθε περιοχής και τη διατήρηση του Τ.Ο. 3) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, εγκατάσταση κωλυμάτων, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή χρήσης δρόμων και μονοπατιών 4) Την αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*.	1		1	1	-		50,000 €
12	GR2330005	ΘΙΝΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΔΑΣΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ. ΛΙΜΝΗ ΚΑΪΑΦΑ, ΣΤΡΟΦΥΛΙΑ, ΚΑΚΟΒΑΤΟΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την καταγραφή του αριθμού επισκεπτών σε κάθε περιοχή, τη χρονική περίοδο παραμονής τους, το είδος των δραστηριοτήτων τους και των επιπτώσεων των παραπάνω στην ΚΔ του Τ.Ο. 2) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή ή έλεγχο δραστηριοτήτων τουρισμού 3) Τον καθαρισμό απορριμμάτων που προκύπτουν από τις τουριστικές δραστηριότητες 4) Την καθοδήγηση των τουριστικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένες θέσεις έτσι ώστε να μη βλάπτεται ο Τ.Ο. 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. turbinata*.	1		1	1	-		50,000 €
13	GR2330005	ΘΙΝΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΔΑΣΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ. ΛΙΜΝΗ ΚΑΪΑΦΑ, ΣΤΡΟΦΥΛΙΑ, ΚΑΚΟΒΑΤΟΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δόμηση (αλλαγή χρήσης γης Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Απομάκρυνση παράνομων κατασκευών δόμησης 2) Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3) Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		70,000 €

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Επιλεγμένες περιοχές του τύπου οικοτόπου 2250* για την εφαρμογή διαχειριστικών Δράσεων (τα χρώματα στα κελιά δηλώνουν την προτεραιοποίηση των περιοχών για την εφαρμογή των δράσεων δηλ. Κόκκινο: προτεραιότητας, Πορτοκαλί: Σημαντικές, Πράσινο: Όχι προτεραιότητας			Περιγραφή Δράσεων	Διαχειριστικές Δράσεις						Ενδεικτικός προϋπολογισμός Δράσης
Α/Α	Κωδικός περιοχής Natura 2000	Ονομασία		**Δράση Β1:** Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β2:** Η ex situ (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β3:** Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β4:** Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.	**Δράση Β5:** Κατάρτιση, ενημέρωση ευαισθητοποίηση	**Δράση Β6:** Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων	
14	GR2330005	ΘΙΝΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΔΑΣΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ. ΛΙΜΝΗ ΚΑΪΑΦΑ, ΣΤΡΟΦΥΛΙΑ, ΚΑΚΟΒΑΤΟΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 2. Αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων των διαταραχών (π.χ. απομάκρυνση σκουπιδιών, ρύπων) 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		40,000 €
15	GR2330005	ΘΙΝΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΔΑΣΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ. ΛΙΜΝΗ ΚΑΪΑΦΑ, ΣΤΡΟΦΥΛΙΑ, ΚΑΚΟΒΑΤΟΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Φυσική διαδοχή-αλλαγή στη σύνθεση ειδών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: Εντοπισμός φαινο-μένων φυσικής διαδοχής και αντικατάστασης του Τ.Ο. 2250* από άλλους Τ.Ο. 1) Καθορισμός στόχων διαχείρισης (σχετικά με την έκταση) για τον Τ.Ο. 2250* και για τους άλλους Τ.Ο. που τον αντικαθιστούν 2) Εφαρμογή καλλιεργητικών χειρισμών για την ευνόηση εξάπλωσης του 2250* (π.χ. απομάκρυνση ατόμων ανταγωνιστικών ειδών, απομάκρυνση αρτιβλάστων-νεοφύτων ανταγωνιστικών ειδών) 3) Προετοιμασία υποστρώματος έτσι ώστε να είναι κατάλληλο για τη φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών του Τ.Ο. 2250*. 4) Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	-	-		50,000 €
16	GR2330007	ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΑΠΌ ΑΚΡ. ΚΥΛΛΗΝΗ ΕΩΣ ΤΟΥΜΠΙ – ΚΑΛΟΓΡΙΑ		-		-	-	-		
17	GR2540002	ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την αποτύπωση των δρόμων και μονοπατιών που διασχίζουν ή βρίσκονται στα όρια του Τ.Ο. 2) Την επιλογή για διατήρηση των δρόμων και των μονοπατιών που είναι απαραίτητοι για τη διαχείριση της κάθε περιοχής και τη διατήρηση του Τ.Ο. 3) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, εγκατάσταση κωλυμάτων, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή χρήσης δρόμων και μονοπατιών 4) Την αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*.	1		1	1	-		50,000 €
18	GR2540002	ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δόμηση (αλλαγή χρήσης γης Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Απομάκρυνση παράνομων κατασκευών δόμησης 2) Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3) Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		70,000 €

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Επιλεγμένες περιοχές του τύπου οικοτόπου 2250* για την εφαρμογή διαχειριστικών Δράσεων (τα χρώματα στα κελιά δηλώνουν την προτεραιοποίηση των περιοχών για την εφαρμογή των δράσεων δηλ. Κόκκινο: προτεραιότητας, Πορτοκαλί: Σημαντικές, Πράσινο: Όχι προτεραιότητας			Περιγραφή Δράσεων	Διαχειριστικές Δράσεις						Ενδεικτικός προϋπολογισμός Δράσης
Α/Α	Κωδικός περιοχής Natura 2000	Ονομασία		**Δράση Β1:** Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β2:** Η ex situ (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β3:** Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β4:** Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.	**Δράση Β5:** Κατάρτιση, ενημέρωση ευαισθητοποίηση	**Δράση Β6:** Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων	
19	GR2540002	ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης) Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Απομάκρυνση παράνομων καλλιεργειών 2. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	-		1	1	-		35,000 €
20	GR2540002	ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης) Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Απομάκρυνση παράνομων καλλιεργειών 2. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	-		1	1	-		35,000 €
21	GR2550003	ΝΗΣΟΙ ΣΑΠΙΕΝΤΖΑ & ΣΧΙΖΑ, ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΑΚΡΙΤΑΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 2. Αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων των διαταραχών (π.χ. απομάκρυνση σκουπιδιών, ρύπων) 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		40,000 €
22	GR2550004	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΠΥΛΟΥ (ΔΙΒΑΡΙ) ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΣΦΑΚΤΗΡΙΑ, ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Προοδευτική αύξηση της έκτασης του Τ.Ο. Περιλαμβάνει: 1) Τον ακριβή προσδιορισμό των εκτάσεων στις οποίες θα επιχειρηθεί η αποκατάσταση του Τ.Ο. 2) Την αξιολόγηση των οικολογικών συνθηκών σε αυτές τις περιοχές 3) Την εκτίμηση της βέλτιστης μεθόδου αποκατάστασης 4) Την εφαρμογή των δρά-σεων αποκατάστασης που μπορεί να είναι η προστασία περιοχών για φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών ή/και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης μέσω φυτεύσεων των τυπικών ειδών	1		-	-	-		35,000 €
23	GR2550004	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΠΥΛΟΥ (ΔΙΒΑΡΙ) ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΣΦΑΚΤΗΡΙΑ, ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 2. Αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων των διαταραχών (π.χ. απομάκρυνση σκουπιδιών, ρύπων) 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		40,000 €
24	GR2550005	ΘΙΝΕΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ (ΝΕΟΧΩΡΙ - ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ)	Προοδευτική αύξηση της έκτασης του Τ.Ο. Περιλαμβάνει: 1) Τον ακριβή προσδιορισμό των εκτάσεων στις οποίες θα επιχειρηθεί η αποκατάσταση του Τ.Ο. 2) Την αξιολόγηση των οικολογικών συνθηκών σε αυτές τις περιοχές 3) Την εκτίμηση της βέλτιστης μεθόδου αποκατάστασης 4) Την εφαρμογή των δρά-σεων αποκατάστασης που μπορεί να είναι η προστασία περιοχών για φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών ή/και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης μέσω φυτεύσεων των τυπικών ειδών	1		-	-	-		35,000 €

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Επιλεγμένες περιοχές του τύπου οικοτόπου 2250* για την εφαρμογή διαχειριστικών Δράσεων (τα χρώματα στα κελιά δηλώνουν την προτεραιοποίηση των περιοχών για την εφαρμογή των δράσεων δηλ. Κόκκινο: προτεραιότητας, Πορτοκαλί: Σημαντικές, Πράσινο: Όχι προτεραιότητας			Περιγραφή Δράσεων	Διαχειριστικές Δράσεις						Ενδεικτικός προϋπολογισμός Δράσης
Α/Α	Κωδικός περιοχής Natura 2000	Ονομασία		**Δράση Β1:** Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β2:** H ex situ (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β3:** Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β4:** Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.	**Δράση Β5:** Κατάρτιση, ενημέρωση ευαισθητοποίηση	**Δράση Β6:** Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων	
25	GR2550005	ΘΙΝΕΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ (ΝΕΟΧΩΡΙ - ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ)	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την αποτύπωση των δρόμων και μονοπατιών που διασχίζουν ή βρίσκονται στα όρια του Τ.Ο. 2) Την επιλογή για διατήρηση των δρόμων και των μονοπατιών που είναι απαραίτητοι για τη διαχείριση της κάθε περιοχής και τη διατήρηση του Τ.Ο. 3) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, εγκατάσταση κωλυμάτων, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή χρήσης δρόμων και μονοπατιών 4) Την αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*.	1		1	1	-		50,000 €
26	GR2550005	ΘΙΝΕΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ (ΝΕΟΧΩΡΙ - ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ)	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δόμηση (αλλαγή χρήσης γης Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Απομάκρυνση παράνομων κατασκευών δόμησης 2) Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3) Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		70,000 €
27	GR2550005	ΘΙΝΕΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ (ΝΕΟΧΩΡΙ - ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ)	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης) Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Απομάκρυνση παράνομων καλλιεργειών 2. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	-		1	1	-		35,000 €
28	GR2550005	ΘΙΝΕΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ (ΝΕΟΧΩΡΙ - ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ)	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης) Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Απομάκρυνση παράνομων καλλιεργειών 2. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	-		1	1	-		35,000 €
29	GR2550005	ΘΙΝΕΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ (ΝΕΟΧΩΡΙ - ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ)	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Φυσική διαδοχή-αλλαγή στη σύνθεση ειδών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: Εντοπισμός φαινο-μένων φυσικής διαδοχής και αντικατάστασης του Τ.Ο. 2250* από άλλους Τ.Ο. 1) Καθορισμός στόχων διαχείρισης (σχετικά με την έκταση) για τον Τ.Ο. 2250* και για τους άλλους Τ.Ο. που τον αντικαθιστούν 2) Εφαρμογή καλλιεργητικών χειρισμών για την ευνόηση εξάπλωσης του 2250* (π.χ. απομάκρυνση ατόμων ανταγωνιστικών ειδών, απομάκρυνση αρτιβλάστων-νεοφύτων ανταγωνιστικών ειδών) 3) Προετοιμασία υποστρώματος έτσι ώστε να είναι κατάλληλο για τη φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών του Τ.Ο. 2250*. 4) Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	-	-		50,000 €

Επιλεγμένες περιοχές του τύπου οικοτόπου 2250* για την εφαρμογή διαχειριστικών Δράσεων (τα χρώματα στα κελιά δηλώνουν την προτεραιοποίηση των περιοχών για την εφαρμογή των δράσεων δηλ. Κόκκινο: προτεραιότητας, Πορτοκαλί: Σημαντικές, Πράσινο: Όχι προτεραιότητας			Περιγραφή Δράσεων	Διαχειριστικές Δράσεις						Ενδεικτικός προϋπολογισμός Δράσης
Α/Α	Κωδικός περιοχής Natura 2000	Ονομασία		**Δράση Β1:** Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β2:** Η ex situ (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β3:** Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β4:** Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.	**Δράση Β5:** Κατάρτιση, ενημέρωση ευαισθητοποίηση	**Δράση Β6:** Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων	
30	GR3000003	ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΧΙΝΙΑ-ΜΑΡΑΘΩΝΑ	-	-		-	-	-		
31	GR4210005	ΡΟΔΟΣ: ΑΚΡΑΜΥΤΗΣ, ΑΡΜΕΝΙΣΤΗΣ, ΑΤΤΑΒΥΡΟΣ, ΡΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΚΑΡΑΒΟΛΑ- ΟΡΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑ)	Προοδευτική αύξηση της έκτασης του Τ.Ο. Περιλαμβάνει: 1) Τον ακριβή προσδιορισμό των εκτάσεων στις οποίες θα επιχειρηθεί η αποκατάσταση του Τ.Ο. 2) Την αξιολόγηση των οικολογικών συνθηκών σε αυτές τις περιοχές 3) Την εκτίμηση της βέλτιστης μεθόδου αποκατάστασης 4) Την εφαρμογή των δρά-σεων αποκατάστασης που μπορεί να είναι η προστασία περιοχών για φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών ή/και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης μέσω φυτεύσεων των τυπικών ειδών	1		-	-	-		35,000 €
32	GR4210005	ΡΟΔΟΣ: ΑΚΡΑΜΥΤΗΣ, ΑΡΜΕΝΙΣΤΗΣ, ΑΤΤΑΒΥΡΟΣ, ΡΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΚΑΡΑΒΟΛΑ- ΟΡΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑ)	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης) Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Απομάκρυνση παράνομων καλλιεργειών 2. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	-		1	1	-		35,000 €
33	GR4210005	ΡΟΔΟΣ: ΑΚΡΑΜΥΤΗΣ, ΑΡΜΕΝΙΣΤΗΣ, ΑΤΤΑΒΥΡΟΣ, ΡΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΚΑΡΑΒΟΛΑ- ΟΡΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑ)	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης) Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Απομάκρυνση παράνομων καλλιεργειών 2. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	-		1	1	-		35,000 €
34	GR4220006	ΝΗΣΟΣ ΠΟΛΥΑΙΓΟΣ-ΚΙΜΩΛΟΣ		-		-	-	-		
35	GR4220014	ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΑΙ ΝΟΤΙΑ ΝΑΞΟΣ: ΖΑΣ & ΒΙΓΛΑ ΕΩΣ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΟΡΜΟΣΚΑΡΑΔΕΣ - ΟΡΜΟΣ ΜΟΥΤΣΟΥΝΑΣ)	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την αποτύπωση των δρόμων και μονοπατιών που διασχίζουν ή βρίσκονται στα όρια του Τ.Ο. 2) Την επιλογή για διατήρηση των δρόμων και των μονοπατιών που είναι απαραίτητοι για τη διαχείριση της κάθε περιοχής και τη διατήρηση του Τ.Ο. 3) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, εγκατάσταση καλυμμάτων, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή χρήσης δρόμων και μονοπατιών 4) Την αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*.	1		1	1	-		50,000 €
36	GR4220014	ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΑΙ ΝΟΤΙΑ ΝΑΞΟΣ: ΖΑΣ & ΒΙΓΛΑ ΕΩΣ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΟΡΜΟΣΚΑΡΑΔΕΣ - ΟΡΜΟΣ ΜΟΥΤΣΟΥΝΑΣ)	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Βόσκηση Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Τον υπολογισμό της έντασης βόσκησης (π.χ. αριθμός ζώων, χρόνος παραμονής ζώων) 2. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3. Απομάκρυνση πιθανών προβληματικών ειδών (διαταραχόφιλα είδη) που έχουν εγκατασταθεί λόγω της βόσκησης 4. Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη,) για την αποτροπή άσκησης βόσκησης 5. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		55,000 €

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Επιλεγμένες περιοχές του τύπου οικοτόπου 2250* για την εφαρμογή διαχειριστικών Δράσεων (τα χρώματα στα κελιά δηλώνουν την προτεραιοποίηση των περιοχών για την εφαρμογή των δράσεων δηλ. Κόκκινο: προτεραιότητας, Πορτοκαλί: Σημαντικές, Πράσινο: Όχι προτεραιότητας			Περιγραφή Δράσεων	Διαχειριστικές Δράσεις						Ενδεικτικός προϋπολογισμός Δράσης
Α/Α	Κωδικός περιοχής Natura 2000	Ονομασία		**Δράση Β1:** Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β2:** Η ex situ (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β3:** Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β4:** Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.	**Δράση Β5:** Κατάρτιση, ενημέρωση ευαισθητοποίηση	**Δράση Β6:** Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων	
37	GR4220017	ΝΗΣΟΙ ΔΕΣΠΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	-	-		-	-	-		
38	GR4220020	ΝΗΣΟΣ ΜΗΛΟΣ: ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ - ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΠΕΡΙΟΧΗ	-	-		-	-	-		
39	GR4310004	ΔΥΤΙΚΑ ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΑ (ΑΠΌ ΑΓΙΟΦΑΡΑΓΓΟ ΕΩΣ ΚΟΚΚΙΝΟ ΠΥΡΓΟ)	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την αποτύπωση των δρόμων και μονοπατιών που διασχίζουν ή βρίσκονται στα όρια του Τ.Ο. 2) Την επιλογή για διατήρηση των δρόμων και των μονοπατιών που είναι απαραίτητοι για τη διαχείριση της κάθε περιοχής και τη διατήρηση του Τ.Ο. 3) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, εγκατάσταση κωλυμάτων, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή χρήσης δρόμων και μονοπατιών 4) Την αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*.	1		1	1	-		50,000 €
40	GR4310004	ΔΥΤΙΚΑ ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΑ (ΑΠΌ ΑΓΙΟΦΑΡΑΓΓΟ ΕΩΣ ΚΟΚΚΙΝΟ ΠΥΡΓΟ)	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την καταγραφή του αριθμού επισκεπτών σε κάθε περιοχή, τη χρονική περίοδο παραμονής τους, το είδος των δραστηριοτήτων τους και των επιπτώσεων των παραπάνω στην ΚΔ του Τ.Ο. 2) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή ή έλεγχο δραστηριοτήτων τουρισμού 3) Τον καθαρισμό απορριμμάτων που προκύπτουν από τις τουριστικές δραστηριότητες 4) Την καθοδήγηση των τουριστικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένες θέσεις έτσι ώστε να μη βλάπτεται ο Τ.Ο. 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. turbinata*.	1		1	1	-		50,000 €
41	GR4310004	ΔΥΤΙΚΑ ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΑ (ΑΠΌ ΑΓΙΟΦΑΡΑΓΓΟ ΕΩΣ ΚΟΚΚΙΝΟ ΠΥΡΓΟ)	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δόμηση (αλλαγή χρήσης γης Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Απομάκρυνση παράνομων κατασκευών δόμησης 2) Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3) Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		70,000 €
42	GR4310004	ΔΥΤΙΚΑ ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΑ (ΑΠΌ ΑΓΙΟΦΑΡΑΓΓΟ ΕΩΣ ΚΟΚΚΙΝΟ ΠΥΡΓΟ)	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης) Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Απομάκρυνση παράνομων καλλιεργειών 2. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	-		1	1	-		35,000 €
43	GR4310004	ΔΥΤΙΚΑ ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΑ (ΑΠΌ ΑΓΙΟΦΑΡΑΓΓΟ ΕΩΣ ΚΟΚΚΙΝΟ ΠΥΡΓΟ)	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης) Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Απομάκρυνση παράνομων καλλιεργειών 2. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	-		1	1	-		35,000 €

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Επιλεγμένες περιοχές του τύπου οικοτόπου 2250* για την εφαρμογή διαχειριστικών Δράσεων (τα χρώματα στα κελιά δηλώνουν την προτεραιοποίηση των περιοχών για την εφαρμογή των δράσεων δηλ. Κόκκινο: προτεραιότητας, Πορτοκαλί: Σημαντικές, Πράσινο: Όχι προτεραιότητας			Περιγραφή Δράσεων	Διαχειριστικές Δράσεις						Ενδεικτικός προϋπολογισμός Δράσης
Α/Α	Κωδικός περιοχής Natura 2000	Ονομασία		**Δράση Β1:** Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β2:** Η ex situ (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β3:** Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β4:** Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.	**Δράση Β5:** Κατάρτιση, ενημέρωση ευαισθητοποίηση	**Δράση Β6:** Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων	
44	GR4320003	ΝΗΣΟΣ ΧΡΥΣΗ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την αποτύπωση των δρόμων και μονοπατιών που διασχίζουν ή βρίσκονται στα όρια του Τ.Ο. 2) Την επιλογή για διατήρηση των δρόμων και των μονοπατιών που είναι απαραίτητοι για τη διαχείριση της κάθε περιοχής και τη διατήρηση του Τ.Ο. 3) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, εγκατάσταση κωλυμάτων, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή χρήσης δρόμων και μονοπατιών 4) Την αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*.	1		1	1	-		50,000 €
45	GR4320003	ΝΗΣΟΣ ΧΡΥΣΗ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την καταγραφή του αριθμού επισκεπτών σε κάθε περιοχή, τη χρονική περίοδο παραμονής τους, το είδος των δραστηριοτήτων τους και των επιπτώσεων των παραπάνω στην ΚΔ του Τ.Ο. 2) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή ή έλεγχο δραστηριοτήτων τουρισμού 3) Τον καθαρισμό απορριμμάτων που προκύπτουν από τις τουριστικές δραστηριότητες 4) Την καθοδήγηση των τουριστικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένες θέσεις έτσι ώστε να μη βλάπτεται ο Τ.Ο. 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. turbinata*.	1		1	1	-		50,000 €
46	GR4320003	ΝΗΣΟΣ ΧΡΥΣΗ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 2. Αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων των διαταραχών (π.χ. απομάκρυνση σκουπιδιών, ρύπων) 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1			40,000 €
47	GR4320003	ΝΗΣΟΣ ΧΡΥΣΗ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Φυσική διαδοχή-αλλαγή στη σύνθεση ειδών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: Εντοπισμός φαινο-μένων φυσικής διαδοχής και αντικατάστασης του Τ.Ο. 2250* από άλλους Τ.Ο. 1) Καθορισμός στόχων διαχείρισης (σχετικά με την έκταση) για τον Τ.Ο. 2250* και για τους άλλους Τ.Ο. που τον αντικαθιστούν 2) Εφαρμογή καλλιεργητικών χειρισμών για την ευνόηση εξάπλωσης του 2250* (π.χ. απομάκρυνση ατόμων ανταγωνιστικών ειδών, απομάκρυνση αρτιβλάστων-νεοφύτων ανταγωνιστικών ειδών) 3) Προετοιμασία υποστρώματος έτσι ώστε να είναι κατάλληλο για τη φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών του Τ.Ο. 2250*. 4) Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	-	-		50,000 €

Επιλεγμένες περιοχές του τύπου οικοτόπου 2250* για την εφαρμογή διαχειριστικών Δράσεων (τα χρώματα στα κελιά δηλώνουν την προτεραιοποίηση των περιοχών για την εφαρμογή των δράσεων δηλ. Κόκκινο: προτεραιότητας, Πορτοκαλί: Σημαντικές, Πράσινο: Όχι προτεραιότητας			Περιγραφή Δράσεων	Διαχειριστικές Δράσεις						Ενδεικτικός προϋπολογισμός Δράσης
Α/Α	Κωδικός περιοχής Natura 2000	Ονομασία		**Δράση Β1:** Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β2:** Η ex situ (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β3:** Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β4:** Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.	**Δράση Β5:** Κατάρτιση, ενημέρωση ευαισθητοποίηση	**Δράση Β6:** Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων	
48	GR4320003	ΝΗΣΟΣ ΧΡΥΣΗ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Ασθένειες φυτών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Εντοπισμός φαινομένων προσβολών των θεμελιωδών ειδών του Τ.Ο. στις περιοχές εξάπλωσής του (μόνο περιπτώσεις όπου οι προσβολές δημιουργούν φαινόμενα σημαντικής θνησιμότητας ή ισχυρής καταπόνησης σε θεμελιώδη είδη) 2) Διερεύνηση αιτιών προσβολής (παθογόνων οργανισμών) 3) Καταπολέμηση προσβολής με βάση κατάλληλη μέθοδο 4) Ενίσχυση φυσικής αναγέν-νησης των θεμελιωδών ειδών (*Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*) σε περιπτώσεις που κριθεί απαραίτητο	1		-	-	-		**150,000 €**
49	GR4340001	ΗΜΕΡΗ & ΑΓΡΙΑ ΓΡΑΜΒΟΥΣΑ - ΤΗΓΑΝΙ & ΦΑΛΑΣΑΡΝΑ - ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ, ΟΡΜΟΣ ΛΙΒΑΔΙ –ΒΙΓΛΙΑ	Προοδευτική αύξηση της έκτασης του Τ.Ο. Περιλαμβάνει: 1) Τον ακριβή προσδιορισμό των εκτάσεων στις οποίες θα επιχειρηθεί η αποκατάσταση του Τ.Ο. 2) Την αξιολόγηση των οικολογικών συνθηκών σε αυτές τις περιοχές 3) Την εκτίμηση της βέλτιστης μεθόδου αποκατάστασης 4) Την εφαρμογή των δρά-σεων αποκατάστασης που μπορεί να είναι η προστασία περιοχών για φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών ή/και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης μέσω φυτεύσεων των τυπικών ειδών	1		-	-	-		**35,000 €**
50	GR4340001	ΗΜΕΡΗ & ΑΓΡΙΑ ΓΡΑΜΒΟΥΣΑ - ΤΗΓΑΝΙ & ΦΑΛΑΣΑΡΝΑ - ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ, ΟΡΜΟΣ ΛΙΒΑΔΙ –ΒΙΓΛΙΑ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την αποτύπωση των δρόμων και μονοπατιών που διασχίζουν ή βρίσκονται στα όρια του Τ.Ο. 2) Την επιλογή για διατήρηση των δρόμων και των μονοπατιών που είναι απαραίτητοι για τη διαχείριση της κάθε περιοχής και τη διατήρηση του Τ.Ο. 3) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, εγκατάσταση κωλυμάτων, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή χρήσης δρόμων και μονοπατιών 4) Την αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*.	1		1	1	-		**50,000 €**
51	GR4340001	ΗΜΕΡΗ & ΑΓΡΙΑ ΓΡΑΜΒΟΥΣΑ - ΤΗΓΑΝΙ & ΦΑΛΑΣΑΡΝΑ - ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ, ΟΡΜΟΣ ΛΙΒΑΔΙ –ΒΙΓΛΙΑ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δραστηριότητες αναψυχής -τουρισμού Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την καταγραφή του αριθμού επισκεπτών σε κάθε περιοχή, τη χρονική περίοδο παραμονής τους, το είδος των δραστηριοτήτων τους και των επιπτώσεων των παραπάνω στην ΚΔ του Τ.Ο. 2) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή ή έλεγχο δραστηριοτήτων τουρισμού 3) Τον καθαρισμό απορριμμάτων που προκύπτουν από τις τουριστικές δραστηριότητες 4) Την καθοδήγηση των τουριστικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένες θέσεις έτσι ώστε να μη βλάπτεται ο Τ.Ο. 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. turbinata*.	1		1	1	-		**50,000 €**
52	GR4340001	ΗΜΕΡΗ & ΑΓΡΙΑ ΓΡΑΜΒΟΥΣΑ - ΤΗΓΑΝΙ & ΦΑΛΑΣΑΡΝΑ - ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ, ΟΡΜΟΣ ΛΙΒΑΔΙ –ΒΙΓΛΙΑ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δόμηση (αλλαγή χρήσης γης Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Απομάκρυνση παράνομων κατασκευών δόμησης 2) Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3) Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		**70,000 €**

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Επιλεγμένες περιοχές του τύπου οικοτόπου 2250* για την εφαρμογή διαχειριστικών Δράσεων (τα χρώματα στα κελιά δηλώνουν την προτεραιοποίηση των περιοχών για την εφαρμογή των δράσεων δηλ. Κόκκινο: προτεραιότητας, Πορτοκαλί: Σημαντικές, Πράσινο: Όχι προτεραιότητας				Διαχειριστικές Δράσεις						
Α/Α	Κωδικός περιοχής Natura 2000	Ονομασία	Περιγραφή Δράσεων	**Δράση Β1:** Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β2:** Η ex situ (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β3:** Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β4:** Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.	**Δράση Β5:** Κατάρτιση, ενημέρωση ευαισθητοποίηση	**Δράση Β6:** Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων	Ενδεικτικός προϋπολογισμός Δράσης
53	GR4340001	ΗΜΕΡΗ & ΑΓΡΙΑ ΓΡΑΜΒΟΥΣΑ - ΤΗΓΑΝΙ & ΦΑΛΑΣΑΡΝΑ - ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ, ΟΡΜΟΣ ΛΙΒΑΔΙ –ΒΙΓΛΙΑ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης) Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Απομάκρυνση παράνομων καλλιεργειών 2. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	-		1	1	-		35,000 €
54	GR4340001	ΗΜΕΡΗ & ΑΓΡΙΑ ΓΡΑΜΒΟΥΣΑ - ΤΗΓΑΝΙ & ΦΑΛΑΣΑΡΝΑ - ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ, ΟΡΜΟΣ ΛΙΒΑΔΙ –ΒΙΓΛΙΑ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης) Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Απομάκρυνση παράνομων καλλιεργειών 2. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	-		1	1	-		35,000 €
55	GR4340001	ΗΜΕΡΗ & ΑΓΡΙΑ ΓΡΑΜΒΟΥΣΑ - ΤΗΓΑΝΙ & ΦΑΛΑΣΑΡΝΑ - ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ, ΟΡΜΟΣ ΛΙΒΑΔΙ –ΒΙΓΛΙΑ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 2. Αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων των διαταραχών (π.χ. απομάκρυνση σκουπιδιών, ρύπων) 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		40,000 €
56	GR4340001	ΗΜΕΡΗ & ΑΓΡΙΑ ΓΡΑΜΒΟΥΣΑ - ΤΗΓΑΝΙ & ΦΑΛΑΣΑΡΝΑ - ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ, ΟΡΜΟΣ ΛΙΒΑΔΙ –ΒΙΓΛΙΑ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Βόσκηση Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Τον υπολογισμό της έντασης βόσκησης (π.χ. αριθμός ζώων, χρόνος παραμονής ζώων) 2. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3. Απομάκρυνση πιθανών προβληματικών ειδών (διαταραχόφιλα είδη) που έχουν εγκατασταθεί λόγω της βόσκησης 4. Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη,) για την αποτροπή άσκησης βόσκησης 5. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		55,000 €
57	GR4340002	ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	Προοδευτική αύξηση της έκτασης του Τ.Ο. Περιλαμβάνει: 1) Τον ακριβή προσδιορισμό των εκτάσεων στις οποίες θα επιχειρηθεί η αποκατάσταση του Τ.Ο. 2) Την αξιολόγηση των οικολογικών συνθηκών σε αυτές τις περιοχές 3) Την εκτίμηση της βέλτιστης μεθόδου αποκατάστασης 4) Την εφαρμογή των δρά-σεων αποκατάστασης που μπορεί να είναι η προστασία περιοχών για φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών ή/και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης μέσω φυτεύσεων των τυπικών ειδών	1		-	-	-		35,000 €

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Επιλεγμένες περιοχές του τύπου οικοτόπου 2250* για την εφαρμογή διαχειριστικών Δράσεων (τα χρώματα στα κελιά δηλώνουν την προτεραιοποίηση των περιοχών για την εφαρμογή των δράσεων δηλ. Κόκκινο: προτεραιότητας, Πορτοκαλί: Σημαντικές, Πράσινο: Όχι προτεραιότητας			Περιγραφή Δράσεων	Διαχειριστικές Δράσεις						Ενδεικτικός προϋπολογισμός Δράσης
Α/Α	Κωδικός περιοχής Natura 2000	Ονομασία		**Δράση Β1:** Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β2:** Η ex situ (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β3:** Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β4:** Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.	**Δράση Β5:** Κατάρτιση, ενημέρωση ευαισθητοποίηση	**Δράση Β6:** Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων	
58	GR4340002	ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την καταγραφή του αριθμού επισκεπτών σε κάθε περιοχή, τη χρονική περίοδο παραμονής τους, το είδος των δραστηριοτήτων τους και των επιπτώσεων των παραπάνω στην ΚΔ του Τ.Ο. 2) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή ή έλεγχο δραστηριοτήτων τουρισμού 3) Τον καθαρισμό απορριμμάτων που προκύπτουν από τις τουριστικές δραστηριότητες 4) Την καθοδήγηση των τουριστικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένες θέσεις έτσι ώστε να μη βλάπτεται ο Τ.Ο. 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. turbinata*.	1		1	1	-		50,000 €
59	GR4340002	ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 2. Αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων των διαταραχών (π.χ. απομάκρυνση σκουπιδιών, ρύπων) 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		40,000 €
60	GR4340013	ΝΗΣΟΙ ΓΑΥΔΟΣ ΚΑΙ ΓΑΥΔΟΠΟΥΛΑ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την αποτύπωση των δρόμων και μονοπατών που διασχίζουν ή βρίσκονται στα όρια του Τ.Ο. 2) Την επιλογή για διατήρηση των δρόμων και των μονοπατών που είναι απαραίτητοι για τη διαχείριση της κάθε περιοχής και τη διατήρηση του Τ.Ο. 3) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, εγκατάσταση κωλυμάτων, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή χρήσης δρόμων και μονοπατιών 4) Την αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*.	1		1	1	-		50,000 €
61	GR4340013	ΝΗΣΟΙ ΓΑΥΔΟΣ ΚΑΙ ΓΑΥΔΟΠΟΥΛΑ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την καταγραφή του αριθμού επισκεπτών σε κάθε περιοχή, τη χρονική περίοδο παραμονής τους, το είδος των δραστηριοτήτων τους και των επιπτώσεων των παραπάνω στην ΚΔ του Τ.Ο. 2) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή ή έλεγχο δραστηριοτήτων τουρισμού 3) Τον καθαρισμό απορριμμάτων που προκύπτουν από τις τουριστικές δραστηριότητες	1		1	1	-		50,000 €

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Επιλεγμένες περιοχές του τύπου οικοτόπου 2250* για την εφαρμογή διαχειριστικών Δράσεων (τα χρώματα στα κελιά δηλώνουν την προτεραιοποίηση των περιοχών για την εφαρμογή των δράσεων δηλ. Κόκκινο: προτεραιότητας, Πορτοκαλί: Σημαντικές, Πράσινο: Όχι προτεραιότητας			Περιγραφή Δράσεων	Διαχειριστικές Δράσεις						Ενδεικτικός προϋπολογισμός Δράσης
Α/Α	Κωδικός περιοχής Natura 2000	Ονομασία		**Δράση Β1:** Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β2:** Η ex situ (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β3:** Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β4:** Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.	**Δράση Β5:** Κατάρτιση, ενημέρωση ευαισθητοποίηση	**Δράση Β6:** Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων	
			4) Την καθοδήγηση των τουριστικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένες θέσεις έτσι ώστε να μη βλάπτεται ο Τ.Ο. 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. turbinata*.							
62	GR4340013	ΝΗΣΟΙ ΓΑΥΔΟΣ ΚΑΙ ΓΑΥΔΟΠΟΥΛΑ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 2. Αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων των διαταραχών (π.χ. απομάκρυνση σκουπιδιών, ρύπων) 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		40,000 €
63	GR4340013	ΝΗΣΟΙ ΓΑΥΔΟΣ ΚΑΙ ΓΑΥΔΟΠΟΥΛΑ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Φυσική διαδοχή-αλλαγή στη σύνθεση ειδών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: Εντοπισμός φαινο-μένων φυσικής διαδοχής και αντικατάστασης του Τ.Ο. 2250* από άλλους Τ.Ο. 1) Καθορισμός στόχων διαχείρισης (σχετικά με την έκταση) για τον Τ.Ο. 2250* και για τους άλλους Τ.Ο. που τον αντικαθιστούν 2) Εφαρμογή καλλιεργητικών χειρισμών για την ευνόηση εξάπλωσης του 2250* (π.χ. απομάκρυνση ατόμων ανταγωνιστικών ειδών, απομάκρυνση αρτιβλάστων-νεοφύτων ανταγωνιστικών ειδών) 3) Προετοιμασία υποστρώματος έτσι ώστε να είναι κατάλληλο για τη φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών του Τ.Ο. 2250*. 4) Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	-	-		50,000 €
64	GR4340015	ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΠΟ ΧΡΥΣΟΣΚΑΛΙΤΙΣΣΑ ΜΕΧΡΙ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΚΡΙΟΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την αποτύπωση των δρόμων και μονοπατιών που διασχίζουν ή βρίσκονται στα όρια του Τ.Ο. 2) Την επιλογή για διατήρηση των δρόμων και των μονοπατιών που είναι απαραίτητοι για τη διαχείριση της κάθε περιοχής και τη διατήρηση του Τ.Ο. 3) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, εγκατάσταση κωλυμάτων, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή χρήσης δρόμων και μονοπατιών 4) Την αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*.	1		1	1	-		50,000 €
65	GR4340015	ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΠΟ ΧΡΥΣΟΣΚΑΛΙΤΙΣΣΑ ΜΕΧΡΙ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΚΡΙΟΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1) Την καταγραφή του αριθμού επισκεπτών σε κάθε περιοχή, τη χρονική περίοδο παραμονής τους, το είδος των δραστηριοτήτων τους και των επιπτώσεων των παραπάνω στην ΚΔ του Τ.Ο. 2) Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή ή έλεγχο δραστηριοτήτων τουρισμού 3) Τον καθαρισμό απορριμμάτων που προκύπτουν από τις τουριστικές δραστηριότητες 4) Την καθοδήγηση των τουριστικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένες θέσεις έτσι ώστε να μη βλάπτεται ο Τ.Ο. 5) Την ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. turbinata*.	1		1	1	-		50,000 €

Επιλεγμένες περιοχές του τύπου οικοτόπου 2250* για την εφαρμογή διαχειριστικών Δράσεων (τα χρώματα στα κελιά δηλώνουν την προτεραιοποίηση των περιοχών για την εφαρμογή των δράσεων δηλ. Κόκκινο: προτεραιότητας, Πορτοκαλί: Σημαντικές, Πράσινο: Όχι προτεραιότητας			Περιγραφή Δράσεων	Διαχειριστικές Δράσεις						Ενδεικτικός προϋπολογισμός Δράσης
Α/Α	Κωδικός περιοχής Natura 2000	Ονομασία		**Δράση Β1:** Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β2:** Η ex situ (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β3:** Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου	**Δράση Β4:** Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.	**Δράση Β5:** Κατάρτιση, ενημέρωση ευαισθητοποίηση	**Δράση Β6:** Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων	
66	GR4340015	ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΠΟ ΧΡΥΣΟΣΚΑΛΙΤΙΣΣΑ ΜΕΧΡΙ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΚΡΙΟΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 2. Αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων των διαταραχών (π.χ. απομάκρυνση σκουπιδιών, ρύπων) 3. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		40,000 €
67	GR4340015	ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΠΟ ΧΡΥΣΟΣΚΑΛΙΤΙΣΣΑ ΜΕΧΡΙ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΚΡΙΟΣ	Δράσεις αποκατάστασης για την αντιμετώπιση των μεταβολών από την πίεση/απειλή: Βόσκηση Περιλαμβάνει τη μελέτη για την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις παρακάτω δράσεις και την εφαρμογή τους: 1. Τον υπολογισμό της έντασης βόσκησης (π.χ. αριθμός ζώων, χρόνος παραμονής ζώων) 2. Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση 3. Απομάκρυνση πιθανών προβληματικών ειδών (διαταραχόφιλα είδη) που έχουν εγκατασταθεί λόγω της βόσκησης 4. Τη δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη,) για την αποτροπή άσκησης βόσκησης 5. Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*	1		1	1	-		55,000 €

Παράρτημα V

Συναντήσεις διαβούλευσης - Έκθεση διαβούλευσης

Συνάντηση εργασίας – τοπική διαβούλευση για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον οικότοπο *2250, 2 Οκτωβρίου 2019, Πάτρα

Πρόσκληση προς τους εμπλεκόμενους φορείς και άλλους ενδιαφερόμενους για την Τοπική Διαβούλευση του ΣΔ

Πάτρα, 9/09/2019

Προς: Όπως Πίνακας αποδεκτών

Θέμα: Δημόσια διαβούλευση για την εφαρμογή μέτρων προστασίας και διαχείρισης του οικοτόπου προτεραιότητας *2250 (Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp.) σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Αξιότιμες κυρίες,

Αξιότιμοι κύριοι,

την **Τετάρτη 02 Οκτωβρίου 2019** από **ώρα 09:00 μέχρι και 14:00**, σας προσκαλούμε στο **Συνεδριακό Κέντρο του Πανεπιστημίου Πατρών**, να συμμετέχετε στη διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης για την εφαρμογή μέτρων προστασίας και διαχείρισης του οικοτόπου προτεραιότητας 2250: Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp.

Η διαβούλευση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του πρώτου ολοκληρωμένου εθνικού προγράμματος Life (**Life Integrated Project – LIFE IP**), που συντονίζεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και είναι το σημαντικότερο έργο των τελευταίων δεκαετιών για την προστασία της ελληνικής φύσης. Στόχος του είναι η ουσιαστική ενίσχυση της προστασίας της φύσης στην Ελλάδα, με τρόπο που να διασφαλίζει ταυτόχρονα τη συμμόρφωση της χώρας με την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Για τον λόγο αυτόν, για πρώτη φορά ενσωματώνονται συνεκτικά, σε ένα ενιαίο πρόγραμμα, δράσεις οι οποίες καλύπτουν όλο το εύρος των παραμέτρων που σχετίζονται με την προστασία της φύσης: πολιτική, οικονομία, κοινωνία, επιστημονική γνώση.

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), ως συντονιστής του έργου, ύστερα από επιστημονική διαβούλευση και τεκμηρίωση επέλεξε τον οικότοπο προτεραιότητας 2250 (Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp.), για την εκπόνηση σχεδίου δράσης (Action plan) σε εθνικό επίπεδο. Για την

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Εδώ ζούμε
Natura 2000

επιτυχία του εγχειρήματος η συμβολή των αρμόδιων Υπηρεσιών, Φορέων και της τοπικής κοινωνίας είναι απαραίτητη και καθοριστική για την τοπική εξειδίκευση των μέτρων και των δράσεων.

Η ημερίδα διοργανώνεται από το Πανεπιστήμιο Πατρών που συντονίζει τη συγκεκριμένη δράση (επιστημονικά υπεύθυνος Καθ. Παναγιώτης Δημόπουλος).

Παραμένω στη διάθεσή σας για διευκρινίσεις και σας ευχαριστώ πολύ εκ των προτέρων για την συμμετοχή και συνεργασία σας.

Με εκτίμηση

Καθηγητής Παναγιώτης Διον. Δημόπουλος

Δημόσια διαβούλευση για την εφαρμογή μέτρων προστασίας και διαχείρισης του οικοτόπου προτεραιότητας 2250: Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp. σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο

Ώρα	Τετάρτη 02 Οκτωβρίου 2019 Συνεδριακό Κέντρο Πανεπιστημίου Πατρών
9:30 – 10:00	**Υποδοχή - Εγγραφές**
10:00 – 10:10	**Έναρξη ημερίδας – Εισαγωγή στο αντικείμενο του έργου LIFE IP 4 NATURA και στα Σχέδια Δράσης ειδών και οικοτόπων** *Καθ. Παναγιώτης Δημόπουλος, Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου LIFE IP 4 NATURA, για το Πανεπιστήμιο Πατρών*
10:10 – 10:25	**Ο οικότοπος των θινών των παραλιών με *Juniperus* spp στην Ελλάδα και την Μεσόγειο και η ανάγκη εφαρμογής σχεδίου δράσης** *Καθ. Παναγιώτης Δημόπουλος, Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου LIFE IP 4 NATURA, για το Πανεπιστήμιο Πατρών*
10:25 – 10:40	**Ο οικότοπος των θινών των παραλιών με *Juniperus* spp. στην Πελοπόννησο και τη Δυτική Ελλάδα: υπολειμματικό στοιχείο ή μέσο για τη βελτίωση των παράκτιων οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους** *Δρ. Ιωάννης Κόκκορης, Τμήμα Βιολογίας, Πανεπιστημίου Πατρών*
10:40 – 11:10	**Πιέσεις, Απειλές, Στόχοι και Προτάσεις μέτρων διαχείρισης για τον οικότοπο των θινών των παραλιών με *Juniperus* spp.** *Αν. Καθ. Ιωάννης Τσιριπίδης, Τμήμα Βιολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης*
11:10 – 11:20	**Σύνοψη – Προετοιμασία για τη διαβούλευση** *Καθ. Παναγιώτης Δημόπουλος, Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου LIFE IP 4 NATURA, για το Πανεπιστήμιο Πατρών*
11:20 – 11:50	**Διάλειμμα – καφές**
11:50 – 13:40	**Διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς και τις Υπηρεσίες** • Επίπεδο χαρτογράφησης και αναγνώρισης του οικοτόπου • Ποια η εκτιμώμενη κατάσταση στην περιοχή ευθύνης σας; • Καταγραφή κύριων προβλημάτων από την καθημερινή πρακτική • Τουρισμός και προστασία του οικοτόπου • Προτάσεις μέτρων για τα Σχέδια Δράσης σε βάθος πενταετίας • Αρμοδιότητες των Υπηρεσιών για την υλοποίηση και εφαρμογή των Σχεδίων Δράσης
13:40 – 14:00	**Σύνοψη και κλείσιμο ημερίδας** *Καθ. Παναγιώτης Δημόπουλος, Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου LIFE IP 4 NATURA, για το Πανεπιστήμιο Πατρών*

Σύνοψη σχολίων και παρατηρήσεων από τους συμμετέχοντες στην τοπική διαβούλευση (Πάτρα, 2 Οκτωβρίου 2019)

Η συνάντηση εργασίας – τοπική δημόσια διαβούλευση για την εφαρμογή μέτρων προστασίας και διαχείρισης του οικότοπου προτεραιότητας *2250 (Θίνες των παραλίων με Juniperus spp.) σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, πραγματοποιήθηκε στις 2 Οκτωβρίου 2019, στο Συνεδριακό Κέντρο του Πανεπιστημίου Πατρών. Στη συνάντηση συμμετείχαν 29 εκπρόσωποι υπηρεσιών, πανεπιστημίων και τοπικών φορέων.

Τα σχόλια και οι προτάσεις των συμμετεχόντων παρουσιάζονται συνοπτικά στη συνέχεια.

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, Διαχειριστική Αρχή

Προτάθηκε να οριστούν περιοχές μελέτης (case-studies) σε συγκεκριμένες περιοχές. Προτείνεται να γίνει έστω μία περιοχή πρότυπο για όλες τις υπόλοιπες, δηλαδή να συνεργαστούν όλες οι συναρμόδιες υπηρεσίες για το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Προτάθηκε επίσης να προτείνουν από τώρα τις δράσεις που θέλουν οι Φορείς Διαχείρισης για την επόμενη περίοδο χρηματοδότησης.

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας

Δεν υπάρχει πραγματική εικόνα για τα βοσκοτόπια. Αναφέρθηκε ότι αλλού βρίσκονται οι βοσκότοποι και σε άλλες περιοχές ή πόλεις τα δηλώνουν. Όσον αφορά τον τουρισμό, αναφέρθηκε πως η ηχορύπανση, τα φώτα, η μουσική επηρεάζουν τη θαλάσσια χελώνα. Ακόμη, αναφέρθηκαν ως πίεση στον οικότοπο οι θέσεις στάθμευσης στη Στροφυλιά. Προβληματισμό εγείρει η παραβατικότητα των πολιτών.

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, Τμήμα Αλιείας Μεσολογγίου

Προτάθηκαν τα εξής διαχειριστικά μέτρα:

- Συνεργασία με τους χρήστες (υπάρχει άγνοια)
- Ευαισθητοποίηση με στόχο τους χρήστες (π.χ. ιδιοκτήτες καντίνας, επιχειρηματίες), γιατί είναι απαραίτητη η παρουσία χρηστών που έχουν γνώση στο αντικείμενο.
- Εμπλοκή των Φορέων με την Κτηματική υπηρεσία και τις συναρμόδιες Υπηρεσίες, που πρέπει να κατανοήσουν γιατί είναι σημαντικό να βοηθήσουν.
- Υπολογισμός του επιθυμητού εύρους εξάπλωσης.
- Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες μεταξύ των περιοχών.
- Πρέπει να τεθούν προδιαγραφές προστασίας και χρήσης στις θέσεις όπου ο οικότοπος βρίσκεται σε καλή κατάσταση.
- Δράσεις αξιοποίησης των εκτάσεων του οικοτόπου από τους χρήστες.

Τα κύρια προβλήματα που καταγράφονται είναι: η διάβρωση των ακτών που έχει ως αίτιο την κλιματική αλλαγή και τα «μπαστούνια» από αλιείς και φράξιμο των στομίων από όπου εισέρχεται το νερό.

Σημειώθηκε ότι υλοποιείται δράση συγκράτησης των αμμοθινών.

Οικολογική Κίνηση Πάτρας (ΟΙΚΙΠΑ)

Αναφέρθηκε ότι οι Φορείς Διαχείρισης πλέον είναι υποχρεωμένοι να έρχονται σε άμεση επικοινωνία με τους χρήστες για τις ιδιαιτερότητες του οικοτόπου και προτάθηκε να γίνεται ενημέρωση και του WWF για τις αυθαιρεσίες των πολιτών (οι οποίοι στερούνται τις κατάλληλες γνώσεις για το ζήτημα). Αναδείχθηκε η σημασία της σύμπραξης όλων των δημόσιων Φορέων.

Φορέας Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου - Ακαρνανικών Ορέων

Προτάθηκε να έχουν οι Φορείς Διαχείρισης αρμοδιότητα για να ορίζουν στις προστατευμένες περιοχές, π.χ. πόσες ξαπλώστρες μπορεί να υπάρχουν κλπ. σε κάθε θέση. Επίσης, να γνωρίζουν πριν την τελική χωροθέτηση τις συντεταγμένες για τις καντίνες και να γνωμοδοτούν. Οι παρανομίες καταγράφονται και αναφέρονται είτε στο Λιμεναρχείο είτε σε άλλη αρμόδια υπηρεσία (πχ Δασαρχείο), αλλά η αρμοδιότητά τους είναι περιοεισμένη, μη γνωρίζοντας την εξέλιξη της όποιας έρευνας ή των πιθανών ποινών. Επίσης προτάθηκε η αξιοποίηση της βιωματικής γνώσης των τοπικών παραγόντων και η ταυτόχρονη συμμετοχή σχολείων σε περιβαλλοντικό πρόγραμμα για την περιοχή του Αχελώου, ώστε να αποκτηθεί γνώση γύρω από τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του οικοτόπου. Σημειώθηκε όμως ότι υπάρχει αποχή της κοινωνίας από ημερίδες και ότι γενικότερα απουσιάζει η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση.

Φορέας Διαχείρισης Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς και Κυπαρισσιακού κόλπου

Αναφέρθηκε ότι τμήμα της έκτασης του οικοτόπου είναι στην αρμοδιότητα της Ναυτικής Διοίκησης και ότι το Κουνουπέλι βρίσκεται σε Β’ βαθμό διατήρησης. Στη συνέχεια αναφέρθηκαν οι κύριες πιέσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή, όπως: τουριστικές δραστηριότητες (Καλόγρια), τροχοφόρα (γουρούνες, μέχρι το Κοτύχι), καταπατήσεις (Σαμαρέϊκα, Κουκουναριές). Σύμφωνα με τον νέο νόμο του 2018, πλέον ο Φ.Δ. περιλαμβάνει και τις εκβολές Πηνειού, τη Φολόη, τον Καϊάφα και από τη Ζαχάρω μέχρι σχεδόν και την Κυπαρισσία. Αναφέρθηκε ότι έχει εγκριθεί μελέτη για τις περιοχές που δέχονται πιέσεις, όμως γίνονται συχνά βανδαλισμοί, καταστροφές των περιφράξεων κλπ. Τέλος, τονίστηκε το θέμα των αρμοδιοτήτων του Φορέα Διαχείρισης και τα προβλήματα συναρμοδιοτήτων των Υπηρεσιών. Προτάθηκε η στερέωση αμμοθινών με δίχτυα/δοκάρια, η οποία χρειάζεται άδεια από το υπουργείο, την οποία δε την έχει λάβει ακόμα (αφορά σε δασικό έργο, ζητήματα αρμοδιοτήτων και γραφειοκρατίας). Στις πιέσεις που ξεχωρίζουν αναφέρθηκαν οι διανοίξεις δρόμων (πχ Κυπαρισσία), οι κατασκηνώσεις π.χ. κατασκήνωση στην Ελαία (με περίπου 3.500 άτομα!), μπάζα / σκουπίδια σε ολόκληρο το Εθνικό Πάρκο. Επίσης αναφέρθηκαν διαφοροποιήσεις στην χαρτογράφηση του τύπου οικοτόπου μεταξύ των έργων της βιο-παρακολούθησης και της χαρτογράφησης.

Φορέας Διαχείρισης Καλαμά - Αχέροντα – Κέρκυρας

Οι κύριες πιέσεις στην περιοχή είναι οι εξής: τροχοφόρα (τροχόσπιτα), βόσκηση, παράνομες σταθμεύσεις, δρόμοι. Σημαντικό πρόβλημα οι καντίνες για τις οποίες θα έπρεπε να γνωμοδοτεί και ο Φορέας Διαχείρισης. Για τη λίμνη Κορισσίων, οι κύριες πιέσεις, είναι τα τροχοφόρα «γουρούνες». Είναι ένα πολύ έντονο πρόβλημα και δεν έχουν ληφθεί μέτρα.

Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας

Διπλασιάστηκε ο χώρος ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης χωρίς να έχουν το αντίστοιχο προσωπικό. Σημαντικά προβλήματα στην περιοχή του Ευρώτα, και κυρίως στο παλιό «δέλτα»,

και στη ρύπανση των υδάτων. Καταγράφονται ζημιές από τις πλημμύρες του Ευρώτα (κλιματική αλλαγή) και ζητείται οι γνωμοδοτήσεις των Φορέων Διαχείρισης να είναι δεσμευτικές, τουλάχιστον για τις υποβαθμισμένες περιοχές. Αναφέρθηκε επίσης ακόμη ένα παράδειγμα, για την Ελαφόνησο, όπου 180 στρέμματα αποχαρακτηρίστηκαν μετά τις πυρκαγιές.

Πανεπιστήμιο Πατρών

Προτάθηκε ως δράση θεσμικού χαρακτήρα, η χωροθέτηση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων εντός της ζώνης εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου προς όφελος του λουόμενων και της κατάστασης διατήρησης του οικοτόπου. Επιπλέον, προτάθηκε οι επιφάνειες του τύπου οικοτόπου να εντάσσονται στην ήπια αναψυχή. Χαρακτηριστικά αναφέρθηκε ότι, οι τροχήλατες καντίνες των 100-150 m^2, όταν μετακινούνται, κάνουν χειρότερη ζημιά.

Γενικά

Αναγνωρίστηκε η σημασία να γίνει αναλύση με λεπτομέρεια σε case-studies. Αναγνωρίστηκε ως σημαντική η σημερινή πρόσκληση και συμμετοχή των φορέων στην διαβούλευση για την καλύτερη επικοινωνία και συνεργασία τους, που είναι απαραίτητη για την υλοποίηση και επιτυχία των μέτρων και δράσεων που θα εφαρμοστούν το επόμενο διάστημα.

Συνάντηση εργασίας – τοπική διαβούλευση για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον οικότοπο *2250, 4 Φεβρουαρίου 2020, Ηράκλειο, Κρήτη

Εδώ ζούμε

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ
Ταχ. Δ/νση: Πατησίων 147
Τηλ.: 2108642209
Πληροφορίες: Ι. Μητσόπουλος
Email: i.mitsopoulos@prv.ypeka.gr

Προς: Πίνακας Αποδεκτών

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Η Δ/νση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και το Πανεπιστήμιο Πατρών σας προσκαλούν στη συνάντηση εργασίας με τίτλο «**Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250 (Θίνες των παραλίων με Juniperus spp.) στην Ελλάδα**» στο πλαίσιο του Έργου LIFE-IP 4 NATURA.

Τρίτη 4 Φεβρουαρίου 2020

09:30 – 15:00

Έκθεση Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Πανεπιστήμιου Κρήτης

Λεωφόρος Σοφοκλή Βενιζέλου (Κόλπος Δερματά)

Ηράκλειο Κρήτης

Σκοπός της συνάντησης εργασίας είναι η παρουσίαση και συζήτηση των προτεινόμενων μέτρων, δράσεων και πολιτικών του Σχεδίου Δράσης για τη διατήρηση και προστασία του τύπου οικοτόπου με τους ενδιαφερόμενους και αρμόδιους φορείς.

Η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης

Α. ΨΑΪΛΑ

Συνημμένα:

Πρόγραμμα της συνάντησης

Πίνακας Αποδεκτών

- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης

Γενική Διεύθυνση Δασών και Αγροτικών Υποθέσεων Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης

Διεύθυνση Συντονισμού και Επιθεώρηση Δασών Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης

Διεύθυνση Δασών Ηρακλείου

Διεύθυνση Δασών Λασιθίου

Διεύθυνση Δασών Ρεθύμνου

Διεύθυνσή Δασών Χανίων

Διεύθυνση Αγροτικών Υποθέσεων Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης

Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης

Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού

- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου

Γενική Διεύθυνση Δασών και Αγροτικών Υποθέσεων Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου

Διεύθυνση Συντονισμού και Επιθεώρηση Δασών Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου

Διεύθυνση Δασών Ν. Κυκλάδων

Διεύθυνση Δασών Ν. Δωδεκανήσου

Διεύθυνση Αγροτικών Υποθέσεων Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου

Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου

Διέυθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού

- Περιφέρεια Κρήτης

Γραφείο Περιφερειάρχη

Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Περιφέρειας Κρήτης

Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης

Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών

- Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

Γραφείο Περιφερειάρχη

Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου

Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου

Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου

- Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Δωδεκανήσου

- Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Κυκλάδων

- Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Ανατολικής Κρήτης

Εδώ ζούμε
Natura 2000

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)
Με τη συγχρηματοδότηση του Προγράμματος LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Με τη συγχρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου.

Πρόγραμμα Συνάντησης

9:30-10:00: Προσέλευση

10:00 – 10:15: Καλωσόρισμα – Χαιρετισμοί. *Νίκος Ξυλούρης, Εντεταλμένος Σύμβουλος Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της Περιφέρειας Κρήτης.*

10:15 – 10:30: Έναρξη ημερίδας – Εισαγωγή στο αντικείμενο του έργου LIFE IP 4 NATURA και στα Σχέδια Δράσης ειδών και οικοτόπων. *Καθ. Παναγιώτης Δημόπουλος, Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου LIFE IP 4 NATURA, για το Πανεπιστήμιο Πατρών.*

10:30 – 11:00: Το Έργο LIFE-IP 4 NATURA. *Αλεξάνδρα Καββαδία, Project Manager LIFE-IP 4 NATURA Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.*

11:00 – 11:20: Παρουσίαση του Σχεδίου Δράσης για τον οικότοπο των θινών των παραλιών με *Juniperus* spp και η ανάγκη εφαρμογής του. *Δρ. Παναγιώτης Δημόπουλος, Καθηγητής, Τμήμα Βιολογίας Πανεπιστημίου Πατρών, Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου LIFE IP 4 NATURA, για το Πανεπιστήμιο Πατρών.*

11:20 – 11:40: Ο οικότοπος των θινών των παραλιών με *Juniperus* spp. στα νησιά του Αιγαίου και στην Κρήτη. *Δρ. Ιωάννης Κόκκορης, Δασολόγος – Περιβαλλοντολόγος, Τμήμα Βιολογίας, Πανεπιστημίου Πατρών.*

11:40 – 12:00: Σύνοψη – Προετοιμασία για τη διαβούλευση . *Δρ. Παναγιώτης Δημόπουλος, Καθηγητής, Τμήμα Βιολογίας Πανεπιστημίου Πατρών, Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου LIFE IP 4 NATURA, για το Πανεπιστήμιο Πατρών.*

12:00 – 12.30: Διάλειμμα – Καφές

12:30 – 14:30: Διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς και τις Υπηρεσίες

- Επίπεδο χαρτογράφησης και αναγνώρισης του οικοτόπου
- Ποια η εκτιμώμενη κατάσταση στην περιοχή ευθηνής σας
- Καταγραφή κύριων προβλημάτων από την καθημερινή πρακτική
- Τουρισμός και προστασία του οικοτόπου
- Προτάσεις μέτρων για το Σχέδιο Δράσης σε βάθος πενταετίας
- Αρμοδιότητες των Υπηρεσιών για την υλοποίηση και εφαρμογή των Σχεδίων Δράσης

14:30 – 15:00: Σύνοψη και κλείσιμο ημερίδας. *Καθ. Παναγιώτης Δημόπουλος, Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου LIFE IP 4 NATURA, για το Πανεπιστήμιο Πατρών.*

Σύνοψη σχολίων και παρατηρήσεων από τους συμμετέχοντες στην τοπική διαβούλευση (4 Φεβρουαρίου 2020, Ηράκλειο, Κρήτη)

Την Τρίτη 4 Φεβρουαρίου 2020, το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (Ηράκλειο) φιλοξένησε τη συνάντηση εργασίας/τοπικής διαβούλευσης για το υπό εκπόνηση Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* (Θίνες των παραλιών με Juniperus spp.). Την εκδήλωση χαιρέτησε ο κος Νίκος Ξυλούρης, Εντεταλμένος Σύμβουλος Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της Περιφέρειας Κρήτης.

Στην έναρξη της εκδήλωσης παρουσιάστηκε το έργο LIFE-IP 4 NATURA -στο πλαίσιο του οποίου εκπονείται και θεσμοθετείται το Σχέδιο Δράσης- από την κα. Αλεξάνδρα Καββαδία (Συντονίστρια του έργου – ΥΠΕΝ). Στη συνέχεια παρουσιάστηκε το Σχέδιο Δράσης και η ανάγκη εφαρμογής του από τον Καθηγητή κ. Παναγιώτη Δημόπουλο (Συντονιστής για την εκπόνηση του Σχεδίου Δράσης, Τμήμα Βιολογίας, Πανεπιστήμιο Πατρών) καθώς και η παρουσία του οικοτόπου των θινών των παραλιών με Juniperus spp. στα νησιά του Αιγαίου και την Κρήτη και παραδείγματα δράσεων και μέτρων ανά περιοχή, από τον Δρ. Ιωάννη Κόκκορη (Τμήμα Βιολογίας, Πανεπιστήμιο Πατρών).

Στην πρόσκληση του ΥΠΕΝ και του Πανεπιστήμιου Πατρών ανταποκρίθηκαν 32 εκπρόσωποι υπηρεσιών και τοπικών φορέων. Μεταξύ των φορέων που συμμετείχαν στη διαβούλευση ήταν οι Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς-Δυτικής Κρήτης, Κεντρικής και Ανατολικής Κρήτης και Δωδεκανήσου), οι Διευθύνσεις Δασών (Ν. Χανίων, Ν. Ηρακλείου) οι υπηρεσίες της Περιφέρειας Κρήτης (Τμήμα Περιβάλλοντος Ηρακλείου, Τμήμα Περιβάλλοντος Χανίων, Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας ΠΕ Λασιθίου, Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής), η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης (Τμήμα Σχεδιασμού Δασικής Ανάπτυξης), το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Πανεπιστήμιου Κρήτης (ΜΦΙΚ-ΠΚ), το Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων (ΜΑΙΧ), η Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας / ΥΠΕΝ (Μονάδα Τεχνικής Υποστήριξης για το Περιβάλλον – ΜΟΔ), η Εταιρία Περιβαλλοντολογικών Μελετών ENVECO ΑΕ και η Κυνηγετική Ομοσπονδία.

Όπως αναφέρθηκε κατά την εποικοδομητική συζήτηση που ακολούθησε, η άσκηση παράνομων δραστηριοτήτων, η αυξημένη επισκεψιμότητα τους καλοκαιρινούς μήνες και η υπερβόσκηση επιδρούν αρνητικά στον οικότοπο. Ειδικότερα, η υποβάθμιση του οικότοπου στη νήσο Χρυσή (εκτίμηση για νέκρωση των δέντρων σε ποσοστό άνω του 50% του δάσους, ενώ δεν έχουν τεκμηριωθεί ακόμα τα αίτια για τη ξήρανση των άρκευθων) εγείρει έντονο προβληματισμό και απαιτεί τη λήψη άμεσων μέτρων.

Για τη διαχείριση και διατήρηση του οικότοπου και για την επιτυχή εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* (Θίνες των παραλιών με Juniperus spp.) στην Κρήτη και το Αιγαίο, προτάθηκε σειρά μέτρων όπως η φύλαξη και επόπτευση των περιοχών εξάπλωσης του οικότοπου, η εφαρμογή ελεγχόμενης ολοκληρωμένης διαχείρισης (π.χ βιολογικές καλλιέργειες στις όμορες εκτάσεις), η εφαρμογή ορθών πρακτικών δασικής διαχείρισης, η επιλογή της φυσικής αναγέννησης αντί των φυτεύσεων, η εξέταση ένταξης σε καθεστώς προστασίας και άλλων περιοχών για την προστασία και διατήρηση ειδών και οικοτόπων που απαντώνται εκτός περιοχών Natura 2000, η υλοποίηση δράσεων κατάρτισης για την ορθή εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου και των οδηγιών για τη φύση.

Τα σχόλια και οι προτάσεις των συμμετεχόντων παρουσιάζονται συνοπτικά στη συνέχεια.

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Περιφέρεια Κρήτης

Τέθηκε το ερώτημα εάν ο οικότοπος *2250 πρέπει να προστατεύεται σε όλη την επικράτεια ή προστατεύεται από την υφιστάμενη νομοθεσία μόνο εντός των περιοχών του δικτύου Natura 2000. Η υφιστάμενη νομοθεσία (δέουσα εκτίμηση) έχει κενά και δημιουργείται πρόβλημα στη διάρκεια της γνωμοδότησης για αδειοδότηση έργων. Δεν καλύπτεται η προστασία του οικοτόπου *2250 στις περιοχές εκτός του δικτύου Natura 2000.

Τέθηκε το ερώτημα εάν οι περιοχές και η ζωνοποίηση που έχουν προταθεί στα ΣΧΟΑΠ θα μπορούσαν να περιληφθούν στο ΣΔ. Τα λιμενικά έργα είναι απειλή για τον οικότοπο. Προτείνεται να ληφθεί υπόψη η ζωνοποίηση από τα ΣΧΟΑΠ.

Τέθηκε επίσης το ερώτημα εάν το ΣΔ αφορά στην προστασία εντός και εκτός περιοχής Natura. Τονίστηκε ότι θα πρέπει να είναι σαφές ποιές είναι οι περιοχές εφαρμογής του, και να διευκρινιστεί τι γίνεται με τις εκτάσεις του οικότοπου που βρίσκονται εκτός των περιοχών Natura 2000.

Πρόταση: υπάρχει ανάγκη κατάρτισης και ενημέρωσης των στελεχών της δημόσιας διοίκησης σχετικά με αυτό το ζήτημα.

Διεύθυνση Δασών Ηρακλείου

Δεδομένου ότι την άνοιξη δεν φαίνεται να έχει πρόβλημα ο οικότοπος (σύμφωνα με την παρουσίαση) τότε ο τουρισμός δεν αναγνωρίζεται σαν μόνιμο πρόβλημα, αλλά εποχικό. Συνεπώς αν ο τουρισμός έχει αναστρέψιμες επιπτώσεις και είναι εποχική πίεση, δεν πρέπει να απαγορευτεί η τουριστική αξιοποίηση, αλλά να ρυθμίζεται. Επιπλέον φαίνεται να μην αποτελεί πρόβλημα για τον οικότοπο *2250 η βόσκηση, αλλά η υπερβόσκηση.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης

Δεν πρόκειται για παθογόνο στους άρκευθους. Η αναγέννηση είναι περιορισμένη και αυτό αποτελεί το κύριο πρόβλημα. Η νήσος Χρυσή είναι αναδασωτέα έκταση. Τα φυτά τα παράγουν τα δασικά φυτώρια και σε συνεργασία με το ΜΑΙΧ θα πρέπει να προωθούνται για φυτεύσεις και σπορές. Οι Διευθύνσεις Δασών έχουν τα απαραίτητα εργαλεία για την προστασία του οικοτόπου.

Διεύθυνση Δασών Χανίων

Είναι παράλογο τα φυτά να παράγονται σε φυτώρια στην Αθήνα. Τα είδη πρέπει να αξιοποιούνται στον τόπο τους.

Διεύθυνση Δασών Ηρακλείου

Να ξαναγίνει το έργο της καταγραφής και χαρτογράφησης του οικοτόπου, ώστε να είναι πλήρης η καταγραφή και αποτύπωση της επιφάνειας που καταλαμβάνει και εκτός των περιοχών του δικτύου Natura. Να παραχθούν οι δασικοί χάρτες και να γίνει η απογραφή των δασών.

Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης

Στη νήσο Χρυσή συνεχίζουν να ασκούνται παράνομες δραστηριότητες που διαταράσσουν και αλλοιώνουν τον χαρακτήρα των δομών και της λειτουργίας του οικοτόπου 2250.Οι δασικοί χάρτες δεν καταγράφουν ό,τι δεν είναι δασικό. Τα μη δασικά οικοσυστήματα αν και σημαντικά, μένουν χωρίς προστασία. Εφόσον δεν μπορούν να περιληφθούν όλοι οι οικότοποι και όλα τα είδη στις περιοχές του δικτύου Natura, ούτε να γίνει όλη η χώρα Natura, θα πρέπει να διευκρινιστεί τι γίνεται με τα είδη και τους οικοτόπους εκτός περιοχών Natura.

Δεν είναι βέβαιο ότι η σύγκριση με τις αεροφωτογραφίες του ’45 οδηγεί σε σωστά συμπεράσματα. Δεν είναι σίγουρο δηλαδή αν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να εκτιμηθεί η αλλαγή στην κατάσταση διατήρησης του οικοτόπου. Στην Κρήτη δεν υπήρχε βόσκηση το ’45, μπορεί να είναι μια υπολειμματική κατάσταση του 1800.

Στη νήσο Χρυσή ο οικότοπος φαίνεται να έχει την ίδια έκταση από το 1945 μέχρι σήμερα, αλλά δεν γνωρίζουμε αν η δομή και οι λειτουργίες του οικοτόπου είναι ίδιες.

<u>Διεύθυνση Δασών Χανίων</u>

Η ξήρανση του οικοτόπου πρέπει να καταγραφεί ως απειλή. Θα πρέπει να υπάρξει συνεργασία με τα Τμήματα Δασών.

Αναγνωρίζεται ως σημαντική η σημερινή πρόσκληση και συμμετοχή των φορέων για την καλύτερη επικοινωνία και συνεργασία τους.

Υπάρχει εκτίμηση για ξήρανση στη νήσο Χρυσή >50%. Δεν έχει διαπιστωθεί και τεκμηριωθεί από πού προέρχεται η ξήρανση και δεν γνωρίζουμε ούτε το ποσοστό. Πιθανές αιτίες είναι η κλιματική αλλαγή, η ανομβρία. Υπάρχει ανάγκη εκπόνησης σχεδίου παρακολούθησης σε αυτές τις περιοχές.

Πρέπει να δοθεί βαρύτητα στη φυσική αναγέννηση αλλά ακόμα και η φυσική αναγέννηση μπορεί να μην προχωρήσει σε περιφραγμένες ζώνες.

Στο Ελαφονήσι κακές πρακτικές έχουν οδηγήσει σε προσβολή των δέντρων από έντομα. Θα πρέπει να εφαρμόζονται καλές πρακτικές και όχι αστυνομικά μέτρα. Στη Γαύδο πολύ μεγάλο πρόβλημα αποτελούν οι σκηνές. Πρόβλημα επίσης αποτελούν οι «γουρούνες» και τα μηχανοκίνητα οχήματα στη Χρυσή. Ενώ η κατασκήνωση απαγορεύεται το πρόβλημα παραμένει.

Στο Σαρακήνικο και στο Λάβρακα πολύ μεγάλο πρόβλημα αποτελεί η εξάπλωση των πεύκων και η τοποθέτηση σκηνών. Υπάρχουν διενέξεις με τους πολίτες (έχει καταγραφεί η καταπάτηση του οικοτόπου στα Φαλάσσαρνα). Υπάρχει έντονος προβληματισμός για το πως θα λυθούν αυτά τα προβλήματα.

Θα πρέπει να εφαρμοστεί ελεγχόμενη ολοκληρωμένη διαχείριση και σε περιοχές Natura να ασκείται η βιολογική καλλιέργεια.

<u>Τμήμα Περιβάλλοντος Χανίων</u>

Πολύ μεγάλη πίεση ασκούν τα τουριστικά λεωφορεία. Στο Ελαφονήσι έχουν καταγραφεί μέχρι και 2000 αυτοκίνητα ημερησίως.

Να σταλούν τα factsheets που παρουσίασε η ομάδα του Σχεδίου Δράσης για τον οικότοπο 2250 και στάλθηκαν στους Φορείς Διαχείρισης, έτσι ώστε να μπορέσουν οι υπηρεσίες να στείλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τις πιέσεις που δέχεται ο οικότοπος στην Κρήτη.

ENVECO

Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η πληροφορία των ΣΔ στο έργο των ΕΠΜ. Δεν είναι βέβαιο αν αναφέρονται οι ίδιες απειλές και πιέσεις.

MAIX

Η εμπειρία από το JUNICOAST έδειξε ότι οι φυτεύσεις δεν ήταν επιτυχημένες, υπήρχε μικρό ποσοστό επιβίωσης και προβλήματα στην ανάπτυξη.

Γενικά

Δεν αναφέρθηκε η διάβρωση ως πίεση. Ίσως οι πρόσθιες θίνες παίζουν σημαντικό ρόλο και θα πρέπει να προστατευτούν.

Τέλος, αναφέρθηκε η παρουσία του οικοτόπου στην περιοχή Γραμμένου στην Παλαιόχωρα, εκτός περιοχής Natura. Τίθεται το ερώτημα πως μπορεί να ενταχθεί σε καθεστώς προστασίας.

Παρουσιάσεις του ΣΔ :

Συνάντηση εργασίας – τοπική διαβούλευση για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον οικότοπο *2250, 2 Οκτωβρίου 2019, Πάτρα

Εδώ ζούμε
Natura 2000

2250* Θίνες των παραλίων με *Juniperus spp.*

Η ύπαρξη του οικοτόπου προϋποθέτει σχετικά εκτεταμένο σύστημα θινών και συγκαταλέγεται μεταξύ των σπανιότερων στο Αιγαίο. Ως τμήμα των κοινοτήτων βλάστησης πάνω σε θίνες είναι σημαντικός για τις λειτουργίες συγκράτησης της άμμου, σταθεροποίησης της ακτογραμμής και προστασίας των φυτοκοινωνιών σε εσωτερικότερες θέσεις.

Πρόκειται για έναν τύπο οικοτόπου υψηλής προτεραιότητας για διατήρηση, καθώς είναι σπάνιος και η έκτασή του έχει μειωθεί πολύ τις τελευταίες δεκαετίες. Σε ορισμένες θέσεις έχουν μείνει υπολείμματα μόνο που βρίσκονται στο τελευταίο στάδιο υποχώρησης, με μικρή ή ανύπαρκτη αναγέννηση και σε ορισμένες περιπτώσεις απειλούνται με αφανισμό.

2250* Θίνες των παραλιών με *αρκεύθους (Juniperus spp.)*

Χαρακτηριστικά είδη

Juniperus oxycedrus subsp. *macrocarpa*, *Juniperus phoenicea*, *Pistacia lentiscus*, *Rhamnus lycioides* subsp. *oleoides*, *Rubia tenuifolia*, *Lycium sweinfurthii*, *Ceratonia siliqua*, *Olea europaea* subsp. *oleaster*, *Ephedra foeminea*, *Myrtus communis*, *Prasium majus*.

σε συνδυασμό με **είδη φρυγάνων**: *Thymbra capitata*, *Helichrysum conglobatum* *Helichrysum italicum*, *Phagnalon graecum* και λιγότερο συχνά τα *Cistus creticus*, *Cistus salwifolius*, *Erica manipuliflora*, *Teucrium capitatum*, *Asparagus aphyllus*, *Anthyllis hermanniae*,

καθώς και **αμμόφιλα taxa** όπως: *Pancratium maritimum*, *Medicago marina*, *Elytrigia juncea*, *Pseudorlaya pumila*, *Reichardia picroides*, *Valantia hispida* και αλοφυτικών ειδών *Limonium* όπως τα *L. graecum*, *L. hyssopifolium*, *L. ocymifolium*, *L. echioides*.

Συμμετέχουν και **φυτικά taxa της κλάσης Thero-Brachypodietea**: *Senecio vernalis*, *Lagurus ovatus*, *Vulpia fasciculata*, *Senecio vulgaris*, *Sonchus oleraceus*, *Rumex bucephalophorus*, *Hyoseris radiata* ssp. *graeca*, *Tractymia distachya*, *Catapodium rigidum*, *Melica minuta*, *Dactylis glomerata*, *Bupleurum semicompositum*, *Tuberaria guttata*, *Silene colorata*, *Erodium laciniatum*.

Τυπικά είδη

Juniperus macrocarpa	*Lotus halophilus*
Juniperus phoenicea	*Myrtus communis*
Thymbra capitata	*Nigella stricta*
Ephedra foeminea	*Olea europaea* subsp. *oleaster*
Erodium laciniatum	*Ononis natrix*
Helichrysum italicum	*Phagnalon graecum*
Limonium echioides	*Pistacia lentiscus*
Limonium hyssopifolium	*Prasium majus*
Lotus creticus	*Rubia tenuifolia*

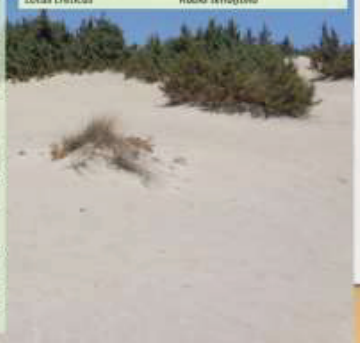

Εδώ ζούμε
Natura 2000

2250* Θίνες των παραλιών με αρκεύθους (*Juniperus spp.*)

Κριτήρια σημαντικά για τις εξειδικευμένες δομές των τύπων οικοτόπων πάνω σε θίνες:

α) φυσικότητα,

β) μορφοδυναμική (π.χ. προσθήκη ή μετακίνηση της άμμου από τον άνεμο),

γ) ανάγλυφο της θίνης,

δ) θέση της θίνης εντός του ευρύτερου συστήματος θινών.

Ο τύπος οικοτόπου χαρακτηρίζεται από **ειδικές δομές και λειτουργίες** όπως:

- παρουσία σε σταθερά συστήματα εσωτερικών αμμόλοφων,
- ύπαρξη διακριτών συστάδων με *Juniperus* που καλύπτουν μεσαίες έως μεγάλες επιφάνειες (500 m^2 <> 1 ha),
- κάλυψη βλάστησης με *Juniperus macrocarpa* να είναι μεγαλύτερη του >20%,

2250* Θίνες των παραλιών με αρκεύθους (*Juniperus spp.*)

- παρουσία τυπικών συστάδων με είδη *Juniperus* μέσου ύψους > 1.5m,
- κάλυψη βλάστησης από αμμόφιλα είδη να είναι μεγαλύτερη από 20%,
- πρότυπο χωρικής διαδοχής των τύπων οικοτόπων 2110 (υποτυπώδεις/εμβρυϊκές κινούμενες θίνες) και 2120 (κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* – λευκές θίνες) (2110-2120-2250)
- το αμμώδες υπόστρωμα να μην υπόκειται σε σημαντικές διαταραχές.

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 2250 στην Ελλάδα

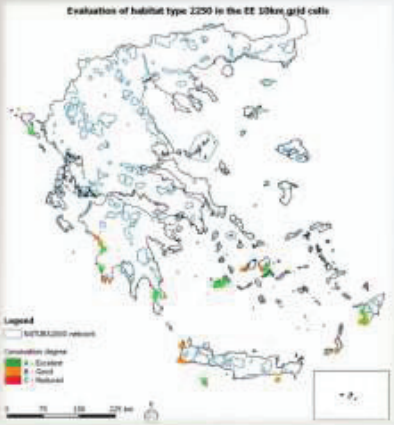

Ο τύπος οικοτόπου έχει αξιολογηθεί με βάση 61 πρωτόκολλα παρακολούθησης /αξιολόγησης σε επίπεδο περιοχών (ΤΚΣ/ΕΖΔ) δικτύου Natura 2000.

Οικότοπος	Βαθμός διατήρησης		
	A	B	C
2250	46	15	0

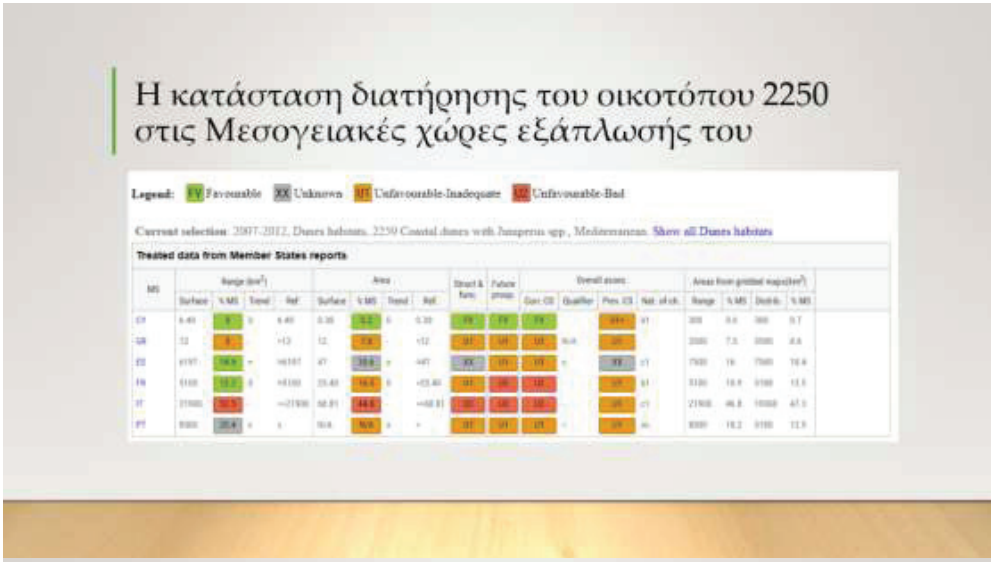
Η κατάσταση διατήρησης του οικοτόπου 2250 στις Μεσογειακές χώρες εξάπλωσής του
Legend: FV Favourable XX Unknown UI Unfavourable-Inadequate UB Unfavourable-Bad
Current selection: 2007-2012, Dunes habitats, 2250 Coastal dunes with Juniperus spp., Mediterranean. Show all Dunes habitats
Treated data from Member States reports

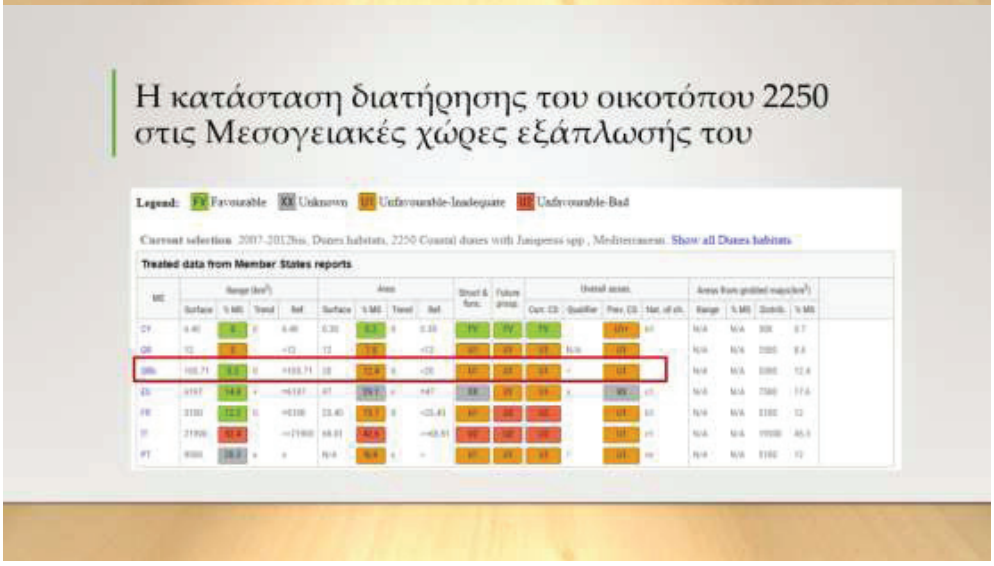
Η κατάσταση διατήρησης του οικοτόπου 2250 στις Μεσογειακές χώρες εξάπλωσής του
Legend: FV Favourable XX Unknown UI Unfavourable-Inadequate UB Unfavourable-Bad
Current selection: 2007-2012habitats, Dunes habitats, 2250 Coastal dunes with Juniperus spp., Mediterranean. Show all Dunes habitats
Treated data from Member States reports

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Η εξάπλωση του τύπου οικοτόπου 2250 στις χώρες της Μεσογείου και η κατάσταση διατήρησης (δεδομένα 2015)

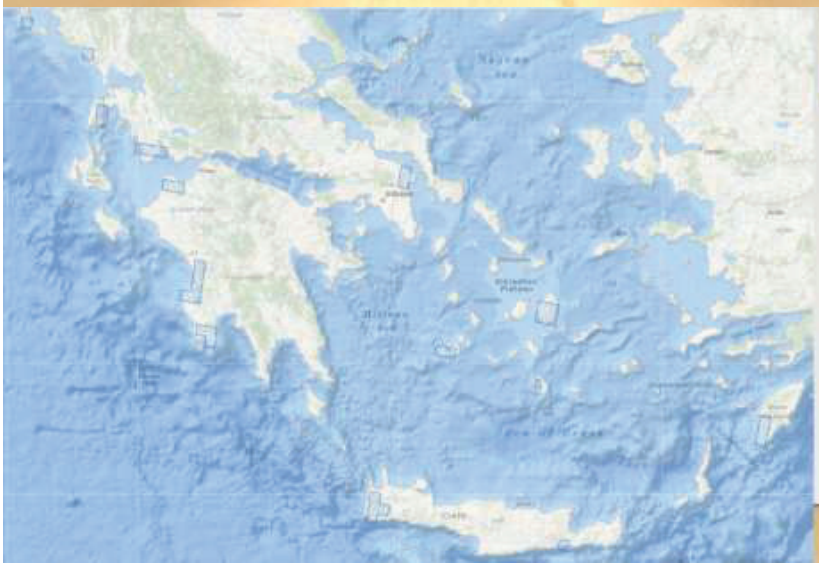

Η εξάπλωση του τύπου οικοτόπου 2250 στις περιοχές του δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα

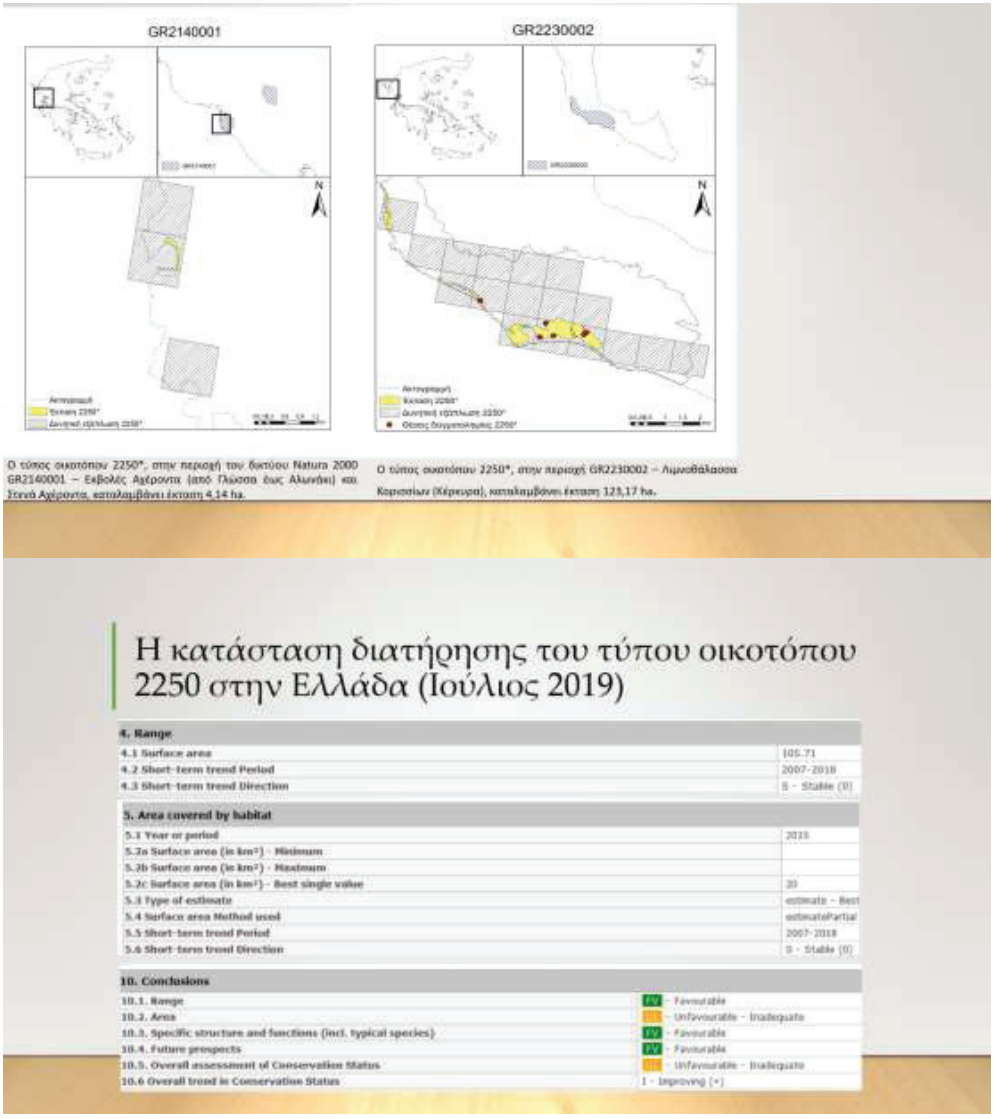
GR2140001
GR2230002
Ο τύπος οικοτόπου 2250*, στην περιοχή του δικτύου Natura 2000 GR2140001 – Εκβολές Αχέροντα (από Γλύσσα έως Αλυνάκι) και Στενά Αχέροντα, καταλαμβάνει έκταση 4,14 ha.
Ο τύπος οικοτόπου 2250*, στην περιοχή GR2230002 – Λιμνοθάλασσα Κορισσίων (Κέρκυρα), καταλαμβάνει έκταση 123,17 ha.
Η κατάσταση διατήρησης του τύπου οικοτόπου 2250 στην Ελλάδα (Ιούλιος 2019)
4. Range
4.1 Surface area 105.71
4.2 Short-term trend Period 2007-2018
4.3 Short-term trend Direction 0 - Stable (0)
5. Area covered by habitat
5.1 Year or period 2015
5.2a Surface area (in km²) - Minimum
5.2b Surface area (in km²) - Maximum
5.2c Surface area (in km²) - Best single value 20
5.3 Type of estimate estimate - Best
5.4 Surface area Method used estimatePartial
5.5 Short-term trend Period 2007-2018
5.6 Short-term trend Direction 0 - Stable (0)
10. Conclusions
10.1. Range FV - Favourable
10.2. Area U1 - Unfavourable - Inadequate
10.3. Specific structure and functions (incl. typical species) FV - Favourable
10.4. Future prospects FV - Favourable
10.5. Overall assessment of Conservation Status U1 - Unfavourable - Inadequate
10.6 Overall trend in Conservation Status 1 - Improving (+)

Εδώ ζούμε
Natura 2000

2250* Θίνες των παραλιών με αρκεύθους (*Juniperus spp.*)

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ

	2019	2014
Εύρος	FV - Ευνοϊκή	FV - Ευνοϊκή
Έκταση	U1 – Δυσμενής - Ανεπαρκής	U1 – Δυσμενής - Ανεπαρκής
Ειδικές δομές και λειτουργίες (συμπεριλαμβανομένων των τυπικών ειδών)	FV - Ευνοϊκή	U1 – Δυσμενής - Ανεπαρκής
Μελλοντικές προοπτικές	FV - Ευνοϊκή	U1 – Δυσμενής - Ανεπαρκής
Συνολική αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης	U1 – Δυσμενής - Ανεπαρκής	U1 – Δυσμενής - Ανεπαρκής
Συνολική τάση της κατάστασης διατήρησης	I Βελτίωση (+)	Σταθερή (=)

2250* Θίνες των παραλιών με αρκεύθους (*Juniperus spp.*)

Κατάλογος Μέτρων Διατήρησης

CA05 – Προσαρμογή της κοπής, της βόσκησης και άλλων ισοδύναμων αγροτικών δραστηριοτήτων
CE01 - Μείωση των επιπτώσεων από τις μεταφορές και τις υποδομές
CE06 - Αποκατάσταση οικοτόπων σε περιοχές που επηρεάζονται από μεταφορές-συγκοινωνίες
CF04 - Μείωση / εξάλειψη της ρύπανσης από σημειακές πηγές στα επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα από βιομηχανικές, εμπορικές, οικιστικές και ψυχαγωγικές περιοχές και δραστηριότητες
CF03 – Μείωση των επιπτώσεων από τις υπαίθριες δραστηριότητες αθλητισμού, αναψυχής και ψυχαγωγίας
CH03 – Μείωση των επιπτώσεων από άλλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες
CI03 - Διαχείριση, έλεγχος ή εξάλειψη εισβλητικών ξενικών ειδών
CL01 - Διαχείριση των οικοτόπων για την επιβράδυνση, τη διακοπή ή την αναστροφή φυσικών διεργασιών

Εδώ ζούμε
Natura 2000

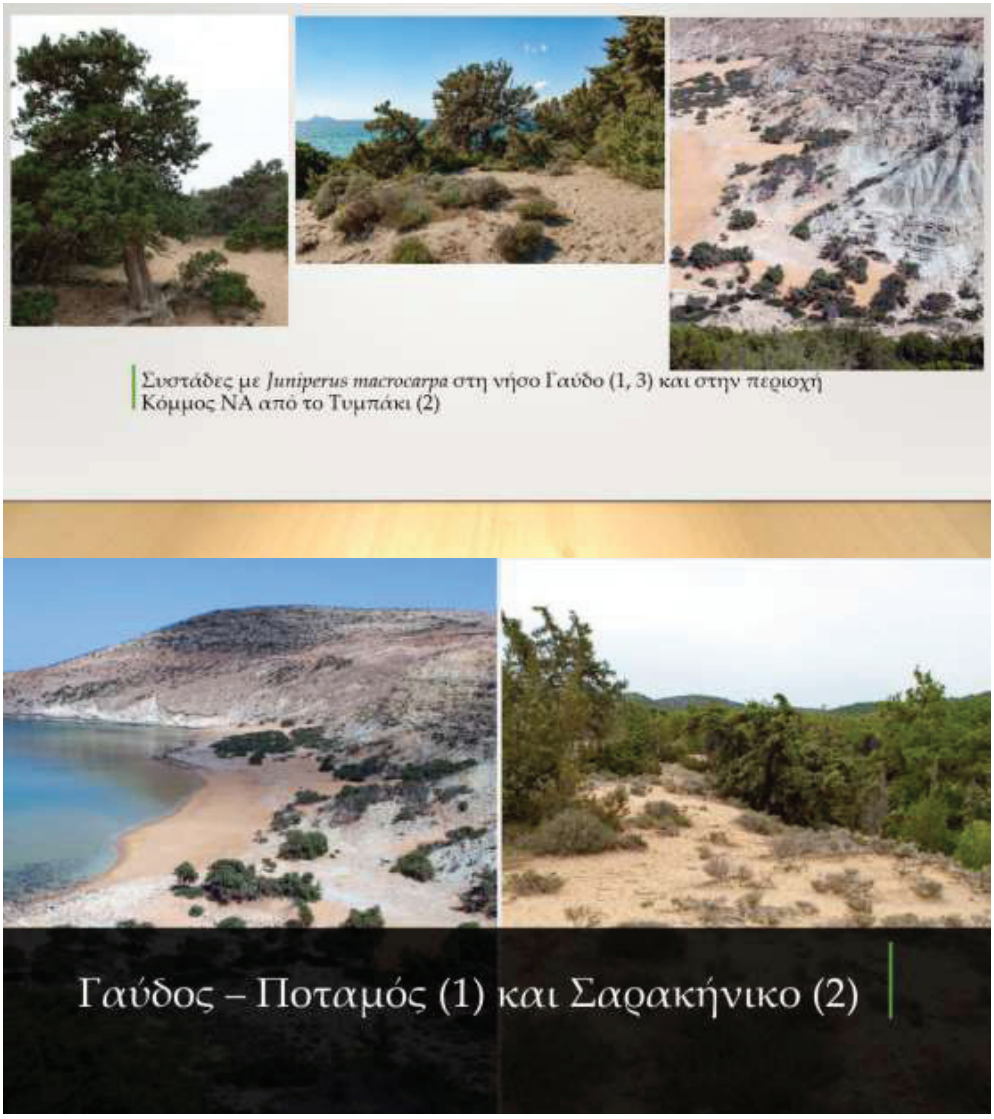

Εδώ ζούμε
Natura 2000
LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)
Γαύδος – Άγιος Ιωάννης

Εδώ ζούμε
Natura 2000

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Δημόσια διαβούλευση για την εφαρμογή μέτρων προστασίας και διαχείρισης του οικοτόπου προτεραιότητας 2250: Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp. σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Ο οικότοπος των θινών των παραλιών με *Juniperus* spp. στην Πελοπόννησο και τη Δυτική Ελλάδα: υπολειμματικό στοιχείο ή μέσο για τη βελτίωση των παράκτιων οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους

Ιωάννης Π. Κόκκορης
Δασολόγος MSc, PhD
UNIVERSITY OF PATRAS

Πάτρα, 02 Οκτ 2019

Ο οικότοπος προτεραιότητας 2250: Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp. στο δίκτυο Natura 2000

Πάτρα, 02 Οκτ 2019

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Δήμοι στην που εμφανίζεται στην περιοχή τους ο οικότοπος 2250: Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp. στο δίκτυο Natura 2000

Δήμος Κέρκυρας
Δήμος Πάργας
Δήμος Ιεράς Πόλης Μεσολογγίου
Δήμος Δυτικής Αχαΐας
Δήμος Ανδραβίδας-Κυλλήνης
Δήμος Ανδρίτσαινας-Κρεστένων
Δήμος Ζαχάρως
Δήμος Τριφυλίας
Δήμος Πύλου-Νέστορος
Δήμος Ελαφόνησου

Συνολική, χαρτογραφημένη έκταση του οικοτόπου: **977 ha**

Πάτρα, 02 Οκτ 2019

Περιοχή λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου (Ν. Αιτωλοακαρνανίας)

Πάτρα, 02 Οκτ 2019

www.edozoume.gr

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Περιοχή Καλογριάς (Ν. Αχαΐας)

Πάτρα, 02 Οκτ 2019

Περιοχή Καλογριάς (Ν. Αχαΐας)

Πάτρα, 02 Οκτ 2019

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Περιοχή Καλογριάς (Ν. Αχαΐας)

Πάτρα, 02 Οκτ 2019

Περιοχή Καλογριάς (Ν. Αχαΐας)

Πάτρα, 02 Οκτ 2019

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Περιοχή λίμνης Καϊάφα (Ν. Ηλείας)

Πάτρα, 02 Οκτ 2019

Περιοχή λίμνης Καϊάφα (Ν. Ηλείας)

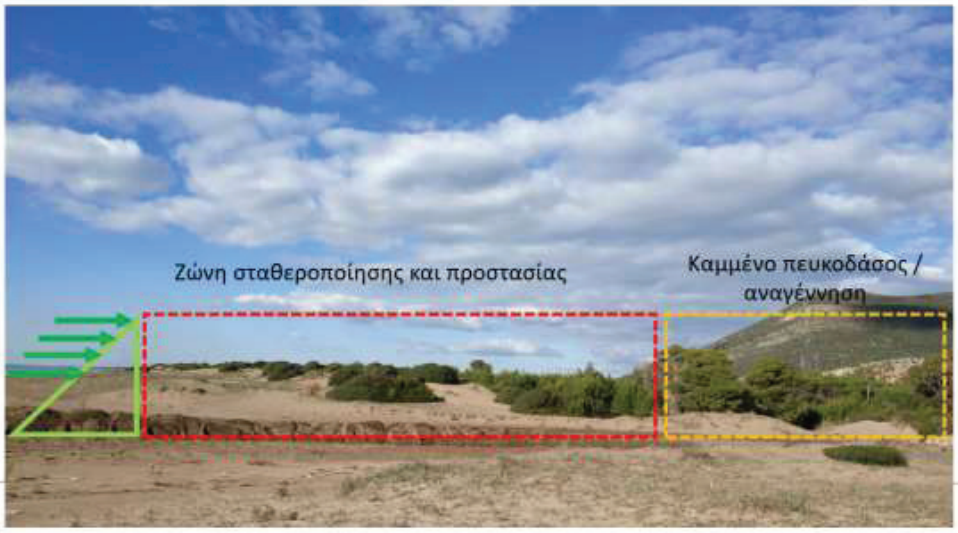

Πάτρα, 02 Οκτ 2019

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Περιοχή Καλού Νερού (Ν. Μεσσηνίας)

Πάτρα, 02 Οκτ 2019

Περιοχή Καλού Νερού (Ν. Μεσσηνίας)

Πάτρα, 02 Οκτ 2019

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Λεπτομερέστερη καταγραφή

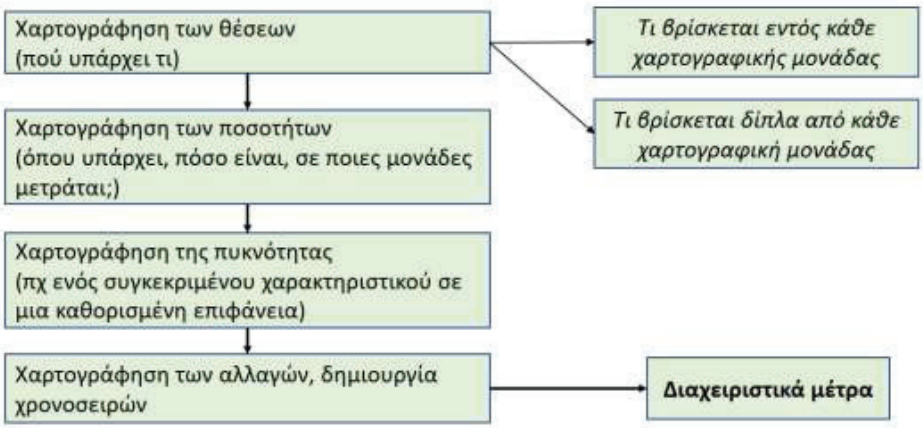

Πάτρα, 02 Οκτ 2019

Συμπεράσματα

Σύνοψη των χαρακτηριστικών του οικοτόπου στη δυτική Ελλάδα και την Πελοπόννησο:

- Λίγες θέσεις με συμπαγείς θαμνώνες και σε μικρή επιφάνεια.
- Εμφάνιση εκτενών σε μήκος ζωνών κατά μήκος της ακτογραμμής, αλλά με πολύ μικρό πλάτος (δύο-τριών ατόμων), με πολύ μικρές συστάδες και μεμονωμένα άτομα.
- Εμφάνιση του οικοτόπου (ή υπολειμματικών στοιχείων του, πχ μεμονωμένων γηραιών ατόμων) σε αρκετές θέσεις που δεν είναι χαρτογραφημένες.
- Σε πολλές θέσεις σε μίξη με έντονες ανθρωπογενείς δραστηριότητες (πχ ξενοδοχεία, εντατικές καλλιέργειες).
- Κινδυνεύει κύρια από εποχικές πιέσεις των καλλιεργειών και του τουρισμού.

Πάτρα, 02 Οκτ 2019

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Εδώ ζούμε
Natura 2000

LIFE-IP 4 NATURA LIFE16 IPE/GR/000002

Πιέσεις, Απειλές, Στόχοι και Προτάσεις μέτρων διαχείρισης για τον οικότοπο των θινών των παραλιών με *Juniperus* spp. (2250*)

Ιωάννης Τσιριπίδης
Αναπληρωτής Καθηγητής
Τμήμα Βιολογίας
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης

Παράκτια οικοσυστήματα και άνθρωπος

- Περισσότερο από το μισό του παγκόσμιου πληθυσμού διαβιώνει στη ζώνη 60 Km από την ακτογραμμή
- Η συχνότητα και η ένταση των ανθρωπογενών διαταραχών έχει αυξηθεί σημαντικά τις τελευταίες δεκαετίες στα παράκτια οικοσυστήματα
- Οι παράκτιοι τύποι βλάστησης είναι ευάλωτοι και πολλές φορές υποβαθμισμένοι εξαιτίας:
  - Της εντατικοποιημένης χρήσης ακτών για την αξιοποίηση των πολλών οικοσυστημικών λειτουργιών που προσφέρουν
  - Της ιδιαίτερης οικολογίας των δομικών τους ειδών

Curr et al. 2000. J Coast Conserv 6: 15-22.

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Πιέσεις και απειλές για τον Τ.Ο. 2250*

Πηγές δεδομένων:

- Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης τύπων οικοτόπων στην Ελλάδα (Πρόγραμμα Εποπτείας: 2014-2015)
- Πρόγραμμα LIFE JUNICOAST (“Actions for the conservation of coastal dunes with *Juniperus* spp. in Crete and the South Aegean”)
- Σχέδια διαχείρισης και δράσης για τον Τ.Ο. από άλλες περιοχές της Ευρώπης
- Επιστημονικές δημοσιεύσεις και βιβλία

Πιέσεις και απειλές

Συχνότερες και σημαντικότερες πιέσεις/απειλές σύμφωνα με τα αποτελέσματα του έργου της Εποπτείας (2014-2015)

Πίεση/απειλή		Ποσοστό ανά σημαντικότητα			Συνολικό ποσοστό
Κωδικός	Περιγραφή	Χαμηλή	Μέτρια	Υψηλή	
A01	Cultivation	0.00	3.85	0.00	3.85
A04	Grazing	5.38	6.15	1.54	13.08
D01	Roads, paths and railroads	5.38	6.92	0.00	12.31
E03	Discharges	7.69	1.54	0.00	9.23
E04	Structures, buildings in the landscape	3.85	6.15	0.77	10.77
G01& G02	Outdoor sports and leisure activities, recreational activities & Sport and leisure structures	5.39	6.93	1.54	15.38
G05	Other human intrusions and disturbances	1.54	3.08	0.77	5.38
H05	Soil pollution and solid waste (excluding discharges)	3.08	0.77	0.00	3.85
X	No threats or pressures	0.00	0.00	0.00	17.69

Πιέσεις και απειλές

1) Βόσκηση (A04)
2) Ύπαρξη υποδομών και κτιρίων (E01 & E04)
3) Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών (D01)
4) Ύπαρξη δομών αναψυχής (G02)
5) Απορρίμματα-ρύπανση εδάφους (E03 & H05)
6) Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές (G05)
7) Δραστηριότητες αναψυχής (G01)
8) Καλλιέργεια (A01)

Δείκτης ιεράρχησης =

- (ποσοστό των υψηλής σημαντικότητας πιέσεων/απειλών x 6) +
- (ποσοστό των μέτριας σημαντικότητας πιέσεων/απειλών x 3) +
- (ποσοστό των χαμηλής σημαντικότητας πιέσεων/απειλών x1)

Πιέσεις και απειλές

Οι κύριες πιέσεις και απειλές που αναφέρθηκαν στα αποτελέσματα του έργου JUNICOAST είναι οι:

- Περιορισμένη φυσική αναγέννηση
- Τουρισμός
- Έλλειψη ευαισθητοποίησης του κοινού
- Στερεά απορρίμματα
- Πυρκαγιά
- Βόσκηση
- Κοπή ξυλείας
- Κλιματική αλλαγή

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Πιέσεις και απειλές

- Ακραία καιρικά φαινόμενα
- Αλλαγές στη γεωμορφολογία των αμμοθινών
- Αλλαγές στη δομή και λειτουργίες του τύπου οικοτόπου
- Αλλαγές στη σύνθεση σε οργανισμούς (φυτά, ζώα)
- Ανθρωπογενείς διαταραχές
- Απορρίμματα-ρύπανση εδάφους
- Αρνητικές επιπτώσεις από διαταραχές σε γειτονικούς τύπους οικοτόπων
- Βόσκηση
- Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών
- Διαταραχή στη διασπορά σπερμάτων
- Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού
- Δυσμενής αναλογία ηλικιακών κλάσεων
- Δυσμενής αναλογία φύλου
- Έλλειψη ευαισθητοποίησης του κοινού
- Έλλειψη ορθών μέτρων προστασίας
- Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης)
- Κατακερματισμός ενδιαιτήματος
- Κλιματική αλλαγή
- Κοπή κλαδιών
- Μειωμένη βιωσιμότητα και φυτρωτικότητα σπερμάτων
- Μείωση της έκτασης του τύπου οικοτόπου
- Οικιστική ανάπτυξη (αλλαγή χρήσης γης)
- Παρουσία εισβολικών και προβληματικών ειδών
- Περιορισμένη φυσική αναγέννηση
- Ποδοπάτημα νεαρών-μικρών φυτών
- Πυρκαγιές
- Ύπαρξη δομών αναψυχής

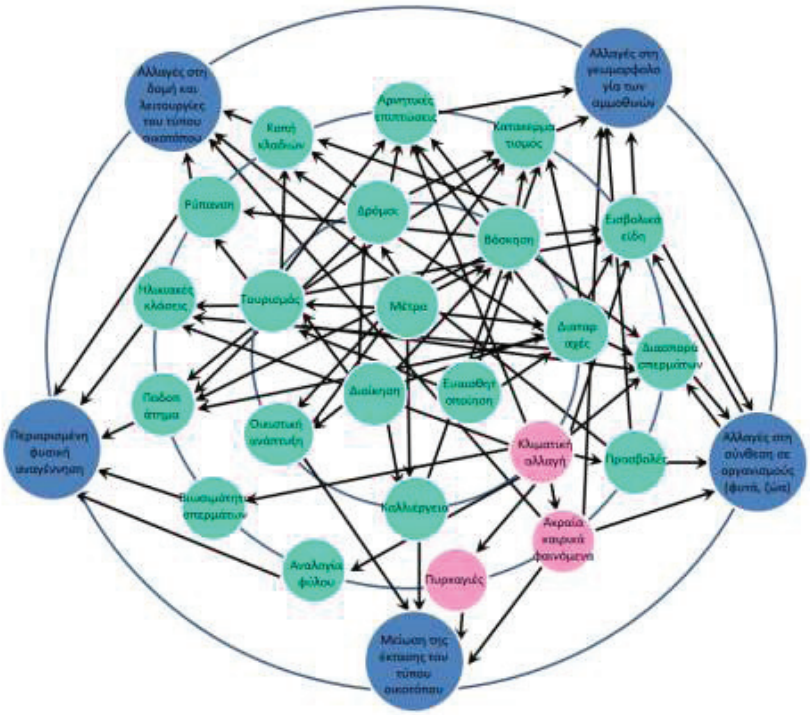

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Πιέσεις και απειλές

Πιέσεις και απειλές

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Πιέσεις και απειλές

Πιέσεις και απειλές

Πιέσεις και απειλές

Πιέσεις και απειλές

GR4340015: Παραλία από Χρυσοσκαλίτσα μέχρι Ακρωτήριο Κριός

Σκοπός και στόχοι του Σ.Δ.

Βασικές αρχές

- Το εύρος και η περιοχή εξάπλωσής να είναι μεγαλύτερα από τις αντίστοιχες τιμές αναφοράς
- >90% της έκτασης του Τ.Ο. να έχει ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης δομής και λειτουργιών
- Τα τυπικά είδη του τύπου οικοτόπου θα πρέπει να έχουν ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης
- Οι μελλοντικές προοπτικές για το εύρος και την περιοχή εξάπλωσης, καθώς και για τη δομή και λειτουργίες θα πρέπει να είναι καλές
- Η μελλοντική τάση για το εύρος και την περιοχή εξάπλωσης και για τη δομή και λειτουργίες να είναι σταθερή ή αυξανόμενη (βελτιούμενη)

Σκοπός και στόχοι του Σ.Δ.

Υφιστάμενη γνώση και κατάσταση διατήρησης του τύπου οικοτόπου 2250*

Γενική Αξιολόγηση: Μη ικανοποιητική-ανεπαρκής (U1) Κατάσταση Διατήρησης

- Μη ικανοποιητική-ανεπαρκής (U1) ΚΔ της περιοχής εξάπλωσης του Τ.Ο.
- Φτωχή μελλοντική προοπτική για την περιοχή εξάπλωσης
- 10% της έκτασης του τύπου οικοτόπου (2 Km^2) έχει άγνωστη ΚΔ
- Βραχυχρόνια τάση για το εύρος εξάπλωσης και την περιοχή εξάπλωσης, το μέγεθος της περιοχής εξάπλωσης και οι πιέσεις και απειλές αξιολογήθηκαν στην 4η εξαετή εθνική αναφορά με βάση εκτίμηση από περιορισμένη ποσότητα δεδομένων ή με βάση την άποψη του ειδικού
- Οι τιμές αναφοράς για το εύρος και την περιοχή εξάπλωσης δίνονται στη 4η εξαετή εθνική αναφορά με βάση τελεστές και όχι με βάση συγκεκριμένες τιμές

Σκοπός Διατήρησης

- Βελτίωση των παραμέτρων του τύπου οικοτόπου που δεν βρίσκονται σε ικανοποιητική ΚΔ (περιοχή εξάπλωσης και μελλοντικές προοπτικές της)
- Βελτίωση των παραμέτρων που βρίσκονται οριακά σε ικανοποιητική ΚΔ (δομή και λειτουργίες), έτσι ώστε να διασφαλιστεί στο μέλλον η ικανοποιητική ΚΔ τους
- Διασφάλιση της ικανοποιητικής ΚΔ σε όσες περιοχές εμφάνισης του Τ.Ο. υπάρχει και για όσες παραμέτρους της ΚΔ ισχύει
- Αποτίμηση όλων των απαραίτητων παραμέτρων για την αξιολόγηση της ΚΔ του Τ.Ο. με βάση επαρκή (ποιοτικά και ποσοτικά) δεδομένα (μέθοδο πλήρους καταγραφής ή στατιστικά ισχυρής εκτίμησης).

  - ❖ Επιμέρους περιοχές εμφάνισης του Τ.Ο.
  - ❖ Εθνικό επίπεδο

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

<u>Στόχος – Δράση: Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για την έκταση του Τ.Ο.</u>

- Υπολογισμός της δυνητικής εξάπλωσης του Τ.Ο. σε εθνικό επίπεδο
- Εκτίμηση της ιστορικής εξάπλωσης με βάση αεροφωτογραφίες, δορυφορικές εικόνες και μαρτυρίες
- Υπολογισμός της επιθυμητής έκτασης ανά περιοχή εμφάνισης (σημερινής, δυνητικής και ιστορικής) του Τ.Ο.
- Υπολογισμός της τιμής αναφοράς της έκτασης του Τ.Ο. σε εθνικό επίπεδο
- Δημιουργία χάρτη επιθυμητής εξάπλωσης

Περιοχή Εφαρμογής:

❖ Αρχικά → Για κάθε περιοχή σημερινής ή δυνητικής εμφάνισης

❖ Τελικά → Άθροιση σε πανελλαδικό επίπεδο

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος – Δράση: Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για το εύρος εξάπλωσης του Τ.Ο.

- Βασίζεται στα αποτελέσματα της δράσης (1).

❑ Περιοχή Εφαρμογής: Πανελλαδικά

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος – Δράση: Χαρτογράφηση του Τ.Ο. σε περιοχές εκτός δικτύου Natura 2000 και βελτιστοποίηση της χαρτογράφησης εντός δικτύου Natura 2000.

- Εν μέρει θα βασιστεί στα αποτελέσματα της δράσης (1).
- Πρόταση νέων περιοχών για το δίκτυο Natura 2000 ή επέκτασης υπαρχόντων περιοχών

❑ Περιοχή εφαρμογής: Πανελλαδικά (εντός και εκτός των περιοχών του δικτύου Natura 2000)

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος – Δράση: Υπολογισμός με βάση επαρκή (ποιοτικά και ποσοτικά) δεδομένα της βραχυχρόνιας (περίοδος 12 ετών) και της μακροχρόνιας (περίοδος 24 ετών) τάσης για την περιοχή εξάπλωσης

- Εν μέρει θα βασιστεί στα αποτελέσματα της δράσης (1).
- Θα πρέπει να εξειδικεύσει και να δώσει έμφαση στις περιόδους των τελευταίων 12 και 24 ετών

❑ Περιοχή εφαρμογής: Πανελλαδικά (εντός και εκτός των περιοχών του δικτύου Natura 2000)

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος – Δράση: Υπολογισμός με βάση επαρκή (ποιοτικά και ποσοτικά) δεδομένα της βραχυχρόνιας (περίοδος 12 ετών) και της μακροχρόνιας (περίοδος 24 ετών) τάσης για το εύρος εξάπλωσης

- Θα βασιστεί στα αποτελέσματα της δράσης (4)

❑ Περιοχή εφαρμογής: Πανελλαδικά

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος – Δράση: Αξιολόγηση της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου (επικαιροποίηση αξιολόγησης δειγματοληψιών 2014-2015, διενέργεια νέων δειγματοληψιών και εξειδίκευση μεθοδολογίας αξιολόγησης)

- Αξιολόγηση της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών και των πιέσεων και απειλών στο τμήμα του Τ.Ο. που είναι άγνωστη.
- Επικαιροποίηση της αξιολόγησης και της καταγραφής των απειλών που έγινε το 2014-2015
- Πύκνωση του δικτύου δειγματοληπτικών επιφανειών για την αξιολόγηση της ΚΔ και την καταγραφή των πιέσεων και απειλών σε κάθε περιοχή εμφάνισης του Τ.Ο.
- Βελτιστοποίηση του πρωτοκόλλου παρακολούθησης και της μεθοδολογίας αξιολόγησης της ΚΔ
- Επιπρόσθετη καταγραφή των πιέσεων και απειλών μέσω συνεντεύξεων με τους αρμόδιους φορείς διαχείρισης των περιοχών εμφάνισης του Τ.Ο.

❑ Περιοχή εφαρμογής: Σε όλες τις περιοχές εμφάνισης του Τ.Ο. εντός και εκτός δικτύου Natura 2000

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος : Αξιολόγηση της ΚΔ των βασικών τυπικών ειδών του τύπου οικοτόπου στην ευρύτερη περιοχή εμφάνισής του.

Δράση: Επικαιροποίηση του καταλόγου των τυπικών ειδών με βάση διαφορετικές κατηγορίες οργανισμών

- Καταγραφή των κοινοτήτων φυτών και ζώων
- Καθορισμός ειδών δεικτών (φυτά και ζώα) για την ΚΔ της δομής και των λειτουργιών
- Σε συνδυασμό με τη δράση (6) καθώς τα είδη δείκτες χρησιμοποιούνται στην αξιολόγηση της ΚΔ της δομής και του λειτουργιών του Τ.Ο.
- Περιοχή εφαρμογής: Σε όλες τις περιοχές εμφάνισης του Τ.Ο.

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος : Αξιολόγηση της ΚΔ των βασικών τυπικών ειδών του τύπου οικοτόπου στην ευρύτερη περιοχή εμφάνισής του.

Δράση: Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των τυπικών ειδών (τουλάχιστον των σημαντικότερων εξ αυτών) με βάση πληθυσμιακά δεδομένα από τις ευρύτερες περιοχές εμφάνισης του Τ.Ο.

- Περιοχή εφαρμογής: Δειγματοληπτικά στις σημαντικότερες περιοχές εξάπλωσης του Τ.Ο. από άποψη έκτασης και αντιπροσωπευτικότητας
  - Στρωματοποιημένη δειγματοληψία
    - Χλωριδικές περιοχές
    - Βαθμός διατήρησης

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος-Δράση : Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας δράσεων διαχείρισης και διατήρησης που αφορούν τον τύπο οικοτόπου 2250* ή άλλους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων (π.χ. 1210, 2110, 2120) που έχουν εφαρμοστεί στην Ελλάδα στο παρελθόν.

- Περιοχή εφαρμογής: Σε όσες περιοχές έχουν εφαρμοστεί δράσεις και μέτρα διατήρησης του Τ.Ο. (π.χ. GR4320003, GR4340001, GR4340013, GR4340015 - JUNICOAST)

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος-Δράση : Προοδευτική αύξηση της περιοχής εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου

- Ακριβής προσδιορισμός των εκτάσεων στις οποίες θα επιχειρηθεί η αποκατάσταση του Τ.Ο.
- Αξιολόγηση των οικολογικών συνθηκών σε αυτές τις περιοχές
- Εκτίμηση της βέλτιστης μεθόδου αποκατάστασης
- Εφαρμογή των δράσεων αποκατάστασης
  - προστασία περιοχών για φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών ή/και
  - ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης μέσω φυτεύσεων των τυπικών ειδών

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος-Δράση: Προοδευτική αύξηση της περιοχής εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου

❑ Περιοχή εφαρμογής: Σε όσες περιοχές κριθεί δόκιμο και εφικτό

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής
GR2230002	Λιμνοθάλασσα Κορισσίων (Κέρκυρα)
GR2330005	Θίνες και παράκτιο δάσος Ζαχάρως, Λίμνη Καϊάφα, Στροφυλιά, Κακόβατος
GR2550004	Λιμνοθάλασσα Πύλου (Διβάρι) και Νήσος Σφακτηρία, Άγιος Δημήτριος
GR2550005	Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι-Κυπαρισσία)
GR4310004	Δυτικά Αστερούσια (από Αγιοφάραγγο έως Κόκκινο Πύργο)
GR4340001	Ήμερη και άγρια Γραμβούσα-Τηγάνι και Φαλάσαρνα-Ποντικονήσι, Όρμος Λιβάδι-Βίγλα
GR4340002	Νήσος Ελαφόνησος και παράκτια θαλάσσια ζώνη

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος-Δράση: *Ex situ* διατήρηση των θεμελιωδών φυτικών ειδών του τύπου οικοτόπου και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*

- Συλλογή αναπαραγωγικού υλικού
- Αξιολόγηση αναπαραγωγικού υλικού
- Διατήρηση αναπαραγωγικού υλικού
- Δημιουργία πρωτοκόλλων αναπαραγωγής
- Παραγωγή, καλλιέργεια και διατήρηση φυταρίων

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος : Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών για εύρος και περιοχή εξάπλωσης, και για δομή και λειτουργίες του Τ.Ο.

- Μείωση αριθμού και σημαντικότητας πιέσεων και απειλών ή/και
- Λήψη μέτρων για την εξισορρόπηση των αρνητικών επιπτώσεων των πιέσεων και απειλών

❖ **Απειλή: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών**

- Δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, εγκατάσταση κωλυμάτων, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή χρήσης δρόμων και μονοπατιών
- Αποκατάσταση υποστρώματος, έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση
- Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

❑ Περιοχή εφαρμογής: Σε όσες περιοχές κριθεί δόκιμο και εφικτό

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής
GR2230002	Λιμνοθάλασσα Κορισσίων (Κέρκυρα)
GR2310001	Δέλτα Αχελώου, Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου-Αιτωλικού, Εκβολές Εύηνου, Νήσοι Εχινάδες, Νήσος Πεταλάς
GR2330005	Θίνες και παράκτιο δάσος Ζαχάρως, Λίμνη Καϊάφα, Στροφυλιά, Κακόβατος
GR2540002	Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφόνησος
GR2550004	Λιμνοθάλασσα Πύλου (Διβάρι) και Νήσος Σφακτηρία, Άγιος Δημήτριος
GR2550005	Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι-Κυπαρισσία)
GR4210005	Ρόδος: Ακραμύτης, Αρμενιστής, Αττάβυρος, ρέματα και θαλάσσια ζώνη (Καραβόλα - Όρμος Γλυφάδα)
GR4320003	Νήσος Χρυσή
GR4340001	Ήμερη και άγρια Γραμβούσα-Τηγάνι και Φαλάσαρνα-Ποντικονήσι, Όρμος Λιβάδι-Βίγλα
GR4340013	Νήσοι Γαύδος και Γαυδοπούλα
GR4340015	Παραλία από Χρυσοσκαλίτσα μέχρι Ακρωτήριο Κριός

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος : Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών για εύρος και περιοχή εξάπλωσης, και για δομή και λειτουργίες του Τ.Ο.

Απειλή: Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού

- Δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή δραστηριοτήτων τουρισμού (οι περιοχές αποτροπής μπορεί να είναι σταθερές ή μεταβαλλόμενες στο χρόνο)
- Καθαρισμός απορριμμάτων που προκύπτουν από τις τουριστικές δραστηριότητες
- Καθοδήγηση των τουριστικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένες θέσεις έτσι ώστε να μη βλάπτεται σημαντικά ο Τ.Ο.
- Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

❑ Περιοχή εφαρμογής: Σε όσες περιοχές εμφανίζεται η πίεση-απειλή

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής
GR2230002	Λιμνοθάλασσα Κορισσίων (Κέρκυρα)
GR4310004	Δυτικά Αστερούσια (από Αγιοφάραγγο έως Κόκκινο Πύργο)
GR4320003	Νήσος Χρυσή
GR4340001	Ήμερη και άγρια Γραμβούσα-Τηγάνι και Φαλάσαρνα-Ποντικονήσι, Όρμος Λιβάδι-Βίγλα
GR4340002	Νήσος Ελαφόνησος και παράκτια θαλάσσια ζώνη
GR4340013	Νήσοι Γαύδος και Γαυδοπούλα
GR4340015	Παραλία από Χρυσοσκαλίτσα μέχρι Ακρωτήριο Κριός

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος : Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών για εύρος και περιοχή εξάπλωσης, και για δομή και λειτουργίες του Τ.Ο.

Πίεση-Απειλή: Οικιστική ανάπτυξη (αλλαγή χρήσης γης)

- Απομάκρυνση παράνομων κατασκευών δόμησης
- Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση
- Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

❑ Περιοχή εφαρμογής: Σε όσες περιοχές εμφανίζεται η πίεση-απειλή

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής
GR2310001	Δέλτα Αχελώου, Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου-Αιτωλικού, Εκβολές Εύηνου, Νήσοι Εχινάδες, Νήσος Πεταλάς
GR2540002	Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφόνησος
GR2550005	Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι-Κυπαρισσία)
GR4310004	Δυτικά Αστερούσια (από Αγιοφάραγγο έως Κόκκινο Πύργο)
GR4340001	Ήμερη και άγρια Γραμβούσα-Τηγάνι και Φαλάσαρνα-Ποντικονήσι, Όρμος Λιβάδι-Βίγλα

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος : Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών για εύρος και περιοχή εξάπλωσης, και για δομή και λειτουργίες του Τ.Ο.

Πίεση-Απειλή: Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης)

- Απομάκρυνση παράνομων καλλιεργειών
- Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση
- Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευότνως του *J. phoenicea*

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

- Περιοχή εφαρμογής: Σε όσες περιοχές εμφανίζεται η πίεση-απειλή

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής
GR2310001	Δέλτα Αχελώου, Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου-Αιτωλικού, Εκβολές Εύηνου, Νήσοι Εχινάδες, Νήσος Πεταλάς
GR2330005	Θίνες και παράκτιο δάσος Ζαχάρως, Λίμνη Καϊάφα, Στροφυλιά, Κακόβατος
GR2540002	Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφόνησος
GR2550005	Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι-Κυπαρισσία)
GR4210005	Ρόδος: Ακραμύτης, Αρμενιστής, Αττάβυρος, ρέματα και θαλάσσια ζώνη (Καραβόλα - Όρμος Γλυφάδα)
GR4310004	Δυτικά Αστερούσια (από Αγιοφάραγγο έως Κόκκινο Πύργο)
GR4340001	Ήμερη και άγρια Γραμβούσα-Τηγάνι και Φαλάσαρνα-Ποντικονήσι, Όρμος Λιβάδι-Βίγλα

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος : Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών για εύρος και περιοχή εξάπλωσης, και για δομή και λειτουργίες του Τ.Ο.

Πίεση-Απειλή: Κλιματική αλλαγή

- Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων σε περιοχές εμφάνισης του Τ.Ο.
- Πρόβλεψη των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην εξάπλωση του τύπου οικοτόπου και της αποτελεσματικότητας του δικτύου Natura 2000 για την διατήρηση του τύπου οικοτόπου

- Περιοχή εφαρμογής: Επιλογή τουλάχιστον τεσσάρων περιοχών που να αντιπροσωπεύουν τις διαφορετικές κλιματικές συνθήκες στο εύρος εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου στην Ελλάδα (π.χ. Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, νησιά νότιου Αιγαίου, Κρήτη)

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος : Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών για εύρος και περιοχή εξάπλωσης, και για δομή και λειτουργίες του Τ.Ο.

Πίεση-Απειλή: Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές

- Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση
- Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

❑ Περιοχή εφαρμογής: Σε όσες περιοχές εμφανίζεται η πίεση-απειλή

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής
GR2230002	Λιμνοθάλασσα Κορισσίων (Κέρκυρα)
GR2310001	Δέλτα Αχελώου, Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου-Αιτωλικού, Εκβολές Εύηνου, Νήσοι Εχινάδες, Νήσος Πεταλάς
GR2330005	Θίνες και παράκτιο δάσος Ζαχάρως, Λίμνη Καϊάφα, Στροφυλιά, Κακόβατος
GR2540002	Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφόνησος
GR2550003	Νήσοι Σαπιέντζα και Σχίζα, Ακρωτήρι Ακρίτας
GR2550004	Λιμνοθάλασσα Πύλου (Διβάρι) και Νήσος Σφακτηρία, Άγιος Δημήτριος
GR2550005	Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι-Κυπαρισσία)
GR4210005	Ρόδος: Ακραμύτης, Αρμενιστής, Αττάβυρος, ρέματα και θαλάσσια ζώνη (Καραβόλα - Όρμος Γλυφάδα)
GR4320003	Νήσος Χρυσή
GR4340001	Ήμερη και άγρια Γραμβούσα-Τηγάνι και Φαλάσαρνα-Ποντικονήσι, Όρμος Λιβάδι-Βίγλα
GR4340002	Νήσος Ελαφόνησος και παράκτια θαλάσσια ζώνη
GR4340013	Νήσοι Γαύδος και Γαυδοπούλα
GR4340015	Παραλία από Χρυσοσκαλίτσα μέχρι Ακρωτήριο Κριός

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος : Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών για εύρος και περιοχή εξάπλωσης, και για δομή και λειτουργίες του Τ.Ο.

Πίεση-Απειλή: Βόσκηση

- Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση
- Απομάκρυνση πιθανόν προβληματικών ειδών (διαταραχόφιλα είδη) που έχουν εγκατασταθεί λόγω της βόσκησης
- Δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη) για την αποτροπή άσκησης βόσκησης
- Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

❑ Περιοχή εφαρμογής: Σε όσες περιοχές εμφανίζεται η πίεση-απειλή

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής
GR2310001	Δέλτα Αχελώου, Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου-Αιτωλικού, Εκβολές Εύηνου, Νήσοι Εχινάδες, Νήσος Πεταλάς
GR4220014	Κεντρική και Νότια Νάξος: Ζας και Βίγλα έως Μαυροβούνι και θαλάσσια ζώνη (Όρμος Καράδες-Όρμος Μουτσούνας)
GR4340001	Ήμερη και άγρια Γραμβούσα-Τηγάνι και Φαλάσαρνα-Ποντικονήσι, Όρμος Λιβάδι-Βίγλα
GR4340015	Παραλία από Χρυσοσκαλίτσα μέχρι Ακρωτήριο Κριός

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος : Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων

Πίεση-Απειλή: Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού

Καταστροφή βλάστησης πολυετών ειδών που συγκρατούν τις αμμοθίνες

- 2110 (Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες)
- 2120 (Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* («λευκές θίνες»)
  - Δημιουργία συνθηκών αυξημένης αιολικής διάβρωσης

- Κατασκευή ανασχετικών πετασμάτων για τη μείωση της αιολικής διάβρωσης, των επιπτώσεων της αυξημένης ταχύτητας του ανέμου και γενικά των επιδράσεων στη γεωμορφολογία του αμμώδους υποστρώματος στον 2250*
- Σταδιακή φύτευση πολυετών ειδών στις αμμοθίνες

Στόχοι – Δράσεις Διατήρησης

Στόχος : Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων

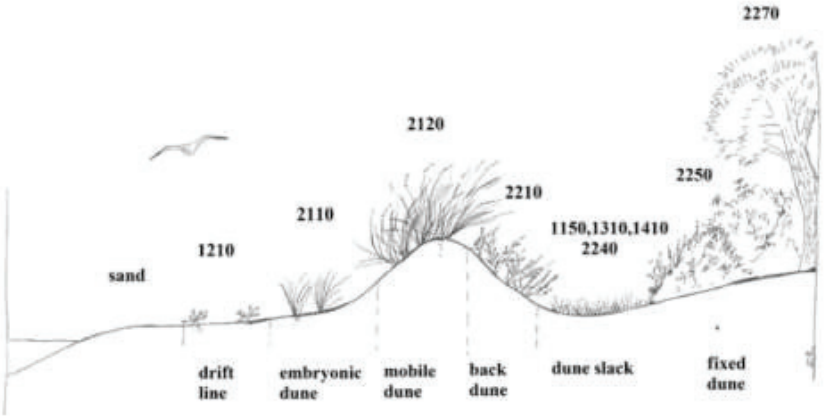

De Luca et al. 2011 Environmental Monitoring and Assessment, 183(1-4): 437-450

Στόχοι – Μέτρα Διατήρησης

Στόχος : Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ανθρώπων που επισκέπτονται ή δραστηριοποιούνται στην περιοχή σχετικά με την αξία διατήρησης του τύπου οικοτόπου, τις οικοσυστημικές υπηρεσίες που προσφέρει και τους κίνδυνους (πιέσεις/απειλές) που υφίσταται

Μέτρα έναντι των πιέσεων-απειλών:

- Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού
- Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές
- Βόσκηση

Στόχοι – Μέτρα Διατήρησης

Στόχος : Εγκαθίδρυση συμμετοχικής διαδικασίας όλων των εμπλεκομένων φορέων και της τοπικής κοινωνίας κατά τη λήψη αποφάσεων, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των διαχειριστικών μέτρων

Μέτρα έναντι των πιέσεων-απειλών:

- Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών
- Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού
- Οικιστική ανάπτυξη (αλλαγή χρήσης γης)
- Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης)
- Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές
- Βόσκηση

Στόχοι – Μέτρα Διατήρησης

Στόχος : Λήψη θεσμικών μέτρων προστασίας του τύπου οικοτόπου και των θεμελιωδών ειδών του έναντι των πιέσεων-απειλών

- Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών
- Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού
- Οικιστική ανάπτυξη (αλλαγή χρήσης γης)
- Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης)
- Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές
- Βόσκηση

Στόχοι – Μέτρα Διατήρησης

Λήψη θεσμικών μέτρων προστασίας του Τ.Ο. και των θεμελιωδών ειδών του έναντι των πιέσεων-απειλών:

- Αποτύπωση των δρόμων και μονοπατιών που διασχίζουν ή βρίσκονται στα όρια του Τ.Ο.
- Επιλογή των δρόμων που είναι απαραίτητοι για τη διαχείριση-διατήρηση
- Απαγόρευση χρήσης των δρόμων που θα κριθούν μη απαραίτητοι και ζημιογόνοι για την ΚΔ του Τ.Ο.
- Εκτίμηση του αριθμού επισκεπτών σε κάθε περιοχή, της χρονικής περιόδου παραμονής τους και του είδους δραστηριοτήτων τους
- Νομοθετικές ρυθμίσεις για το καθεστώς απαγόρευσης ή χρήσης περιοχών για τουριστικές δραστηριότητες
- Εντοπισμός παράνομων δομικών έργων
- Διερεύνηση τυχών ιδιοκτησιακών προβλημάτων
- Επιβολή νομικών κυρώσεων για παράνομη δόμηση
- Εντοπισμός παράνομων αλλαγών χρήσης γης
- Επιβολή νομικών κυρώσεων για παράνομη αλλαγή χρήσης γης
- Εντοπισμός παράνομων ανθρωπογενών διαταραχών
- Επιβολή νομικών κυρώσεων για παράνομες ανθρωπογενείς διαταραχές
- Υπολογισμός της έντασης βόσκησης (π.χ. αριθμός ζώων, χρόνος παραμονής ζώων)
- Αναζήτηση εναλλακτικών θέσεων άσκησης βόσκησης
- Μέτρα φύλαξης και παρακολούθησης
- Ενημέρωση του κοινού

Σύνοψη - ομαδοποίηση Στόχων - Μέτρων - Δράσεων Διατήρησης

- Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για την έκταση Τ.Ο.
- Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για το εύρος εξάπλωσης Τ.Ο.
- Χαρτογράφηση του Τ.Ο. σε περιοχές εκτός του δικτύου Natura 2000 και βελτιστοποίηση της χαρτογράφησης εντός του δικτύου Natura 2000
- Υπολογισμός με βάση επαρκή δεδομένα της βραχυχρόνιας και της μακροχρόνιας τάσης για την περιοχή εξάπλωσης
- Υπολογισμός με βάση επαρκή δεδομένα της βραχυχρόνιας και της μακροχρόνιας τάσης για το εύρος εξάπλωσης

Ομάδα Α: Βελτίωση υπάρχουσας γνώσης – Καθορισμός σαφώς προσδιορισμένων στόχων

Δ σκέλος σκοπού: αποτίμηση όλων των απαραίτητων παραμέτρων για την αξιολόγηση της ΚΔ του τύπου οικοτόπου με βάση επαρκή (ποιοτικά και ποσοτικά) δεδομένα

Σύνοψη - ομαδοποίηση Στόχων - Μέτρων - Δράσεων Διατήρησης

- Αξιολόγηση της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου
- Επικαιροποίηση του καταλόγου των τυπικών ειδών με βάση διαφορετικές κατηγορίες οργανισμών
- Αξιολόγηση της ΚΔ των τυπικών ειδών με βάση πληθυσμιακά δεδομένα
- Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας δράσεων διαχείρισης και διατήρησης του τύπου οικοτόπου 2250* ή άλλων αμμοθινικών τύπων οικοτόπων που έχουν εφαρμοστεί στην Ελλάδα στο παρελθόν
- Λήψη δράσεων έναντι της πίεσης/απειλής κλιματικής αλλαγής

Ομάδα Β: Ανασκόπηση υπάρχουσας κατάστασης - Προετοιμασία δράσεων

Όλα τα σκέλη του σκοπού: βελτίωση ΚΔ , διασφάλιση ικανοποιητικής ΚΔ, βελτίωση γνώσης, δημιουργία συστήματος παρακολούθησης

Σύνοψη - ομαδοποίηση Στόχων - Μέτρων - Δράσεων Διατήρησης

- *Ex situ* διατήρηση των θεμελιωδών φυτικών ειδών του τύπου οικοτόπου και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*

Ομάδα Γ: Παραγωγή υλικού αποκατάστασης - διασφάλισης

Όλα τα σκέλη του σκοπού: βελτίωση ΚΔ , διασφάλιση ικανοποιητικής ΚΔ, βελτίωση γνώσης

Σύνοψη - ομαδοποίηση Στόχων - Μέτρων - Δράσεων Διατήρησης

- Προοδευτική αύξηση της περιοχής εξάπλωσης του Τ.Ο.
- Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και περιοχής εξάπλωσης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου (αντιμετώπιση πιέσεων απειλών)

Ομάδα Δ: Εφαρμογή δράσεων

Α, Β και Γ σκέλη του σκοπού: βελτίωση ΚΔ , διασφάλιση ικανοποιητικής ΚΔ

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Σύνοψη - ομαδοποίηση Στόχων - Μέτρων - Δράσεων Διατήρησης

- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ανθρώπων που επισκέπτονται ή δραστηριοποιούνται στην περιοχή
- Εγκαθίδρυση συμμετοχικής διαδικασίας όλων των εμπλεκομένων φορέων και της τοπικής κοινωνίας κατά τη λήψη αποφάσεων, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των διαχειριστικών μέτρων
- Λήψη θεσμικών μέτρων προστασίας του τύπου οικοτόπου και των θεμελιωδών ειδών του έναντι των πιέσεων-απειλών

Ομάδα Ε: Εφαρμογή μέτρων

Α, Β και Γ σκέλη του σκοπού: βελτίωση ΚΔ , διασφάλιση ικανοποιητικής ΚΔ

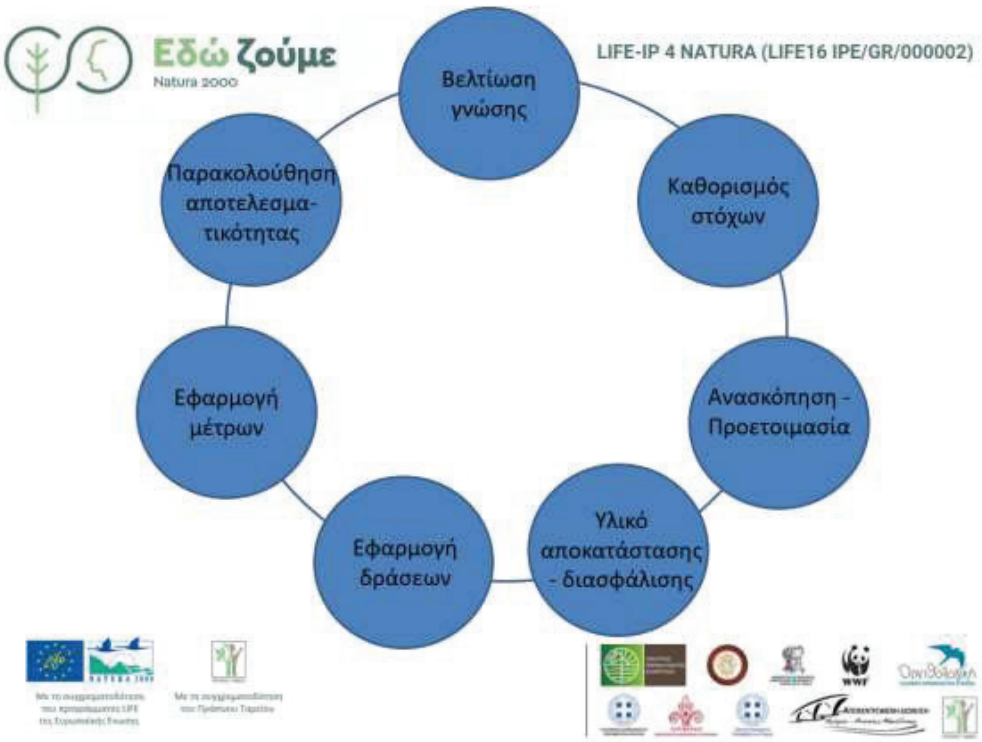

Συνάντηση εργασίας – τοπική διαβούλευση για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον οικότοπο *2250, 4 Φεβρουαρίου 2020, Ηράκλειο, Κρήτη

2250* Θίνες των παραλιών με *αρκεύθους (Juniperus spp.)*

Θαμνώδεις σχηματισμοί με *Juniperus* [(*Juniperus turbinata* subsp. *turbinata* (=*J. lycia*, *J. phoenicea* subsp. *lycia*), *J. macrocarpa*, *J. navicularis* (=*J. transtagana*, *J. oxycedrus* ssp. *transtagana*), *J. communis*] της Μεσογείου και των θερμο-Ατλαντικών ακτών σε κοιλότητες μεταξύ των θινών και σε πλαγιές (*Juniperion lyciae*).

Τα παράκτια οικοσυστήματα θινών: α) περιοχές υψηλής αισθητικής αξίας, β) μέτρια φυτική ποικιλότητα, γ) εξειδικευμένη χλωρίδα και πανίδα.

Περίπλοκες αλληλεπιδράσεις μεταξύ αβιοτικών και βιοτικών παραγόντων λαμβάνουν χώρα.

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

www.edozoume.gr

Εδώ ζούμε
Natura 2000

2250* Θίνες των παραλιών με αρκεύθους (*Juniperus* spp.)

Η ύπαρξη του οικοτόπου προϋποθέτει σχετικά εκτεταμένο σύστημα θινών και συγκαταλέγεται μεταξύ των σπανιότερων στο Αιγαίο. Ως τμήμα των κοινοτήτων βλάστησης πάνω σε θίνες είναι σημαντικός για τις λειτουργίες συγκράτησης της άμμου, σταθεροποίησης της ακτογραμμής και προστασίας των φυτοκοινωνιών σε εσωτερικότερες θέσεις.

Πρόκειται για έναν τύπο οικοτόπου υψηλής προτεραιότητας για διατήρηση, καθώς είναι σπάνιος και η έκτασή του έχει μειωθεί πολύ τις τελευταίες δεκαετίες.

Σε ορισμένες θέσεις έχουν μείνει υπολείμματα μόνο που βρίσκονται στο τελευταίο στάδιο υποχώρησης, με μικρή ή ανύπαρκτη αναγέννηση και σε ορισμένες περιπτώσεις απειλούνται με αφανισμό.

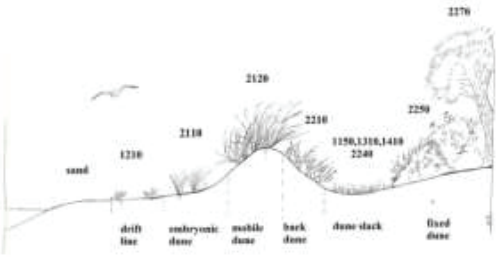

Εδώ ζούμε
Natura 2000
LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

2250* Θίνες των παραλιών με *αρκεύθους (Juniperus spp.)*

Χαρακτηριστικά είδη

Juniperus oxycedrus subsp. *macrocarpa*, *Juniperus turbinata*, *Pistacia lentiscus*, *Rhamnus lycioides* subsp. *oleoides*, *Rubia tenuifolia*, *Lycium sweinfurthii*, *Ceratonia siliqua*, *Olea europaea* subsp. *oleaster*, *Ephedra foeminea*, *Myrtus communis*, *Prasium majus*.

σε συνδυασμό με **είδη φρυγάνων**: *Thymbra capitata*, *Helichrysum conglobatum* *Helichrysum italicum*, *Phagnalon graecum* και λιγότερο συχνά τα *Cistus creticus*, *Cistus salvifolius*, *Erica manipuliflora*, *Teucrium capitatum*, *Asparagus aphyllus*, *Anthyllis hermanniae*,

καθώς και **αμμόφιλα taxa** όπως: *Pancratium maritimum*, *Medicago marina*, *Elytrigia juncea*, *Pseudorlaya pumila*, *Reichardia picroides*, *Valantia hispida* και αλοφυτικών ειδών *Limonium* όπως τα *L. graecum*, *L. hyssopifolium*, *L. ocymifolium*, *L. echioides*.

Συμμετέχουν και **φυτικά taxa** της **κλάσης *Thero-Brachypodietea***: *Senecio vernalis*, *Lagurus ovatus*, *Vulpia fasciculata*, *Senecio vulgaris*, *Sonchus oleraceus*, *Rumex bucephalophorus*, *Hyoseris radiata* ssp. *graeca*, *Trachynia distachya*, *Catapodium rigidum*, *Melica minuta*, *Dactylis glomerata*, *Bupleurum semicompositum*, *Tuberaria guttata*, *Silene colivata*, *Erodium laciniatum*.

Τυπικά είδη

Juniperus macrocarpa	*Lotus holophilus*
Juniperus phoenicea	*Myrtus communis*
Thymbra capitata	*Nigella stricta*
Ephedra foeminea	*Olea europaea oleaster*
Erodium laciniatum	*Ononis natrix*
Helichrysum italicum	*Phagnalon graecum*
Limonium echioides	*Pistacia lentiscus*
Limonium hyssopifolium	*Prasium majus*
Lotus creticus	*Rubia tenuifolia*

Εδώ ζούμε
Natura 2000
LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Εδώ ζούμε
Natura 2000

2250* Θίνες των παραλιών με αρκεύθους (*Juniperus* spp.)

Κριτήρια σημαντικά για τις εξειδικευμένες δομές των τύπων οικοτόπων πάνω σε θίνες:

α) φυσικότητα,

β) μορφοδυναμική (π.χ. προσθήκη ή μετακίνηση της άμμου από τον άνεμο),

γ) ανάγλυφο της θίνης,

δ) θέση της θίνης εντός του ευρύτερου συστήματος θινών.

Ο τύπος οικοτόπου χαρακτηρίζεται από **ειδικές δομές και λειτουργίες** όπως:

- παρουσία σε σταθερά συστήματα εσωτερικών αμμόλοφων,
- ύπαρξη διακριτών συστάδων με *Juniperus* που καλύπτουν μεσαίες έως μεγάλες επιφάνειες (500 m² <x> 1 ha),
- κάλυψη βλάστησης με *Juniperus macrocarpa* να είναι μεγαλύτερη του >20%,

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

2250* Θίνες των παραλιών με αρκεύθους (*Juniperus* spp.)

- παρουσία τυπικών συστάδων με είδη *Juniperus* μέσου ύψους > 1.5m,
- κάλυψη βλάστησης από αμμόφιλα είδη να είναι μεγαλύτερη από 20%,
- πρότυπο χωρικής διαδοχής των τύπων οικοτόπων 2110 (υποτυπώδεις/εμβρυϊκές κινούμενες θίνες) και 2120 (κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* – λευκές θίνες) (2110-2120-2250)
- το αμμώδες υπόστρωμα να μην υπόκειται σε σημαντικές διαταραχές.

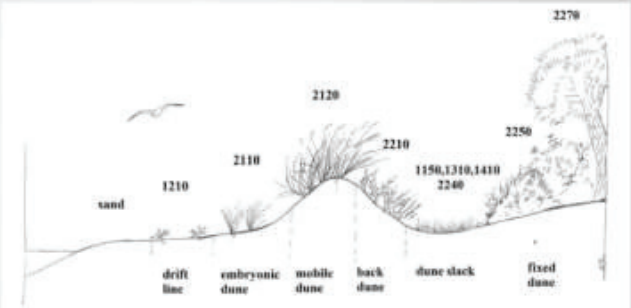

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Εδώ ζούμε
Natura 2000

2250* Θίνες των παραλιών με αρκεύθους

Εξάπλωση στην Ελλάδα

Κωδικός	Ονομασία Περιοχής
GR2200003	ΕΚΒΟΛΕΣ ΑΚΕΡΟΝΤΑ (ΑΠΟ ΓΛΩΣΣΑ ΕΩΣ ΑΛΩΝΑΚΙ) ΚΑΙ ΣΤΕΝΑ ΑΚΕΡΟΝΤΑ
GR2200012	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΡΣΣΙΩΝ (ΚΕΡΚΥΡΑ)
GR2200001	ΔΕΛΤΑ ΑΧΕΛΩΟΥ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ - ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ, ΕΚΒΟΛΕΣ ΕΥΗΝΟΥ, ΝΗΣΟΙ ΕΚΙΝΑΔΕΣ, ΝΗΣΟΣ ΠΕΤΑΛΑΣ
GR2200005	ΘΙΝΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΔΑΣΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΣ, ΛΙΜΝΗ ΚΑΪΑΦΑ, ΣΤΡΟΦΥΛΙΑ, ΚΑΚΟΒΑΤΟΣ
GR2200007	ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΑΠΟ ΑΚΡ. ΚΥΛΛΗΝΗ ΕΩΣ ΤΟΥΜΠΑ - ΚΑΛΟΓΡΙΑ
GR2300002	ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ
GR2300003	ΝΗΣΟΙ ΣΑΠΙΕΝΤΖΑ ΚΑΙ ΣΚΟΔΑ, ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΑΚΡΙΤΑΣ
GR2300004	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΥΛΟΥ (ΔΙΒΑΡΗ) ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΣΦΑΚΤΗΡΙΑ, ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
GR2300005	ΘΙΝΕΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ (ΝΕΟΧΩΡΙ - ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ)
GR2500003	ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΙΝΙΑ - ΜΑΡΑΘΩΝΑ
GR2510007	ΡΟΔΟΣ: ΑΚΡΑΜΥΤΗΣ, ΑΡΜΕΝΙΣΤΗΣ, ΑΤΤΑΒΥΡΟΣ, ΡΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΚΑΡΝΒΟΛΑ - ΟΡΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑ)
GR2510004	ΝΗΣΟΣ ΠΟΛΥΑΙΓΟΣ - ΚΙΜΩΛΟΣ
GR2510015	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΤΙΑ ΝΑΞΟΣ: ΖΑΣ ΚΑΙ ΒΙΓΛΑ ΕΩΣ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΟΡΜΟΣ ΚΑΡΑΔΕΣ - ΟΡΜΟΣ ΜΟΥΤΣΟΥΝΑΣ)
GR2510017	ΝΗΣΟΙ ΔΕΣΠΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ
GR2510022	ΝΗΣΟΣ ΜΗΛΟΣ: ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ - ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
GR2510004	ΔΥΤΙΚΑ ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΑ (ΑΠΟ ΑΠΟΦΑΡΑΓΚΙΤΟ ΕΩΣ ΚΟΚΚΙΝΟ ΠΥΡΓΙΟ)
GR2510005	ΝΗΣΟΣ ΚΡΥΣΗ
GR2510001	ΗΜΕΡΗ ΚΑΙ ΑΓΡΙΑ ΓΡΑΜΒΟΥΣΑ - ΤΗΓΑΝΙ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑΡΝΑ - ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ, ΟΡΜΟΣ ΝΙΒΑΔΙ - ΒΙΓΛΑ
GR2510002	ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ
GR2510013	ΝΗΣΟΙ ΓΑΥΔΟΣ ΚΑΙ ΓΑΥΔΟΠΟΥΛΑ
GR2510015	ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΠΟ ΧΡΥΣΟΣΚΑΛΙΤΙΣΣΑ: ΜΕΚΡΙ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΚΡΙΟΣ

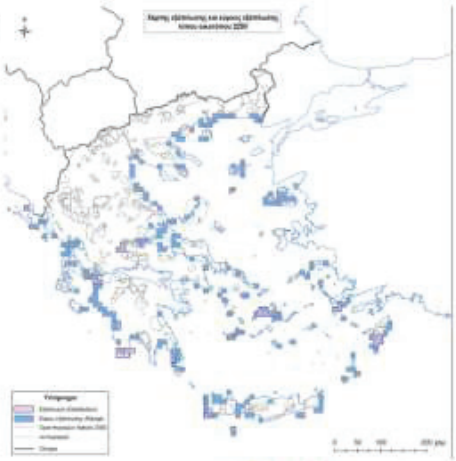

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης του τύπου οικοτόπου προτεραιότητας 2250* στην Ελλάδα

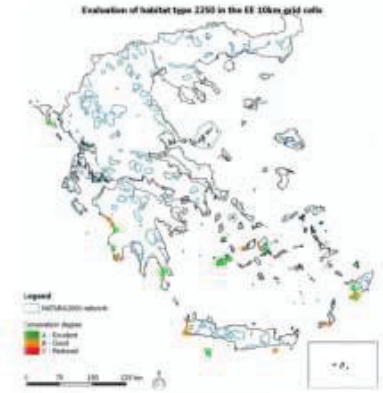

Ο τύπος οικοτόπου έχει αξιολογηθεί με βάση 61 πρωτόκολλα παρακολούθησης /αξιολόγησης σε επίπεδο περιοχών (ΤΚΣ/ΕΖΔ) δικτύου Natura 2000.

Οικότοπος	Βαθμός διατήρησης		
	A	B	C
2250	46	15	0

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Η κατάσταση διατήρησης του οικοτόπου 2250 στις Μεσογειακές χώρες εξάπλωσής του (2013-2018)

Legend: FV Favourable | XX Unknown | U1 Unfavourable-Inadequate | U2 Unfavourable-Bad

Current selection: 2013-2018, Dunes habitats, 2250 Coastal dunes with Juniperus spp., Mediterranean. More all Dunes habitats

Member States reports

MS	Range (km²)				Area (km²)								Structure and functions (km²)					Future prospects				Overall assessment						Distribution maps(?)		
	Surface	Status (1-MS)	Trend	FRR	Min	Max	Best value	Type-sect	Method	Status (1-MS)	Trend	FRR	Good	Not good	Not known	Status	Trend	Range prospects	Area prospects	1-4 T prospects	Status	Sum CS	Sum CS trend	Pers. CS	Pers. CS trend	Pers. CS Area of ch.	CS trend Bad, of ch.	Distrib	Method	1-MS
FI	31	FV	-	=	N/A	N/A	2.11	estimate	a	FV	-	=	0.11 - 0.11	N/A - N/A	N/A - N/A	FV	-	good	good	good	FV	FV	-	FV	N/A	N/A	noChange	noChange	300	a	0.00
ES	1,034	FV	-	=	N/A	N/A	31.03	estimate	b	XX	-	=	2.33 - 2.33	28.70 - 28.70	17.50 - 17.50	XX	-	good	good	poor	FV	XX	-	U1	-	knowledge	knowledge	1,500	b	14.42
FR	600	FV	-	=	N/A	4	18.6	estimate	c	U1	-	=	N/A - 4	N/A - 4	N/A - 4	FV	=	good	poor	poor	U2	U2	-	U2	-	gaincore	noChange	4,100	c	11.45
GR	245.71	FV	-	=	N/A	N/A	20	estimate	b	FV	-	=	20 - 20	N/A - N/A	2 - 2	FV	-	good	poor	good	FV	U1	-	U1	-	noChange	noChange	5600	a	12.00
IT	1,000	U1	-	=	10.20	44.81	18.6	estimate	b	U1	-	=	44.20 - 44.20	1.20 - 1.20	0.20 - 0.20	U1	-	bad	bad	bad	U1	U1	-	U1	-	noChange	knowledge	17,750	a	85.18
PT	1600	U1	-	=	N/A	N/A	18.6		b	U1	-	=	N/A - N/A	N/A - N/A	N/A - N/A	U1	-	good	bad	bad	U1	U1	-	U1	-	gaincore	gaincore	6400	c	14.19

Εδώ ζούμε
Natura 2000

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Με τη συγχρηματοδότηση του περιβάλλοντος LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου

Κατάσταση διατήρησης του οικοτόπου 2250 στην Ελλάδα (Ιούλιος 2019)

4. Range	
4.1 Surface area	305.71
4.2 Short-term trend Period	2007-2018
4.3 Short-term trend Direction	S - Stable (0)
5. Area covered by habitat	
5.1 Year or period	2015
5.2a Surface area (in km²) - Minimum	
5.2b Surface area (in km²) - Maximum	
5.2c Surface area (in km²) - Best single value	20
5.3 Type of estimate	estimate - Best
5.4 Surface area Method used	estimatePartial
5.5 Short-term trend Period	2007-2018
5.6 Short-term trend Direction	S - Stable (0)
10. Conclusions	
10.1. Range	FV - Favourable
10.2. Area	U1 - Unfavourable - Inadequate
10.3. Specific structure and functions (incl. typical species)	FV - Favourable
10.4. Future prospects	FV - Favourable
10.5. Overall assessment of Conservation Status	U1 - Unfavourable - Inadequate
10.6 Overall trend in Conservation Status	I - Improving (+)

Εδώ ζούμε
Natura 2000

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Με τη συγχρηματοδότηση του περιβάλλοντος LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Συγκριτική αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης του οικοτόπου 2250 στην Ελλάδα (2014/2019)

Παράμετροι αξιολόγησης	2019	2014
Εύρος	FV - Ικανοποιητική	FV - Ικανοποιητική
Έκταση	U1 – Μη Ικανοποιητική - Ανεπαρκής	U1 – Μη Ικανοποιητική - Ανεπαρκής
Ειδικές δομές και λειτουργίες (+ τυπικά είδη)	FV - Ικανοποιητική	U1 – Μη Ικανοποιητική - Ανεπαρκής
Μελλοντικές προοπτικές	FV - Ικανοποιητική	U1 – Μη Ικανοποιητική - Ανεπαρκής
Συνολική αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης	U1 – Μη Ικανοποιητική - Ανεπαρκής	U1 – Μη Ικανοποιητική - Ανεπαρκής
Συνολική τάση της κατάστασης διατήρησης	I Βελτίωση (+)	Σταθερή (=)

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Υφιστάμενη γνώση και κατάσταση διατήρησης του τύπου οικοτόπου 2250*

Σύνοψη συνολικής αξιολόγησης: Μη Ικανοποιητική-Ανεπαρκής (U1) Κατάσταση Διατήρησης

- Μη ικανοποιητική-ανεπαρκής (U1) ΚΔ της έκτασης του Τ.Ο.
- Φτωχές μελλοντικές προοπτικές ως προς την έκταση του Τ.Ο.
- 10% της έκτασης του Τ.Ο. (2 Km²) έχει άγνωστη ΚΔ
- Η βραχυχρόνια τάση για το εύρος εξάπλωσης, την έκταση, το μέγεθος της περιοχής εξάπλωσης και τις πιέσεις και απειλές αξιολογήθηκαν στην 4η εξαετή εθνική αναφορά βάσει περιορισμένης ποσότητας δεδομένων ή με βάση την άποψη/κρίση ειδικού
- Οι τιμές αναφοράς για το εύρος και την έκταση δίνονται στη 4η εξαετή εθνική αναφορά με βάση τελεστές και όχι με βάση συγκεκριμένες τιμές.

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Σκοπός του Σχεδίου Δράσης

Η βελτίωση της ΚΔ από Μη Ικανοποιητική-Ανεπαρκή (U1), που είναι σήμερα, σε Ικανοποιητική (FV), μέσω της επίτευξης συγκεκριμένων στόχων

Βασικές αρχές

- **Το εύρος εξάπλωσης και η έκταση του Τ.Ο.** να είναι μεγαλύτερα από τις αντίστοιχες τιμές αναφοράς
- >90% της έκτασης του Τ.Ο. να έχει ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης δομής και λειτουργιών
- **Τα τυπικά είδη** του οικοτόπου να έχουν ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης
- **Οι μελλοντικές προοπτικές για το εύρος και την έκταση**, καθώς και για **τη δομή και λειτουργίες** να είναι καλές
- **Η μελλοντική τάση για το εύρος, την έκταση και για τη δομή και τις λειτουργίες** να είναι σταθερή ή αυξανόμενη (βελτιούμενη)

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Στόχοι του Σχεδίου Δράσης

Στόχος 1ος: βελτίωση των παραμέτρων του τύπου οικοτόπου που δεν βρίσκονται σε ικανοποιητική ΚΔ (έκταση και μελλοντικές προοπτικές της) (αποκατάσταση του τύπου οικοτόπου),

Στόχος 2ος: βελτίωση των παραμέτρων που βρίσκονται οριακά σε ικανοποιητική ΚΔ (δομή και λειτουργίες), έτσι ώστε να διασφαλιστεί στο μέλλον η ικανοποιητική ΚΔ τους,

Στόχος 3ος: διασφάλιση της ικανοποιητικής ΚΔ σε όσες περιοχές εμφάνισης του τύπου οικοτόπου υπάρχει και για όσες παραμέτρους της ΚΔ του τύπου οικοτόπου ισχύει.

- Επιμέρους περιοχές εμφάνισης του Τ.Ο.
- Εθνικό επίπεδο

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Πιέσεις και απειλές για τον οικότοπο 2250*

- Ακραία καιρικά φαινόμενα
- Αλλαγές στη γεωμορφολογία των αμμοθινών
- Αλλαγές στη δομή και λειτουργίες του τύπου οικοτόπου
- Αλλαγές στη σύνθεση σε οργανισμούς (φυτά, ζώα)
- Ανθρωπογενείς διαταραχές
- Απορρίμματα-ρύπανση εδάφους
- Αρνητικές επιπτώσεις από διαταραχές σε γειτονικούς τύπους οικοτόπων
- Βόσκηση
- Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών
- Διαταραχή στη διασπορά σπερμάτων
- Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού
- Δυσμενής αναλογία ηλικιακών κλάσεων
- Κατακερματισμός ενδιαιτήματος
- Κλιματική αλλαγή
- Κοπή κλαδιών
- Μειωμένη βιωσιμότητα και φυτρωτικότητα σπερμάτων
- Μείωση της έκτασης του τύπου οικοτόπου
- Οικιστική ανάπτυξη (αλλαγή χρήσης γης)
- Παρουσία εισβλητικών ειδών
- Περιορισμένη φυσική αναγέννηση
- Ποδοπάτηση νεαρών φυτών
- Πυρκαγιές
- Υπαρξη δομών αναψυχής
- Έλλειψη ευαισθητοποίησης του κοινού
- Δυσμενής αναλογία φύλου
- Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης)

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Πιέσεις και απειλές

1) Βόσκηση (A04)
2) Υπαρξη υποδομών και κτιρίων (E01 & E04)
3) Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών (D01)
4) Υπαρξη δομών αναψυχής (G02)
5) Απορρίμματα-ρύπανση εδάφους (E03 & H05)
6) Άλλες ανθρωπογενείς διαταραχές (G05)
7) Δραστηριότητες αναψυχής (G01)
8) Καλλιέργεια (A01)

Δείκτης ιεράρχησης =

- (ποσοστό των υψηλής σημαντικότητας πιέσεων/απειλών x 6) +
- (ποσοστό των μέτριας σημαντικότητας πιέσεων/απειλών x 3) +
- (ποσοστό των χαμηλής σημαντικότητας πιέσεων/απειλών x1)

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Πιέσεις και απειλές

Συχνότερες και σημαντικότερες πιέσεις/απειλές σύμφωνα με τα αποτελέσματα του έργου της Εποπτείας (2014-2015).

Για κάθε πίεση/απειλή δίνεται το % ποσοστό ανά κατηγορία σημαντικότητας και επί του συνόλου.

Κωδικός	Περιγραφή		Χαμηλή	Μέτριο	Υψηλή	Συνολικό ποσοστό
A01	Cultivation	Καλλιέργειες	0.00	2.31	[illegible]	0.00
A04	Grazing	Βοσκοή	0.00	4.15	[illegible]	13.00
B02	Forest exploitation without replanting or natural regeneration	Υλοτομία δασικών εκτάσεων χωρίς αναδασώσεις ή φυσικές αναγεννήσεις	1.84	1.84	[illegible]	0.00
D01	Roads, paths and railroads	Δρόμοι, μονοπάτια και σιδηροδρόμοι	0.00	4.92	[illegible]	12.31
E01	Urbanised areas, human habitation	Αστικοποιημένες περιοχές, ανθρώπινες κατοικίες	0.77	1.54	[illegible]	2.31
E03	Discharges	Απορρίμματα	1.54	1.54	[illegible]	3.23
E04	Structures, buildings in the landscape	Κτίσματα, κτίρια στο τοπίο	0.00	4.15	[illegible]	16.77
F01	Outdoor sports and leisure activities, recreational activities	Υπαίθριες αθλητικές και διασκεδαστικές απασχολήσεις, δραστηριότητες ψυχαγωγίας	0.00	2.31	[illegible]	6.92
F03	Sport and leisure structures	Υποδομές αθλητισμού και ανάπαυσης	2.31	2.08	[illegible]	8.46
F05	Other human utilisations and disturbances	Άλλες ανθρώπινες χρήσεις και διαταραχές	1.84	2.08	[illegible]	5.69
H05	Soil pollution and solid waste (excluding discharges)	Εδαφική ρύπανση και στερεά απορρίμματα (εξαιρουμένων των απορρίψεων)	0.00	4.77	[illegible]	9.46
I01	Invasive non-native species (plant & animal species)	Βλαβερά και μη αυτόχθονα είδη (χλωρίδα και ζωικά είδη)	0.77	5.77	[illegible]	1.54
K01	Abiotic (slow) natural processes	Αβιοτικές (αργές) φυσικές διεργασίες	0.00	4.77	[illegible]	9.77
K02	Biocenotic evolution, succession	Βιοκενωτικές βιοκοινοτήτων διαδοχές	0.00	4.77	[illegible]	9.77
X	No threats or pressures	Απουσία πιέσεων και απειλών	0.00	8.08	[illegible]	17.69
Ποσοστά (%) κατηγορίας σημαντικότητας			25.38	46.77	[illegible]	100.00

Πηγές δεδομένων:

Αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης τύπων οικοτόπων στην Ελλάδα (Πρόγραμμα Εποπτείας: 2014-2015)

Πρόγραμμα LIFE JUNICOAST ("Actions for the conservation of coastal dunes with *Juniperus* spp. in Crete and the South Aegean")

Σχέδια διαχείρισης και δράσης για τον Τ.Ο. από άλλες περιοχές της Ευρώπης

Επιστημονικές δημοσιεύσεις και βιβλία

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Πιέσεις και απειλές στο έργο JUNICOAST

- Περιορισμένη φυσική αναγέννηση
- Τουρισμός
- Στερεά απορρίμματα
- Πυρκαγιά
- Βόσκηση
- Κοπή ξυλείας
- Κλιματική αλλαγή
- Έλλειψη ευαισθητοποίησης του κοινού

Εδώ ζούμε
Natura 2000

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Πιέσεις και απειλές

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Πιέσεις και απειλές

Εδώ ζούμε
Natura 2000

2250* Θίνες των παραλιών με αρκεύθους (*Juniperus* spp.)

Κατάλογος Μέτρων Διατήρησης

CA05 – Προσαρμογή της κοπής, της βόσκησης και άλλων ισοδύναμων αγροτικών δραστηριοτήτων
CE01 - Μείωση των επιπτώσεων από τις μεταφορές και τις υποδομές
CE06 - Αποκατάσταση οικοτόπων σε περιοχές που επηρεάζονται από μεταφορές-συγκοινωνίες
CF04 - Μείωση / εξάλειψη της ρύπανσης από σημειακές πηγές στα επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα από βιομηχανικές, εμπορικές, οικιστικές και ψυχαγωγικές περιοχές και δραστηριότητες
CF03 – Μείωση των επιπτώσεων από τις υπαίθριες δραστηριότητες αθλητισμού, αναψυχής και ψυχαγωγίας
CH03 – Μείωση των επιπτώσεων από άλλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες
CI03 - Διαχείριση, έλεγχος ή εξάλειψη εισβλητικών ξενικών ειδών
CL01 - Διαχείριση των οικοτόπων για την επιβράδυνση, τη διακοπή ή την αναστροφή φυσικών διεργασιών

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Στόχοι του Σχεδίου Δράσης

Προκειμένου να επιτευχθούν οι Στόχοι προτείνονται συγκεκριμένες **Διαχειριστικές Δράσεις και Μέτρα Διατήρησης**.

- Οι ***Διαχειριστικές Δράσεις περιλαμβάνουν παρεμβάσεις στον τύπο οικοτόπου***, ενώ
- τα ***Μέτρα Διατήρησης/Διαχείρισης*** περιλαμβάνουν ***κανονιστικές ρυθμίσεις και θεσμικού χαρακτήρα παρεμβάσεις***

Πιο συγκεκριμένα, προτείνονται 14 Δράσεις και 2 Μέτρα, που αφορούν στην επίτευξη των προκαθορισμένων Ειδικών Στόχων του ΣΔ.

Στο **Παράρτημα ΙΙΙ** παρατίθεται ο σχετικός πίνακας των Μέτρων και Δράσεων προστασίας και διατήρησης για τον τύπο οικοτόπου 2250*.

Οι δεκατέσσερις (14) προτεινόμενες Δράσεις και τα 2 Μέτρα εντάσσονται και έχουν αντιστοιχηθεί στους Γενικούς και Ειδικούς Στόχους της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Αντιστοίχιση των διαχειριστικών Δράσεων και Μέτρων του ΣΔ με γενικούς και ειδικούς στόχους της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα

Δράσεις / Μέτρα	Γενικοί Στόχοι Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα	Ειδικοί Στόχοι
A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8	1: ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ	1.1 Διασφάλιση της πρόσβασης στην επιστημονική γνώση [για τα είδη χλωρίδας και πανίδας] και η συμπλήρωση κενών στα επιστημονικά δεδομένα 1.2 Διασφάλιση της πρόσβασης σε γνώση και πληροφορίες σχετικά με δράσεις για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την παρακολούθηση της εφαρμογής της Εθνικής στρατηγικής.
B1, B2, B3, B4	2: ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	2.1 Διατήρηση ειδών και τύπων οικοτόπων στα Ελληνικά χερσαία και θαλάσσια οικοσυστήματα με στόχο την ακεραιότητα 2.2 Αποκατάσταση σημαντικών ειδών και οικοτόπων της χώρας
B5, M1, M2	11. ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΑΞΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	11.2 Προώθηση της περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινωνίας στη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Κατηγορία Α: Προπαρασκευαστικές δράσεις	Κατηγορία Β: Δράσεις έργων και εργασιών αποκατάστασης	Κατηγορία Γ: Μέτρα Διαχείρισης
A1. Ακριβής προσδιορισμός της τωπής αναφοράς για την έκταση του τύπου οικοτόπου **A2.** Ακριβής προσδιορισμός της τωπής αναφοράς για το εύρος εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου	**B1.** Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου **B2.** Η κε εἶυ (εκτός τόπου) διατήρηση των θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου	**M1:** Εγκαθίδρυση πλαισίου συμμετοχικής διαδικασίας κατά τη λήψη αποφάσεων **M2:** Λήψη θεσμικών μέτρων προστασίας του τύπου οικοτόπου και των θεμελιωδών ειδών
A3. Διερεύνηση της ὑπαρξης του τύπου οικοτόπου σε περιοχές εκτός του δικτύου Natura 2000 και χαρτογράφηση των συστάδων του τύπου οικοτόπου **A4.** Υπολογισμός της βραχυχρόνιας και της μακροχρόνιας τάσης για την έκταση	**B3.** Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου **B4.** Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων	
A5. Υπολογισμός της βραχυχρόνιας και της μακροχρόνιας τάσης για το εύρος εξάπλωσης **A6.** Υπολογισμός της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου στο τμήμα που αντιστοιχεί στο 10% της συνολικής του έκτασης, όπου η ΚΔ είναι άγνωστη	**B5.** Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ανθρώπων που επιδιέπονται ή δραστηριοποιούνται στην περιοχή **B6.** Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων και καταγραφής ακραίων καιρικών φαινομένων	
A7. Αξιολόγηση της ΚΔ των βασικών τυπικών ειδών του τύπου οικοτόπου στην ευρύτερη περιοχή εμφάνισής του **A8.** Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας δράσεων διαχείρισης και διατήρησης που αφορούν τον τύπο οικοτόπου 2250* ή άλλους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων (π.χ. 1210, 2110, 2120) που έχουν εφαρμοστεί στην Ελλάδα στο παρελθόν		

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Παραδείγματα δράσεων διατήρησης και πιθανές περιοχές εφαρμογής

Δράση Α8. Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας δράσεων διαχείρισης και διατήρησης που αφορούν τον τύπο οικοτόπου 2250* ή άλλους αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων (π.χ. 1210, 2110, 2120) που έχουν εφαρμοστεί στην Ελλάδα στο παρελθόν.

❑Περιοχή εφαρμογής: Σε όσες περιοχές έχουν εφαρμοστεί δράσεις και μέτρα διατήρησης του Τ.Ο. (π.χ. GR4320003, GR4340001, GR4340013, GR4340015 - JUNICOAST)

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Παραδείγματα δράσεων διατήρησης και πιθανές περιοχές εφαρμογής

Δράση Β1. Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής
GR2230002	Λιμνοθάλασσα Κορισσίων (Κέρκυρα)
GR2330005	Θίνες και παράκτιο δάσος Ζαχάρως, Λίμνη Καΐάφα, Στροφυλιά, Κακόβατος
GR2550004	Λιμνοθάλασσα Πύλου (Διβάρι) και Νήσος Σφακτηρία, Άγιος Δημήτριος
GR2550005	Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι-Κυπαρισσία)
GR4310004	Δυτικά Αστερούσια (από Αγιοφάραγγο έως Κόκκινο Πύργο)
GR4340001	Ήμερη και άγρια Γραμβούσα-Τηγάνι και Φαλάσαρνα-Ποντικονήσι, Όρμος Λιβάδι-Βίγλα
GR4340002	Νήσος Ελαφόνησος και παράκτια θαλάσσια ζώνη

❑Περιοχή εφαρμογής: Σε όσες περιοχές κριθεί δόκιμο και εφικτό

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Παραδείγματα δράσεων διατήρησης και πιθανές περιοχές εφαρμογής

Δράση Β2. *Ex situ* διατήρηση των θεμελιωδών φυτικών ειδών του τύπου οικοτόπου και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*

- Συλλογή αναπαραγωγικού υλικού
- Αξιολόγηση αναπαραγωγικού υλικού
- Διατήρηση αναπαραγωγικού υλικού
- Δημιουργία πρωτοκόλλων αναπαραγωγής
- Παραγωγή, καλλιέργεια και διατήρηση φυταρίων

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Παραδείγματα δράσεων διατήρησης και πιθανές περιοχές εφαρμογής

Δράση Β3. Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών για το εύρος εξάπλωσης, την έκταση και για δομή και λειτουργίες του Τ.Ο.

- Μείωση αριθμού και σημαντικότητας πιέσεων και απειλών ή/και
- Λήψη μέτρων για την εξισορρόπηση των αρνητικών επιπτώσεων των πιέσεων και απειλών

Απειλή: Δημιουργία δρόμων και μονοπατιών

- Κατασκευή έργων (π.χ. περίφραξη, εγκατάσταση εμποδίων, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή χρήσης δρόμων και μονοπατιών
- Αποκατάσταση υποστρώματος, έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση
- Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Εδώ ζούμε
Natura 2000

❑Περιοχή εφαρμογής: Σε όσες περιοχές κριθεί δόκιμο και εφικτό

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής
GR2230002	Λιμνοθάλασσα Κορισσίων (Κέρκυρα)
GR2310001	Δέλτα Αχελώου, Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου-Αιτωλικού, Εκβολές Εύηνου, Νήσοι Εχινάδες, Νήσος Πεταλάς
GR2330005	Θίνες και παράκτιο δάσος Ζαχάρως, Λίμνη Καϊάφα, Στροφυλιά, Κακόβατος
GR2540002	Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφόνησος
GR2550004	Λιμνοθάλασσα Πύλου (Διβάρι) και Νήσος Σφακτηρία, Άγιος Δημήτριος
GR2550005	Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι-Κυπαρισσία)
GR4210005	Ρόδος: Ακραμύτης, Αρμενιστής, Αττάβυρος, ρέματα και θαλάσσια ζώνη (Καραβόλα - Όρμος Γλυφάδα)
GR4320003	Νήσος Χρυσή
GR4340001	Ήμερη και άγρια Γραμβούσα-Τηγάνι και Φαλάσαρνα-Ποντικονήσι, Όρμος Λιβάδι-Βίγλα
GR4340013	Νήσοι Γαύδος και Γαυδοπούλα
GR4340015	Παραλία από Χρυσοσκαλίτσα μέχρι Ακρωτήριο Κριός

Παραδείγματα δράσεων διατήρησης και πιθανές περιοχές εφαρμογής

Δράση Β3. Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών για το εύρος εξάπλωσης, την έκταση και για δομή και λειτουργίες του Τ.Ο.

Απειλή: Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού

- Δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη, πινακίδες ενημέρωσης) για την αποτροπή δραστηριοτήτων τουρισμού (οι περιοχές αποτροπής μπορεί να είναι σταθερές ή μεταβαλλόμενες στο χρόνο)
- Καθαρισμός απορριμμάτων που προκύπτουν από τις τουριστικές δραστηριότητες
- Καθοδήγηση των τουριστικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένες θέσεις έτσι ώστε να μη βλάπτεται σημαντικά ο Τ.Ο.
- Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*

❑Περιοχή εφαρμογής: Σε όσες περιοχές εμφανίζεται η πίεση-απειλή

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής
GR2230002	Λιμνοθάλασσα Κορισσίων (Κέρκυρα)
GR4310004	Δυτικά Αστερούσια (από Αγιοφάραγγο έως Κόκκινο Πύργο)
GR4320003	Νήσος Χρυσή
GR4340001	Ήμερη και άγρια Γραμβούσα-Τηγάνι και Φαλάσαρνα-Ποντικονήσι, Όρμος Λιβάδι-Βίγλα
GR4340002	Νήσος Ελαφόνησος και παράκτια θαλάσσια ζώνη
GR4340013	Νήσοι Γαύδος και Γαυδοπούλα
GR4340015	Παραλία από Χρυσοσκαλίτσα μέχρι Ακρωτήριο Κριός

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Παραδείγματα δράσεων διατήρησης και πιθανές περιοχές εφαρμογής

Δράση Β3. Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών για το εύρος εξάπλωσης, την έκταση και για δομή και λειτουργίες του Τ.Ο.

Πίεση-Απειλή: Οικιστική ανάπτυξη (αλλαγή χρήσης γης)

- Απομάκρυνση παράνομων κατασκευών δόμησης
- Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση
- Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

❑Περιοχή εφαρμογής: Σε όσες περιοχές εμφανίζεται η πίεση-απειλή

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής
GR2310001	Δέλτα Αχελώου, Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου-Αιτωλικού, Εκβολές Εύηνου, Νήσοι Εχινάδες, Νήσος Πεταλάς
GR2540002	Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφόνησος
GR2550005	Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι-Κυπαρισσία)
GR4310004	Δυτικά Αστερούσια (από Αγιοφάραγγο έως Κόκκινο Πύργο)
GR4340001	Ήμερη και άγρια Γραμβούσα-Τηγάνι και Φαλάσαρνα-Ποντικονήσι, Όρμος Λιβάδι-Βίγλα

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Παραδείγματα δράσεων διατήρησης και πιθανές περιοχές εφαρμογής

Δράση Β3. Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών για το εύρος εξάπλωσης, την έκταση και για δομή και λειτουργίες του Τ.Ο.

Πίεση-Απειλή: Καλλιέργεια (αλλαγή χρήσης γης)

- Απομάκρυνση παράνομων καλλιεργειών
- Αποκατάσταση υποστρώματος ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση
- Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευότνως του *J. phoenicea*

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

❑Περιοχή εφαρμογής: Σε όσες περιοχές εμφανίζεται η πίεση-απειλή

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής
GR2310001	Δέλτα Αχελώου, Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου-Αιτωλικού, Εκβολές Εύηνου, Νήσοι Εχινάδες, Νήσος Πεταλάς
GR2330005	Θίνες και παράκτιο δάσος Ζαχάρως, Λίμνη Καϊάφα, Στροφυλιά, Κακόβατος
GR2540002	Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφόνησος
GR2550005	Θίνες Κυπαρισσίας (Νεοχώρι-Κυπαρισσία)
GR4210005	Ρόδος: Ακραμύτης, Αρμενιστής, Αττάβυρος, ρέματα και θαλάσσια ζώνη (Καραβόλα - Όρμος Γλυφάδα)
GR4310004	Δυτικά Αστερούσια (από Αγιοφάραγγο έως Κόκκινο Πύργο)
GR4340001	Ήμερη και άγρια Γραμβούσα-Τηγάνι και Φαλάσαρνα-Ποντικονήσι, Όρμος Λιβάδι-Βίγλα

Παραδείγματα δράσεων διατήρησης και πιθανές περιοχές εφαρμογής

Δράση Β3. Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών για το εύρος εξάπλωσης, την έκταση και για δομή και λειτουργίες του Τ.Ο.

Πίεση-Απειλή: Κλιματική αλλαγή

- Εγκατάσταση συστήματος παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων σε περιοχές εμφάνισης του Τ.Ο.
- Πρόβλεψη των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην εξάπλωση του τύπου οικοτόπου και της αποτελεσματικότητας του δικτύου Natura 2000 για την διατήρηση του τύπου οικοτόπου

❑Περιοχή εφαρμογής: Επιλογή τουλάχιστον τεσσάρων περιοχών που να αντιπροσωπεύουν τις διαφορετικές κλιματικές συνθήκες στο εύρος εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου στην Ελλάδα (π.χ. Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, νησιά νότιου Αιγαίου, Κρήτη)

Παραδείγματα δράσεων διατήρησης και πιθανές περιοχές εφαρμογής

Δράση Β3. Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών για το εύρος εξάπλωσης, την έκταση και για δομή και λειτουργίες του Τ.Ο.

Πίεση-Απειλή: Βόσκηση

- Αποκατάσταση υποστρώματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η φυσική αναγέννηση
- Απομάκρυνση πιθανόν προβληματικών ειδών (διαταραχόφιλα είδη) που έχουν εγκατασταθεί λόγω της βόσκησης
- Δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη) για την αποτροπή άσκησης βόσκησης
- Ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

❑Περιοχή εφαρμογής: Σε όσες περιοχές εμφανίζεται η πίεση-απειλή

Κωδικός περιοχής	Ονομασία περιοχής
GR2310001	Δέλτα Αχελώου, Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου-Αιτωλικού, Εκβολές Εύηνου, Νήσοι Εχινάδες, Νήσος Πεταλάς
GR4220014	Κεντρική και Νότια Νάξος: Ζας και Βίγλα έως Μαυροβούνι και θαλάσσια ζώνη (Όρμος Καράδες-Όρμος Μουτσούνας)
GR4340001	Ήμερη και άγρια Γραμβούσα-Τηγάνι και Φαλάσαρνα-Ποντικονήσι, Όρμος Λιβάδι-Βίγλα
GR4340015	Παραλία από Χρυσοσκαλίτσα μέχρι Ακρωτήριο Κριός

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Παραδείγματα δράσεων διατήρησης και πιθανές περιοχές εφαρμογής

Β4. Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων

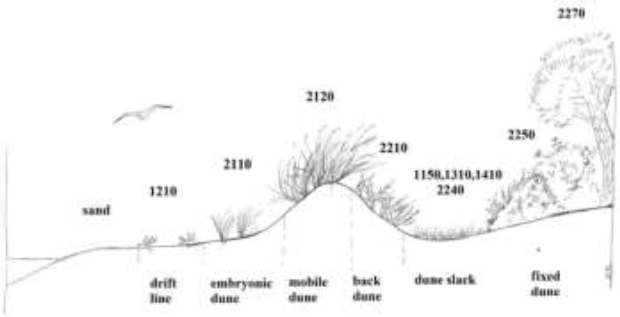

De Luca et al. 2011 Environmental Monitoring and Assessment, 183(1-4): 437-450

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Παραδείγματα δράσεων διατήρησης και πιθανές περιοχές εφαρμογής

Β4. Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων

Πίεση-Απειλή: Δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού

Καταστροφή βλάστησης πολυετών ειδών που συγκρατούν τις θίνες

- 2110 (Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες)
- 2120 (Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* («λευκές θίνες»)
  - ➢ Δημιουργία συνθηκών αυξημένης αιολικής διάβρωσης
- Κατασκευή ανασχετικών πετασμάτων για τη μείωση της αιολικής διάβρωσης, των επιπτώσεων της αυξημένης ταχύτητας του ανέμου και γενικά των επιδράσεων στη γεωμορφολογία του αμμώδους υποστρώματος στον 2250*
- Σταδιακή φύτευση πολυετών ειδών στις θίνες

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Μέτρα Διατήρησης

Λήψη θεσμικών μέτρων προστασίας του Τ.Ο. και των θεμελιωδών ειδών του έναντι πιέσεων-απειλών:

- Αποτύπωση των δρόμων και μονοπατιών που διασχίζουν ή βρίσκονται στα όρια του Τ.Ο.
- Επιλογή των δρόμων που είναι απαραίτητοι για τη διαχείριση-διατήρηση
- Απαγόρευση χρήσης των δρόμων που θα κριθούν μη απαραίτητοι και ζημιογόνοι για την ΚΔ του Τ.Ο.
- Εκτίμηση του αριθμού επισκεπτών σε κάθε περιοχή, της χρονικής περιόδου παραμονής τους και του είδους δραστηριοτήτων τους
- Νομοθετικές ρυθμίσεις για το καθεστώς απαγόρευσης ή χρήσης περιοχών για τουριστικές δραστηριότητες
- Εντοπισμός παράνομων δομικών έργων
- Διερεύνηση τυχών ιδιοκτησιακών προβλημάτων
- Επιβολή νομικών κυρώσεων για παράνομη δόμηση
- Εντοπισμός παράνομων αλλαγών χρήσης γης
- Επιβολή νομικών κυρώσεων για παράνομη αλλαγή χρήσης γης
- Εντοπισμός παράνομων ανθρωπογενών διαταραχών
- Επιβολή νομικών κυρώσεων για παράνομες ανθρωπογενείς διαταραχές
- Υπολογισμός της έντασης βόσκησης (π.χ. αριθμός ζώων, χρόνος παραμονής ζώων)
- Αναζήτηση εναλλακτικών θέσεων άσκησης βόσκησης
- Μέτρα φύλαξης και παρακολούθησης
- Ενημέρωση του κοινού

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Σύνοψη - ομαδοποίηση Δράσεων Διατήρησης

- Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για την έκταση Τ.Ο.
- Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για το εύρος εξάπλωσης Τ.Ο.
- Χαρτογράφηση του Τ.Ο. σε περιοχές εκτός του δικτύου Natura 2000 και βελτιστοποίηση της χαρτογράφησης εντός του δικτύου Natura 2000
- Υπολογισμός με βάση επαρκή δεδομένα της βραχυχρόνιας και της μακροχρόνιας τάσης για την περιοχή εξάπλωσης
- Υπολογισμός με βάση επαρκή δεδομένα της βραχυχρόνιας και της μακροχρόνιας τάσης για το εύρος εξάπλωσης

Βελτίωση υπάρχουσας γνώσης – Καθορισμός σαφώς προσδιορισμένων στόχων

Αναγνώριση και τεκμηρίωση όλων των απαραίτητων παραμέτρων για την αξιολόγηση της ΚΔ του τύπου οικοτόπου με βάση επαρκή (ποιοτικά και ποσοτικά) δεδομένα

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Σύνοψη - ομαδοποίηση Δράσεων Διατήρησης

- Αξιολόγηση της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου
- Επικαιροποίηση του καταλόγου των τυπικών ειδών με βάση διαφορετικές κατηγορίες οργανισμών
- Αξιολόγηση της ΚΔ των τυπικών ειδών με βάση πληθυσμιακά δεδομένα
- Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας δράσεων διαχείρισης και διατήρησης του τύπου οικοτόπου 2250* ή άλλων αμμοθινικών τύπων οικοτόπων που έχουν εφαρμοστεί στην Ελλάδα στο παρελθόν
- Λήψη δράσεων έναντι της πίεσης/απειλής κλιματικής αλλαγής

Ανασκόπηση υπάρχουσας κατάστασης - Προετοιμασία δράσεων

Βελτίωση ΚΔ , διασφάλιση ικανοποιητικής ΚΔ, βελτίωση γνώσης, δημιουργία συστήματος παρακολούθησης

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Σύνοψη - ομαδοποίηση Δράσεων Διατήρησης

- *Ex situ* διατήρηση των θεμελιωδών φυτικών ειδών του τύπου οικοτόπου και κυρίως του *Juniperus macrocarpa* και δευτερευόντως του *J. phoenicea*

Παραγωγή υλικού αποκατάστασης - διασφάλισης

Βελτίωση ΚΔ , διασφάλιση ικανοποιητικής ΚΔ, βελτίωση γνώσης

Εδώ ζούμε Natura 2000 LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Σύνοψη - ομαδοποίηση Δράσεων Διατήρησης

- Προοδευτική αύξηση της έκτασης του Τ.Ο.
- Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και έκτασης, και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου (αντιμετώπιση πιέσεων απειλών)

Εφαρμογή δράσεων

Βελτίωση ΚΔ , διασφάλιση ικανοποιητικής ΚΔ

Εδώ ζούμε
Natura 2000

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Σύνοψη - ομαδοποίηση Στόχων - Μέτρων - Δράσεων Διατήρησης

- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ανθρώπων που επισκέπτονται ή δραστηριοποιούνται στην περιοχή
- Εγκαθίδρυση συμμετοχικής διαδικασίας όλων των εμπλεκομένων φορέων και της τοπικής κοινωνίας κατά τη λήψη αποφάσεων, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των διαχειριστικών μέτρων
- Λήψη θεσμικών μέτρων προστασίας του τύπου οικοτόπου και των θεμελιωδών ειδών του έναντι των πιέσεων-απειλών

Εφαρμογή μέτρων

Βελτίωση ΚΔ , διασφάλιση ικανοποιητικής ΚΔ

Εδώ ζούμε
Natura 2000

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Βελτίωση γνώσης
Καθορισμός στόχων
Ανασκόπηση - Προετοιμασία
Υλικό αποκατάστασης - διασφάλισης
Εφαρμογή δράσεων
Εφαρμογή μέτρων
Παρακολούθηση αποτελεσμα-τικότητας
Εδώ ζούμε
Natura 2000
LIFE-IP
E16 IPE/GR/0
Συστάδες με Juniperus macrocarpa στη νήσο Γαύδο (1, 3) και στην περιοχή Κόμμος ΝΑ από το Τυμπάκι (2)
Εδώ ζούμε
Natura 2000
LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Εδώ ζούμε
Natura 2000
LIFE-IP 4 NATURA LIFE16 IPE/GR/000002
Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον οικότοπο προτεραιότητας: Θίνες των παραλίων με Juniperus spp.
Ο οικότοπος των θινών των παραλιών με Juniperus spp. στα νησιά του Αιγαίου και στην Κρήτη
Ιωάννης Π. Κόκκορης
Δασολόγος-Περιβαλλοντολόγος MSc, PhD
Ηράκλειο, 04 Φεβ 2020
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
Ο οικότοπος προτεραιότητας 2250: Θίνες των παραλίων με Juniperus spp. στο δίκτυο Natura 2000
Εδώ ζούμε
www.edozoume.gr

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Δήμοι που εμφανίζεται στην περιοχή τους ο οικότοπος 2250: Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp. στο δίκτυο Natura 2000

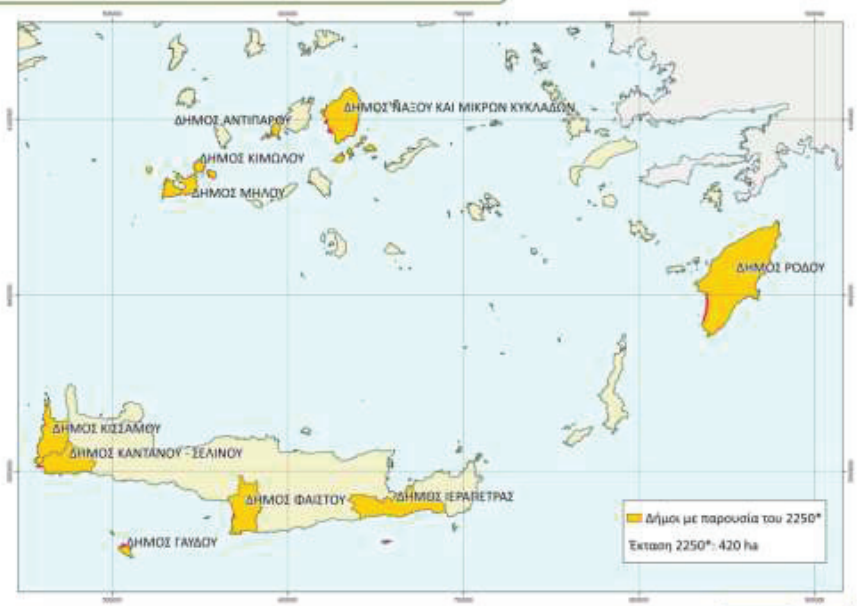

Εδώ ζούμε

Δήμοι που εμφανίζεται στην περιοχή τους ο οικότοπος 2250: Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp. στο δίκτυο Natura 2000

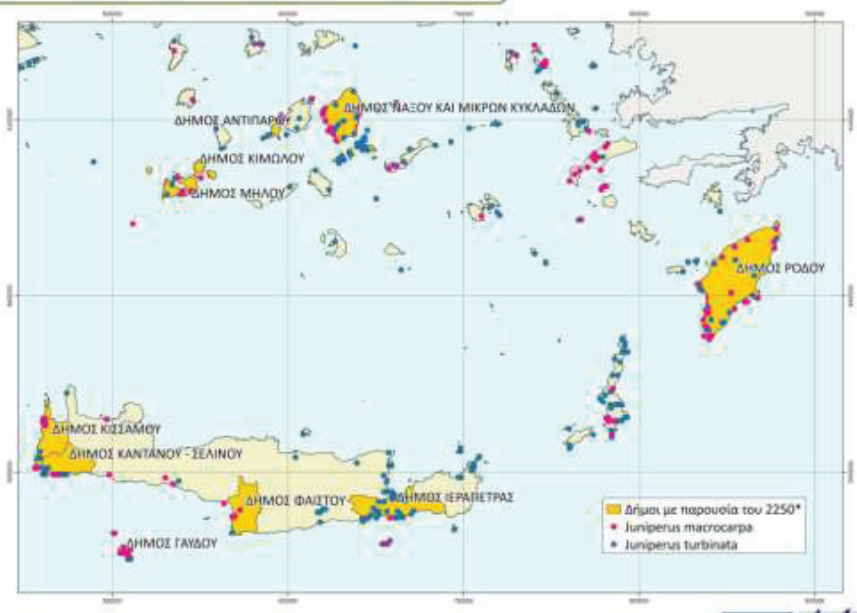

Εδώ ζούμε

Εδώ ζούμε
Natura 2000

GR4220006
ΝΗΣΟΣ ΠΟΛΥΑΙΓΟΣ - ΚΙΜΩΛΟΣ

Φορέας Διαχείρισης: Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Κυκλάδων

Κυρίαρχο είδος: *Juniperus turbinata*

Έκταση στο site: 2,68501 ha

Σχετική επιφάνεια: C

Αντιπροσωπευτικότητα: A

Διατήρηση: A

Πιέσεις: I01 (Low)

Δράσεις: A1, A3, A4, A6, A7, B1, B3

Απειλές: I01 (Low)

Μέτρα: M1

Δυνατότητα αποκατάστασης: Εφικτή με μέτρα προστασίας

Παρατηρήσεις: Στην περιοχή ο οικότοπος είναι απομονωμένος από την άμεση ανθρωπινη πρόσβαση (δεν διακρίνεται οδικό δίκτυο) και καταλαμβάνει μικρές επιφάνειες σε θέσεις στο ανατολικό.

GR4220017
ΝΗΣΟΙ ΔΕΣΠΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ

Φορέας Διαχείρισης: Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Κυκλάδων

Κυρίαρχο είδος: *Juniperus turbinata*

Έκταση στο site: 5,44582 ha

Σχετική επιφάνεια: C

Αντιπροσωπευτικότητα: B

Διατήρηση: B

Πιέσεις: -

Δράσεις: A1, A3, A4, A6, A7

Απειλές: F06 (Low), F07 (Low)

Μέτρα: M1

Δυνατότητα αποκατάστασης: Εύκολη

Παρατηρήσεις: Ο οικότοπος στην περιοχή αυτή καλύπτει μικρές εκτάσεις στα ομαλά τμήματα ενός ορμίσκου, δεμένου συμπίπτει βραχωδεών εκτάσεων.

Εδώ ζούμε

GR4340002
ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ

Φορέας Διαχείρισης: Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς – Δυτικής Κρήτης

Κυρίαρχο είδος: *Juniperus turbinata*

Έκταση στο site: 3,40244 ha

Σχετική επιφάνεια: C

Αντιπροσωπευτικότητα: A

Διατήρηση: A

Πιέσεις: A10 (Medium)

Δράσεις: A1, A3, A4, A6, A7, B1, B3, B4

Απειλές: A10 (Medium)

Μέτρα: M1

Δυνατότητα αποκατάστασης: Αδύνατον να εκτιμηθεί

Παρατηρήσεις: Στην περιοχή ο τύπος οικοτόπου καλύπτει μια μικρή επιφάνεια, στα βορειοανατολικά του νησιού και χαρακτηρίζεται από διάσπαρτα, μεμονωμένα άτομα. Διαφαίνεται μεγάλης ηλικίας, τα οποία κατά θέσεις δημιουργούν μικρές ομάδες. Στην περιοχή διακρίνεται η πρόσβαση των επισκεπτών με τα πόδια, από την απέναντι ακτή όπου υπάρχει οργανωμένη παραθαλάσσια περιοχή.

GR4340015
ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΠΟ ΧΡΥΣΟΣΚΑΛΙΤΣΑ ΜΕΧΡΙ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΚΡΙΟΣ

Φορέας Διαχείρισης: Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς – Δυτικής Κρήτης

Κυρίαρχο είδος: *Juniperus macrocarpa*

Έκταση στο site: 26,2971 ha

Σχετική επιφάνεια: B

Αντιπροσωπευτικότητα: A

Διατήρηση: A

Πιέσεις: A10 (Medium), B05 (Medium), E01 (Low), F35 (medium), F07 (Medium)

Δράσεις: A1, A3, A4, A6, A7, A8, B1, B3, B4

Απειλές: A10 (Medium), B05 (Medium), E01 (Low), F07 (Medium)

Μέτρα: M1

Δυνατότητα αποκατάστασης: Εύκολη και σε μια θέση αδύνατον να εκτιμηθεί

Παρατηρήσεις: Στην περιοχή έχουν χαρτογραφηθεί δύο θέσεις του οικοτόπου με αυτή στα νοτιοανατολικά να φαίνεται η περισσότερο ανεπηρέαστη από την ανθρωπινη δραστηριότητα. Οι εκτάσεις στο δυτικό τμήμα είναι έντονα από τον τουρισμό και διακρίνονται εντός του οικοτόπου πολυάριθμες θέσεις που αξιοποιούνται για χώρος σταθμευσης κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Η θέση γειτνιάζει με τη νήσο Ελαφόνησο (στα δυτικά), όπου καταγράφεται επίσης ο οικότοπος.

Εδώ ζούμε

Εδώ ζούμε
Natura 2000

GR4320003
ΝΗΣΟΣ ΧΡΥΣΗ

Φορέας Διαχείρισης: Φορέας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής και Ανατολικής Κρήτης

Κυρίαρχο είδος: *Juniperus macrocarpa*, *Juniperus turbinata*

Έκταση στο site: 69.3302 ha

Σχετική επιφάνεια: B

Αντιπροσωπευτικότητα: B

Διατήρηση: B

Πιέσεις: -

Δράσεις: A1, A3, A4, A6, A7, A8, B1, B3, B4

Απειλές: -

Μέτρα: M1, M2

Δυνατότητα αποκατάστασης: Εύκολη

Παρατηρήσεις: Στις δύο θέσεις όπου έχει καταγραφεί ο οικότοπος δεν είναι ακόμα εμφανή τα σημάδια της όλο και αυξανόμενης τουριστικής πίεσης στο νησί. Στην ανατολική θέση διακρίνονται οι αμπελώνες των παραθεριστών, από τον αριθμό των οποίων μπορεί να αναγνωριστεί ότι οι πιέσεις στον οικότοπο από τους επισκέπτες υπάρχουν ήδη στην περιοχή.

Εδώ ζούμε

GR4210005: ΡΟΔΟΣ: ΑΚΡΜΥΤΗΣ, ΑΡΜΕΝΙΣΤΗΣ, ΑΤΤΑΒΥΡΟΣ, ΡΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΚΑΡΑΒΟΛΑ – ΟΡΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑ)

Αντιπροσωπευτικότητα: A
Διατήρηση: B
Σχετική επιφάνεια: B
Πιέσεις / Απειλές: (A01) Μετατροπή σε αγροτική γη,
(L02) Αλλαγή στη χλωριδική σύνθεση, λόγω φυσικής διαδοχής

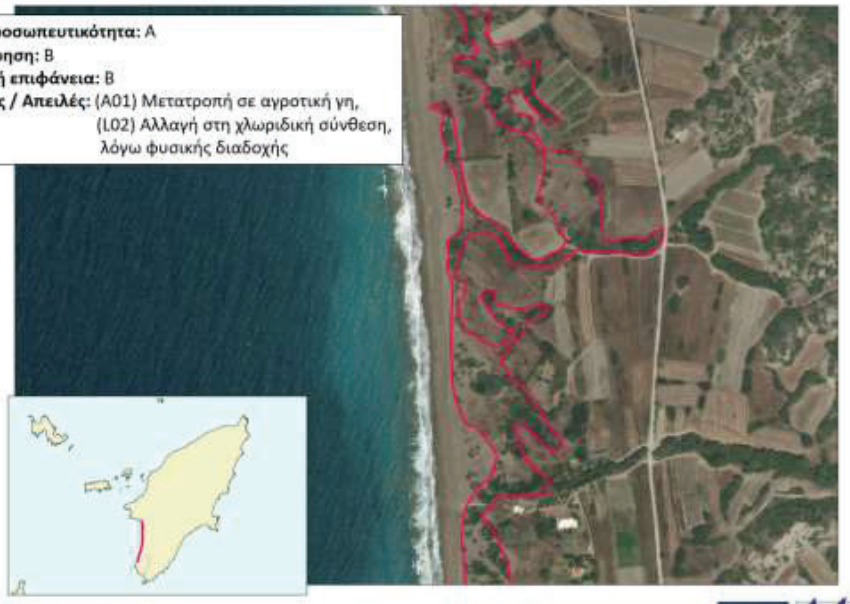

Εδώ ζούμε

Εδώ ζούμε
Natura 2000

GR4210005: ΡΟΔΟΣ: ΑΚΡΜΥΤΗΣ, ΑΡΜΕΝΙΣΤΗΣ, ΑΤΤΑΒΥΡΟΣ, ΡΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΚΑΡΑΒΟΛΑ – ΟΡΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑ)

Δράσεις (Α):

Α1: Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για την έκταση.

Α3: Διερεύνηση της ύπαρξης του τύπου οικοτόπου σε περιοχές εκτός του δικτύου Natura 2000 και χαρτογράφηση των συστάδων του.

Α4: Υπολογισμός της βραχυχρόνιας και μακροχρόνιας τάσης για την περιοχή εξάπλωσης.

Α6: Υπολογισμός της ΚΔ της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου στο τμήμα που αντιστοιχεί στο 10% της συνολικής του έκτασης όπου η ΚΔ είναι άγνωστη.

Α7: Αξιολόγηση της ΚΔ των βασικών τυπικών ειδών του τύπου οικοτόπου στην ευρύτερη περιοχή εμφάνισής του.

Δράσεις (Β):

Β1: Λήψη διαχειριστικών μέτρων για την προοδευτική αύξηση της περιοχής εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου

Β3: Βελτίωση των μελλοντικών προοπτικών των παραμέτρων εύρους και περιοχής εξάπλωσης, καθώς και της δομής και των λειτουργιών του τύπου οικοτόπου.

Β4: Αντιμετώπιση των πιέσεων και απειλών που προέρχονται από παράγοντες που λαμβάνουν χώρα σε γειτονικούς αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων.

Μέτρα:

Μ1: Εγκαθίδρυση πλαισίου συμμετοχικής διαδικασίας κατά τη λήψη αποφάσεων.

Εδώ ζούμε

Ιστορική επισκόπηση του τύπου οικοτόπου

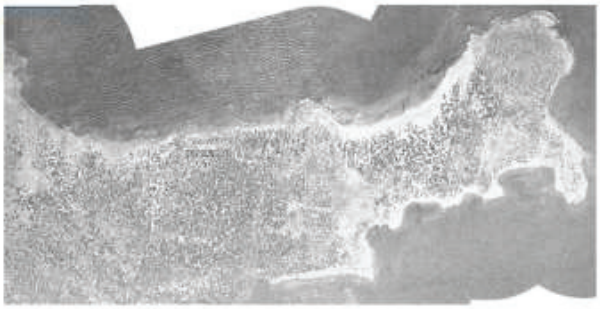

1945

2019

Εδώ ζούμε

ν. Χρυσή
(GR 4320003)

Εδώ ζούμε
Natura 2000

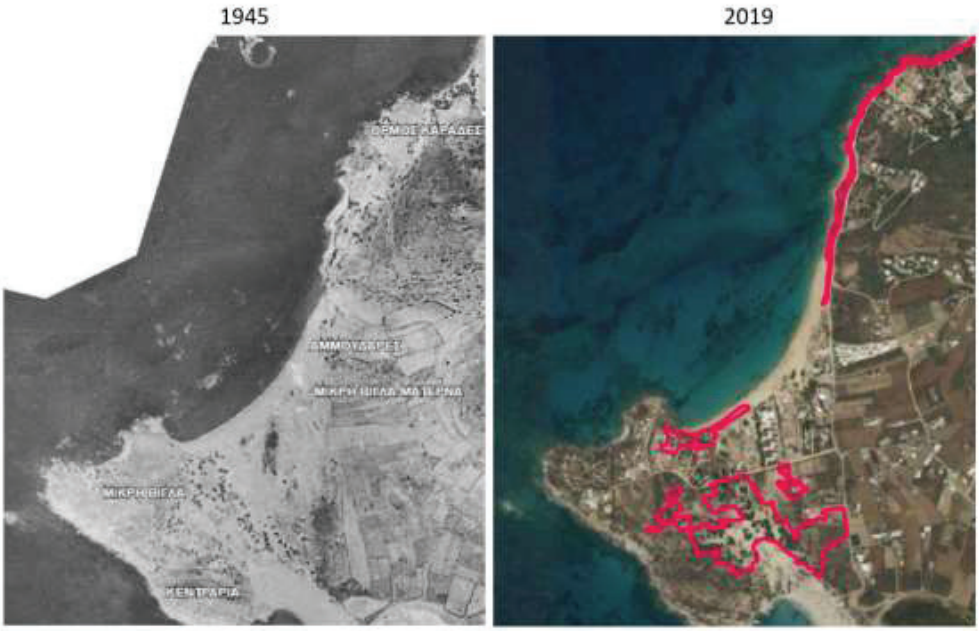

Εδώ ζούμε

ν. Νάξος
(GR 4220014)

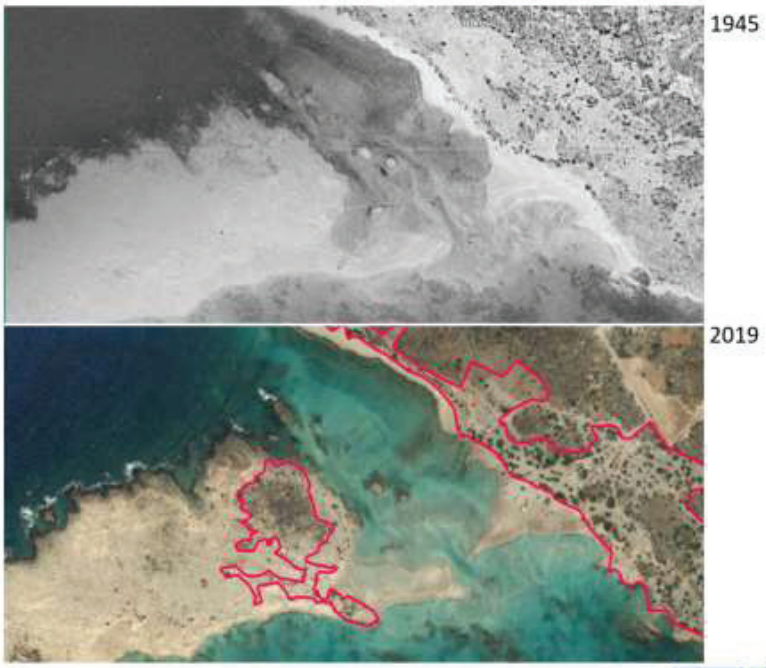

Εδώ ζούμε

Ελαφονήσι (Κρήτη)
(GR 4340002)

Εδώ ζούμε
Natura 2000

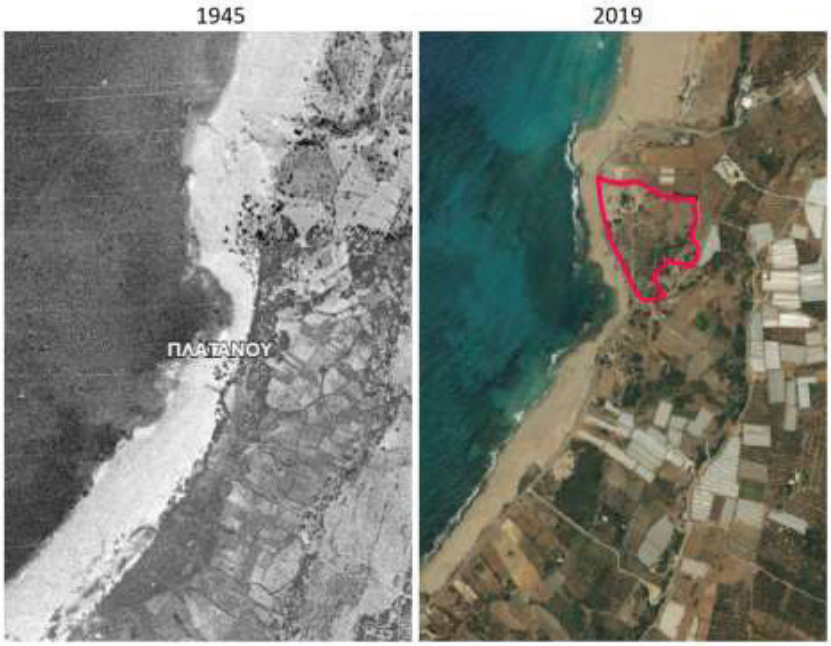

Φαλάσαρνα (Κρήτη)
(GR 4340001)

Η οικολογική σημασία του τύπου οικοτόπου στην υποστήριξη των γειτονικών οικοσυστημάτων / χρήσεων γης

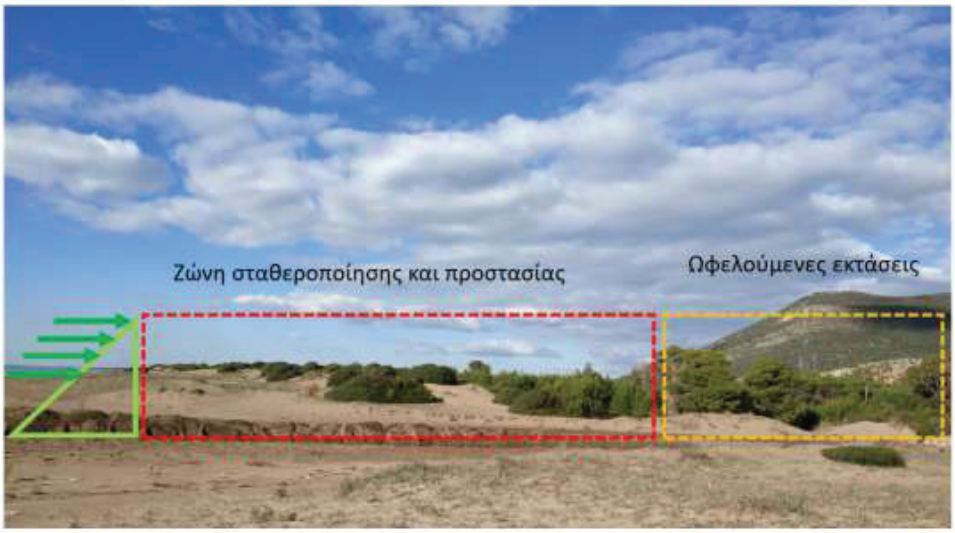

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Λεπτομερέστερη καταγραφή

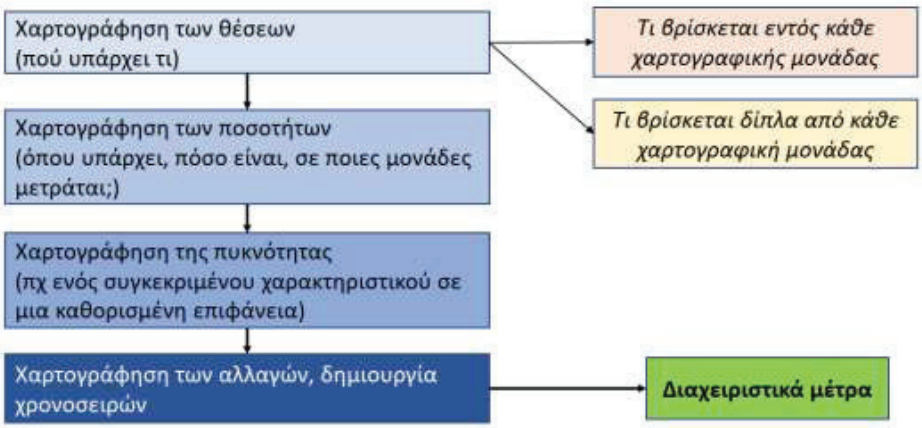

Εδώ ζούμε

Συμπεράσματα

Σύνοψη των χαρακτηριστικών του οικοτόπου στις Κυκλάδες, στο Ν.Α. Αιγαίο και στην Κρήτη:

- Λίγες θέσεις με συμπαγείς θαμνώνες και σε μικρή σχετικά επιφάνεια.
- Απουσία εμφάνισης εκτενών σε μήκος επιφανειών κατά μήκος της ακτογραμμής (όπως πχ στη Δυτική Ελλάδα), αλλά παρουσία επιφανειών με σχετικά μεγάλο πλάτος.
- Εμφάνιση του οικοτόπου (ή υπολειμματικών στοιχείων του, πχ μεμονωμένων γηραιών ατόμων) σε αρκετές θέσεις που δεν είναι χαρτογραφημένες.
- Σε πολλές θέσεις σε μίξη με έντονες ανθρωπογενείς δραστηριότητες (πχ ξενοδοχεία, εντατικές καλλιέργειες).
- Κινδυνεύει κύρια από εποχικές πιέσεις των καλλιεργειών και του τουρισμού.

Εδώ ζούμε

Εδώ ζούμε
Natura 2000

Συμπεράσματα

- Προσπάθεια (του είδους/οικοτόπου) ανακατάληψης του ζωτικού του χώρου μέσα στα τελευταία 70 χρόνια.
- Υπάρχουν χαρακτηριστικές θέσεις όπου το 1945 δεν υπήρχε ο οικότπος και σήμερα υπάρχει και με καλό ποσοστό κάλυψης.
- Οι όποιες Δράσεις θα πρέπει να στοχεύουν στην υποστήριξη του οικοτόπου να εγκτασταθεί σταθερά και να περιοριστούν οι σύγχρονου τύπου πιέσεις (τουρισμός, καλλιέργειες με φυτοφάρμακα κλπ).
- Δηλαδή δεν προσπαθούμε να επαναφέρουμε τον οικότοπο, αλλά να τον προστατεύσουμε να διατηρηθεί (και αν γίνεται να εξαπλωθεί).
- Πιθανόν, σοβαρό θέμα διεκδικήσεων σε περιοχές του τύπου οικοτόπου, αφού το 1945 φαίνονται εμφανώς ως καλλιεργούμενες εκτάσεις και η όποια χωροθέτηση έργων για την προστασία του οικοτόπου θα έχει πιθανότατα (και εύλογα) εμπόδια.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

Πρόγραμμα υλοποίησης δράσεων του ΕΣΔ για τον τύπο οικοτόπου 2250*

ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ	ΔΡΑΣΗ	Συσχέτιση με απειλές / πιέσεις	Περιοχές Εφαρμογής
Προπαρασκευαστικές δράσεις για τη βελτίωση και τεκμηρίωση της υφιστάμενης γνώσης	Ακριβής προσδιορισμός της τιμής αναφοράς για την έκταση του τύπου οικοτόπου.	A01 - Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης), B01 - Μετατροπή σε δάση από άλλες χρήσεις γης ή αναδάσωση (εξαιρουμένης της αποστράγγισης), B05 - Υλοτομία χωρίς αναφύτευση ή φυσική αναγέννηση, E01 - Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες), F01 - Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών), F26 - Αποστράγγιση, ανάκτηση γης και μετατροπή υγροτόπων, ελών, τυρφώνων κ.λπ. σε οικισμούς ή περιοχές αναψυχής, H06 - Απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο, M09 - Φωτιά (φυσικής προέλευσης), N - Κλιματική αλλαγή.	Όλες οι περιοχές εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου
	Χαρτογράφηση του τύπου οικοτόπου σε περιοχές εκτός του δικτύου Natura 2000.		Όλες οι περιοχές εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου εκτός δικτύου Natura 2000
	Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας δράσεων διαχείρισης και διατήρησης του τύπου οικοτόπου *2250 που έχουν εφαρμοστεί στην Ελλάδα στο παρελθόν.	A09 - Εντατική βόσκηση ή υπερβόσκηση από ζώα, A10 - Υπερβολική βόσκηση ή βόσκηση μικρότερη της προδιαγραφείσας, B05 - Υλοτομία χωρίς αναφύτευση ή φυσική αναγέννηση, E01 - Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες), F02 - Κατασκευή ή τροποποίηση (π.χ. στέγασης και οικισμών) σε υφιστάμενους αστικούς ή χώρους ψυχαγωγίας, F05 - Δημιουργία ή ανάπτυξη υποδομών αθλητισμού, τουρισμού και αναψυχής (εκτός των αστικών ή ψυχαγωγικών περιοχών), F07 - Αθλητισμός,	Στις περιοχές GR4320003, GR4340001, GR4340013, GR4340015 που έγιναν δράσεις στο πλαίσιο του έργου JUNICOAST και σε οποιαδήποτε άλλη περιοχή γίνουν δράσεις πριν την τριετία

ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ	ΔΡΑΣΗ	Συσχέτιση με απειλές / πιέσεις	Περιοχές Εφαρμογής
		τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής, F09 – Εναπόθεση και επεξεργασία αποβλήτων / απορριμμάτων από οικιακές / ψυχαγωγικές εγκαταστάσεις, H06 - Απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο, L02 - Φυσική διαδοχή που έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της σύνθεσης των ειδών (εκτός από τις άμεσες αλλαγές στις γεωργικές ή δασοκομικές πρακτικές)	
Διαχειριστικές δράσεις για τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης του τύπου οικοτόπου	Προστασία περιοχών για φυσική αναγέννηση των τυπικών ειδών (περιφράξεις) ή/και η ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης (φυτεύσεις τυπικών ειδών) σε επιλεγμένες περιοχές για την προοδευτική αύξηση της έκτασης του τύπου οικοτόπου.	A01 - Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης), B01 - Μετατροπή σε δάση από άλλες χρήσεις γης ή αναδάσωση (εξαιρουμένης της αποστράγγισης), B05 - Υλοτομία χωρίς αναφύτευση ή φυσική αναγέννηση, E01 - Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες), F01 - Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών), F26 - Αποστράγγιση, ανάκτηση γης και μετατροπή υγροτόπων, ελών, τυρφώνων κ.λπ. σε οικισμούς ή περιοχές αναψυχής, H06 - Απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο, M09 - Φωτιά (φυσικής προέλευσης), N - Κλιματική αλλαγή.	GR2230002, GR2330005, GR2550004, GR2550005, GR4210005, GR4340001, GR4340002
	Ex situ διατήρηση των θεμελιωδών φυτικών ειδών του τύπου οικοτόπου με συλλογή, αξιολόγηση και διατήρηση αναπαραγωγικού υλικού και χρήση του για την	A01 - Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης), A09 - Εντατική βόσκηση ή υπερβόσκηση από ζώα, A10 - Υπερβολική βόσκηση ή βόσκηση μικρότερη της προδιαγραφείσας, A36 - Γεωργικές δραστηριότητες που δεν αναφέρονται παραπάνω, B01 - Μετατροπή σε δάση από άλλες χρήσεις γης ή αναδάσωση (εξαιρουμένης της	Εκτός περιοχών εμφάνισης του τύπου οικοτόπου

ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ	ΔΡΑΣΗ	Συσχέτιση με απειλές / πιέσεις	Περιοχές Εφαρμογής
	παραγωγή, καλλιέργεια και διατήρηση φυταρίων.	αποστράγγισης), B05 - Υλοτομία χωρίς αναφύτευση ή φυσική αναγέννηση, E01 - Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες), F01 - Μετατροπή από άλλες χρήσεις γης σε κατοικίες, οικισμούς ή περιοχές αναψυχής (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της τροποποίησης των ακτών, των εκβολών και των παράκτιων συνθηκών), F02 - Κατασκευή ή τροποποίηση (π.χ. στέγασης και οικισμών) σε υφιστάμενους αστικούς ή χώρους ψυχαγωγίας, F05 - Δημιουργία ή ανάπτυξη υποδομών αθλητισμού, τουρισμού και αναψυχής (εκτός των αστικών ή ψυχαγωγικών περιοχών), F07 - Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής, F09 - Εναπόθεση και επεξεργασία αποβλήτων / απορριμμάτων από οικιακές / ψυχαγωγικές εγκαταστάσεις, F26 - Αποστράγγιση, ανάκτηση γης και μετατροπή υγροτόπων, ελών, τυρφώνων κ.λ.π. σε οικισμούς ή περιοχές αναψυχής, H06 - Απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο, I01 -Εισβλητικά ξενικά είδη που αφορούν την ΕΕ, J04 -Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων), L01 - Αβιοτικές φυσικές διεργασίες (π.χ. διάβρωση, συσσώρευση ιλύος, ξήρανση, βύθιση, αλάτωση), L02 - Φυσική διαδοχή που έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της σύνθεσης των ειδών (εκτός από τις άμεσες αλλαγές στις γεωργικές ή δασοκομικές πρακτικές), M09 - Φωτιά (φυσικής προέλευσης), N - Κλιματική αλλαγή.	
	Δράσεις αποκατάστασης και αντιμετώπισης των μεταβολών που προέρχονται από την	E01 - Δρόμοι, μονοπάτια, σιδηρόδρομοι και συναφής υποδομή (π.χ. γέφυρες, οδογέφυρες, σήραγγες)	GR2230002, GR2310001, GR2330005, GR2540002, GR2550004, GR2550005, GR4220014, GR4310004,

ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ	ΔΡΑΣΗ	Συσχέτιση με απειλές / πιέσεις	Περιοχές Εφαρμογής
	πίεση/απειλή: δημιουργία δρόμων και μονοπατιών. Ενδεικτικά μέτρα: αποτύπωση δρόμων και μονοπατιών και διατήρηση επιλεγμένων, δημιουργία έργων (π.χ. περιφράξεις και πινακίδες) για αποτροπή χρήσης δρόμων, αποκατάσταση υποστρώματος, ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης χαρακτηριστικών ειδών μέσω φυτεύσεων.		GR4320003, GR4340001, GR4340013, GR4340015
	Δράσεις αποκατάστασης και αντιμετώπισης των μεταβολών που προέρχονται από την πίεση/απειλή: δραστηριότητες αναψυχής-τουρισμού. Ενδεικτικά μέτρα: καταγραφή δραστηριότητας επισκεπτών, δημιουργία έργων (π.χ. περίφραξη και πινακίδες) για την αποτροπή ή έλεγχο δραστηριοτήτων τουρισμού, καθαρισμό από απορρίμματα, ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης	F05 - Δημιουργία ή ανάπτυξη υποδομών αθλητισμού, τουρισμού και αναψυχής (εκτός των αστικών ή ψυχαγωγικών περιοχών), F07 - Αθλητισμός, τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής	GR2230002, GR2330005, GR4310004, GR4320003, GR4340001, GR4340002, GR4340013, GR4340015

ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ	ΔΡΑΣΗ	Συσχέτιση με απειλές / πιέσεις	Περιοχές Εφαρμογής
	θεμελιωδών ειδών του τύπου οικοτόπου.		
	Δράσεις αποκατάστασης και αντιμετώπισης των μεταβολών που προέρχονται από την πίεση/απειλή: αλλαγή χρήσης γης (όπως δόμηση και καλλιέργεια). Ενδεικτικά μέτρα: αποκατάσταση υποστρώματος και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων, απομάκρυνση παράνομων καλλιεργειών ή κατασκευών, δημιουργία ζώνης φυσικής βλάστησης, εφαρμογή βιολογικής γεωργίας.	A36 - Γεωργικές δραστηριότητες που δεν αναφέρονται παραπάνω, F02 - Κατασκευή ή τροποποίηση (π.χ. στέγασης και οικισμών) σε υφιστάμενους αστικούς ή χώρους ψυχαγωγίας, A01 - Μετατροπή σε γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης), B05 - Υλοτομία χωρίς αναφύτευση ή φυσική αναγέννηση, F09 - Εναπόθεση και επεξεργασία αποβλήτων / απορριμμάτων από οικιακές / ψυχαγωγικές εγκαταστάσεις, H06 - Απαγόρευση εισόδου ή περιορισμένη πρόσβαση σε προστατευόμενη περιοχή/βιότοπο, J04 -Μεικτής προέλευσης εδαφική ρύπανση και στερεά απόβλητα (εξαιρουμένων των απορρίψεων)	GR2310001, GR2330005, GR2540002, GR2550003, GR2550004, GR2550005, GR4210005, GR4310004, GR4320003, GR4340001, GR4340002, GR4340013, GR4340015
	Δράσεις αποκατάστασης και αντιμετώπισης των μεταβολών που προέρχονται από την πίεση/απειλή: βόσκηση. Ενδεικτικά μέτρα: αποκατάσταση υποστρώματος και ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων,	A09 - Εντατική βόσκηση ή υπερβόσκηση από ζώα, A10 - Υπερβολική βόσκηση ή βόσκηση μικρότερη της προδιαγραφείσας	GR2310001, GR4220014, GR4340001, GR4340015

ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ	ΔΡΑΣΗ	Συσχέτιση με απειλές / πιέσεις	Περιοχές Εφαρμογής
	απομάκρυνση διαταραχόφιλων ανταγωνιστικών ειδών, περιφράξεις για περιορισμό ζώων.		
	Δράσεις αποκατάστασης και αντιμετώπισης των μεταβολών που προέρχονται από την πίεση/απειλή: κλιματική αλλαγή. Ενδεικτικά μέτρα: εγκατάσταση συστημάτων παρακολούθησης κλιματικών παραμέτρων, πρόβλεψη των επιπτώσεων.	N01 -Μεταβολές θερμοκρασίας (π.χ. άνοδος θερμοκρασίας & ακραίες τιμές) λόγω κλιματικής αλλαγής, N03 - Αυξήσεις ή μεταβολές στις βροχοπτώσεις λόγω κλιματικής αλλαγής N02 - Ξηρασίες και μειώσεις βροχοπτώσεων λόγω κλιματικής αλλαγής, N04 - Μεταβολές της στάθμης της θάλασσας και της έκθεσης (παράκτιων βιοκοινοτήτων) στον κυματισμό λόγω κλιματικής αλλαγής, N05 - Αλλαγή της θέσης, του μεγέθους και / ή της ποιότητας των ενδιαιτημάτων λόγω κλιματικής αλλαγής, N06 - Αποσυγχρονισμός των βιολογικών / οικολογικών διεργασιών λόγω κλιματικής αλλαγής, N09 - Άλλες μεταβολές των αβιοτικών συνθηκών που σχετίζονται με το κλίμα	Επιλογή τουλάχιστον τεσσάρων περιοχών που να αντιπροσωπεύουν τις διαφορετικές κλιματικές συνθήκες στο εύρος εξάπλωσης του τύπου οικοτόπου στην Ελλάδα (π.χ. Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, νησιά νοτίου Αιγαίου, Κρήτη)
	Δράσεις αποκατάστασης και αντιμετώπισης των μεταβολών που προέρχονται από την πίεση/απειλή: φυσική διαδοχή-αλλαγή στη σύνθεση ειδών. Ενδεικτικά μέτρα: ενίσχυση της φυσικής αναγέννησης θεμελιωδών ειδών μέσω φυτεύσεων, προετοιμασία υποστρώματος για να επιτευχθεί η αναγέννηση,	L02 - Φυσική διαδοχή που έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της σύνθεσης των ειδών (εκτός από τις άμεσες αλλαγές στις γεωργικές ή δασοκομικές πρακτικές)	GR2330005, GR2550005, GR4320003, GR4340013

ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ	ΔΡΑΣΗ	Συσχέτιση με απειλές / πιέσεις	Περιοχές Εφαρμογής
	απομάκρυνση ανταγωνιστικών ειδών.		
	Δράσεις αποκατάστασης και αντιμετώπισης των μεταβολών που προέρχονται από την πίεση/απειλή: ασθένειες φυτών. Ενδεικτικά μέτρα: εντοπισμός φαινομένων προσβολών, διερεύνηση αιτιών προσβολής και καταπολέμησή της, ενίσχυση φυσικής αναγέννησης των θεμελιωδών ειδών.	I05 - Ασθένειες φυτών και ζώων, παθογόνα και παράσιτα	GR4320003
Θεσμικά μέτρα διαχείρισης	Διερεύνηση και μελέτη με προτάσεις για τη λήψη θεσμικών μέτρων προστασίας του τύπου οικοτόπου και των θεμελιωδών ειδών.	Όλες οι απειλές	-
Δράσεις κατάρτισης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης	Ενημέρωση του κοινού (πινακίδες, φυλλάδια) για την αποφυγή χρήσης δρόμων ή μονοπατιών και κατάρτιση του προσωπικού των συναρμόδιων υπηρεσιών και φορέων για την προστασία του οικοτόπου.	Όλες οι απειλές	Σε όλες τις περιοχές εξάπλωσης, με προτεραιότητα σε εκείνες με μεγάλη έκταση του τύπου οικοτόπου

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 16 Ιουλίου 2021

Ο Υφυπουργός

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΜΥΡΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
Καποδιστρίου 34, Τ.Κ. 104 32, Αθήνα
Τηλ. Κέντρο 210 5279000
Κείμενα προς δημοσίευση: webmaster.et@et.gr
02037231208210272